

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Anlamsal web

Anlamsal (semantik) web ne kadar gerçekleşti?

Çin Halk Cumhuriyeti'nde bilişim
Oturduğunuz yerden para kazanmak
Hukukçu ve psikolog gözüyle sosyal medya

Örnek bir model

TECH
ANKARA

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

→ TBD YÖNETİM KURULU

Turhan Menteş, Lütfi Varoğlu, Levent Berkman, Koray Özer, Kemal Karakoçak, Türker Gülüm, Serdar Bilecen, Ekrem Yener, Necati Etlacakuş, Aslıhan Tüfekçi, Erdem Erkul

→ TÜRKİYE BİLİŞİM DERGİSİ ADINA

Turhan Menteş Eser ve İmtiyaz Sahibi ve Sorumlusu, Müdür

→ YAYIN YÖNETMENİ

Koray Özer

→ EDİTÖRLER

Aslıhan Bozkurt Haber, **İ. İlker Tabak** Genel, **Mehmet Ali Köksal** Hukuk, **Selçuk Özdemir** Eğitim, **Talat Postacı** KOBİ, **Mehmet Yılmaz** Kamu BİB, **Erdem Erkul** E-Devlet, **İzzet Gökhan Özbilgin** Güvenlik, **Nihal Sandıkçı** Müzik, **Arzu Kılıç**.

→ YAZI KURULU

Atilla Yardımcı, Coşkun Dolanbay, Levent Karadağ, Makbule Çubuk, Nezih Kuleyin, Serdar Gunizi, Veysi İşler, Serdar Biroğul, Ersin Taşçı, Ayfer Niğdelioğlu, Ebru Altunok.

→ GÖRSEL TASARIM

Mehmet Pektaş

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

Genel Merkez: Çetin Emeç Bulvarı, 4. Cadde No:3/11-12 06450 A. Öveçler-Ankara
Tel. 0312 479 3462, Faks: 0312 479 3467, e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr

Yazılarla ilgili her türlü hukuki sorumluluk yazarlara aittir.

→ İÇİNDEKİLER

- 03...** Künye
04 ... İçindekiler
06 ... Başyazı - Koray Özer
08... "Tabletle eğitim" tartışmaları...
12... Yeni Türk Ticaret Kanunu yürürlükte
14... Anonim şirketler, Ekim'de "e-ortamda genel kurul" yapabilecek
16... "Düşünce okuyan" program geliştirildi
18... İnsan beynindeki bilgiler kopyalandı!..
20... Dünyanın ilk web sitesi, 21 yaşında
22... Söyleşi-TMMOB Bilgisayar Mühendisleri Odası Kurucu Yönetim Kurulu
Koray Özer, Aslıhan Bozkurt
34... Endüstri- Hem müşteri hem de üretici- Eylem Cülcüloğlu
48... Hukuk ve bilişim/Hukukçunun bilişim günlüğü-Av. S. Pelin Gürlek

Dosya: "Sosyal medya" paylaşımlarının psikolojik ve hukuki yansımaları

- 62...** Bilgi, veri paylaşma ve keşfetme alışkanlıkları değişiyor--Aslıhan Bozkurt
72... Türkiye Psikiyatri Derneği, Doç Dr. Burhanettin Kaya-Dikkat çekmenin bir yolu olarak sosyal medya önem kazanıyor
76... Psikolog Serap Duygulu-Erken yaşta sosyal ağlarla tanışanlar, psikolojik ve fiziksel gelişim gerilikleri gösterebilir
86... Hacettepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Yrd. Doç. Dr. Muammer Ketizmen - Mahremiyetten ödün verilmek istenmiyorsa, sosyal ağlardan kaçınılmalı
94... "Dijital Mahremiyet", Türkiye'de ilk kez uluslararası boyutta tartışıldı
98 ... E-alışverişe özel, "dijital cüzdan" geldi

DOSYA: Anlamsal –semantik Web, ne kadar gerçekleşti?

- 100...** Günümüz teknolojileri ne kadar "akıllı"?- Doç. Dr. Selçuk Özdemir, Öğr. Gör. Halit Karalar
108... Verileri ilişkilendirme ve veri ağı oluşturma daha kolay - Hacettepe Üniversitesi BÖTE Prof. Dr. Arif Altun
112... Anlamsal Web'in ontolojilerle hayata geçmesi, arama/sorgulamada köklü değişiklikler yaratacak- Doç. Dr. Ebru Akçapınar Sezer
116... Ontolojiler, Semantik Web'in oluşturulmasında en önemli role sahip bileşenlerden bir Tolga Güyer
120... Eğitim, semantik web'den fazla yararlanan alanlardan bir olmaya aday TEDÜ Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Petek Aşkar

- 122...** Acı kayıp (Bilişim basınının önemli kalemlelerinden, Atakan'ı kaybettik...
124... E-kelepçe, kadına şiddete çözüm için Adana ve Bursa'da
126... Türkiye'nin ilk blogger gazetesi yayımlandı
128... Ufkun ötesi- Evet o zaman Burak'a kızabilirsiniz!.. Nezih Kuleyin
130... İnternet'e kimlik numarasıyla mı girilecek?
132... Simge- Başlangıç- İlker Tabak
134... 27 bin 500 İnternet kafe var
136... Kayıtlı Elektronik Posta-Doç. Dr. İzzet Gökhan Özbilgin
146... İpek Yolu'nun başlangıcı: Büyüleyici Çin- Makbule Kandakoğlu
154... Foxconn, Türkiye'de bir milyon bilgisayar üretti
156... 2013'te Türkiye, "Akıllı ev"le buluşacak
158... Söyleşi -Genç Bilişimciler Derneği Başkanı Kaan Aksay/İşkalesi Projesi- Aslıhan Bozkurt
166... Çevre ve bilişim-Bilişimin, çevre dostu olarak yapılanması

Gündem: Ankaralı teknokentler bir arada

- 168...** Başkent teknokentlerinden güç birliği: TechAnkara- Fatma Ağaç
172... Bilkent Cyberpark Genel Müdürü Çakmakçı-Bir üst yönetim modeline ihtiyaç var
176... ODTÜ Teknokent Genel Müdürü Kızıldaş- Eksikliğini hissettiğimiz işbirliği kültürünü yaymak için TechAnkara, önemli bir örnek
182... Teknopark firmalarından başarı örnekleri- Algan'dan yeni robotik proje- FatmaAğaç

186... Üst kurum, örgüt ve birlikleri-ICANN-Fatma Ağaç
190... Evlerin yüzde 47,2'sinden İnternet'e erişiliyor
194... İnternet bağımlılığı geni bulundu
196... Gezi-Müze'de bir gece ve "Çetin Maket Köy"-Ebru Altunok
200... TÜBİTAK şirket kurup ortak olabilecek
202... Karasal sayısal yayıncılığa geçiş süreci başladı

Merhaba,

Uzun bir tatilden sonra yeniden birlikteyiz. Ağustos ayında gerçekten iyi çalıştık. Yine dopdolu bir sayı ile karşısındayız. Bu sayımızda iki dosya hazırladık. Birincisi, sosyal medya. Isaac Asimov'a "uzayın sınırına ulaşmak mümkün mü?" diye sormuşlar. O da şöyle yanıt vermiş: "Bir uzay gemisiyle uzayın sınırına ulaştığımızda (eğer öyle bir yer varsa) uzay gemisinin yaydığı manyetik alan ve radyasyon sayesinde ulaştığımız her yer bildiğimiz evrenin sınırları içine girer". Yani gözlemcinin kendisi ve gözlem aletlerimiz, etkileştiği her yeri bildiğimiz evrenin içine katar. "Sosyal medya uzayı" da böyle bir uçsuz bucaksız bir yer. Onun içine girdiğimizde gerçek ve sanal dünyanın birbirine karışıp başkalaştığı yeni bir uzayın ortaya çıktığını anlıyoruz. Bu uzayın da aynı evrenimiz gibi çeşitli yasaları var. Ancak bu yasalar hem farklı hem de değişken. "Sosyal medya uzayı"nda, aynı evrenimiz gibi çeşitli galaksiler, yıldızlar, gezegenler, uydular ve insanlar var. Bunlar da tabii sosyal ağlara, paylaşım sitelerine, bloglara ve sosyal medyanın diğer unsurlarına karşılık geliyor. Sosyal medya, her an veri açısından büyüdüğü ve üzerimizdeki etkisini sürekli artırdığı için, Asimov'un düşünce deneyinin tersine bize sınırlarına ulaşma şansı bile tanımıyor. Bu yüzden de onu anlamak için sosyal medya sınırları önde, bilim insanları ve bizler arkada bu uzayın içinde koşturup duruyoruz. Konuyu sık sık, yeniden ve çeşitli açılardan ele almamız da bundan kaynaklanıyor... Dosyamızda, Türkiye Psikiyatri Derneği, Medya ve Ruh Sağlığı Çalışma Birimi Koordinatörü Doç Dr. Burhanettin Kaya, Özgür Bilge Eğitim ve Danışmanlık Merkezi Psikolog Serap Duygulu ve Hacettepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Yrd. Doç. Dr. Muammer Ketizmen'in yardımıyla sosyal medyayı hukuk ve psikoloji açısından inceledik...

İkinci dosyamız ise, ilk kez 2001'de dünyaya tanıtılan anlamsal-semantic Web. Anlamsal web'i çekici kılan, veri ambarlarına sığmayan verileri ilişkilendirip sınıflayarak anlamsal hale getirmesi ve çeşitli gereksinimlerimizi "leb" dedirtmeden karşılayacağını taahhüt etmesi. Ya da Internet'in "robot gibi değil de bir insan gibi" davranacağını müjdelemesi... Bu çerçevede, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğretim Görevlisi Profesör Dr. Arif Altun, Türk Eğitim Derneği Üniversitesi (TEDÜ) Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Petek Aşkar, Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Öğretim Görevlisi Doç. Dr. Ebru Akçapınar Sezer ile Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi Tolga Güyer'in bilgisine başvurduk.

Koray Özer

koray.ozer@tbd.org.tr

Haziran ayı başında Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin (TMMOB) attığı tarihi bir adımla, bilgisayar mühendisleri, resmen bir oda oldular. Yirmi dördüncü oda olarak kurulan Bilgisayar Mühendisleri Odası'nın (BMO) amaç ve hedeflerini BMO Kurucu Yönetim Kurulu üyeleriyle konuştuk. BMO olarak, öncelikle tüm bilişim emekçilerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi savaşını vereceklerini vurguladılar. Bütün bilişim toplumunun bu çabaya destek vermesi gerektiğini düşünüyor ve BMO'ya Bilişim Dergisi olarak çalışmalarında başarılar diliyoruz.

İki yıl önce yayınlanan ortak bildiriyle Türkiye'de 2012 "Çin Kültür Yılı" ve Çin'de de 2013 yılı, "Türk Kültür Yılı" ilan edildi. Biz de bundan yola çıkarak Çin'in bilişim sektörünü incelediğimiz bir yazı hazırladık. Yazıyı hazırlarken bilgileri doğrudan Çin Halk Cumhuriyeti Sanayi ve Enformasyon Teknolojileri Bakanlığı'ndan aldık...

Ankara'da faaliyet gösteren altı teknokentin bir ilki gerçekleştirip başkentin bilişim ve teknoloji potansiyelini geliştirmek için gittikleri işbirliğine sayfalarımızda geniş bir şekilde yer ayırdık. Doç. Dr. İzzet Gökhan Özbilgin'in "Kayıtlı Elektronik Posta" yazısı, İnternet Tahsisli Sayılar ve İsimler Kurumu'nun (ICANN) tanıtımı, Ankara'daki ilk ortak çalışma merkezi olan "İşkalesi"nin koordinatörü ve Genç Bilişimciler Derneği Başkanı Kaan Aksay ile söyleşi, Ebru Altınok'un çevre ve gezi yazıları ve tabii köşe yazarlarımızın değişik düşünceleriyle yine sizler için iki yüz sayfaya varan bir dergi hazırladık. İyi okumalar diliyorum...

Saygı ve sevgilerimle
Koray Özer

“Tabletle eğitim” tartışmaları...

Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) “her öğrenciye tablet” sloganıyla uygulamaya koyduğu Fırsatların Arttırılması ve Teknolojinin İyileştirilmesi Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında öğrencilere tablet bilgisayarlar verilmesi çalışmaları aralıksız yürütülürken yapılan farklı açıklamalarla “tabletle eğitim” tartışmaları sürüyor.

FATİH Projesi ile, yeni eğitim-öğretim yılıyla birlikte öğrencilere 40 bin tablet bilgisayar dağıtılacak. Öğrencilere verilecek tablet bilgisayarlarla, öğrencilerin özellikle sayısal dersleri daha rahat anlamaları amaçlanıyor. Bunun için bütün dersler tablet bilgisayarlarla uygun eğitim materyalleriyle yeniden tasarlanıyor.

Projede, sosyal bilimler derslerinin eğitim içeriğini MEB, sayısal derslerin eğitim içeriğini ise TÜBİTAK hazırlıyor. Bu çerçevede her iki kurum da bazı derslerde animasyon, bazılarında sesli dosya, bazılarında link kullanılması için çalışmalar yürütüyor. MEB ve TÜBİTAK’ın ortak çalışmasıyla hazırlanacak derslerin, yeni ders yılına kadar tamamlanıp web ortamından erişime sunulması hedefleniyor.

Projesinin geçen eğitim-öğretim yılında başlatılan pilot uygulamasında, Türkiye genelinde 17 ildeki 52 okulda öğretmen, öğrenci ve idarecilere olmak üzere toplam 12 bin 800 tablet bilgisayar ve 500 akıllı tahta dağıtıldı. Pilot uygulama için Samsung ve General Mobile’den tablet, Vestel’den ise akıllı tahta alındı.

MEB, öğrencilere dağıtılacak tablet bilgisayarlar için çalışmalarını hızlandırırken Microsoft’un kurucusu, “sadece bazı cihazları verip çekilmenin korkunç sicili” olduğunu belirtip müfredat ve öğretmenin de değişmesi gerektiğine dikkat çekti. Projenin eğitime katkı sağlayacağını altını çizen uzmanlardan da önemli uyarılar var.

“Tablet yerine, düşük maliyetli PC”

Temmuz başında, Microsoft’un kurucusu Bill Gates, ABD’de bir gazeteye verdiği röportajda tabletle eğitimi değerlendirip çözüm önerilerinde bulundu. Washington’un köklü gazete ve haber sitesi Chronicle of Higher Education’da yayınlanan röportajında Gates, “Klavyesi olmayan, yani öğrencilerin kendilerinin bilgi giremeyeceği şeyler asla işe yaramaz” dedi.

MEB’in sitesinde “Bill Gates’in Yükseköğretim ile İlgili Görüşleri” adıyla yayımlanan röportajda Gates’e göre tabletli eğitimin başarısız olacağı görüşü aynen yer aldı. Bakanlığın sitesinde röportajın bu bölümü şöyle çevrildi:

“Soru: Tablet bilgisayarlar bu aralar çok moda. Yüzey tableti daha geçen hafta piyasaya

sürüldü Microsoft tarafından. Üniversite kampüslerinde iPadler var her yerde. Ama sanki siz tabletleri verip değişimin otomatik olmasını beklemiyorsunuz. Sizce tabletin bir fark oluşturabilmesi için ek olarak ne olmalı, ya da bunları düşünmek için henüz çok mu erken?

Cevap: İnsanlara sadece bazı cihazları verip çekilmenin korkunç bir sicili var. Gerçekten müfredat ve öğretmen de değişmek zorunda. Bir de klavyesi olmayan, yani öğrencilerin kendilerinin bilgi giremeyeceği şeyler asla işe yaramaz. Öğrencilerin ekrandan bir şey okuması yeterli değil. Yazı yazıp iletişime geçebilmeleri de önemli. Yani bir PC ortamı lazım, düşük fiyatlı bir PC ortamı.

Burada cihaz sınırlayıcı faktör değil, en azından birçok ülkede durum böyle. Eğer müfredatınızı

iyi tasarlıyorsanız, sonrasında erişim için gerekli olan cihaza, öğrenciler bir şekilde pahalı da olsa bu cihaza ulaşabilir, meselâ kütüphaneden ödünç alabilir.” Röportajında Microsoft’un geçen hafta tanıttığı “Surface” benzeri tabletlerin eğitim alanındaki kullanımını değerlendiren Gates, “Öğrencilere bir cihaz dağıtılarak yapılan denemeler gerçekten çok başarısız oldu” dedi. Gates, bu durumda bütün eğitim müfredatının ve öğretmenlerin değişmesi gerektiğini vurguladı. Tabletten eğitimin ihtiyaçlarını karşılayamayacağını söyleyen Gates’e göre bilgisayarlı eğitimde çözüm, klavyesi ve faresi olan PC’ler. Gates, tablet bilgisayarlar yerine öğrencilerin “yüksek etkileşimli” olması için düşük maliyetli PC’nin daha iyi bir çözüm olacağını belirtti.

Okulda “kanser riski artacak” uyarısı

Bu arada projenin eğitime büyük katkı sağlayacağını altını çizen Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Yakup Canitez ile Prof. Dr. Osman Çerezci, “tabletli eğitim, çocuklarda kanser riskini büyük oranda artıracak” uyarısında bulundular. Habertürk gazetesinin haberine göre, tehlikenin öğrencilerin İnternet’e kablosuz yolla bağlanmasından kaynaklanacağını öne süren Prof. Dr. Canitez şunları söyledi: “Sınıflarda elektromanyetik kirlilik olacak. Aynı anda 20 öğrencinin kablosuz yolla İnternet’e girmesi lösemi başta olmak üzere diğer kanserleri tetikleyecek. Önlem alınmazsa birkaç yılda çocuklarda kansere yakalanma oranı artacak. Mevcut koşullarda 100 çocukta 1’inde kanser görülüyorsa, kablosuz İnternet’in kullanılacağı sınıflarda risk artar ve 100 çocukta yaklaşık 6’sında kanser meydana gelir.”

Prof. Dr. Canitez, kablosuz İnternet’in yaydığı elektromanyetik alanın sadece kansere yol açmayacağını, çocuklarda dikkat eksikliği, konsantrasyon bozukluğu ve şiddetli baş ağrısına da neden olacağını savundu.

Prof. Dr. Çerezci ise “Bağlantı kesinlikle kablolu kurulmalı. Her sıraya bir kablo çekilirse zararı olmaz. Okullar başlamadan önlem alınmalı” önerisinde bulundu.

Prof. Dr. Canitez ve Prof. Dr. Çerezci, Hollanda ve Almanya gibi bazı Avrupa ülkelerinde okullarda benzer yapıdaki kablosuz İnternet kullanımının yasaklanmaya başladığına da dikkat çektiler. LÖSEV Genel Koordinatörü Hülya Ünver, “Akademisyenlerin bu konudaki endişelerine kulak verilmeli. Çocuklar elektromanyetik alanın yoğun yaşandığı yerlerde bulunmamalı. Bu sistem dünyada nasıl yapılıyor bunları sorgulamalıyız” derken Sağlık Bakanlığı eski Kansere Savaş Daire Başkanı ve Hacettepe Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Murat Tuncer, şu açıklamada bulundu:

“Bilimsel araştırmalar, henüz kablosuz internetin kansere yol açtığı yönünde tam bir bulguya sahip değil. Tabletler, kendi içlerinde bir bağlantı kurularak kullanılacak. Bir küme içinde birbirlerine bağlanacaklar. Dolayısıyla dışarıyla elektromanyetik iletişimi olmayacağı için çocuklara bir zarar vermeyecektir.”

Türkiye’nin tablet kullanım alışkanlıkları

Tablet sahipliği ve kullanım alışkanlıkları araştırmasına göre, tablet sahipleri genel olarak erkek ve bekâr. 2012 sonunda Türkiye’de 350 bin tablet, bunların 200 bini iPad olacak.

Turkcell Akademi ve Turkcell 7. His Deneyim ve Müşteri Öngörü Merkezi’nin desteğiyle, Kadir Has Üniversitesi Yeni Medya Yüksek Lisans öğrencisi Kamil Mehmet Özkan, Türkiye’deki tablet sahipliği ve tablet kullanım alışkanlıkları ile ilgili yaptığı ayrıntılı araştırması yayınlandı. Tablet sahibi olduğunu söyleyen toplam 626 kişi ile yapılan araştırmaya göre, tabletler en yoğun İnternet erişimi ve e-posta alanlarında kullanılıyor belge düzenleme işi son sıralarda geliyor. Araştırmaya katılanların yüzde 71’i tabletini günde en az 1 saat kullandığını belirtirken, tabletlerin en yoğun kullanıldığı alanlar ise İnternet erişimi ve e-posta olarak öne çıktı. Temel İnternet kullanım alışkanlıklarını sosyal medya ve dijital iletişim platformları takip ediyor. Tablet sahiplerinin genel olarak erkek ve bekâr olduğunu ortaya koyan araştırmaya göre, 2012 sonunda ülkemizde 350 bin tablet, bunların 200 bini iPad olacak. Araştırmada ortaya çıkan çarpıcı bilgilerden bazıları şöyle:

- Kullanıcıların yüzde 67’si tabletinden kitap okuyor. Her gün kitap okuyanların oranı yüzde 17.
- Dergi ve süreli yayın okuyanların oranı 78. Yüzde 49’luk bir kesim sadece ücretsiz olanları tercih ediyor. Düzenli olarak ücretli dergi alanların oranı yüzde 12. Ara sıra alanların oranı yüzde 23 ve ücretli dergi almayanların oranı yüzde 65.
- Katılımcıların yüzde 40’ı tabletleriyle günde 2 saatten fazla geçiriyor. Yüzde 31’i 1-2 saat arası tablet kullanıyor.
- Nitelikli içeriğe ücretsiz olarak ulaşmak için reklam görüntülemeye sıcak bakan tablet kullanıcılarının, uygulama veya İnternet tarayıcısında karşılaştıkları reklam ve tanıtımlarla etkileşim oranı kişisel bilgisayar ve akıllı telefonlardan daha yüksek.
- Tablet kullanıcılarının en çok satın aldığı içerikler, mobil uygulama ve oyunlar.
- Cihazların en çok kullanılan zaman dilimleri; sabah saatlerinde işe başlamadan önce, hafta sonları ve tatiller. Cihazların en çok kullanıldığı mekânlar oturma ve yatak odaları. Cihazların en çok kullanıldığı zaman dilimleri ise, sabah saatlerinde işe başlamadan önce, hafta sonları, tatiller.
- Katılımcıların yüzde 25’ünün aylık geliri 5 bin TL’nin üzerinde. Yüzde 29’unun aylık geliri 2 bin TL’nin altında.
- Yüzde 61’i lisans, yüzde 30’u yüksek lisans/doktora, yüzde 7’si lise, yüzde 1’i ilköğretim mezunu.
- Türkiye’deki tablet kullanıcıları, iPad’i tercih ediyor. Buna göre tablet sahiplerinin yüzde 77’si iPad, yüzde 10’u Samsung Galaxy Tab, yüzde 2’si Motorola Xzoom kullanırken, Amazon Kindle ve e-Reader sahiplerinin oranları yüzde 1’de kaldı.
- Katılımcıların yüzde 87’si tabletleriyle beraber aynı zamanda akıllı telefon da kullanıyor.

Yeni Türk Ticaret Kanunu yürürlükte

Ocak 2011'de kabul edilen yeni Türk Ticaret Kanunu, 1 Temmuz 2012 itibariyle yürürlüğe girdi. İnternet sitesi açılmasını içeren madde ise, 1 Temmuz 2013'ten itibaren yürürlüğe girecek.

Türkiye, 1956'dan beri yürürlükte bulunan eski Türk Ticaret Kanunu, dünya ticaretinde yaşanan gelişmeler sonucu değiştirdi. Türk Ticaret Kanunu'nun yerine, "Ticari hayatın yeni anayasası" olarak kabul edilen yeni Türk Ticaret Kanunu, 1 Temmuz 2012 itibariyle yürürlüğe girdi. Yeni Kanun 1 Temmuz 2012'den itibaren yürürlüğe girmekle birlikte, İnternet sitesine ilişkin hükümleri içeren 1524'üncü madde 1 Temmuz 2013'ten itibaren yürürlüğe girecek.

13 Ocak 2011'de 6102 kanun numarası ile kabul edilen yeni kanun için hazırlıklar 12 yıl önce başladı. 5 yıllık çalışmanın ardından ilk taslak Şubat 2005'te kamuoyuna sunuldu. O taslak, gelen öneriler doğrultusunda değiştirildi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) 6 alt komisyon, kanunla ilgili hazırlıklara katıldı.

1535 maddelik Yeni Ticaret Kanunu ile en büyük değişiklikler şirketlerle ilgili olarak yapıldı. Yapılan değişikliklere göre; "Şirket unvanında Türk, Türkiye, Milli, Cumhuriyet gibi kelimeler ancak Bakanlar Kurulu kararıyla kullanılabilir. Holdingler, ilk kez mevzuata girdi. Şirketlerin bölünmesi, mevzuatımızda ilk defa olarak düzenlendi. Vakıflar tacir, kooperatifler de şirket kabul edilecek."

İnternet sitesi, bilgi toplumu hizmetleri ve erişim hakkı

6102 kanun numarası ile kabul edilen yeni kanun yeni kanunda, her sermaye şirketi bir İnternet sitesi açmaya, böyle bir site mevcutsa bir bölümünü bilgi toplumu hizmetlerine dönüştürmeye zorunlu tutuldu. Yani yeni Kanun "bilgi toplumu"nu, bilgiye ulaşabilen toplum olarak anladı. Yeni kanunla Bakanlar Kurulu'nun belirleyeceği, denetime tabi olan limited ve anonim şirketler için İnternet sitesi zorunluluğu getirildi. İnternet sitesi olmayana adli para cezası uygulanacak. İnternet sitesinde, şirkete ilişkin birçok kayıt yayınlanacak. Buna göre, sermaye şirketleri İnternet sitesine;

- a. Şirketle ilgili olup, pay sahibini, küçük yatırımcıyı, alacaklıyı ve şirkette menfaati olan kişileri ilgilendiren tüm bilgiler,
- b. Genel kurul ("GK") toplantısı belgeleri ve çağrıları,
- c. Yılsonu ve ara dönem finansal tabloları ile birleşme, bölünme bilançoları,
- d. Denetleme raporları (denetçi, işlem denetçisi, özel denetçi ve benzeri raporları),
- e. Değerleme raporları,
- f. Rüçhan hakkı kullanma çağrıları,
- g. Tasfiyeye ilişkin ilanlar,
- h. İptal davası ilanları ve benzeri bilgiler konulacak.

İnternet sitesine erişim açık ve engel olacak ve bundan erişim olanağı ve erişim hakkı doğacak. Şirketlerde yönetim kurulu toplantılarının İnternet üzerinden yapılması mümkün olacak.

Ticaret Sicil Gazetesi elektronik ortama taşınarak Ticari Sicil Bankası oluşturulacak. Ticaret sicili kayıt işlemlerinin elektronik ortamda yapılması için toplanması ve işlenmesi gereken kişisel veriler, kişisel verilerin korunması ve bilgi güvenliğinin sağlanmasına ilişkin mevzuata uygun bir şekilde korunacak. Fiziki ortamda veya elektronik ortamda tutulan ticari defterlerin nasıl tutulacağı, defterlere kayıt zamanı, onay yenileme ile açılış ve kapanış onaylarının şekli ve esasları Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı'nca çıkarılacak tebliğle belirlenecek.

Anonim şirketler, Ekim’de “e-ortamda genel kurul” yapabilecek

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, anonim şirket genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy kullanmaya ilişkin usul ve esasları içeren yönetmeliği yayımladı. Yönetmelik, 1 Ekim 2012’de yürürlüğe girecek.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, anonim şirketlerin “elektronik ortamda (e-ortam) genel kurul” yapmalarının yolunu açacak yönetmeliği, 28 Ağustos 2012 tarihli Resmi Gazete’de yayımladı. “Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik”, anonim şirket genel kurul toplantılarına e-ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy kullanmaya ilişkin usul ve esasları belirledi. 13 Ocak 2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 1527’nci maddesinin beşinci fıkrasına dayanılarak düzenlenen Yönetmelik, 1 Ekim 2012 tarihinde yürürlüğe girecek. Yönetmelik, 13 Ocak 2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 1527’nci maddesinin beşinci fıkrasına dayanılarak düzenlendi.

Yönetmelik, anonim şirket genel kurullarına elektronik ortamda katılmaya, öneride bulunmaya, görüş açıklamaya ve oy kullanmaya ilişkin usul ve esasları; genel kurullara elektronik ortamda katılmaya ve oy vermeye ilişkin esas sözleşme hükmünün örneğini; oyun hak sahibi veya temsilcisi tarafından kullanılmasının esaslarını; Elektronik Genel Kurul Sistemi’nin (EGKS) işleyiş esasları ve bu sistemin katılımcılarının yükümlülüklerini kapsıyor.

Yönetmeliğe göre, anonim şirketler, hak sahiplerinin genel kurul toplantılarına e-ortamda katılmaları, görüş açıklamaları, öneride bulunmaları ve oy kullanmalarına olanak tanıyacak EGKS’ni kurabileceği gibi bu amaç için oluşturulmuş sistemlerden de hizmet satın alabilecekler.

Genel kurul anında yapılacak işlemler, toplantıya katılım, toplantının elektronik ortamda açılması, elektronik ortamda görüş iletme, oy verme olarak sıralanırken, yönetmelik hükümleri uyarınca hak sahiplerinin e-ortamda genel kurula katılabilmeleri için EGKS’ne güvenli e-imza ile giriş yapmaları gerekecek. EGKS üzerinden oluşturulan belgeler; toplantı başkanlığını oluşturan üyeler, şirket yöneticileri ve Bakanlık temsilcisi tarafından güvenli e-imza ile de imzalanabilecek.

Bilim kurgu filmlerindeki beyin okuma gerçek oluyor. ODTÜ ve Koç Üniversitesi bilim adamları, zihinden geçenleri bilgisayar monitörüne dökerek buluşa imza attı. ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fatoş T. Yarman Vural ve Koç Üniversitesi Psikoloji Bölümü Öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. İlke Öztekin'in Google desteğiyle yürüttükleri "Beyin Verileri Kullanarak Zihinden Geçenleri Kestiren Bilgisayar Programı" adı verilen projede ilk başarılı veriler alınmaya başlandı. Proje ile bilgisayar, kişinin düşünce modelini çıkarıyor. Vural ve Öztekin ikilisinin geliştirdiği sistemde duygu durumları net bir şekilde okundu. MR görüntüleme cihazı verilerine

dayalı geliştirilen sistem ilk aşamada soyut duygu durumlarından mutluluk, yılgınlık ve sinirliliği, bazı somut nesneleri yüksek oranda doğru tahmin etti. Fatoş Yarman Vural, şimdiden dünyadaki en iyi modeller arasında gösterilen çalışmalarına ilişkin şu bilgileri verdi: "İnsan beyninden manyetik rezonans görüntüleme ile kaydedilen sinyalleri kullanarak, düşündüğümüz nesneleri tahmin eden özgün bir bilgisayar programı geliştirdik. Geliştirilen yöntemde, önce kişinin beyin sinyalleri kaydedilerek bir bilgisayara yükleniyor. Bilgisayar kişinin beyninin yaklaşık bir düşünce modelini çıkararak öğreniyor. Daha sonra bu kişiden gelen yeni sinyaller ölçüldüğünde bilgisayar kişinin ne düşündüğünü kestirmeye çalışıyor. Soyut duygu durumlarından kişinin mutlu,

"Düşünce okuyan" program geliştirildi

ODTÜ ve Koç Üniversitesi bilim adamları, beyin verilerini kullanarak zihinden geçenleri okuyabilen bilgisayar programı geliştirdi.

yılgın, sinirli olup olmadığını belirleyebiliyoruz. Bunun yanında sistemimiz, akıldan geçen somut nesneleri de okuyabiliyor. Mesela akıldan geçen renkleri, nesneleri, hayvanları, kılık kıyafetleri, sebze ve meyveler gibi bazı nesneleri doğru tahmin edebiliyor. Şu anda bizim tanımladığımız 10 grupta topladığımız nesneleri de doğru tahmin edebiliyor. Doğru tahmin oranlarımız ise yüzde 80'nin üzerinde."

İnsanoğlunun akıllı makineler yapmayı başardığına işaret eden Vural, bu makinelerin insanlardan daha iyi satranç oynadığını, çok daha hızlı hesap yapabildiğine dikkat çekti. Projelerinde, ileride bilgisayarların "akıl okuyabildiği" sistemler geliştirmeyi hedeflediklerini vurgulayan Vural, "Şimdi ilk kez, bu yapay zekâlı makineler, kendisini yaratan doğal zekâyı anlamaya çalışıyor" dedi.

İnsanların çeşitli duygularını canlandırarak beyin sinyallerini kaydettiklerini, bu amaçla için MR makinesinde birtakım deneyler yaptıklarını anlatan Vural, bu verileri bilgisayar ortamında modellediklerini belirtip "Deneyin yapılabilmesi için kişinin MR makinesinin içine konulması gerekiyor. Ancak bu çok külfetli bir iş. Modelleri tamamen Türkiye'de geliştirdik. Dünyadaki en iyi modeller olduğunu söyleyebiliriz. Literatürden takip ettiğimiz sistemimizin performansı benzerlerine oranla çok çok daha ileri" diye konuştu.

Proje yürütücüsü Prof. Dr. Fatoş T. Yarman Vural, ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde makine ile görme ve öğrenme yöntemleri konusunda çalışıyor. Projenin Koç Üniversitesi tarafında yer alan Yrd. Doç. Dr. İlke Öztekin ise beyin sinyallerini değerlendirerek bellek süreçlerini çalışan bir bilişsel psikolog ve nörobilimci. Projede yer alan araştırma görevlileri Mete Özey, Orhan Fırat, İtir Önal ve Ömer Ekmekçi geliştirilen algoritmaları canlandırıyor. Projenin finansmanını Google, ileride düşünce ile yönetilen arama motorları geliştirebilmek ve arama motorlarını kişinin o anki duygu ve düşüncelerine göre yönlendirebilmek amacıyla projeyi destekliyor.

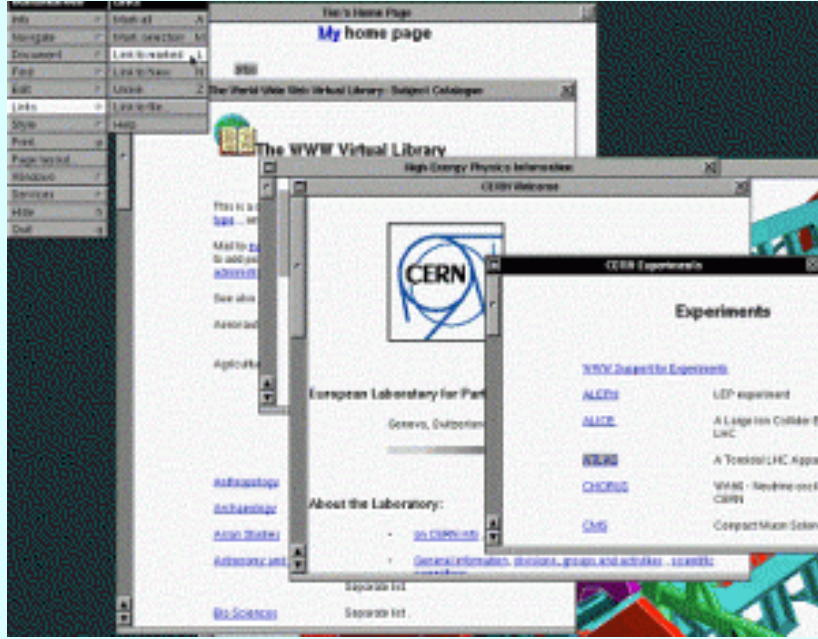
İnsan beynindeki bilgiler kopyalandı!..

Çok basit düzeneğe sahip bir cihaz sayesinde bilgisayar kullanıcılarının beyinlerinden bilgi kopyalanabildiği kanıtlandı.

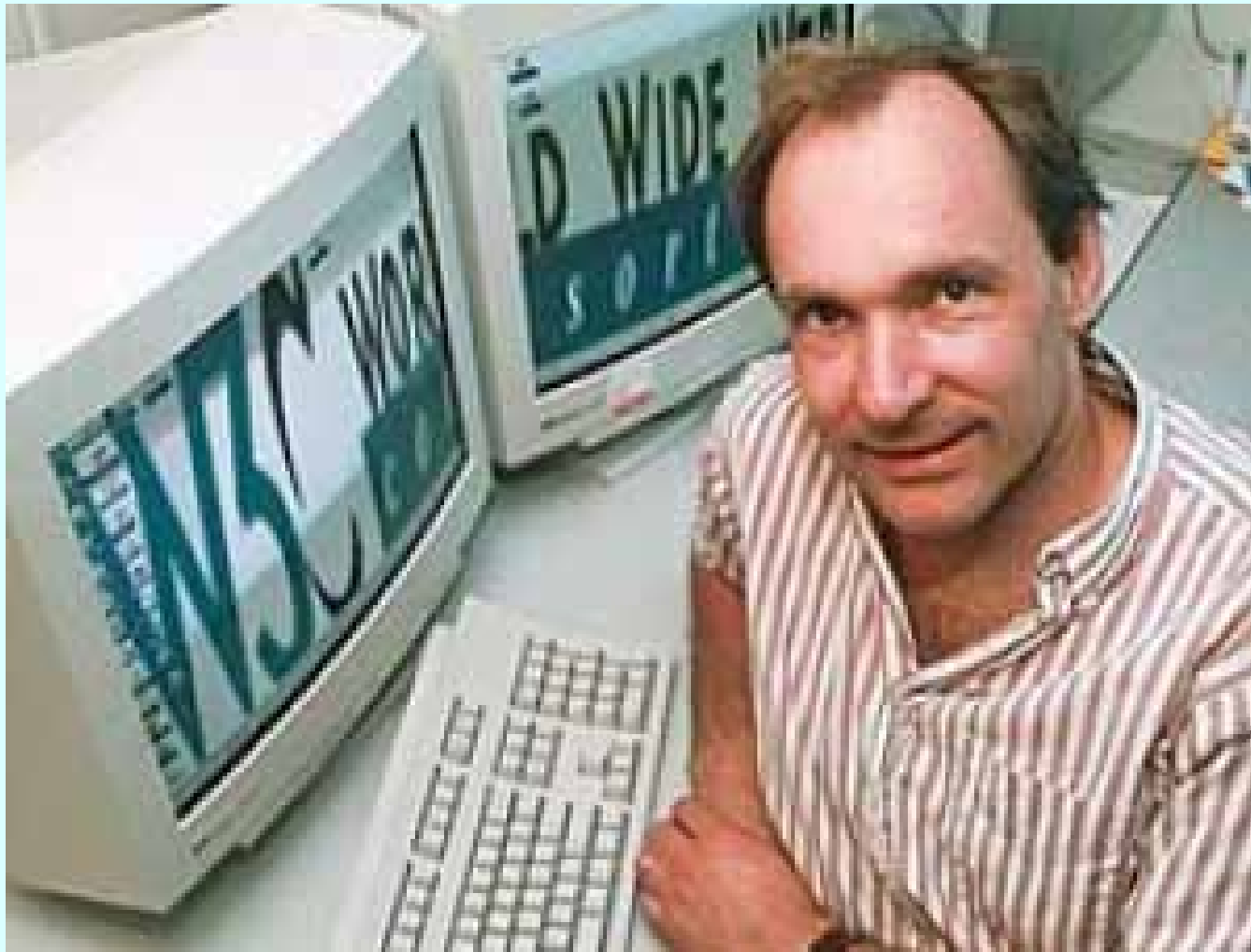
ABD'nin Berkeley, İngiltere'nin Oxford ve İsviçre'nin Cenevre üniversitelerinden bir grup bilim adamı, ilginç bir deneye imza atıp insan beynindeki bilgileri kopyalamayı başardı. Bilgisayar oyunları için kullanılan bir alet sayesinde bilgisayar kullanıcılarının beyni okundu ve gizli bilgilere ulaşıldı. Bilim adamları, el kullanmadan bilgisayar oyunu oynamaya yarayan "Emotiv" adlı bir "beyin-bilgisayar ara yüzü" aletiyle, bilgisayar kullanıcılarının bankta kartı şifreleri, adres bilgileri ve özel yaşamlarına dair birçok özel ayrıntıyı öğrendi. Bilim adamları, denek grubuna "beyin-bilgisayar ara yüzü" olarak tanımlanan Emotiv'i taktırarak beyin aktivitelerini gözlemledi. Deneyde, başlık şeklindeki cihazın takıldığı katılımcılara banka kartları, evleri, insan yüzleri, ATM noktaları, doğum ayları, PIN şifreleri gösterildi. Kullanıcıların, önemli buldukları görüntülere baktıkları sırada her 300 milisaniyede yayılan P300 dalgasının hareketlerinde artış olduğu görüldü. Deneklerin yaşadıkları evler, kullandıkları banka kartları ve PIN kodlarına da baktıkları sırada P300 dalgası artış gösterdi. P300 ölçümü aracılığıyla, her 10 katılımcıdan birinin yaşadıkları evi yüzde 60, PIN kodunun ise yüzde 40 oranında tespit edilebileceği anlaşıldı. Uzmanlar, araştırmada kullanılan, 299 dolar değerindeki "Emotiv" isimli bilgisayar kontrol cihazının bazı hastalıklar için tedavi geliştirilmesinde etkili olabileceği ve kriminal vakalarda kullanılması durumunda yararlı olacağını açıkladı. Öte yandan, aynı yöntemin piyasada çok kolay elde edilebilen bu cihazla özel bilgilerin çalınıp hırsızlık gibi kötü amaçlarla da kullanılabileceğine de dikkat çekildi.

Dünyanın ilk web sitesi, 21 yaşında

Tim Berners Lee tarafından yayınlanan “w3c”, dünyanın ilk web sitesi, 1991’de hayata geçirildi.

İnternet’in ilk basamağı olan WWW’nin (world wide web) kâşifi Tim Berners Lee’nin kurduğu dünyanın ilk web sitesi, tam 21 yaşında. 6 Ağustos 1989’da İsviçre’nin Cenevre kentindeki dünyanın en büyük laboratuvarı olan Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi’nde (Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire-CERN) temelleri atılan ve ilk web sayfası olma özelliğini taşıyan “World Wide Web Consortium- w3c”, 21. yaşını kutladı. WWW’nin temellerini belirleyecek ve bir standarda kavuşturacak olan vakıf 1980’li yıllarda Tim Berners-Lee tarafından CERN’de kuruldu. Vakıf temel olarak, fizikçilerin dünyanın her yerinde aynı donanım ve aynı yazılım ile bilgi paylaşabilmelerini sağlamayı amaçladı. Berners-Lee, çalışmalar sırasında resim, yazı, dokümantasyon, veri tabanı gibi pek çok farklı yapıdaki verilere ulaşılmasının “HyperText” adı verilen hiper ortamlarla sağlanabileceği kararına vardı. 1991’de güvenli metin aktarım protokolünü (Hyper text transfer protocol- HTTP) Steve Jobs’un başında olduğu NeXT firmasının kendisine hediye ettiği bir bilgisayarda ilk defa çalıştırdı. Ve böylece ilk web sunucusu hayata geçti.

Daha sonra 1993’te bu sistemi ücretsiz olarak tüm dünyanın kullanımına açtı. İlk kullanılan HTTP ile bugün kullanılan arasında 5 versiyon değişti ve bugün kullanılan web yazılım dillerinin temelini oluşturdu.

Hazırlanan ilk site olması nedeniyle basit bir görünüme sahip olan sayfada, WWW’nin ne olduğu ve projenin ayrıntılarından söz ediliyor. Site ayrıca ziyaretçilerine kendi sayfalarını nasıl yaratacağı hakkında da bilgi veriyordu. Siteye isteyenler hâlâ ulaşabiliyor. Sitede, bir web tarayıcısı kullanılarak www ile bir metin, bir görüntü, video ve diğer multimedya içerik sayfalarını görüntüleyebilir, linklerle sayfalar arasında gezilebilir.

Dünyanın ilk web sitesini yapan adamın web sitesi: <http://www.w3.org/People/Berners-Lee>

TMMOB Bilgisayar Mühendisleri Odası Kurucu Yönetim Kurulu: Tüm bilişim emekçilerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi savaşımını sürdüreceğiz

1.Olağan Genel Kurulu'nu, 8 Eylül 2012'de yapacak olan BMO'ya, bilgisayar mühendislerinin katılması yasal bir zorunluluk. BMO, sektörün ihtiyacı olan standart ve normların oluşturulması, bilişim hizmetlerinin kamu yararını gözetken yönetmelikler gereğince denetlenmesi, bilrkişilik kurumunun sağlıklı işletilmesi için çalışacak.
Koray Özer-Aslıhan Bozkurt

Türkiye'de 30 yıllık bir geçmişi olan, uzun yıllar Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne (TMMOB) bağlı Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) çatısı altında çalışmalar yapan bilgisayar mühendisleri, nihayet bağımsız bir oda olarak örgütlendi. "Bilgisayar Mühendisleri Odası- BMO" kurulması yönündeki son önerge, 24 Mart 2012'de EMO Genel Kurulu'na sunuldu. EMO'nun 43. Olağan Genel Kurulu'na sunulan önergenin oy çokluğu ile kabul edilmesi ile tarihi bir adım atıldı. 31 Mayıs-3 Haziran 2012'de gerçekleştirilen TMMOB'un 42. Olağan Genel Kurulu'nda da oy çokluğu ile nihai karar alındı. Ve, 2 Haziran'da TMMOB Genel Kurulu'nda kabul edilen önerge ile 24. Oda olarak BMO'nun kurulması onaylandı.

TMMOB Yönetim Kurulu, 30 Haziran 2012'de, BMO'nun ilk Genel Kurul hazırlık çalışmalarını yürütmek üzere Funda Başaran Özdemir, Gölay Şakiroğulları, Hülya Küçükkaras, Taylan Özgür Yıldırım, Mehmet Birkan Sarıfakioğlu, İbrahim İzlem Gözükeleş, Memet Harun Özer'den oluşan 7 kişilik Kurucu Yönetim Kurulu'nu atadı.

BMO Kurucu Yönetim Kurulu, 10 Temmuz 2012'de en yaşlı üye Gölay Şakiroğulları başkanlığında toplandı. Yürütme Kurulu, Yönetim Kurulu Başkanlığı'na Funda Başaran Özdemir, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı'na İbrahim İzlem Gözükeleş, Yönetim Kurulu Yazman Üyeliği'ne Mehmet Birkan Sarıfakioğlu ve Yönetim Kurulu Sayman Üyeliği'ne Taylan Özgür Yıldırım'ın oybirliği ile seçilmesine karar verdi. Ayrıca Oda adresi; Necatibey Cad. No:88/7 Kızılay-Çankaya/Ankara olarak belirlendi. 4 Ağustos 2012'de BMO Genel Merkezi'nin resmi açılışı yapıldı.

2012 yazını, hızlı bir geçiş evresi yaşayarak geçiren BMO Kurucu Yönetim Kurulu, yoğun bir çalışmayla hukuki düzenlemeler ve tüzel kişilik için resmi süreçleri tamamladı. BMO 1. Olağan Genel Kurulu, 8 Eylül 2012'de toplanacak. Ertesi gün, 9 Eylül 2012'de yapılacak seçimde, BMO üyesi bilgisayar mühendislerinin oylarıyla yönetim kurulunda ve diğer kurullarda yer alacak adlar belirlenecek.

"Bilgisayar Mühendisleri Odası" kurulması, amaç ve hedeflerini TMMOB Bilgisayar Mühendisleri Odası (BMO) Kurucu Yönetim Kurulu üyeleri ile konuştuk. BMO Kurucu Yönetim Kurulu üyeleri adına sorularımızı yanıtlayan yetkililer, öncelikle BMO'yu sihirli bir değnek olarak görmediklerini vurguladılar.

"BMO kuruldu diye hemen yarın bilişim emekçilerinin çalışma koşulları düzelmeyecek, Türkiye'nin dört başı mamur bir bilişim politikası olmayacak, meslek alanlarındaki belirsizlik ortadan kalkmayacak, bilişim sektöründeki mühendislik faaliyetlerinin kamu adına denetimi gerçekleşmeyecek. BMO olarak tüm bu sorunların aşılması için çabalayacağız" diyen Kurucu Yönetim Kurulu üyeleri, BMO'yu zor bir dönemin beklediğinin altını çizdiler.

-Bilgisayar Mühendisleri Odası (BMO) kurulma sürecinden kısaca söz edebilir misiniz?

-Bilgisayar Mühendisliği bölümleri ilk mezunlarını 1981 yılında verdi. TMMOB yönetimi, ilk bilgisayar mühendislerinin hangi odaya kaydolacağı konusunda kararsız kaldı. Yazılımla uğraşanlar Fizik Mühendisleri Odası'na (FMO), donanımla uğraşanlar ise Elektrik Mühendisleri Odası'na (EMO) yönlendirildi.

Bilgisayar Mühendisleri Odası (BMO) için ilk adım 1987'de atıldı. Bilgisayar Mühendisliği Bölüm Başkanları, BMO'nun kurulması için TMMOB'ye dilekçe verdi. TMMOB yönetimi, TMMOB yönetmelikleri çerçevesinde yaptığı değerlendirme sonucunda üye sayısının yetersizliğinden ötürü BMO'nun kurulması koşullarının oluşmadığı sonucuna vardı. 1987'de FMO'nun 4, EMO'nun ise 5 bilgisayar mühendisi üyesi vardı.

1991'de BMO'nun kurulması yeniden gündeme geldi. Bu dönemde, yoğun bir örgütlenme çalışması yürütüldü. Ankara, İstanbul

ve İzmir'de toplantılar yapıldı; yüzlerce bilgisayar mühendisi, BMO'nun kurulmasını desteklemek için EMO'ya üye oldu. 1992'deki TMMOB Genel Kurulu'nda, bilgisayar mühendislerinin EMO'da örgütlenmeleri, FMO'nun bilgisayar mühendislerinin kayıtlarını EMO'ya devretmesi kararı alındı.

1994'te yapılacak genel kurullarda "BMO'nun kurulması kararı"nın alınabilmesi için EMO'da Bilgisayar Mühendisleri Örgütlenme Komisyonu kuruldu, bu amaçla çalışmalar yapıldı. Ancak bilgisayar mühendisleri, 1994'teki genel kurullar öncesinde yaptıkları yoğun tartışmalarda, ulaşılan örgütlenme düzeyinin yetersiz olduğu sonucuna vararak BMO kurulması önergesinin EMO Genel Kurulu'na sunulmasından vazgeçti. 1994 sonrasında bilgisayar mühendisleri, EMO içinde çeşitli komisyonlarda çalışmayı sürdürdü. EMO'nun yönetim kurullarında yer aldılar. 2000'li yıllarda bilgisayar mühendislerinin sorunları katlanarak büyümekteydi. EMO içerisinde yürütülen özverili çalışmalar bilgisayar mühendislerinin örgütlenmesi için önemli bir aşamaydı; ancak ne yazık ki yeterli olamadı.

Bilgisayar mühendislerinin sayısı her geçen yıl artmaktaydı. Bunun yanında,

- mesleğin kapsamının belirsizliği ve meslek alanlarının tanımsız oluşu,
 - bilişim sektöründe pek çok disiplinin var oluşu ve buna bağlı olarak sektörde yaşanan karmaşa,
 - sektörde üretim sürecinin yanlış yönetimi ve denetimden yoksun oluşu,
 - her kente üniversite, her üniversiteye bir bilgisayar mühendisliği bölümü anlayışıyla açılan, akademik ve teknik altyapıdan yoksun bilgisayar mühendisliği bölümleri; buna ek olarak ucuz işgücü ordusuna katılmak üzere bekleyen teknoloji fakülteleri ve uzaktan eğitim mezunları,
 - diplomaların değil sertifikaların egemenliği ve meslektaşlarımızın sertifikalara mahkûmiyeti,
 - kamusal yararı temel alan bilişim politikalarının eksikliği,
 - işsizliğin ve işsiz kalma korkusunun gerçeklik haline gelmesi,
 - çalışma koşullarının günden güne ağırlaşması,
- bilgisayar mühendislerinin mesleklerini gerektiği gibi yerine getirmesini engelliyordu.

Bilişim sektöründe, bu duruma çalışandan ve halktan yana tutum olarak müdahale edecek bir örgütün boşluğu ivedi bir gereksinim olarak kendini göstermekteydi.

2004'e gelindiğinde, bilgisayar mühendislerinin EMO çalışmalarında daha etkin yer almasının ve BMO kuruluş çalışmalarının yolunu açan Meslek Dalı Komisyonları (MD) kuruldu.

2006'da önce Ankara'da başlayan, sonra başta İstanbul ve İzmir olmak üzere EMO'nun diğer şubelerine yayılan bilgisayar mühendislerinin odalaşma süreci, geçen altı yılda ilmek ilmek örüldü. Bu süre boyunca bilgisayar mühendisleri, EMO yönetim kurullarında, sempozyumlarda, yayın çalışmalarına etkin rol alarak BMO için gereken altyapı çalışmalarını yapmanın yanında BMO kadrolarını da oluşturdu.

Özellikle 2006 sonrasında EMO üyesi bilgisayar mühendislerinin örgütlenme/odalaşma çalışmaları daha kurumsal bir kimliğe kavuştu ve bu çalışmalar EMO şubelerinde oluşturulan Bilgisayar Mühendisliği MDK ve EMO merkezi düzlemindeki Meslek Dalı Ana Komisyonu (MEDAK) tarafından yürütölmeye başlandı.

2008’le birlikte MEDAK çalışması, artık EMO içerisinde ayrı bir oda -daha doğru bir deyişle oda içerisinde oda- yapısına evrilmeye başladı. Bir tür oda simölasyonu olarak değeriendirilebilecek bu dönemde, MEDAK ve MDK’ler, oda/şube birimlerini simüle edecek alt çalışma komisyonları oluşturdu ve örgütsel olarak kendi kendisine yetebilecek bir yapıya, bir odaya dönüşme çabasına girdi.

Böylece, 80’lerden bugüne taşınan birikim, yapılan tartışmalar ve örgütlenme pratikleri, Bilgisayar Mühendisleri Odası için gerekli koşulların ve kadroların oluştuğunu, BMO’nun artık kendisini bir zorunluluk olarak ortaya koyduğunu gösterdi. Temmuz 2011’e gelindiğinde odanın kurulması, MEDAK düzleminde resmi olarak karara bağlandı ve bu karar kamuoyuyla paylaşıldı.

MEDAK, bu kararın EMO örgütlölüğü içerisinde tartışılması amacıyla EMO koordinasyon toplantılarında sunumlar yaptı; merkez ve şube yönetim kurulları bilgilendirildi. Odalaşma çalışmalarının, EMO’nun desteğiyle ülke geneline yayılması sağlandı. Çalıştaylar düzenlendi; imza kampanyası başlatıldı ve teknokentlerde, üniversitelerde, kurumlarda, EMO şubelerinde açılan stantlarla, yapılan toplantılarla ve toplanan imzalarla bilgisayar mühendislerinin sürecin bir parçası/öznesi olması için çalışıldı. “Neden ve nasıl bir oda istiyoruz?” sorusuna yanıt niteliğindeki BMO Kuruluş Raporu hazırlandı; girişimimizin ilkesel ve kuramsal temeli oluşturuldu. Bir yandan oda içerisinde ve dışarısında örgütlenme çalışmaları yürütölürken diğeri yandan mevzuat/yönetmelik hazırlıkları başlatıldı. Odalaşma sürecinin akademik ayağını oluşturmak için bilgisayar mühendisliği bölüm başkanlarıyla buluşuldu, bölüm başkanlarına BMO için çağrı yapıldı. Bu noktada, akademik dünyanın desteğinin BMO çalışmalarında önemli bir sıçrama yarattığını da dile getirmeliyiz.

MEDAK, 2012 Ocak-Şubat döneminde düzenlenecek EMO şubelerinin genel kurullarında, “BMO’nun kuruluşunun Martta düzenlenecek EMO Genel Kuruluna taşınması”nın oylanması için önerge vermeyi kararlaştırdı. 14 EMO şubesinin 12’sinin genel kuruluna katıldı, önergeler verildi. Bu önerge, 10 şubenin desteğini aldı. Şube genel kurullarının ardından, 24 Mart 2012’de gerçekleştirilen ve bilgisayar mühendislerinin “24 Mart’ta 24. Oda” söylemiyle katıldığı EMO Genel Kurulunda, BMO kurulması kararının TMMOB Genel Kurulu’na taşınması için MEDAK tarafından verilen önerge, EMO delegelerinin büyük desteğiyle kabul edildi.

Artık son aşamaya gelinmişti... 2 Haziran 2012’de, TMMOB Genel Kurulu’nda saat 14.30’da BMO’nun kurulması görüşölmeye açıldı. Saat 16:00’da yapılan oylamada, 23 odanın yoğun desteğiyle 24. oda BMO kuruldu. Ve, 2 Haziran 2012 tarihi, BMO’nun kuruluş günü olarak tarihteki yerini aldı.

Tüm bu süre boyunca EMO’nun tüm olanaklarını seferber ettiğini; şubeleri, kurulları, yönetimleri ve üyeleriyle, bilgisayar mühendislerinin odalaşma çalışmalarını bütönlüklü olarak destekleyip sahiplendiğini vurgulamalıyız. EMO örgütlölüğüne gönöl borcumuz sonsuz... Katkıları, destekleri için EMO örgütünün tüm üyelerine içtenlikle teşekkür ediyoruz.

-Bundan sonraki süreçte neler olacak? Hangi aşamalardan geçilecek? Oda ne zaman faaliyete geçecek?

-TMMOB Yönetim Kurulu, 30 Haziran 2012’de BMO için 7 kişiden oluşan geçici Kurucu Yönetim Kurulunu atadı. Kurucu yönetim kurulu, BMO’yu ilk genel kuruluna hazırlamakla yükümlü. BMO 1. Olağan Genel Kurulu, 8 Eylül 2012’de toplanacak. Ertesi gün, 9 Eylül 2012’de yapılacak seçimde, BMO üyesi bilgisayar mühendislerinin oylarıyla yönetim kurulunda ve diğeri kurullarda yer alacak adlar belirlenecek. Böylece kurucu yönetim kurulu

işlevini tamamlamış olacak ve BMO, bilgisayar mühendislerinin oylarıyla seçilmiş yönetim kurulu ve oda organlarıyla çalışmalarını sürdürecektir.

-BMO’nun vizyonu, misyonu, amacı ve hedefi konusunda bilgi verebilir misiniz?

-Bilişim çalışanlarının meslek haklarında ve bilgisayar mühendislerinin meslek alanlarında yaşanan yıkıma karşı mücadele edeceğiz. Bilindiği üzere son yıllarda, yalnız bilgisayar mühendislerinin değil tüm bilişim emekçilerinin çalışma koşulları ağırlaşmış, ücretler düşmüştür. İş yaşamındaki sorunlar yalnızca bilgisayar mühendislerini değil, tüm bilişim çalışanlarını ilgilendiriyor.

Bilişim sektöründe bir düzensizlik ve kargaşa var. Bilişim kesimi ölkemizde, serbest piyasa gereklerince ve yabancı tekellere bağımlı olarak biçimlendi. Mühendislik hizmetinin denetlenmesi bir yana, meslek etiğinden ve mühendislik uygulamalarından uzak kaldı. BMO, bilişim sektöründe gerekli standart ve normların oluşturulması, bilişim hizmetlerinin kamu yararını gözeterek yönetmelikler gereğince denetlenmesi, birliktişilik kurumunun sağlıklı işletilmesi için çalışacak. Kuşkusuz, tüm bunları yaparken bilgisayar mühendisliği eğitiminin iyileştirilmesi ve meslektaşlarımızın meslek içi eğitimi için de uğraş vereceğiz.

Kısacası, BMO, yalnızca bilgisayar mühendislerinin değil tüm bilişim emekçilerinin hakları için savaşım veren, çalışmalarında kamu yararını temel alan bir meslek örgütü olma hedefiyle yola çıktı.

-Öncelik vereceğiniz konular nelerdir?

-Temel önceliğimiz, bilişim kesimindeki bilgisayar mühendisliği çalışmalarının kamu yararı gözetilerek denetlenmesi için gerekli yasal düzenlemelerin ve standartların oluşturulması; bu denetimlerin yasalar ve standartlar doğrultusunda uygulanması olacaktır.

Ayrıca, önceki soruya verdiğimiz yanıtta, özgörevimiz (misyonumuz) kapsamında belirttiğimiz üzere tüm bilişim emekçilerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi savaşımını sürdüreceğiz.

- Tüm bilgisayar mühendislerinin katılması yasal bir zorunluluk mu? Neden?

-Evet. 6235 sayılı TMMOB Kanunu'nun 33. maddesine göre "Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları, mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihtisasa uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler."

1983 yılında kanunda şu değişiklik yapıldı: "Kamu Kurumu ve Kuruluşları ile İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşlarında asli ve sürekli olarak çalışan mühendislik ve mimarlık meslekleri mensuplarının meslek ve ihtisastlarıyla ilgili odaya girmeleri isteklerine bağlıdır.

Ancak bunlar, görevlerinin gereği olan işleri yaparken mesleki bakımdan, Odaya kayıtlı meslektaşlarının yetkileriyle haklarına sahip ve onların ödevleriyle yükümlüdürler. Bu konuda Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ile ilgili hükümler saklıdır."

6- BMO, hangi ihtiyacı karşılamak üzere kuruldu? Bilgisayar mühendislerinin hangi sıkıntıları "Meslek Odası" olduğu için çözülecek? "Meslek Odası" olması ne gibi hak ve düzenlemeleri getirecek?

-TMMOB'ye bağlı bir oda olarak BMO,
• üyelerinin mesleki etkinlikleri kolaylaştırmak,
• mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak,
• meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlakını korumak,
• ülke kaynaklarının yerinde kullanımını sağlamak,
• ülkenin sanatsal ve teknik kalkınmasında gerekli gördüğü tüm girişim ve etkinliklerde bulunmak ile yükümlü.

Yasal düzenlemeler, BMO'nun bir diğer görevini de "Meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmi makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkında görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmek" olarak belirledi.

Tabii ki BMO'yu sihirli bir değnek olarak görmüyoruz!.. BMO kuruldu diye hemen yarın bilişim emekçilerinin çalışma koşulları düzelmeyecek, Türkiye'nin dört başı mamur

bir bilişim politikası olmayacak, meslek alanlarındaki belirsizlik ortadan kalkmayacak, bilişim sektöründeki mühendislik faaliyetlerinin kamu adına denetimi gerçekleşmeyecek...

BMO olarak tüm bu sorunların aşılması için çabalayacağız. Bu çalışmalardan sonuç alınması, bizim uğraşlarımızın yanında BMO'nun Türkiye'nin eğitim, ekonomi, teknoloji vb. politikalarında ne denli belirleyici olabileceği ile de ilişkili. TMMOB'nin kamu adına kullandığı yetkilerinin yavaş yavaş elinden alınmaya çalışıldığı düşünüldüğünde BMO'yu zor bir dönemin beklediğini de vurgulamak gerekiyor.

- Diğer ülkelerde bilgisayar mühendislerinin "mesleki temsilcilik olarak" konumları hakkındaki bilgileri bizimle paylaşabilir misiniz? Meslek örgütleri içindeki konumları, uygulamalara, devlet politika ve stratejilerine etkileri nedir?

-Diğer ülkelerde, mühendislik disiplinlerini kapsayan Association, Union ya da Oda başlığı altında örgütlenmeler ve bu örgütlenmeler

içinde yer alan bilgisayar mühendisliği grupları var. Bu grupların yanı sıra ABD'de her eyaletin bir mühendislik odası bulunurken Avrupa'da ulusal birlikler var. Yapıları gereği bu örgütlerin kimisi ticari işlevleri kontrol eden ve düzenleyen oda, kimisi ise dernektir. Bazı gruplar ise (örneğin Amerikan "Association of Computing Machinery-ACM" ya da IEEE gibi büyük mühendislik toplulukları) standart, uygulama ve süreçler geliştiriyorlar.

Ulusal çapta faaliyet gösteren örgütler, ülkede mühendislik disiplini uygulamaları için standartların geliştirilmesini, bilgilerin paylaşılmasını, mühendislik disipliniinde yer alan tüm kişilerin meslek kurallarını uygulayabilmeleri için en elverişli ortamın oluşturulmasını sağlıyorlar. Bu ulusal örgütlenmelerin, Avrupa'daki Feani gibi üst örgütlenmeleri de olabiliyor. Bilgisayar mühendislerinin içinde yer aldığı örgütlenmelere aşağıdaki örnekler verilebilir:

- Malta-Chamber of Engineers,
- Association of Computer Engineers and Technicians,
- Verein Deutsche Ingeniure,
- European Federation of National Engineering Associations.

Ancak TMMOB'yi, dolayısıyla BMO'yu yabancı meslek örgütleriyle karşılaştırırken Türkiye'nin nesnel koşullarını da göz önünde bulundurmak gerekir. 1970'lerden bu yana TMMOB kendini yalnızca üyelerinin mesleki çıkarlarıyla sınırlamadı; ülkemizin tam bağımsızlığı için teknoloji politikaları geliştirdi.

Gerek demokrasi mücadelesinde gerekse de sendikal mücadelede hep en ön saflarda yer aldı.

-BMO'nun "21. yüzyıl mesleğine 19. yüzyıl kısıtlamaları getirdiği" iddiasına yanıtınız ne olacak?

-Bilişim çalışanları; yanlış analiz edilen, kaynak ve süre planlaması yanlış yapılan bilişim projelerinin ve sektöre egemen olan taşeronlaştırmaların sonucunda 19. yüzyıldakini aratmayacak ölçüde, çok ağır koşullar altında çalıştırılıyor. Bedeli ödenmeyen, bir türlü bitmeyen fazla mesailer ve güvencesizlik, daha ötesi işsizlik, artık bilişim çalışanları için yadsınamaz bir gerçek olmuştur... Dolayısıyla tersten bir kısıtlama söz konusu. Sektöre 19. yüzyıl kısıtlamalarını getirmiyor, tam tersine bu kısıtlamaların kalkması için mücadele ediyoruz.

Ayrıca, iddia, "21. yüzyıl mesleğine 20. yüzyıl kısıtlamaları getiriliyor" diye olsaydı daha yerinde olurdu. O zaman biz de şöyle diyebilirdik:

2. Dünya Savaşı sonrası tarihsel koşullarda, sosyal devlet anlayışı öne çıktı, toplum için mühendislik anlayışı önem kazandı. Bu tarihsel bağlamda kurulan meslek odaları,

geçmişteki meslek loncalarından farklıydı. Çünkü sorun, üyelerinin çıkarlarından çok meslek faaliyetlerinin toplum adına denetlenmesiydi. 1980'den sonra neo-liberal politikaların uygulamaya konmasıyla birlikte, kamucu meslek odalarının da zayıflatıldığını görüyoruz. Bugün geline nokta, hazırlanan Kanun Hükmünde Kararnameler ve yönetmeliklerle TMMOB'nin, kamu adına mesleki denetim yetkisi elinden alınmaya çalışılıyor.

BMO'ya dönersek... Türkiye'nin, halkın, halktan yana bilişim politikalarına gereksinimi var. Halkın parasının nasıl harcandığı, bizim sorunumuz. Kısacası biz, çalışmalarımızın merkezine "para"yı değil "insan"ı koyuyoruz.

Özetle, iddia sahiplerinin asıl sormak istediği 21. yüzyılın neo-liberal politikalarına ve insanlık dışı koşullarda çalıştırılmaya karşı olup olmadığımız ise, buna yanıtımız evet!..

- "Mühendislik diploması olmayanlar, mühendislerin işini yapıyorlar. Bu durumu kurtaralım", "Bilgisayar

mühendisi çalıştırmak isteyen firmalar, odaya katılmak zorunda. Aksi takdirde yasal suç işlemiş olacaklar. Programlamacı olarak çalışmak isteyenler, odaya katılmak zorunda. Bunun için ise 'bilgisayar mühendisi diploması' edinmeleri gerekecek" mı diyorsunuz?

-Diğer sorulara verdiğimiz yanıtlardan da anlaşılabilceği üzere bu soruya yanıtımız HAYIR!

-Ülkemizde bilişim projelerinin yüzde 75'inin başarısız olduğu iddiaları var. Bunun nedeni projelerde "Bilgisayar mühendisi" çalıştırılmaması mı? Bu konudaki görüşleriniz nedir?

-Yanıtı yarım asır önce verilmiş bir soru... 1960'ların sonuna, yazılım mühendisliğinin ilk kez tanımlandığı NATO konferansına gidelim. Konferansta, yazılım geliştirmede yaşanan zorluklardan söz ediliyor, krizin aşılması için de klasik mühendisliklerdeki yaklaşımın yazılım geliştirmeye uyarlanması çözüm olarak belirtiliyordu; böylece yazılım mühendisliğinin temelleri atılıyordu. Dolayısıyla yazılım mühendisliğinin kendisi sorudaki başarısızlıkları aşmak amacıyla gündeme geldi. Yazılım mühendisliği, o günden bugüne, çok yol aldı. Mühendislik metotlarımız pratikte sınandı ve başarısız olunan durumlarda yeni metotlar geliştirildi.

Bugünse yanlış/eksik tanımlanan, kaynak ve süre planlaması doğru yapılmayan bilişim sistemi geliştirme projeleri, bilişim projelerinin yanlış yönetilmesi, taşeronlaştırma ve bu projelerin çokuluslu sermaye odaklarının çıkar alanı haline gelmesi, bilişim projelerindeki başarısızlıkların başlıca nedenleri olarak karşımıza çıkıyor.

Sektörün mühendislik hizmetine ve bu mühendislik hizmetlerinin kamu adına denetlenmesine gereksinimi var. Kamu ve özel sektörde, mühendislik hizmeti gereken projelerde mühendislerin çalışmaları gerektiğini savunuyoruz. Ve pek tabiidir ki bilişim projelerinin yönetim ve denetim süreçlerinde, aldıkları mühendislik eğitimi ve formasyonu gereği bilgisayar mühendislerinin çalışmasının zorunlu olduğunu dile getiriyoruz.

-Bilgisayar dünyasının kurucularından dördünün (Matt Mullenweg, Mark Zuckerberg, Bill Gates ve Steve Wozniak) bilgisayar mühendisliği diploması olmadığına dikkat çekilerek BMO yerine "hem programcı arayan firmalara, hem de bilgisayar mühendisliği ve programlamayla gerçekten ilgilenen insanlara yol gösterecek bir dernek" kurulması öneriliyor. Bu öneriye ilişkin değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-Önce bir düzeltme yapalım: Wozniak, Apple'ı kurduktan sonra kendini eksik hissetmiş olacak ki takma adla UC Berkeley'in Elektrik Mühendisliği'nin Bilgisayar Bölümü'ne kaydoldu ve 1986 yılında buradan mezun oldu. Ayrıca, Wordpress'i ya da Facebook'u geliştirmiş olmak, kimseyi bilgisayar dünyasının kurucusu yapmaz. En önemlisi, bilginin nasıl paraya çevrileceğini bilmekle mühendislik arasında büyük fark vardır.

Anılan adları "bilgisayar dünyasının kurucuları" olarak nitelendirmektense "bilgisayar piyasasının kurucuları ve sahipleri" olarak tanımlamayı daha doğru buluyoruz.

Peki bilinmektedir ki bilişim disiplini -sorudaki nitelemeyle "bilgisayar dünyası", başta matematik, fizik gibi temel bilim alanlarından çok sayıda bilimcinin, birçok değişik daldan bilimci ve mühendisin yaratıcı, özverili ve tutkulu çalışmalarının ürünüdür.

Oda ve dernek, birbirinin alternatifi örgütlenmeler değildir. Örneğin, siz Bill Gates'i "başarılı bir bilişimci" olarak görüyorsunuz; ama BMO, Gates'i toplumcu mühendislik bakış açısıyla, kamu çıkarları gözüyle değerlendirecektir. Dolayısıyla biz, Gates'i, standartlara uymayan kapalı sistemler geliştirerek kamu kurumlarını kendine bağımlı kılan, bilişim kesiminde tekel olmaya çalışan bir şirketin sahibi olarak görüyoruz.

Her örgütlenmenin kendine özgü hedefleri vardır. Bilişim kesimindeki örgütler, zaman zaman karşı karşıya gelebilir, bakış açıları örtüşmeyebilir. Ancak bu örgütlenmeler, çoğu zaman ortak bir amaç doğrultusunda, sektörü daha ileriye götürmek için çalışacaktır. Ülkemizde, sorunuzdaki öneriniz doğrultusunda çalışan dernekler var. Biz bu derneklerin karşısında değiliz, olamayız da. Çünkü daha önce de belirtildiği üzere amaçlarımız, yapmak istediklerimiz farklı.

- BMO olarak sektörün daha iyiye gitmesi için yapılması gerekenleri nasıl sıralayabilirsiniz?

- Uzun dönemli bir plan ile toplumun çıkarlarını gözeterek ulusal bir bilişim politikasının oluşturulması.
- Bilişim sektöründe standartların, mühendislik alanlarının belirlenmesi.
- Mühendislik hizmetlerinin yasal düzenlemeler gereğince denetlenmesi.
- Bilişim emekçilerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi.
- Bilişim kesimi için ucuz işgücü değil, nitelikli eğitim almış çalışanların yetiştirilmesi

Endüstriden Haberler

Eylem CÜLCÜLOĞLU
eylemc@gmail.com

Hem müşteri hem de üretici

E-ticarete kullanıcıların üretim sürecine dahil olduğu bir döneme giriyoruz

E-ticaret hızlı bir şekilde geliyor. Klasik e-ticaretin yanında kullanıcı temelli e-ticaret siteleri son yıllarda gittikçe popüler olmaya başladı. Kullanıcıların ürünleri tasarladığı bu siteler, e-ticarete farklı bir boyut getirdi. Bu sitelerin en başarılılarından birisi de Zazzle.com. 1999 yılında kurulan sitede tişörtten, postere 250 ayrı çeşit ürün satılıyor. Sitenin diğer e-ticaret sitelerinden en büyük farkı ise ürünlerin tamamının kullanıcılar tarafından tasarlanması. Zazzle kullanıcıları, kendi tasarımlarını kolay bir online arayüz sayesinde ürün haline getiriyorlar. Birkaç tıklama ile bir çanta, bir bardak veya bir saat tasarlanabiliyor. Daha sonra bu ürünler satıldığı zaman kullanıcılara belli bir oranda komisyon ödeniyor.

Tasarım kullanıcıdan

Zazzle bu satış modeli ile tasarım maliyetini tamamen ortadan kaldırmış hem de normalde ulaşamayacağı sayıda bir tasarım sayısına ulaşmış. Sitede yüz binlerce özgün tasarım bulunuyor ve her gün tasarım sayısı artıyor. Sitenin sürekli güncelleniyor olması arama motorlarında da ön sıralarda çıkmasına yol açıyor. Google'da "tshirt" diye arama yaptığınız zaman ilk sırada Zazzle.com'u görüyorsunuz.

Zazzle, gelecekte üretim ve e-ticaretin varacağı noktayı göstermesi açısından güzel bir örnek. Zazzle şu an için sadece baskılı ürünler ile sınırlı ama ileride kullanıcıların ürünlerin tamamını tasarladığı siteler de göreceğiz. Örneğin kişiye özel tasarlanmış cep telefonları, kişiye özel tasarlanmış mobilyalar ileride hayata geçebilir.

Kişiselleştirme önümüzdeki dönemde İnternet'in her alanında yer alacak. Yeni web kişiselleştirme üzerine kurulacak. Kullanıcılar üretimde daha fazla yer alacaklar ve bu şekilde kullanıcılar firmaların hem müşterisi hem de iş ortağı olacak.

Ülkemizde henüz Zazzle benzeri kullanıcı odaklı ürün siteleri bulunmuyor. Zazzle'in başarısı çok kolay bir şekilde Türkiye'ye de uyarlanabilir. Bu tür sitelerin başarılı olabilmesi için yerel üretim postalamalı maliyetlerini düşürdüğü için çok önemli. Neden Türkiye'de de, Zazzle benzeri bir site olmasın? Gereken sadece bir girişimci. Bu girişimciyi merakla bekliyoruz...

Apple, Samsung'un 1 milyar dolarını kaptı!

Apple'ın Samsung'u patent ihlaliyle suçladığı dava sonuçlandı ve Samsung 1.05 milyar dolar tazminat ödemeye mahkûm edildi. Davada Samsung dört dizayn ve üç teknik özellik patentini bilerek ve isteyerek çalmakla suçlanıyordu.

American Bar Association'ın tasarım hakları komitesinin başkanı Avukat Christopher Carani, yaptığı açıklamada şunları söyledi:
"Bu hem Apple hem de tasarım haklarının korunması için büyük bir zafer. Bu karar Apple'ın tasarım kimliğini güçlendirecek ve diğer firmaların Apple'ın tasarımlarını kopyalamasını engelleyecek."

Bu kararla beraber Apple rakiplerini kendi tasarımlarını yapma konusunda zorlayacak. Böyle bir tazminatla karşılaşmak istemeyen üreticiler kendi tasarımlarına odaklanacaklar ve Apple kendi sahip olduğu tasarım avantajını sonuna kadar kullanacak.

Apple, iPhone tasarımı için dört yıl harcamıştı. Firma iPhone'un pazarlaması ve reklamları için 1 milyar doların üzerinde harcama yapmıştı. Piyasada iPhone benzeri ürünler olması Apple'ın satışlarını etkiliyordu. Bu kararla beraber Apple'ın rakipleri için işler daha da zorlaşacak.

IBM'de 1.3 milyar dolarlık satın alma

Sosyal ağ tabanlı kurumsal ağ firması Kenexa, IBM bünyesine katılıyor

IBM, geçtiğimiz hafta insan kaynakları yazılımı firması Kenexa'yı 1.3 milyar dolara satın almak için anlaştığını açıkladı. Kenexa, sosyal iş ağı adı verilen bir web tabanlı insan kaynakları çözümü sunuyor. Yazılım şirketlere sosyal ağlar üzerinden çalışan bulma olanağı tanıyor. Teknoloji devleri sosyal ağlarda yer almak için milyonlarca dolar harcıyorlar. IBM'in Kenexa satın alması bu trendin en güzel örneklerinden birisi. Daha önce de Microsoft kurumsal sosyal ağ Yammer'ı 1.2 milyar dolara satın almıştı. Facebook ve Twitter'ın başarısı sosyal ağların iş dünyasında da önünü açtı. Bir sürü firma kurumsal sosyal ağlar oluşturmaya başladılar. IBM, Microsoft gibi teknoloji devleri de bu trendten geri kalmamak için mevcut kurumsal sosyal ağları satın alma yoluna girdiler. Kenexa'nın şu an 2800 çalışanı ve 8900 kurumsal müşterisi bulunuyor. Firma 2011 yılında 282 milyon dolar gelir ve 1.9 milyon dolar kar açıklamıştı. Kenexa satın almasının bu yılın dördüncü çeyreğinde tamamlanması öngörülüyor.

Dell, yazılımcı olmaya hazırlanıyor

Donanım devi Dell'in Başkanı Michael Dell, yazılım alanına da odaklanmayı planladıklarını açıkladı. Firma geçtiğimiz ay CA'nın eski CEO'su John Swainson'u yeni bir yazılım bölümü kurmak için saflarına katmıştı.

Dell yaptığı açıklamada, yazılım alanında etkin olmayı planladıklarını ve önümüzdeki dönemde önemli firma satın almaları yapacaklarını söyledi. Bu alandaki ilk adım da geçtiğimiz hafta AppAssure adlı yedekleme yazılımı üreticisi firmanın açıklanmayan bir fiyatla satın alınmasıyla gerçekleşti.

Dell, yazılım alanında bir büyük firmayı yüksek fiyattan almak yerine birçok küçük ve orta ölçekli yazılım firmasını almayı hedeflediklerini belirtiyor. Bu strateji ile firma yazılım alanında etkinlik sağlarken hissedarlarını da rahatsız etmeyecek.

Oturduğunuz yerden para kazanmak

İnternet üzerinden ek gelir elde etme yöntemlerini sizler için araştırdık

İnternet, sadece alışkanlıklarımızı değil iş yapma modellerimizi de değiştirdi. Bundan 20 yıl önce biri size evinizde oturduğunuz yerden para kazanabileceğinizi söylese ona anlamsız bakışlarla bakardınız. Günümüzde ise giderek artan sayıda kişi ekmeğini İnternet'ten çıkarıyor. Bazıları bunu ek gelir kapısı olarak görürken bazıları da işi büyütüp tüm gelirini İnternet'ten kazanıyor. İnternet üzerinden para kazananların başında Amerikalılar geliyor. Hintliler de sundukları ucuz programcılık, çağrı merkezi ve teknik destek gibi hizmetlerle İnternet'ten para kazanıyorlar. Ülkemiz ise henüz İnternet'ten bireysel para kazanma alanında daha oldukça başlarda. Bu sayıda sizler için oturduğunuz yerden size para kazandıracak bazı yöntemleri derledik.

*Açık artırma siteleri

İnternet üzerinden en hızlı şekilde para kazanma yollarının başında açık artırma sitelerinden satış yapmak geliyor. 1994 yılında kurulan ve İnternet'in önce sitelerinden biri olan Ebay, bu konuda tartışmasız en geçerli yer. Dünya genelinde yüz binlerce satıcı Ebay üzerinden satış yapıyor. Ebay sayesinde normalde ulaşamayacağınız bir alıcı kitlesine ulaşabiliyorsunuz. Bunun karşılığında Ebay sizden yüzde 10 civarı bir komisyon alıyor. Üzerine bir de Ebay'in sahip olduğu Paypal'a yüzde 5 civarında bir komisyon ödüyorsunuz. Böyle toplam komisyon yüzde 15'i buluyor. Sunulan olanaklar göz önüne alındığı zaman, bu rakam oldukça makul. Eğer yerel kullanıcıları hedefliyorsanız gittigidiyor.com bu konuda tartışmasız lider. Ebay'in Türkiye alternatifi olan site, 2007 yılında Ebay tarafından satın alındı. Sunduğu tamamen güvenli ticaret altyapısı ile gittigidiyor.com orijinal Ebay'den bile daha gelişmiş bir altyapı sunuyor.

Açık artırma sitelerinde kitaptan, giysiye, elektronikten, oyuncağa binlerce çeşit ürün bulunuyor. Satış konusunda her şeyi satabilirsiniz. Ama bu konuyla amatör uğraşan biriyseniz bazı alanlar daha cazip. Örneğin Ebay'de çoğu Türk satıcı Türkiye'ye özel ürünler satıyor. Türk halıları, Türk giysileri,

Türk takıları oldukça ilgi görüyor. Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş formaları gibi yurtdışında bulunmayan ürünlerle satışa başlayabilirsiniz. Ebay'de kullanıcıların önemli bir kısmı da kendi ürününü kendi üretiyor. Resim veya takı yapma konusunda yetenekli iseniz yaptığınız ürünleri satabilirsiniz. Ayrıca e-kitaplar da Ebay'de satıcı buluyor. Ebay'de satışa başlamadan önce en az 10 alım yaparak kullanıcı notunuzu artırmada yarar var. Bundan sonra yapılacak işler satılacak ürünü belirlemek, rakip ürünlerle rekabet edebilecek bir rakamda fiyatlandırmak ve iyi bir sunumla satmak. Ebay'de ürünleri hem açık artıma hem de "hemen al" formatında satabilirsiniz. Açık artırma ikinci el ürünlerde daha çok tercih edilirken, sıfır ürünlerde genelde "hemen al" formatı kullanılıyor.

Gittigidiyor.com'u kullanarak yerel pazarı hedeflemeyi düşünüyorsanız Anadolu pazarına odaklanmak iyi bir fikir olabilir. Büyük şehirlerde ürünlere toptancılar kanalıyla daha ucuza ulaşmak mümkün. Anadolu'da özellikle elektronik ve bilgisayar ürünlerine büyük talep bulunuyor. Toptancılardan yüklü sayıda bu ürünlerden alıp satışa koyabilirsiniz. Yüksek hacimlere ulaştığınızda maliyetiniz de azalacak.

Açık artırma sitelerinde önem verilecek en büyük konu, müşteri memnuniyeti. Bu siteler tamamen kullanıcı puanlama sistemi üzerine çalışıyorlar ve eğer satışlarınızdan kötü puan alırsanız tekrar satış yapmanız zorlaşıyor. Alıcılar, genellikle yüksek satış hacmine ve pozitif puana sahip satıcıları tercih ediyor. Bu yüzden satışlarınızda müşteri memnuniyetine çok önem vermeniz gerekiyor. Müşteri parasını isterse hemen geri iade etmek en doğru davranışlardan birisi. Açık artırma sitelerinden uzun soluklu para kazanmak istiyorsanız puan kaybetmektense para kaybetmeyi tercih edin. Açık artırma sitelerinde ne kadar çok ürün sergiliyorsanız o kadar ürünlerinizin satılma şansı artacaktır. Bu yüzden dükkân formatlı ürün listeme seçeneklerini tercih edebilirsiniz.

*İnternet reklamlarından kazanç

İnternet'te en yaygın kazanç yöntemlerinden birisi de reklamlar. Eğer ziyaretçi sayısı yüksek bir siteye sahipseniz İnternet reklamları ile yüksek miktarda kazanç elde edebilirsiniz. Google Adsense bu konuda bir numaralı yer. Google'ın temel gelirini oluşturan Adsense, İnternet reklam pazarının çoğunluğunu elde tutuyor. Adsense sisteminde Google satıcı ile aracı arasında bir komisyoncu olarak rol alıyor. Sitenizde tıklamalardan elde ettiğiniz kazancın bir kısmı Google'da kalıyor. Adsense'den para kazanabilmek için sitenin yüksek trafik hacmine sahip olması gerekli. Bunun yanında içeriğin de yüksek para getiren anahtar kelimelerden oluşması kazancı artırmada temel etken. Adsense'de bazı anahtar kelimelerden kazanç 1 sent kadar az olurken bazı kelimelerde bu rakam 2 dolarlara kadar çıkıyor. Bu yüzden amacınız sadece Adsense'den para kazanmaksa siteyi kurmadan önce içerik için araştırma yapmak yararlı olacaktır. Bunun için en kolay yöntem Google'ın reklam verme sistemi olan Adwords'e üye olmak ve anahtar kelimelerin hem hacmi hem de tıklama başına düşen fiyatları konusunda araştırma yapmak. Hosting, sigorta gibi kelimeler en yüksek ödeme yapan kelimeler. Anahtar kelimeleri belirledikten sonra sitenin içeriğini bu anahtar kelimeler ağırlıklı olarak yapmak gerekli.

Ne yazık ki Google Adsense Türkçe içerik için çok iyi bir seçenek değil. Türkçe anahtar kelimelere tıklama başına ödenen ücretler İngilizce kelimelerin çok gerisinde. Bu yüzden Adsense'den para kazanmak istiyorsanız tüm dünyayı hedefleyen İngilizce bir içerik sitesi kurmak daha avantajlı olacak. Türkçe içeriğe sahip yüksek trafik hacimli bir internet siteniz varsa reklamları aracısız olarak kendiniz aylık

ücretlendirme veya CPM (1000 gösterim) fiyatlı satabilirsiniz. Adsense dışında İnternet'te yüzlerce reklam sitesi var. Ama bunların içinde içerik sağlayıcıya en yüksek ödeme yapan yer Adsense. Bir diğer alternatif de banner reklamları sizin için satan buysellads.com. Bu sitede reklam ücretinizi aylık veya CPM bazlı belirleyip satışa koyabiliyorsunuz. Buysellads.com satışlardan belli oradan bir komisyon alıyor ve size hem ödeme altyapısı hem de pazarlama altyapısı sunuyor.

*Programcılık ile kazanç

Eğer programcılık bilginiz varsa günümüzde evinizden çok rahat geçinebilecek kadar para kazanmanız mümkün. İnternet sayesinde sınırlar ortadan kalktı. Bunu en fazla programcılık alanında görüyoruz. Özellikle batılı ülkelerdeki firmalar programcılarını Hindistan, Pakistan gibi doğu ülkelerinden seçiyorlar. Türkiye'de de programcılık ücretleri Avrupa'nın ve Amerika'nın oldukça gerisinde. Bu yüzden türk programcılarının uluslararası pazarda şansı bulunuyor. Programcılık konusunda iyiyseniz Freelancer.com, Scriptlance.com gibi siteler üzerinden proje başına iş bulabilirsiniz. Bu sitelerde projelere programcılar teklifte bulunuyor ve proje sahibi programcılar verdikleri teklif miktarı ve deneyime göre seçiyor. İlk başlarda düşük teklifler vererek kullanıcı notunuzu artırıp daha sonra fiyatınızı artırabilirsiniz. Özellikle mobil alanda büyük bir programcı açığı var. Iphone veya Android üzerine uygulama geliştiriyorsanız diğer platformlara göre çok daha yüksek fiyatlara uygulamalarınızı satabilirsiniz. Piyasada çok sayıda PHP ve .Net bilen programcı bulunuyor. Ama mobil uygulamalar alanında programcı sayısı az olduğu için fiyatlar da otomatik olarak yükseliyor.

Programcılar için İnternet'ten para kazanmak sadece proje bazlı uygulamalarla sınırlı değil. Belli bir alanda ilgi çekici bir yazılım geliştirirseniz uygulamanızı lisanslı olarak satıp para kazanabilirsiniz. Bunun için öncelikle uygulamanızı bir kopya koruma yöntemi ile korumanız lazım. Exeshield.com ve Crypkey.com yazılım koruma konusunda en başarılı çözümler. Bu çözümlerden birini kullanarak yazılımınızı korsanlardan koruyabilirsiniz. Daha sonra en güzel yöntem 14 veya 30 günlük bir ücretsiz deneme sürümü hazırlayıp piyasaya sürmek. Yazılımın başarılı olabilmesi için olabildiğince yazılım indirme sitesine gönderilmesi gerekiyor. Yazılımınızı ister bir PAD dosyası yaratıp kendiniz bu sitelere elle gönderebilirsiniz, ya da otomatik bir yazılım kullanabilirsiniz. PAD SubmitWorker bu alandaki en başarılı uygulama ve fiyatı senede 50 dolardan başlamakta. Uygulama hakkında daha fazla bilgiyi www.submitworker.com adresinden alabilirsiniz.

Uygulamanızı hazırladıktan sonra satıştan gelir elde etmek için en uygun çözüm bir yazılım satış sitesi ile çalışmak. Bu siteler komisyon bazlı çalışıyorlar ve size seri numarası göndermekten ödeme sistemine kadar yazılım satmak için gereken her şeyi sunuyorlar. Regnow.com bu servisler içinde programcılar tarafından en fazla tercih edileni.

Eğer mobil tabanlı yazılımlar geliştiriyorsanız daha şanslısınız. Mobil yazılım pazarları yazılım geliştiricilere çok güzel bir satış alanı sunuyor. Ipad ve Iphone için AppStore, Android platformu içinse Google Play üzerinden her ay milyonlarca dolar değerinde yazılım satılıyor. Bu platformlar için özgün bir yazılım geliştirip her ay düzenli gelir elde edebilirsiniz. Program geliştirmeyi bilmiyorsanız da sorun değil. Eğer aklınızda güzel bir fikir varsa Freelancer.com veya Scriptlance.com gibi sitelerden uygun fiyata programcı bulup tasarladığınız programı yazdırabilirsiniz. Özellikle mobil uygulamalarla yüksek karlar elde edebilirsiniz.

*İnternet siteleri ile kazanç

İnternet girişimciliği son zamanların en gözde konularından birisi. Neredeyse her gün Facebook'un, Google'ın genç milyarder sahipleri hakkında haberler okuyoruz. Bu insanların büyük başarıları ve servetleri milyonlarca kişiyi imrendiriyor. Bazıları da elini taşın altına koyarak girişimciliğe başlıyor ve başarılı oluyor. İhtiyaç duyulan bir alanda arzla talebi buluşturursanız kısa zaman başarılı olabilirsiniz. İnternet sitelerinden kazanç ya reklamlardan, ya satılan ürünlerden ya da sunulan servislere ödenen aboneliklerden elde ediliyor. İnternet üzerinde en kârlı işlerse, sistem bir kere kurulduktan sonra minimum iş gerektiren işler. Bunlara bir örnek vermek gerekirse, Yemeksepeti.com en başarılı e-ticaret sitelerinden birisi. Herhangi bir malı satmadığı halde yemeksepeti.com aracılık yapıp milyonlarca liralık cirolara ulaşıyor. Benzer bir site olan gittigidiyor.com da alıcı ve satıcıları buluşturup yüksek kârlar elde ediyor.

Bu tür servise dayalı sitelerin yanında içeriğe dayalı siteler de yüksek rakamlar kazanabiliyor. Milyonların sevgilisi Ekşi Sözlük bunlardan birisi. Site çok yüksek sayıda ziyaretçiye ulaştığı için reklamlardan neredeyse orta ölçek bir televizyon dizisi kadar para kazanıyor. İnternet sitenizden para kazanmak istiyorsanız ya yeni bir şey keşfedin ya da diğerlerinin yaptığı bir şeyi en iyi yapın.

*Komisyonculuk ile kazanç

İnternet üzerinden hiçbir şey üretmeyip sadece komisyonculuk ve pazarlama yaparak da para kazanmak mümkün. Eğer bilişim alanında geniş bir çevreniz varsa Türkiye'de normalde pahalıya yapılacak projeleri Freelancer.com gibi siteler üzerinden dış kaynak kullanarak yapabilirsiniz. Bu tür siteler henüz Türkiye'de çok bilinmiyor. Bunun yanında bazı şirketler uzaktaki çalışanlarla uğraşmak istemiyorlar. Freelancer.com'daki programcılar Türkiye temsilcisi gibi çalışarak projelerden komisyon elde edebilirsiniz.

İnternet'te bunun yanında tamamen satış komisyonu üzerine çalışan siteler de var. Bu sitelerin başında Clickbank geliyor. Clickbank bir dijital ürünler pazarı olarak adlandırılabilir. Sitede e-kitaplar ve yazılımlar satılmakta. Bu e-kitapları ve yazılımları satarak satışlardan komisyon elde edebilirsiniz. Eğer yüksek hacim trafikli bir siteye sahipseniz Clickbank iyi bir alternatif olabilir.

*Yazı yazarak para kazanmak

Eğer İngilizceye hâkimseniz İnternet'te ek kazanç elde edebilirsiniz. Bilindiği üzere Google arama motorunda optimizasyon çok önemli. Sürekli içerikleri yenilen ve özel içerik sahibi siteler Google'da rakiplerinin önünde çıkıyor. Bu yüzden site sahipleri sitelerini güncel tutabilmek için özgün makale satın alıyorlar. Makalelerin fiyatı genelde 300 kelime için 1 ila 10 dolar arasında değişiyor. Makalenin kalitesine göre fiyat da artıyor. Makale satışları genel olarak ya Fiverr.com üzerinden ya da SEO forumları üzerinden yapılıyor. Günde bir kaç makale yazıp ayda birkaç yüz dolar ek gelir elde etmek bu yöntemle çok kolay.

*Beş dolar avcıları

Son birkaç yıldır Fiverr adlı site, İnternet'te konuşulanlardan birisi. 5 dolara ne iş olursa yaparım diyenlerin sitesi Fiverr'da 5 dolar karşılığı işler yapıyorsunuz. Bu işler makale yazmadan, video çekmeye, Facebook arkadaşı olmaktan sokakta broşür dağıtmaya kadar aklınıza gelebilecek her türlü alanda olabiliyor. Fiverr'dan para kazanmak için yapmanız gereken tek şey satışa sunduğunuz hizmetin detaylarını yazmak. Satışlar Paypal ile gerçekleşiyor ve Fiverr 1 dolar komisyonunu alıp geri kalanını satıcıya aktarıyor. Sonuçta yaptığınız işten sonra eline geçen dört dolar oluyor. İlgi çekici bir servis verebilerseniz bir anda ayda birkaç bin dolar kazanır hale gelebilirsiniz. Ama bunun için azimle çalışıp yüksek puanlar almak gerekiyor. Bunun dışına çoğu kişi, Fiverr'ı ayda 20-30 dolarlık bir ek gelir kapısı olarak görüyor.

*Dolandırıcılara dikkat!

İnternet'ten para kazanmak, çoğu kişinin hayali. Durum böyle olunca bazı dolandırıcılar insanların bu hayalinden yararlanmak istiyor. İnternet'te "makemoney online" diye arama yaptığınız zaman yüzlerce siteyle karşılaşılıyor. Bu sitelerin çoğu aslında basit kandırmaca ve dolandırıcı siteleri. Bu siteler genelde iyi bir tasarımla güzel seçilmiş pazarlama kelimeleri ile İnternet'ten para kazanmanın yollarını anlatan e-kitaplar satıyorlar. Bu e-kitaplarda para kazanan ise sadece yazarın kendisi oluyor. Ayrıca birçok site de, web sitesi gezme, anket doldurma, e-mail okuma gibi işlere para veriyor. Ama bu sitelerden 4-5 doların üzerinde para kazanmak neredeyse olanaksız. Çoğu site de 100 dolar gibi minimum ödeme rakamları koyup çoğu kullanıcının sıkılıp gitmesinden kâr ediyor. İnternet'ten para kazanmada altın kuralınız, İnternet'ten para kazanmayı öğrenmek için para vermemek olmalı. Bu konuda zaten yüz binlerce yazı binlerce forum var ve piyasada satılan e-kitapların çoğunlukla bu bilgilerin tekrar harmanlanmasından ibaret. İnternet'ten para kazanmaktaki temel anahtar, sürekli çalışmak ve yenilikleri takip etmek. Ayrıca İnternet'teki rakipleri izlemek rakiplerin pazarlama stratejilerini öğrenmek para kazanmada büyük etkili şeyler.

*Ödeme sistemleri

İnternet'ten para kazanmada ödeme sistemlerinin çok büyük önemi var. Alıcı ile satıcı arasındaki para transferini sağlayan bu siteler günümüzün yeni bankaları. Bu siteler içinde en büyüğü kuşkusuz Paypal. Ebay'deki ticaretin tamamında, e-ticaret sitelerinin yüzde 80'inde Paypal kullanılıyor. Paypal eskiden Türkiye'ye ödeme yapmıyordu. Birkaç yıl önce bu değişti ve artık Türkiye'deki Paypal kullanıcıları da hem satış hem de alış yapabiliyorlar. Tek sınırlama ise başkasına Paypal hesabınızdan para gönderemiyor olmanız. Parayı ancak kredi kartınızdan gönderebiliyorsunuz. Bu kısıtlama Türkiye'nin isteğiyle kara para transferlerini önleme amacıyla yapılmış.

Paypal gibi çalışan diğer büyük ödeme sistemleri ise Alertpay, Moneybookers, Google Checkout ve 2Checkout. Bu sistemlerin dışında irili ufaklı birçok ödeme sitesi bulunuyor. Geleneksel kredi kartıyla ödeme sistemlerinin yanında İnternet'te son zamanlarda elektronik para da yaygınlaşmaya başladı.

Elektronik para ya Dolar ya da Euro'ya endeksli alınıp satılabilen dijital para anlamına geliyor. Normal ödeme sistemlerinin aksine elektronik para hemen nakite çevrilemiyor. Elektronik paranın bir aracı üzerinden satın alınması ve nakite çevrilmesi gerekiyor. İnternet'te elektronik para alıp satan onlarca site var. Elektronik para da ise en büyükler E-gold, Webmoney, Perfect Money, LibertyReserve ve Solidtrustpay. Bu büyüklerden daha küçüklerle iş yapmak pek önerilmiyor. Elektronik paralar bankalar kadar güvenli değil ve kullandığınız sistemin batması olası. Bu yüzden elektronik parayla uğraşıyorsanız parayı günlük olarak nakite çevirmekte fayda var.

İnternette büyük hacimlerde iş yapan siteler ise genellikle kendi kredi kartı üye işyeri hesaplarını kullanarak direkt kredi kartı kabul ediyorlar. Direkt kredi kartı kabul etmenin faydaları olduğu kadar riskleri de var. En büyük yararı Paypal gibi üçüncü şahıs ödeme sistemlerinin aksine çok az oranda komisyon ödüyor olmanız. Kredi kartı komisyonları yüzde 1 ile 3 arasında değişirken üçüncü şahıs ödeme sistemlerinde bu rakamlar yüzde 15'lere kadar çıkabiliyor. Direkt kredi kartı kabul etmenin en büyük dezavantajı ise güvenlik. Öncelikle bilgi sistemleri altyapınızın PCI kriterlerine uygun şekilde güvenli olması gerekiyor. Müşteri kart bilgilerini barındırdığınız için hacker'ların daha fazla hedefinde oluyorsunuz. Ayrıca üçüncü şahıs ödeme sistemleri ödemelerin güvenlik kontrolünü yaparken direkt kredi kabul etmede genellikle bir güvenlik kontrolü sunulmuyor. Güvenlik kontrolünü sizin ayrıca

yapmanız gerekiyor. Bu ada ekstra para ve zaman anlamına geliyor. Ama ne olursa olsun hacim büyüdükçe direk kredi kartı kabul etmek zorunlu anlama geliyor.

Faydalı tavsiyeler

İnternet'te para kazanmak hem kolay hem de çok zor. Bu hangi ürünü seçtiğiniz hangi şekilde pazarladığınız, bulunduğunuz yer, deneyiminiz gibi birçok parametre ile şekilleniyor. Bazı parametreler ise başarıya giden yolda hep sabit kalıyor:

1- Bir alana odaklanın

İnternet'te onlarca değişik şekilde para kazanma yöntemi var. Bunların arasından hangisinin size uygun olduğunu belirleyip sadece ona odaklanmak size birçok artı sağlayacak. Eğer birden fazla alanda para kazanmaya çalışırsanız odak nokتانız dağınık ve bir alanda uzmanlaşmak yerine birçok alanda sınırlı şekilde çalışarak zaman kaybedersiniz. Odaklandığınız konuda uzmanlaşmak kendinize yapacağınız en büyük iyilik olacak. Know-how kolay kazanılmaz ama kazanıldığı zaman da insana kariyerinde büyük kapılar açar.

2- Adam çalıştırın

İnternet işleri genelde evden tek başına yapıldığı için hep bireysel bir iş olarak algılanır. O yüzden çoğu İnternet girişimcisi adam çalıştırmayı aklına bile getirmez ve her işi kendi yapmaya çalışır. İşte bu noktada büyümeniz olanaksız. Her şeyi kendiniz yapamazsınız. Büyümek istiyorsanız adam çalıştıracaksınız. Google, Facebook, Twitter iki kafadarın kendi aralarında kurduğu sonra devleşen firmalar boşuna on binlerce kişi çalıştırmıyorlar. Bu firmaların hepsi adam çalıştırarak bu hale geldiler. Adam çalıştırmak için sadece site sahibi olmak da gerekli değil. Yaptığınız her işte adam çalıştırabilirsiniz. Ebay'de satış yapıyorsanız ürünleri girmek, müşteri hizmeti vermek ve ürünleri postalamak için insanlarla çalışabilirsiniz. Programcı iseniz geliştirdiğiniz programın bazı bölümlerini çok ucuza Hintlilere yazdırabilirsiniz. Elde ettiğiniz geliri insana yatırım yaparak değerlendirirseniz büyüme kaçınılmaz olacaktır.

3- Pes etmeyin

Belki çok klişe bir laf olacak ama "sabreden derviş muradına erermiş". İnternet, sürekli gelişen yeni bir mecra olduğu için yapılan işlerin bir garantisi veya kuralı yok. Örnek vermek gerekirse bir bakkal dükkânı açmada riskler, hangi ürünlerin satılacağı ve yaklaşık kaç müşterinin geleceği bellidir. Bir bakkal uzun yıllar boyunca hiçbir değişiklik yapmadan aynı kazancını elde etmeye devam edebilir. İnternet üzerinden para kazanma ise bunun tam tersi. Hiçbir şey belli değil. Yeni bir servis geliştirirsiniz hiç tutmaz. Sonra hiç beklemediğiniz bir proje bir anda popüler olur. İnternet'te yapılan işlerin bir kural kitabı olmadığı için genelde deneme yanılma yöntemi işler. Bu deneme yanılmalar zamanla deneyime dönüşür. Bu deneyim süreci içinde hiç para kazanamadığınız, başarısızlıklar yaşadığınız günler olacaktır. O noktada pes ederseniz hem emeğinizi boşa harcamış olursunuz hem de gelecek hayallerinizi yok edersiniz. O yüzden sabırlı davranıp pes etmeden çok çalışın. Elbet bu çalışmalarınızın karşılığını bir gün alırsınız.

4- Bir şeyin ya yenisini yapın ya da en iyisini!

İnternet'te milyonlarca site, piyasada yüz binlerce yazılım var. İnternet üzerinden iyi para kazanmak istiyorsanız ya yeni bir şey bulmanız gerekli ya da yapılan bir şeyi en iyi şekilde yapmanız. Örneğin şu an piyasada bir yeni Fiverr.com'a yer yok. Fiverr.com'un yaptığı siz de

hazır bir script alıp yapabilirsiniz ama Fiverr karşısında başarınız sıfır olacaktır. Fiver'in yaptığı işi yaparsanız Fiverr'dan daha iyi olmak zorundasınız. O yüzden yeni bir fikir geliştirmek ve ilk olmak her zaman daha kolay sonuçlar verir. İlk olmak her zaman en iyi olmaktan kolaydır. İlklerin en iyi olma ihtimalleri ise her zaman daha yüksektir. Daha önce yola çıktıkları için rakiplerinden her zaman bir adım önde olurlar.

5- Paranızı kaptırmayın!

İnternet'ten para kazanayım derken bir de üstüne parayı kaptırmak da var. İnternet para tuzakları ile dolu bir mecra. Bu tuzakların başında dolandırıcılar ve sahtekârlar geliyor. İnternet'te para kazanmak isteyenler bu dolandırıcıların ağına düşebiliyorlar. Bunun yanında İnternet reklamları da paranızı bir anda buhar edebilecek güce sahip. Bilinçsizce yapılan bir İnternet reklamı binlerce lirayı bir anda yok edebiliyor. İnternet'te reklam yaparken geri dönüşümleri çok iyi takip etmek ve çok iyi hesaplama yapmak gerekli. Google gibi İnternet reklam devleri parayı cebinizden alma konusunda çok uzmanlar.

Yazılımlar da yine aynı şekilde para tuzağı haline gelebiliyor. SEO yazılımları bu konuda epey sabıkaya sahip. Çoğu kişi İnternet sitesinin arama motorlarındaki yerini yükseltmek için SEO yazılımlarına para veriyor. Bu yazılımların çoğu ise hiçbir işe yaramıyor. Çoğu zaman yazılım yarar vermek yerine zarar bile verebiliyor. Ayrıca teknik yazılımları ve scriptleri alırken de çok iyi araştırmak gerekli. Bazen küçük bir firmadan bir yazılım alıp daha sonra desteksiz kalabiliyorsunuz. Veya aldığınız yazılım isteklerinizi tam karşılayamayabiliyor. O yüzden en iyisi yazılım almak yerine proje bazında Freelancer.com gibi sitelerden profesyonellerle çalışıp yazılım yazdırmak.

Hukukçunun bilişim günlüğü...

(Ağustos 2012)

Askerlikte işlenen suçlar, ancak askerlik hizmet ve göreviyle ilgili olarak işlendiği takdirde askeri yargıya incelenir

Askerlikte işlenen suçlar ancak askerlik hizmet ve göreviyle ilgili olarak işlendiği takdirde askeri yargıya incelenir. Askeri mahalde işlenen, fakat askeri suç olmayan, asker kişiye karşı veya askerlik hizmet ve görevleriyle ilgili olmayan suçlarsa adli yargı kapsamında incelenir. Devletin güvenliği, anayasal düzen ve bu düzenin işleyişine karşı davalar adliye mahkemelerinde görülür. (AY m. 145) (26.06.2012)

Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir.

Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür

(T.C. Anayasası m.10) Kadın Erkek eşitliğini sağlamak maksadıyla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz. (AY m. 10) Çocuk, yaşlı, özürlü, harp ve vazife şehitleri dul ve yetimleri, malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. (27.06.2012)

Facebook, "Sponsorlu Hikâyeler" başlıklı reklamlar için kullanıcılarına tazminat ödemek üzere masaya oturdu
Bildığınız üzere, beğeniler başlıklı reklamlarda kullanıcılarını afişe eden Facebook, söz konusu kullanıcılarının mahremiyet hakkını ihlal etmişti. Sponsorlu Hikâyeler başlıklı reklamlar ile ilgili açılan bir davada Facebook, tazminat ödemek üzere davacılar ile anlaştı. Bundan böyle Facebook, reklam faaliyetleri ile ilgili konularda kullanıcılarına daha fazla hakimiyet alanı tanıyacak; bilindiği üzere söz konusu reklamlar kullanıcıların Fotoğraflarının yanı sıra diğer kişisel bilgilerini de işletme ve ürünlerin reklamlarında ".. bunu beğendi" şeklinde ilan etmekteydi. Bu durumun Facebook'un reklam pastasına yönelik planlarına etkisini ilerleyen günlerde hep birlikte göreceğiz. Konuya ilişkin habere cnet.co/Mn2qQF adresinden ulaşabilirsiniz. (27.06.2012)

Vergi borcu olanları Maliye, ifşa ediyor
250.000-TL ve üzeri kesinleşen vergi borcu olanlar 30.06.2012 itibariyle Maliye Bakanlığı'nca İnternet'ten ilan olunacak (VUK 417 sa. Tebliğ) (29.06.2012)

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ilan oldu
Hükümlerinin geneli 6 ay sonra yürürlüğe girecek olan Kanun'un 2,4,13,19,26. maddelerine göz atmak da yarar var diye düşünüyoruz. 6 ay var deyip geçmeyin, getirilen yükümlülükleri sağlamak için 6 ay yetmeyebilir.
<http://bit.ly/OO7u58> (30.06.2012)

Yeni Ticaret ve Borçlar Kanunu düzenlemeleri yürürlükte... (01.07.2012)

Türkiye'de yargılama kural olarak herkese açıktır Türk Hukukunda, geçerli olan "aleniyet ilkesi" gereği, kural olarak davanın tarafları dışında isteyen herkesin yargılamanın yapıldığı yere gidip yargılamayı izleyebilmesi mümkündür. Böylece, toplumun yargının bağımsızlığına olan güveni sağlanmakta, mahkemenin kamu tarafından denetlenebilmesi mümkün olmakta, keyfilik ve kapalı kapılar ardında yapılan yargılamanın önüne geçilmektedir. Anayasa'nın 141/1. maddesinde de bu ilke, "Mahkemelerde duruşmalar, herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmın veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlakın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir" şeklinde teminat altına alınmıştır.

Medeni Kanun'un 184. maddesinin son fıkrasında, bu doğrultuda yeni bir düzenleme getirilmiştir. Buna göre; hâkim taraflardan birinin istemi üzerine duruşmanın gizli yapılmasına karar verebilir. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin m. 6/2 f. yer alan "kamu düzeni milli güvenlik ve ahlak veya küçüğün korunması veya davaya taraf olanların korunması ve adaletin selameti için duruşmaların açık olmasından mahkeme kararı ile vazgeçilebileceği" hükmü, Türk hukukunda bu yönde bir düzenlemenin getirilmesini zorunlu kılmıştır.

Yeri gelmişken hatırlatmakta yarar gördüğümüz bir durum da mutlak olarak kapalı görülecek olan duruşmaların da Kanun ile öngörülmesinin mümkün olduğudur. Nitekim çocuğun üstün yararı gereği Çocuk Mahkemelerinde gerçekleştirilen duruşmalar kapalı yapılmaktadır. (02.07.2012)

📌 Eşcinsel ilişkiler, çoğu ülke hukukunca tanınmaya dursun, siber dünya devlerinden Facebook şirketi konuya ilişkin olumlu görüşünü hazırladığı durum bildirisi ve sembolü ile dosta düşmana duyurdu. Facebook has introduced a new Timeline feature that allows same-sex couples to declare their marriage status on the site <http://on.mash.to/Lspn4R> (03.07.2012)

📌 Kayıt dışı ekonomiyle mücadele eylem planı açıklandı
<http://bit.ly/N5Izri> İnternet yoluyla kredi kartı kullanılarak yurtdışından yapılan alışverişler izlenecek ve Gümrük Mevzuatı ile tanınan muafiyet hükümlerini ihlâl eden ticarî nitelikteki muameleler tespit edilecek. (03.07.2012)

📌 İcra İflas, İş, Ceza, Ceza Muhakeme, Danıştay, Bölge İdare Mahkemesi, Terörle Mücadele, Basın ve Kabahatler Kanunu'nda değişikliğe gidildi.
Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun 6352 sayılı Torba Kanun ile bugün Resmi Gazete'de ilan oldu... (04.07.2012)

📌 Facebook konuşmalarınızı denetliyor

Facebook üzerinden gerçekleşen konuşmaları, herhangi bir suç işleyen eyleme karışma ihtimali dahilinde, takip ediyor. Takip işlemi için Facebook tarafından kullanılan yazılım, konuşmaları tararken herhangi bir şüpheli konuşma tespit ettiği takdirde ilgili konuşmayı, Facebook güvenlik personelinin gözden geçirebilmesi için işaretlemekte, suç konusu olabilecek durum olduğu şüphesi olduğu takdirde bu durum incelenmek üzere emniyet güçlerine bildirilmektedir.

Konuya ilişkin habere <http://on.mash.to/P3aPMZ> adresinden ulaşabilirsiniz. (12.07.2012)

📌 Medeni Kanun m. 303 Anayasa Mahkemesi iptal kararı, ilanından 1 yıl sonra yürürlüğe girmek üzere 21.07.2012'de Resmi Gazete'de yayınlandı. Böylelikle; Soy bağının tespiti ve doğru olarak nüfus kütüğüne işlenmesine yönelik hak düşürücü süre çocuk açısından kaldırıldı. Karar gerekçesinde; AY m. 2 (Hukuk Devleti) ,17 (Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı),36. (Hak arama) maddelerine yer verildi. (26.07.2012)

📌 İnternet'ten sabıka kaydı çıkarma uygulaması yolda
Adli Sicil Kanunu m.13'e eklenen 2.fıkra ile vatandaşın elektronik ortamda sabıka kaydı alma ve yine elektronik ortamda ilgili merciye sunma olanağı getirildi. (Dayanak: 6353 Sa. Kanun m. 32) Bu uygulamadan yararlanmak için e-vatandaş şifrenizi PTT'den temin edebilirsiniz. (26.07.2012)

Gerçek mağazalarla sanal mağazalar arasındaki vergileme farklılıkları gündemde
ABD Ticaret Senatosu, sanal mağazalar ile gerçek mağazalar (toprağa bağlı yani) arasında vergilemede çıkan farklılıkları gidermek amacıyla görüşmelere başladı. Amaç pazar aktörleri açısından rekabeti adil kılmak. Konuya ilişkin görüşmelere <http://lnkd.in/wcW2MS> adresinden ulaşabilirsiniz. (05.08.2012)

İnternet üzerinden kumar oynatılması yasallaşüyor

Kumar oynamanın yasal olduğu eyaletlerde İnternet üzerinden kumar oynanması yasal kabul edilmeye başlandı. Nevada Oyun Komisyonu İnternet üzerinden kumar oynatma imkânı sağlayan lisansları Temmuz ayı itibariyle vermeye başladı. Lisans başvurusunda bulunan şirketlerden; sistem üzerinden kumar oynayacak/ bahis yatıracak kişilerin yasal yaş kriterini sağlayıp sağlamadığı ve kullanıcının konumunu belirlemesi şartları başta olmak üzere çeşitli yükümler getirilmekte.

Konuya ilişkin ayrıntılara ve ilgili habere <http://lnkd.in/wiF3Wj> <http://bloom.bg/LFDwel> adreslerinden ulaşabilirsiniz. (08.08.2012)

Twitter, polisin acil bilgi talebini, mahkeme kararına dayanmadığından bahisle reddetti

Batman filminin vizyona girmesi ile sinema salonunda gerçekleşen saldırıyı takiben New York polisi müfettişleri benzeri bir saldırının gerçekleşeceği ihbarı aldılar. Twitter üzerinden saldırıda bulunacağını bildiren kullanıcının bilgisayar network adresi ve kayıt bilgilerini talep eden Polis Teşkilatının bu talebi mahkeme kararı olmaksızın söz konusu bilginin paylaşılamayacağı gerekçesi ile reddedildi.

Müfettişler, Cuma gece yarısı öncesinde Twitter'a hesap bilgisi paylaşımı için Acil Talepte bulunmuş, Cumartesi 02:15 sularında Twitter'dan gelen cevapta ise ilgili talep reddolmuştu. Şirket e-posta ile Polis Teşkilatına gönderdiği yanıtında; "Söz konusu talebinizin hassasiyeti ve aciliyetine saygı göstermekteyiz. Bahsetmiş olduğunuz Twitter hesabını inceledik. Ancak tehdit hali şirket politikalarımızda, acil - ifşa/paylaşım halleri içersinde yer almamaktadır" ifadelerine yer vermişti. Bu cevabı takiben Polis Müfettişleri Manhattan Bölge Savcısı'na başvurarak ilgili bilgilerin paylaşımına ilişkin celpname çıkarmış ve Pazartesi günü şirkete sunmuşlardı.

Olan bitenin ardından, Twitter'ın mahkeme kararı olmaksızın paylaşımında bulunmasının mümkün olup olmayacağı tartışılmaya başlanmış, Doktrinde yer alanlar, Mahkeme kararı olmaksızın Twitter'ın ilgili bilgileri Polis ile paylaşması gerektiğini, sosyal medyanın yasa ve ceza uygulayıcılarının eylem ve kararlarındaki payının gün geçtikçe yadsınamaz düzeye ulaştığını belirtiyorlar.

Twitter her ne kadar kullanıcı ile arasında özel bir sözleşme olduğu ve bu nedenle özel hukuk hükümlerine tabi olduğundan bahisle paylaşımında bulunmayı reddetmekteyse de bu dayanak hâkimler tarafından, söz konusu duyurunun (tweet), twitter üzerinden paylaşımında bulunma anı ile artık kamusal alana sirayet ettiğinden bahisle reddedilmekte.

Hatırlarsanız Temmuz ayında Facebook; celpname, mahkeme kararı ya da emniyet güçlerinin talebi halinde kullanıcı bilgilerinin (yalnızca söz konusu talebin hukuka uygun olduğuna dair iyi niyetli bir kanaatlerinin oluşması ile) paylaşımının mümkün ve yeterli olduğu duyurulmuştu. on.mash.to/P3aPMZ Kanaatimizce, polisin her ne kadar ihbarın doğruluğunu araştırmak yükümü bulunmakta ve şirket tarafından kısa bir sürede cevabi dönüş yapılmaktaysa da ilgili talebin yasallığını sağlamak adına savcıdan emir talep edilmeli, savcının bu talebini 24 saat içersinde hâkim onayına sunması ve mahkeme kararı çıkartması ile cezai süreçte kolluk kuvvetlerinin elde ettiği delillerin artık sorgulanması ihtimali de ortadan kalkacaktır. Nitekim ceza hukukunda toplanan delillerin tabi olduğu zincirin sağlıklı olması için aranan şartlara riayet edilmeli aksi takdirde suç işleyen kişilerin serbest kalması ihtimali bulunduğu unutulmamalıdır. (09.08.2012)

Konuyla ilişkin habere <http://nyti.ms/N7YLvl> adresinden ulaşabilirsiniz.

Banka hesap işletim/özet ücretlerine itiraz edebilirsiniz

Bankalar tarafından hesabınıza yansıtılan Hesap işletim Ücreti, Hesap Özeti Ücreti gibi kalemler her ne kadar size imzalatılan Üyelik sözleşmesinde yer alsa da Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında yer aldığından bu tutarlara itiraz edebilirsiniz. İtirazınızı içerir dilekçeyi iadeli taahhütlü posta ile Bankanıza gönderin. Tahsil edilen haksız ücret size 30 gün içinde iade edilmez ise ikamet ettiğiniz ilçenin Kaymakamlık binasında bulunan Tüketici Sorunları Hakem Heyetine ücretsiz olarak başvuruda bulunabilirsiniz.

<http://www.beylikduzu.gov.tr/tuketici.aspx> adresinde detaylı olarak açıklandığı üzere;

- Banka veya tüketici finans kuruluşu ile imzalamış olduğunuz sözleşme esnasında sizden çeşitli isimler altında sözleşmede yer almadığı halde masraf vb. alınmasına ilişkin ise;
- Banka veya tüketici finans kuruluşu ile imzalamış olduğunuz kredi sözleşmesini erken kapatmanıza rağmen gerekli olan faiz indiriminin yapılamaması, yanlış yapılması veya sözleşme hükümlerinin ölçsüz derecede aleyhinize olmasına ilişkin ise;

Uyuşmazlığınızın çözümlenmesi için uyuşmazlık bedelini de dikkate alarak ikamet ettiğiniz veya mal / hizmeti satın aldığınız ilçedeki Kaymakamlık bünyesinde yer alan Tüketici Sorunları Hakem Heyetine başvurulması gerekmektedir.

2012 yılı için değeri 1161,67-TL'nin altında bulunan uyuşmazlıklarda Tüketici Sorunları Hakem Heyetine başvurulması zorunludur. Bu heyetin vereceği karar tarafları bağlar. Taraflar bu karara karşı 15 gün içinde Tüketici Mahkemesine itiraz edebilirler.

Tüketici Hukuku Derneği Başkanı Sayın Av. Şölen Tüysüz'ün konuyla ilgili bir notu dün tarafıma ulaştı. Bu notu da sizlerle paylaşmak istedim. "Sayın Gürlek'in açıklamalarına kaymakamlık hakem heyeti üyesi olarak katılıyorum. Ancak hesap işletim ücretlerinin iade taleplerinde mutlaka dikkate alınması gereken husus, kesinti yapılan hesaba herhangi bir yatırım hesabı/işleminin tanımlanmamış olması gerekiyor. İlgili hesap ile herhangi bir yatırım işlemi yapılmışsa 4822 S. yasa ile değişik 4077 S. TKHK hükümleri gereği başvuran tüketici olarak kabul edilmiyor ve gerek heyet gerekse mahkemeler tarafından görevsizlik kararı veriliyor. " (09.07.2012)

Hukuki incelemeler

Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Hakkı nedir, nasıl kullanılır? <http://bit.ly/R2uoHd> (01.08.2012)

12 Eylül 2010 tarihinde Anayasa'da yapılan değişiklik ile eklenen 3,4,5. fıkralar[1] ile 23.09.2012 itibarıyla, ANAYASA MAHKEMESİ'ne BİREYSEL BAŞVURU Hakkı getirilmiştir. Anayasa Mahkemesine hangi hallerde bireysel başvuruda bulunulabilir?

Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir.

İhlale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmali için kanunda öngörülmuş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olması gerekir. Yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemler aleyhine doğrudan bireysel başvuru yapılamayacağı gibi, Anayasa Mahkemesi kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler de bireysel başvurunun konusu olamaz. (Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun m. 45)

Başvuru Ön Koşulları

- İhlal edildiği iddia olunan hak; Anayasa'da düzenleme altına alınmış temel hak ve özgürlüklerden olmalı
- Temel hak ve özgürlüklere karşı gerçekleşen müdahalenin kamu gücü tarafından gerçekleştirilmiş olması aranmakta
- Kamu gücünün ihlal yarattığı iddia olunan; işlem, eylem ya da ihmali tutumu için Anayasa mahkemesi öncesi mevcut tüm iç hukuk yollarının tüketilmiş olması gerekmektedir.
- Başvurucu, güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenen olmalıdır.[2](m.46)

Görüldüğü üzere; Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı tanınması ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi öncesinde hak ihlallerinin tazmini amaçlanmış olup; Anayasa Mahkemesi başvurusundan sonuç alınamadığı hallerde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurma hakkı saklıdır. Yalnız burada, süre koşuluna dikkat etmek de büyük yarar vardır. Anayasa Mahkemesine başvuru için öngörülen süre 30 günken[3], AİHM için öngörülen

süre 6 aydır. Söz konusu süreler, ilgili ihlal için öngörülen kanun yolunun tüketilerek kesin hükme varılması tarihi itibarıyla işlemeye başlamaktadır.

Başvuru harca tabi olup, 150,00-TL'dir.[4] Başvuru dilekçesinde; başvurunun şahsına ait kimlik, adres bilgileri, ihlal edildiği ileri sürülen hakka dayanak Anayasa hükümleri ile, ihlal gerekçeleri, başvuru yollarının tüketildiğini gösterir belgeler ile tüketme tarihi ve uğranılan zararın belirtilmesi aranmaktadır. Dayanılan deliller, ihlale neden olan işlem/kararın örneği ile başvuru harcının ödendiğini gösterir makbuzun da eklenmesi gerekmektedir.[5] (m. 47)

Yukarıdaki başvuru usulüne uygun her bireysel başvuru esastan incelenir mi?

Ne yazık ki; hayır. Yukarıda belirttiğimiz önkoşulların taşınması yeterli değildir. Mahkeme, Anayasanın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi açısından önem taşımayan ve başvurunun önemli bir zarara uğramadığı başvurular ile açıkça dayanaktan yoksun başvuruların kabul edilemezliğine[6] karar verebilir. (m. 48)

Esastan İncelemede neye bakılır?

Mahkeme incelemesini[7] dosya üzerinden yapacak, ancak gerekli görürse duruşma yapılmasına karar verebileceği gibi başvuru ile ilgili gerekli gördüğü bilgi, belge ve delilleri de ilgililerden isteyebilecektir. Bu aşamada, başvurunun temel haklarının korunması için, başvurunun talebi ya da zorunlu görüldüğü takdirde mahkemece re'sen tedbir uygulamasına karar verilebilir. Bu halde, esas hakkındaki karar en geç 6 ay içinde verilecektir.

Bir mahkeme kararına karşı yapılan bireysel başvurulara ilişkin incelemede, bir temel hakkın ihlal edilip edilmediği ve bu ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı belirlenmesi ile sınırlı incelemede bulunulur, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.(m. 49)

Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edilip/edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere

hükmedilir.[8] Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuru lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.[9] (m. 50)

Mahkeme kararları gerekçeli olarak yazılır, kararlar kesin olup Devletin yasama, yürütme ve yargı organlarını, idari makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar. (m. 66)

Bireysel Başvuru yolu ile AIHM'e başvuru önünde bir tampon olmaktan ziyade, adalete ulaşan hükümler kurmak adına görev alacağı ümidiyle, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru için doldurulması gereken forumu da yazımız ekinde sizlerle paylaşıyoruz.

[1] (Ek fıkra: 12/9/2010-5982/18 md.) Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır. (Ek fıkra: 12/9/2010-5982/18 md.) Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz. (Ek fıkra: 12/9/2010-5982/18 md.) Bireysel başvuruya ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.

[2] (2) Kamu tüzel kişileri bireysel başvuru yapamaz. Özel hukuk tüzel kişileri sadece tüzel kişiliğe ait haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle bireysel başvuruda bulunabilir.

[3] Haklı bir mazereti nedeniyle süresi içinde başvuramayanlar, mazeretin kalktığı tarihten itibaren 15 gün içinde ve mazeretlerini belgeleyen delillerle birlikte başvurabilirler.

[4] İnsan Hakları İhlali iddiası içersinde olan bir başvurunun harca tabi kılınmasının hak arama hürriyetine dokunup dokunmadığı ayrı bir tartışma konusudur!. Ayrıca başvuru hakkının kötüye kullanıldığı hallerde, başvuru aleyhine yargılama giderlerinin yanı sıra

2.000,00-TL İdari para cezasına hükmedilebilmektedir (m.51) ki; kötü niyetin tespitinde yöntem ve takdir hakkının sınırları henüz çizilmemiş ve içtihatlar ile belirlenecekken bu tür bir düzenleme için erken davranılmıştır. (150,00-TL harcı karşılamakta güçlük çekecek kişiler için Adli yardım talebi ile başvuruda bulunmak mümkün olacak mıdır?, başvuru hakkını kötüye kullananlar aleyhine yargılama giderine hükmedilecekse başvuru ücreti almak gerekli midir, bu da akla gelen bir diğer nokta. Ayrıca AİHM'e başvurmak ücretsizken, Anayasa Mahkemesine başvurmanın ücretli olmasında ne tür bir amaç güdüldüğü de tartışılabilir nitekim bu mercide görev alanlar, başvuru ve diğer T.C. vatandaşları ve Yabancıların ödediği vergilerden sağlanan ödenekler ile maaş almaktaysa bu halde ancak mahkemenin sarf giderlerinin karşılanması için harç alındığı düşünülebilir ki; insan hakları gibi devletin korumakla mükellef olduğu temel hakların yine kamu otoriteleri tarafından ihlal edildiği düşünülünce bir de bunu ihbar etmek ve hakkını aramak durumunda bırakılan kişinin başvurma harcına muhatap kılınmasının altında yatan gerekçeyi herhalde ilerleyen günlerde, mahkeme kararlarından öğreneceğiz.)

[5] (6) Başvuru evrakında herhangi bir eksiklik bulunması hâlinde, Mahkeme yazı işleri tarafından eksikliğin giderilmesi için başvuru veya varsa vekiline on beş günü geçmemek üzere bir süre verilir ve geçerli bir mazereti olmaksızın bu sürede eksikliğin tamamlanmaması durumunda başvurunun reddine karar verileceği bildirilir.

[6] (4) Kabul edilemezlik kararları kesindir ve ilgililere tebliğ edilir.

[7] Bir mahkeme kararına karşı yapılan bireysel başvurulara ilişkin incelemeleri, bir temel hakkın ihlal edilip edilmediği ve bu ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağına belirlenmesi ile sınırlıdır. Bölümlerce kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz

[8] Ancak yerindelik denetimi yapılamaz, idari eylem ve işlem niteliğinde karar verilemez.

[9] Esas hakkındaki kararları gerekçeleriyle birlikte ilgililere ve Adalet Bakanlığına tebliğ edilir ve Mahkemenin internet sayfasında yayımlanır. Bu kararlardan hangilerinin Resmî Gazete'de yayımlanacağına ilişkin hususlar İçtüzükte gösterilir. Davadan feragat hâlinde, düşme kararı verilir.

Bilgi, veri paylaşma ve keşfetme alışkanlıkları değişiyor

Dünyada sayıları 1.5 milyara yaklaşan sosyal medya kullanıcıları, yeni düzen bilişim çağının habercileri mi? Peki, sosyal ağda bilgi ve verilerini paylaşanlar, özel hayatın gizliliğinden ne gibi ödünler veriyorlar?

Aslıhan Bozkurt

Son yılların en popüler sanal ortamları olan sosyal medya/ağlar, günümüzde artık hayatımızın bir vazgeçilmezi. Bu ortamlar, insanlara yeni sosyal ortamlar sunarken hızlı iletişim olanağı sağlayan sanal dünyada çoğu zaman düşünmeden hareket edilerek ideoloji, yargı ve kişisel veriler de göz önüne seriliyor. Dosya sayfalarımızda "sosyal medya/ağ ve ortamlarda" neleri paylaştığımızı, sosyal ağları bağımlılık derecesindeki kullanımların psikolojik temellerini, sosyal paylaşım sitelerinin yaşamımıza olumlu ve olumsuz etkileri ile paylaşım sürecinde yaşanan ve gündeme gelebilecek sorunları ve yasal haklarımızı irdelemeye çalıştık. Bu çerçevede psikolog ve hukukçulardan görüş ve değerlendirmelerini aldık. Dosya sayfalarımıza Türkiye Psikiyatri Derneği, Medya ve Ruh Sağlığı Çalışma Birimi Koordinatörü Doç. Dr. Burhanettin Kaya, Özgür Bilge Eğitim Ve Danışmanlık Merkezi Psikolog Serap Duygulu ile Hacettepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Yrd. Doç. Dr. Muammer Ketizmen sorularımızı yanıtlayarak katkı verdi. Sosyal medyanın dikkat çekmenin bir yolu olarak önem kazandığını söyleyen Doç. Dr. Burhanettin Kaya, bu ortamlarda çoğul gibi görünen ama bireysel, tek başına, sorumluluğu olmayan ya da düşük, denetimsiz bir ilişki sürdürüldüğünü belirtti. Psikolog Serap Duygulu ise, erken yaşta sosyal ağlarla tanışanların, psikolojik ve fiziksel gelişim gerilikleri gösterebildikleri uyarısı yaptı. Bilgilerin paylaşılmasının, özel hayatın gizliliği-kişisel verilerin korunmasını gündeme getirdiğini bildiren Yrd. Doç. Dr. Muammer Ketizmen de, mahremiyetten ödün vermemek için sosyal ağlardan kaçınılmasını önerdi. 2000'lerde günlük hayata giren İnternet, yüzyıllardır süren ticari ve kültürel alışkanlıkları değiştirip yenilikler kattı. İnternet üzerinde tanıtım veya sohbet amacıyla yapılan tüm diyalog ve paylaşımları kapsayan "sosyal medya", bir anlamda yaşanmakta olan yeni düzen bilişim çağını tanımlıyor. Web 2.0 mimarisi ile kullanıcı da yaratıcı ve içerik üretici haline geldi. Kullanımın artmasıyla yaşanan patlamanın adı olarak da değerlendirilen "sosyal ağ", bireylerin İnternet üzerinde kendilerini tanımlayarak, aynı kültürel seviye ve rahatlıkla anlaşabilecekleri insanlara İnternet iletişim metotlarıyla ulaştığı, aynı

zamanda normal sosyal yaşamda yaptığı çeşitli eylem ve etkinlikleri paylaştığı sanal ortamlara deniliyor.

Indiana Üniversitesi'nce yayınlanmış bir makaleye göre, sosyal medyanın yapıtaşları "Kimlik, Muhabbet, Paylaşım, Mevcudiyet, İlişkiler, Reputasyon ve Gruplar" olmak üzere yedi bileşenden oluşuyor. Sosyal Medya Uzmanı Esteban Contreras'ın derleyip Haziran 2012'de İnternet'te yayınladığı rapora göre, dünya çapında sosyal medya kullananların sayısı, bir milyar 430 milyon. Bunun 2014'te bir milyar 850 milyona çıkması öngörülüyor. İnternet kullanan her yüz kişinin 71'i sosyal medya kullanıyor ve İnternet'te geçen zamanın yüzde 20'si sosyal medyaya ayrılıyor. Aylık aktif kullanıcı sayısı açısından en popüler sosyal medya sitesi sıralamasında Facebook, Youtube, Zynga, LinkedIn ve Google+, ilk beş içinde yer alıyor. Gelirini 2012'de 5 milyar, 2014'te 7.6 milyar dolara çıkarması beklenen Facebook'un satın aldığı Instagram sitesine her saniye 58 yeni fotoğraf yükleniyor. Mayıs 2012 itibarıyla Youtube'a her dakika 72 saatlik video yüklenirken dünyada İnternet'e erişenlerin yüzde 11.7'si Twitter kullanıyor.

Bu arada sosyal medya etkisini ölçen siteler de (Klout, PeerIndex, Kred, Radian6) artma eğilimi gösteriyor.

İnsanın "kendini gerçekleştirme" çabası

İnsan davranışlarının belli bir amaca yönelik olduğunu düşünen ünlü ABD'li psikolog Abraham Maslow'a göre insanlar, doğdukları andan itibaren "kendini gerçekleştirme" çabasıyla yaşarlar (Gereksinimler hiyerarşisi, Maslow teorisi). Kendini gerçekleştirmek, kişinin belirlediği hedefe ulaşması anlamına geliyor. Her insanın hedefi ve hayattan beklentisi farklı ama Maslow, hedefe ulaşabilmek için "fizyolojik, güvenlik, ait olma-sevgi-sevecenlik, saygınlık ve kendini gerçekleştirme gereksinimi" olmak üzere beş basamaktan oluşan bir "gereksinimler hiyerarşisi" öne sürüyor. Sosyal paylaşım ağlarının ortaya çıkış amacında da kişinin kendini gerçekleştirmesi ilk başlarda belirgin bir şekilde göze çarptı. Ancak zamanla, sadece iletişimi başlatma, bağlantıda kalma yeterli olmadı; duygu,

düşünce ve bilgiler başkalarına aktarılmaya başlandı. Önce kısa durum güncellemeleri yapılırken sonra neredeyse atılan her adım paylaşılır oldu. Artık neredeyse tüm ünlü ve ünsüzler birbirleriyle sosyal haberleşiyor oldu.

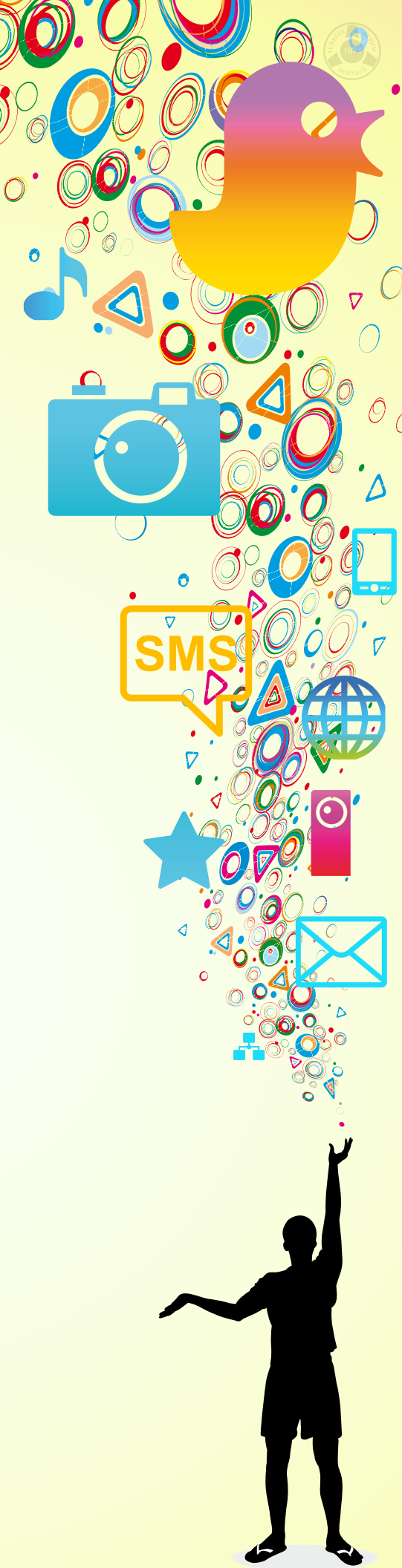
Bu sitelere ilişkin yapılan araştırmalarda genel olarak şu olumlu-olumsuz sonuçlara ulaşıyor:

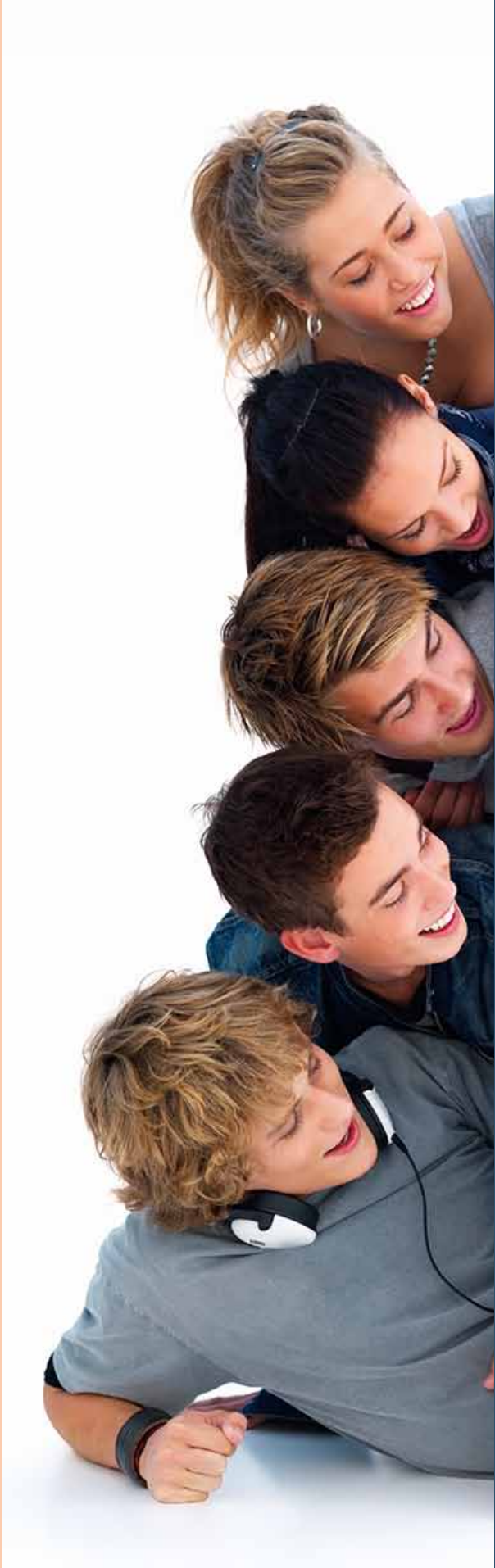
- Öğrenciler, sosyal ağları kullanırken kendi bölümlerindeki ya da sınıflarındaki arkadaşlarıyla etkileşim halinde kalabilir ve dersleri konusunda yardımlaşabiliyor.
- Ağlar sayesinde araştırma, sorgulama, tartışma gibi beceriler geliştirilebiliyor.
- Belirli konularda İnternet kullanıcılarıyla paylaşım içinde olmak bireylerin sosyalleşmesinde olumlu katkılar sağlayıp iletişim ve empati becerilerini destekliyor.
- Sosyal paylaşım siteleri güncel olayları ve haberleri izleme ve fikir sahibi olma olanağı sunarak İnternet kullanıcılarını sanal bir hayata taşımaktan öte, gerçek hayatla bağlarının kopmasına engel oluyor.
- Sürekli başkalarıyla iletişim halinde bulunan İnternet kullanıcıları yalnızlık duygusundan kurtulabilir, aşırı kullanıldığı sürece bu siteler, depresif duygulara neden olmuyor.
- Meslektaşlar arasında kullanılan sosyal paylaşım ağları sayesinde deneyimler aktarılacak böylece mesleğe yeni başlayanlar için de bir rehberlik yolu açılmış olacaktır.
- Sosyal paylaşım siteleri sayesinde bazı firmalar ve markalar

son derece geniş bir reklam ağına sahip olmaktadır.

- Herhangi bir paylaşım yapıldıktan sonra beğenilip, beğenilmeyeceği ve nasıl yorumlanacağı gibi kaygılara neden olabiliyor. Bu sitelerin aşırı kullanımı kaygı seviyesini yükseltip anksiyete bozukluklarına yol açabiliyor.

- Ağlar üzerinden haberleşmek, sosyal bir etkinliğin duyurulmasını sağlayıp yüz yüze toplantı ve gezilerin düzenlenmesini sağlayarak bireylerin yalnız kalmasını önüyor.

Nedir bu “sosyal medya”?

* Sosyal medya, kullanıcılarına karşılıklı paylaşım olanağı sağlayan, kullanıcılarının kişisel veya gruplar içinde medya içeriği oluşturmaya olanak veren dijital medya ve teknolojilerdir. (Referans: Creative Commons Attribution/Share Alike)

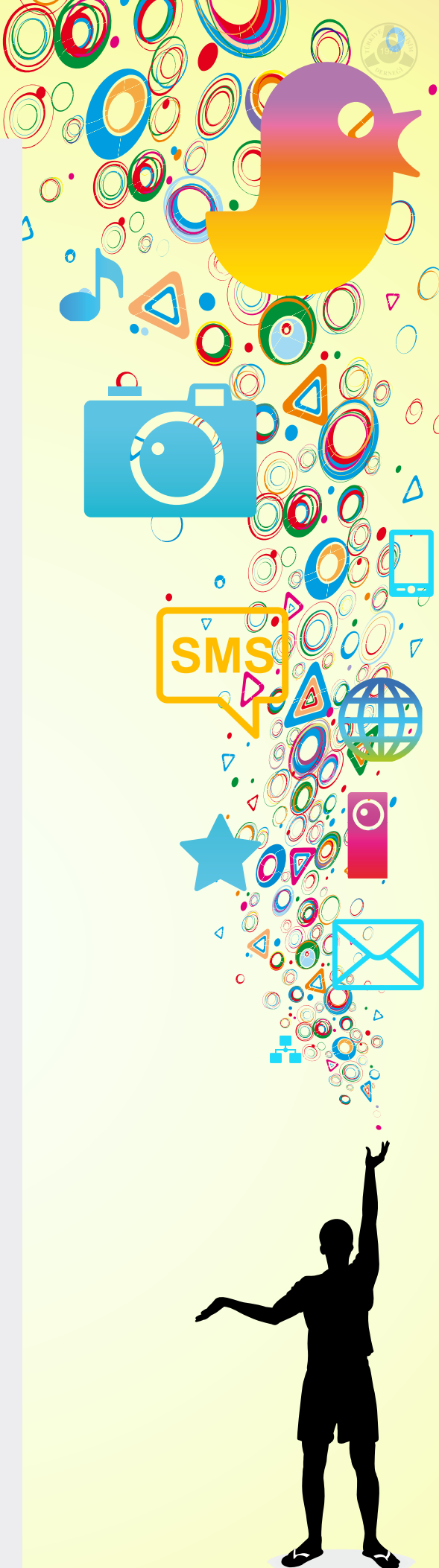
* En basit tabiriyle sosyal medya; haber, içerik ve bilgiyi paylaşma, okuma ve keşfetme alışkanlıklarının değişmesidir. Sosyal medya, sosyoloji ve teknolojinin aynı potada erimesi, iletişim şeklinin monolog düzenden (bir kişiden çok kişiye), diyalog düzene (çok kişiden çok kişiye) geçişidir. (Referans: www.webpronews.com)

* Sosyal medya; bireylerin içerik, profil, fikir, bakış açısı, ve algı biçimlerini paylaşmak için kullandıkları çevrimiçi araçlardır ki bu araçlar etkileşim ve sohbeti kolaylaştırır. Bu tanıma mesaj tahtaları (message boards), podcastler (dijital medya dosyalarının mobil cihaz ya da bilgisayarlarda oynatılmak üzere online beslemeler yoluyla dağıtılma biçimi), mikrobloglar, ağlar, topluluklar, wikiler ve bookmarklar (yer imleri) girer. (Referans: Brian Solis’in tanımları).
Dünyada milyonlarca takipçisi olan sosyal medya sitelerin bazıları şunlar: Facebook, Twitter, Google, Youtube, Google+, LinkedIn, Pinterest, Flickr, Instagram, Tagged, Blogger, Blogspot, Blogcu, tumblr, msn, gtalk, wordpress, hi5, wikipedia, Nextdoor, lastfm, digg, xing, foursquare, friendfeed, skype, stumbleupon, reddit, Path, buzzfeed, delicious, tweetmeme, Highlight, fark, Kısme ve slashdot.

Sosyal paylaşım ağlarında dikkat edilmesi gereken noktalar

- İnternet’e yüklenen bir resim, yazı veya yorum asla tam anlamıyla silinmez. Ayrıca birçok sosyal paylaşım sitesi verdiğiniz bilgileri daima saklar.
- Kimlik, pasaport, sosyal güvenlik ve telefon numarası, doğum günü, anne kızlık soyadı ile özel bilgileri (uzun bir tatile çıkacağınız) gibi bilgiler kesinlikle paylaşmayın.
- Profilinizin arama motorlarında çıkmasını istemiyorsanız bununla ilgili güvenlik ayarlarını kontrol edin.
- Kaynağını bilmediğiniz uygulamaları yüklemeyin ve şüpheli bağlantılara kesinlikle tıklamayın.
- Kolay şifrelerden ve tek bir şifreyi tüm üyeliklerde kullanmaktan kaçının.
- Eğer sosyal medya stratejisinin bir parçası değilse şirketinizle ilgili bilgileri bu gibi ortamlarda paylaşmayın.
- Kişisel ve profesyonel arkadaşlıkları karıştırmayın. Yakın arkadaşlarınız ve ailenizle yaptığınız yazışmalar iş arkadaşlarınıza veya yöneticilerinize garip gelebilir.

Geçmişten günümüze iletişim...

- * M.Ö 3000 civarında Mısır'da, Hiyoroglif adı verilen; insan, hayvan, eşya şekilleri ve bazı sembollerden oluşan yazı sistemi bulundu.
- * M.Ö 1300 civarında Mezopotamya'da, ilk alfabe kullanıldı.
- * M.S 1045 Mısırlılar tarafından bulunan Papirus adlı kâğıt geliştirildi. Çin'de ilk kez Pi Cheng, matbaa harflerini icat edip kitap bastı. Daha sonraları 1645Avrupa'da Guttenberg, matbaa makinesini icat etti.
- * 1820'de Danimarkalı Oersted, elektromanyetik akımı keşfetti. Böylece günümüzde kullanılan modern iletişim araçlarının temel çalışma prensipleri doğdu.
- * 1826'da Fransız Niepce, fotoğrafı buldu.
- * 1936'da İngiliz Cooke ve arkadaşı elektrikli telgrafı icat ettiler.
- * 1843'te Amerikalı Mors, Mors alfabesini icat etti.
- * 1867'de Amerikalı Sholes, daktilo makinesini icat etti. Bu, yazıyla iletişimde devrim yarattı.
- * 1876'da Amerika'da İskoçya asıllı Bell, elektrik telleri üzerinden ilk insan sesini iletmeyi başarmış ve bu alete telefon adı verildi. Bu buluş, modern iletişimin başlangıcı sayıldı.
- * 1877'de Amerikalı Edison, FonoGraf denilen ve ses kaydetmeye yarayan ilk aleti icat etti.
- * 1894 de Fransız Limuere kardeşler ilk sinema makinesini icat ettiler. Böylece görüntünün kayıt edilmesi, saklanması ve yeniden gösterilmesi olanaklı hale geldi.
- * 1896'da İtalyan Marconi, ilk mors alfabesiyle yaptığı radyo yayınına başladı. 1907'de ise Kanadalı Fessenden, insan sesiyle ilk radyo yayını yaptı.
- * 1922'de Alman Korn, elektrik tellerinden fotoğraf gönderebilen ilk fax makinesini icat etti.
- * 1926'da İskoçyalı Baird, insan yüzünün görüntüsünü radyo dalgalarıyla çok uzaklara gönderebilen televizyonu icat etti.
- * 1938'de Amerikalı Carlson, fotokopi cihazını icat etti.
- * 1946'da Amerikalı Eckert ve arkadaşı Mauchly, askeri amaçlı hesaplar yapmak için ENIAC adını verdikleri dünyanın ilk bilgisayarını icat ettiler. ENIAC, günümüzde kullanılan modern bilgisayarların babası sayılıyor.
- * 1962'da Amerikalılar dünyanın ilk iletişim uydusu olan TELSTAR'ı uzaya fırlattılar.
- * 1970'li yıllarda Amerika'da üniversiteler arası bilgi iletişimde kullanılmak üzere ARPA denilen yeni bir iletişim sistemi gerçekleştirildi. Aynı yıllarda IBM şirketi bilgi depolamada ve bunun farklı makinelerde kullanılmasını sağlayan ve Floppy denilen disketleri icat etti.
- * 1981'de IBM, ilk kişisel bilgisayar denilen ve bugün iletişimde devrim sayılan ve PC adını verdiği bilgisayarı üretmeye başladı.
- * 1982'de Hollandalı Philips ve Japon Sony şirketleri Compact Disk (CD) denilen aleti ürettirler.
- * 1983'te Amerikalı MikroSoft firması, Windows adını verdiği yazılım sistemini icat etti.
- * 1985'te Amerika'da kullanılan ARPA iletişim sisteminin adı, bilgi otobanı anlamına gelen INTERNET olarak değiştirildi.
- * 1990'da WWW { world wide web} icat edildi.
- * 1997'de messenger piyasaya çıktı. Aynı yıl Sixdegrees.com ile üyeler kendi profillerini yaratıp arkadaşlarını listeleyebildi. 2003'te Myspace ve 2004'te Facebook hizmete girdi. 2 yıl sonra 2006'da Twitter hizmete geçti.

Popüler sosyal ağ siteleri üzerindeki kullanıcı sayısı

Sosyal Ağ Siteleri	Kullanıcı sayısı (Milyon)
Facebook	901
Twitter	555
Google+	170
Linkedin	150
Pinterest	11.7

Popüler sosyal ağ siteleri üzerindeki kullanıcı sayısı

Sosyal Ağ Siteleri	Bay (yüzde)	Bayan (yüzde)
Facebook	40	60
Twitter	43	57
Google+	63	37
Linkedin	55	45
Pinterest	31.8	68.2

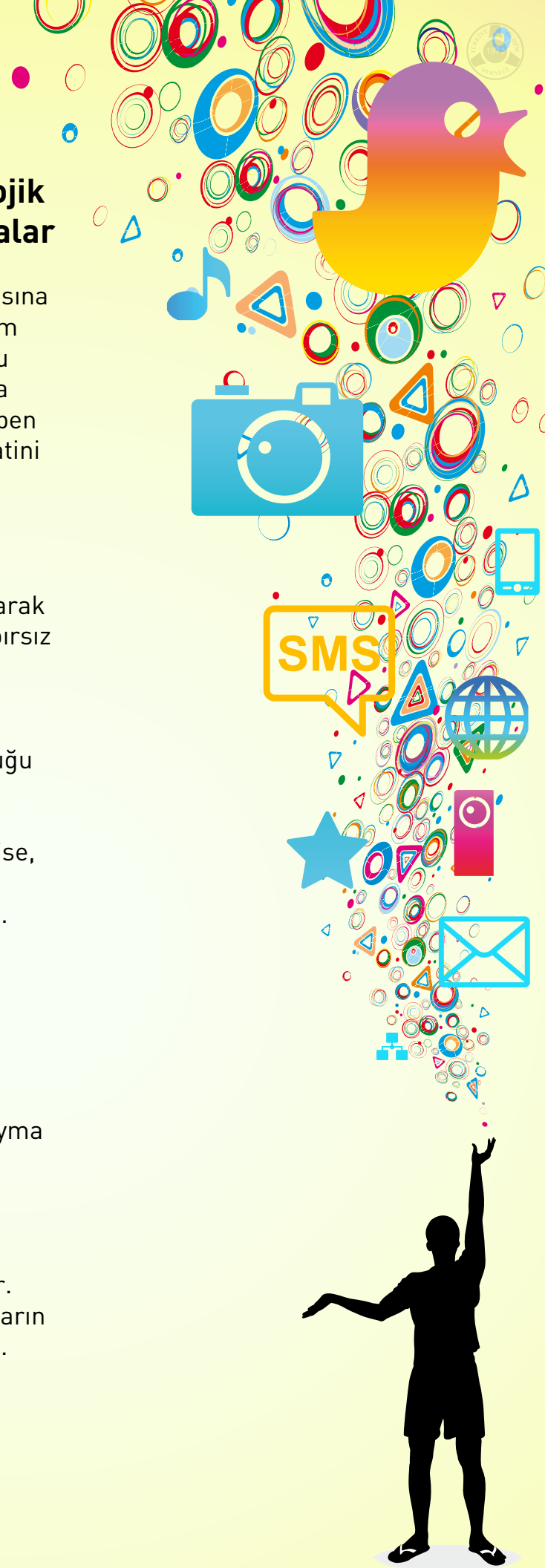
Sosyal ağ kullanıcıları yaş demografisi (yüzde)

Sosyal Ağ Siteleri	13-17	18-25	26-34	35-44	45-54	55+
Facebook	11	29	23	18	12	7
Twitter	4	13	30	27	17	9
Google+	9	23	35	15	11	7
Linkedin	0	18.1	31.2	24.8	15	10.5
Pinterest	3	6	28	28	25	11

Sosyal paylaşım ağlarının psikolojik etkileri üzerine yapılan araştırmalar

- Profesör Baroness Greenfield'in araştırmasına göre Facebook ve Twitter gibi sosyal paylaşım siteleri, gençleri "kimlik krizi"ne sokuyor. Bu paylaşım ağlarında fotoğraflarını paylaşan ya da bir görüşünü yazan kullanıcıların "Bakın ben buradayım" diyerek devamlı insanların dikkatini çekmek istedikleri belirlendi.
- California Üniversitesi'nden Larry Rosen araştırmasında, aşırı derecede Facebook kullanan çocukların iletişim zorluğu yaşadıklarını belirtti. Bu çocukların genel olarak aşırı derecede bencil, kendini beğenmiş, sabırsız ve agresif olduğu gözlemlendi.
- Georgia Üniversitesi psikologları 2008'de yaptıkları araştırmada, Facebook'a çok fazla güncelleme yapanların narsist eğilimde olduğu sonucuna vardı.
- York Üniversitesi'nde yapılan araştırmada, kızların çekici fotoğraf koymaya, erkeklerin ise, "About me" (hakkımda) kısmında kendilerini methetmeye yoğunlaştıklarına dikkat çekildi.
- Hollandalı psikolog Paul Kirschner, ders çalışırken bir yandan da ara ara Facebook sayfasını kontrol eden öğrencilerin oldukça başarısız olduğunu belirledi.
- Cornell Üniversitesi uzmanları, Facebook kullanıcılarının, bütün arkadaşlarının kendileriyle aynı düşüncede olduğunu varsayma eğiliminde olduğunu saptadı.
- Utah Valley Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyeleri Hui-Tzu Grace -Chou ve Nicholas Edge, yaptıkları araştırmada Facebook'un mutsuz edebileceğini belirttiler. Bunun gerekçesi ise Facebook'taki arkadaşların eklediği fotoğraflar/videolar olduğu söylendi. Sosyal ağ üzerinde sadece mutlu, keyifli ve eğlenceli fotoğraflar gören kişi karşısındaki insanın kendisinden çok daha mutlu olduğu yanlıgısına düşüyor.

Türkiye Psikiyatri Derneği, Medya ve Ruh Sağlığı Çalışma Birimi Koordinatörü
Doç Dr. Burhanettin Kaya:

Dikkat çekmenin bir yolu olarak sosyal medya önem kazanıyor

Paylaşımların bireyin hayata bakışı, sınıfsal konumu, statüsü ve buna yüklediği anlamı içerdiğini belirten Kaya, sosyal medyada yer almanın yüz yüze insani ilişkileri, konuşma ve düşünce dilini bozduğuna işaret etti. Kaya, bu ortamlarda çoğul gibi görünen ama bireysel, tek başına, sorumluluğu olmayan ya da düşük, denetimsiz bir ilişki sürdürüldüğünü söyledi.

“Sosyal medya” paylaşımlarının psikolojik ve hukuki yansımaları” başlıklı “Dosya” sayfalarımız kapsamında Türkiye Psikiyatri Derneği, Medya ve Ruh Sağlığı Çalışma Birimi koordinatörü Doç Dr. Burhanettin Kaya ile görüştük.

Bazı insanların çok denetimsiz biçimde fotoğrafları aracılığıyla özel yaşamlarını paylaştığı sosyal medyada, bazılarının ise son derece tedirgin ve korunaklı ilişki kurduklarına değinen Kaya, bunun aslında onların ruhsal yapıları ve kişilik özelliklerinin yansıması olarak değerlendirilebileceğini bildirdi. Denetimsizce paylaşımda

bulunanların, kendilerini sunmanın bir tehlike yaratacağını düşünmediği bir tehlike ya da tehdit algılarının olmadığını söyleyen Kaya, korunaklı yaklaşanların ise, biraz şüpheli, her an bir tehlike gelebileceğini düşündüklerini anlattı.

İnsanların beğenilmek, fark edilmek ve önemsenmek istediklerini bunun bir aracı olarak da sosyal medya önem kazandığını belirten Kaya, paylaşımların içeriğinin bireyin hayata bakışı, sınıfsal konumu, statüsü ve buna yüklediği anlamı içerdiğini vurguladı.

Sosyal medyada yer almanın yüz yüze insani ilişkileri, konuşma ve düşünce dilini bozduğuna dikkat çeken Kaya, bu ortamlarda çoğul gibi görünen ama bireysel, tek başına, sorumluluğu olmayan ya da düşük, denetimsiz bir ilişki sürdürüldüğüne işaret etti.

Hayatı sosyal medyada paylaşan gençlerin günlük yaşamdaki sorumluluklarını önemsiz görüp savsakladıklarını ifade eden Kaya, “Gerçek dünya da gerçek olmayanı, ya da kendisinin olmayan bir gerçeğin özetini yaşıyor. Etrafında olan bitene gözleriyle değil sosyal medyanın gözüyle bakıyor” dedi.

“Alternatif, sansürlenememiş bilginin hızlı dolaşımı son derece önemli” sözleriyle ise Kaya, sosyal medya paylaşımlarının olumlu yanlarını özetledi. Aşırı denetimci tutum kadar, aşırı rahatlığın da tehlikeli olacağını belirten Kaya, çocuk ve gençlerin, öncelikle sosyal medyanın işlevi, yarar, zarar ve sınırları konusunda bilgilendirilmesi, sınırları belirlenmiş bir alanda özgürlük tanınip risklerin izlenmesi ve gereğine uygun müdahaleler yapılması gerektiğinin altını çizdi.

- Kişilerin sosyal ağlarda kişisel bilgi ve fotoğraflarını paylaşmalarının psikolojik temelleri nedir? Sosyal medya/ağlar hayatımızda ne gibi değişikliklere yol açıyor ve bu ortamlar kullanıcıların hangi ihtiyaçlarını karşılıyor? Bu konudaki değerlendirmelerinizi alabilir miyiz?

-Medyanın en yeni ve gelişen yüzü, sosyal medya. Özellikle facebook ve twitter en çok kullanılan mecralar. Bloglar eski cazibelerini kaybetti ama halen hatırı sayılır bir ağırlığı var. En dikkat çeken nokta ise, yeni olanın çok hızlı eskimesi. Teknolojideki gelişmelerin yansması kadar gereksinimler de hızla değişiyor. Ki, bu gereksinimlerin büyük kısmı yapay gereksinimler, insanların var olması için zorunlu gereksinimler değil. Bazı insanlar çok denetimsiz biçimde, fotoğrafları aracılığıyla özel yaşamlarını paylaşıırken bazıları ise son derece tedirgin ve korunaklı ilişki kuruyorlar sosyal medyada. Bu, aslında onların ruhsal yapıları ve kişilik özelliklerinin yansması olarak değerlendirilebilir.

Denetimsizce paylaşılanlar, kendilerini sunmanın bir tehlike yaratacağını düşünmüyorlar kanımca. Bir tehlike ya da tehdit algıları yok. Korunaklı yaklaşanlar ise, belki biraz şüpheli... Her an bir tehlike gelebileceğini düşünüyorlar. Aslında her insan kendisini bir biçimde ifade etmek, anlatmak ister. Bunun altında yatan

gereksinimler birbirinden farklı olabilir. Ama sıklıkla beğenilmek, fark edilmek, önemsenmek isteriz. Bunun bir aracı, dikkat çekmenin bir yolu olarak da sosyal medya önem kazanıyor. Yaşadıklarının başkaları tarafından da paylaşılması, daha doğrusu "değerli görülmesi", "ne önemli şeyler yaptığının anlaşılmasının" istenmesi gibi ihtiyaçlar olabilir. Bu paylaşımları içeriği bireyin hayata bakışını, sınıfsal konumunu, statüsünü ve buna yüklediği anlamı da içerir.

Bu mecrada "ödünc alınmış, doğruluğu yanlışlığı yeterince test edilmemiş" fikirler, sözler ve alıntılar da dolaşıyor. Bunu bulmuş, yakalamış, satır arasından çıkarıp sosyal medyanın kitline sunmuş olmak da hem kendi dünyaya bakışını göstermek hem de onun farklı ve özel olduğunu sergilemektedir. Ama hiçbiri "özgün üretimler" değil. Kendi "özgün üretimlerini" de paylaşanların fark edilmek gibi gereksinimleri olabilir.

Asıl önemli olan ve tartışılması gereken, sosyal medyada yer alan reklamlarla kimlik bulan bireylerin, reel ya da yapay gereksinimlerini birer metaya dönüştürerek yeni pazar alanları yaratan kapitalizmin, neo-liberal pazar politikaları olmalıdır.

-Sosyal paylaşım siteleriyle çocuklar ne zaman tanışmalı? Sosyal ağlarda aktif olmak çocuklarda ne tür özelliklerin gelişmesine ve hangilerinin zayıflamasına yol açar?

-Buna en iyi çocuk psikiyatrları yanıt verir ama kanımca bilişsel gelişimlerini belirli bir evreye geldiği yaş öncesinde bu hiç olmamalı. Nedensellik bağlantısı kurabildikleri, soyut düşünme yetisini geliştirdiği, bir olayın sonucunu öngörebilecek bir zihinsel gelişim evresinden önce olmamalı kanımca... Ben, geç ergenlik döneminin (16 yaş ve sonrası) en erken dönem olması gerektiğini düşünüyorum.. Sosyal medyada yer almak yüz yüze insani ilişkileri bozuyor en başta. Çoğul gibi görünen ama bireysel, tek başına, sorumluluğu olmayan

ya da düşük, denetimsiz bir ilişkiyi sürdürüyorlar. En başta konuşma dili bozuluyor. Bu düşünce dilini de bozuyor, günlük konuşmaya yansıyor. Sosyal medyada hayatı paylaşan genç, günlük yaşamdaki sorumluluklarını önemsiz görüp savsaklıyor. Ders çalışmıyor, kitap okumayı bırakıyor. Odasını bile toplamıyor. Bilgisayar başında besleniyor. Fiziksel sağlığını da bozuyor aslında. Bunlar önemsizleşiyor. Sosyal medya ve artık akıllı telefonlarla her an yanında.. Aslında gerçek dünya da gerçek olmayanı, ya da kendisinin olmayan bir gerçeğin özetini yaşıyor. Dikkati dağıtan bir şey var. Etrafında olan bitene, gözleriyle değil sosyal medyanın gözüyle bakıyor...

-Özellikle çocuk ve gençler olmak üzere herkesin sosyal medyayı paylaşırken dikkat etmesi gereken noktalar nelerdir? Bu konudaki önerilerinizi alabilir miyiz?

-Aşırı denetimci tutum kadar, aşırı rahatlık da tehlikeli. Çocuk ve gençler, öncelikle sosyal medyanın işlevi, yararları, zararları ve sınırları konusunda bilgilendirilmeli, bu konuda sınırları belirlenmiş bir alanda özgürlük alanı tanımlanmalı, riskler izlenmeli ve gereğine uygun müdahaleler yapılmalı.. Ebeveynler, rol modeli olarak kendileri sosyal medya ile ilişkilerini rasyonel bir çerçevede tutmalıdırlar.

-Genel olarak sosyal paylaşım sitelerinin olumsuz özellikleri ve sonuçlarına ilişkin açıklamalar yapılıyor. Peki, sosyal paylaşım sitelerinin olumlu etkileri nelerdir?

- İyi yanları olmaz mı? Elbette var. Bilginin hızlı dolaşımı, alternatif sansürlenememiş bilginin dolaşımı da son derece önemli. Çok önemli yeni bir iletişim alanı. Çok güçlü. Rasyonel kullanılınc... Amaca uygun kullanılınc... Bu anlamda hayatı olumlu yönde de değiştirebilecek bir gücü var. Fakat söz de olanın yaşamda karşılığını nasıl bulacağı halen tartışılmakta olan soru...

-Sosyal paylaşım ağına üye olmayanlara ihtiyatlı yaklaşılması gerektiği savunuluyor. Sizce sosyal ağlara üye olmayanları psikolojik olarak nasıl değerlendirmeliyiz?

-Modern yaşamın en önemli özelliklerinden biri, belirsizlik. Bu da kaygı yaratıyor. Bu toplumsal yapı içinde özgüven eksikliği, temel güven duygusunun kaybıyla büyüyen ve gelişen insan için dünya, tehlikelerle dolu. Ve her şeyi denetlemesi mümkün değil. Bunun yarattığı kuşkuculuk, tedirginlik ve kaygı, kişilerin sosyal medyadan uzak durmasına yol açabilir. Bir diğer nokta, sosyal medyanın örseleyici karakteri. İnsanı örseleyen travmatize eden birçok parça (fragmantel), bilgi ve görsel denetimsiz biçimde akıyor. Onu kodlayan sözcük ya da ikon ile içerik her zaman örtüşmüyor ve bir anda korkutucu görsel, öykü ve imgelerle karşılaşabiliyor. Sosyal medya, özellikle çocuklarda yeni fobiler yaratıyor. "Youtube "özellikle. Ben kendi pratiğimde bunun örneklerini gördüm. İzlediği bir animasyondan sonra kapısı açık odada oturamayan çocuklar gibi...

Psikolog Serap Duygulu:

Erken yaşta sosyal ağlarla tanışanlar, psikolojik ve fiziksel gelişim gerilikleri gösterebilir

Özel bilgileri sosyal ağlarda paylaşmanın tehlikeli olabileceğine dikkat çeken Duygulu, zarar vermek amacıyla birilerine ulaşmak isteyenlerin de bu ağları kullandığına işaret etti. Duygulu, genç ve çocuklara, İnternet'teki her insan ve bilginin doğru olmayabileceğinin çok iyi anlatılması gerektiğinin altını çizdi.

"Sosyal medya/ağ ve ortamlarda neleri paylaştığımızı, sosyal ağları bağımlılık derecesindeki kullanımların psikolojik temellerini, sosyal paylaşım sitelerinin yaşamımıza olumlu ve olumsuz etkilerini" irdelediğimiz "Dosya" sayfalarımız için Özgür Bilge Eğitim ve Danışmanlık Merkezi'nden Psikolog Serap Duygulu ile görüştük.

Haftada en az 24 saatini, sosyal ağlarda geçirenlerin "bağımlı" olarak kabul edildiğini açıklayan Duygulu, "sosyal bildirim bağımlılığı" olarak da adlandırılan bilgi paylaşımı ve sosyalleşme eylemleriyle kişilerin "asosyal" bir duruma düştüklerini söyledi.

Duygulu, her yaş, meslek ve kişilikten birçok insanın "bir tür aidiyet duygusu arayışı içinde" sosyal paylaşım ağlarında yer aldığını bildirdi. Duygulu, bu ağlarda bazı insanlara son derece sapkın gelebilecek eğilimlerin dahi önemli sayıda insan tarafından kabul gördüğü, kanıksandığı ve yandaş bulabildiğini anlattı.

Sosyal ağlarda bilgi paylaşımının bir süre sonra "kişisel imaj kazanımı" olarak yön değiştirdiğine değinen Duygulu, kişilerin olmak istedikleri ruh hali ya da karakterine uygun paylaşımlarda bulunmaya başladıklarını belirterek "Sosyal paylaşım ağlarının kendine has modası ya da akışı var" dedi.

Son derece özel bilgilerin sosyal ağlarda paylaşılmasının ciddi tehlikeler içerdiğini, söz konusu bilgilerin silinse de kaybolmadığını anımsatan Duygulu, zarar vermek amacıyla birilerine ulaşmak isteyen insanların da sosyal paylaşım ağlarını kullandıklarına dikkat çekti.

Henüz okula başlamamış, okuma yazmayı öğrenmemiş çocukların İnternet'te gezindikleri ve sanal oyunlara yönediklerini söyleyen Duygulu, "Çocuklar ilkokula başlama yaşı gelmeden İnternet'le tanışmamalı" dedi.

Okul çağından önce İnternet ve bilgisayarla iç içe olan çocukların İnternet'in eğitici yönünü değil, eğlence ve oyun kısmını tanıyacağına işaret eden Duygulu, sosyal ağlarla erken yaşta tanışanların hem psikolojik hem de fiziksel anlamda bazı gelişim gerilikleri gösterebildiklerini vurguladı. Duygulu, "İnternet ve sosyal ağlar vasıtasıyla tanıdığımız her insan, yanlış insan olabilir, her bilgi yanlış bilgi olabilir. Bu durumu gençlere ve çocuklara çok iyi anlatmak zorundayız" uyarısında bulundu.

Duygulu, üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmanın sosyal paylaşım sitelerinin olumlu etkilerine ilişkin önemli ipuçları sunduğunu belirtti. Araştırmaya göre, sosyal ağlarda yer alan gençler, kendilerini daha kolay ifade edebilirken olaylara bakış açıları değişip zenginleşiyor. Özgüvenleri ve iletişim becerileri artan gençlerin stresleri azalıyor, sosyal ilişkileri gelişiyor.

-Pek çok insan için bağımlılık halini alan sosyal medya ve sosyal ağlar, psikolojinin de ilgi alanına girdi. “Sosyal ağ” tarzındaki ortamlarda neleri paylaşıyoruz? Kişilerin sosyal ağlarda kişisel bilgi ve fotoğraflarını paylaşımlarının psikolojik temelleri nedir? Sosyal medya/ağlar hayatımızda ne gibi değişikliklere yol açıyor ve bu ortamlar kullanıcıların hangi ihtiyaçlarını karşılıyor? Bu konudaki değerlendirmelerinizi alabilir miyiz?

-Sosyal ağlar, son 5-10 yılımıza damgasını vuran paylaşım platformları olarak dikkat çekiyor. Bu konuda birçok araştırmacı ve bilim adamı ciddi çalışmalar yapıyor ve önemli bir oranda bilgi biriktirdikleri ve bu bilgilerin de artık istatistiki olarak değerlendirildiğini söyleyebiliriz. Son yapılan araştırmalara göre, haftada en az 24 saatini sosyal ağlarda geçirenler, “bağımlı” olarak kabul ediliyorlar.

Bilgisayar başında saatlerce oturarak, hatta artık gelişmiş telefonlar vasıtasıyla İnternet’e bağlanarak sosyal ağlarda bilgi paylaşmak “sosyalleşme” olarak tanımlanıyor. Bu tip sosyalleşmenin bir diğer adı “sosyal bildirim bağımlılığı” olarak gösteriliyor. Görünüşte bilgi paylaşımı ve sosyalleşme olarak tanımlanan bu eylemlerle kişiler aslında bir anlamda “asosyal” bir duruma düşüyorlar. Sosyal ağlarda kısa yoldan ulaşılan bilgi, kişiler tarafından yine bir iki tuşa basarak kısa yoldan başka kişilerle paylaşılmış oluyor. Bu şekilde sanal ortamlardaki bilgi paylaşımlarına daha çok zaman ayırmak isteyen kişiler, gerçek sosyal ortam ve kişilerden uzaklaşabiliyorlar. Son derece hızlı ve yoğun olarak paylaşılan hemen hemen her tür bilgi, beynin sosyalleşmeye

ayırıldığı zaman ve doyumdan alıyor. Gerçek anlamdaki kişilerle yakın ilişkilerden uzaklaşmaya yol açabiliyor. Örneğin gün içinde kendi aile bireyleriyle bile kısıtlı sürelerde, sınırlı ifadelerle konuşmalar yapılırken, sosyal ağlar vasıtasıyla yüzlerce hatta binlerce kişiye aynı anda ulaşıyor olmanın ve onlardan gelecek bilgilerin hazzına odaklanılıyor. Sosyal paylaşım ağlarında her yaştan, her meslekten ve her kişilikten insan bulunuyor. Birçok insan aslında bir tür aidiyet duygusunun arayışı içinde bu sitelerde yer alıyor. Bazı insanlara son derece sapkın gelebilecek eğilimler dahi önemli sayıda insan tarafından kabul görüyor, kanıksanıyor, yandaş bulabiliyor.

Sosyal ağlarda bilgi paylaşımı bir süre sonra “kişisel imaj kazanımı” olarak yön değiştiriyor. Kişiler olmak istedikleri ruh haline ya da karakter özelliklerine uygun paylaşımlarda bulunmaya başlıyorlar. Biliyoruz ki sosyal paylaşım ağlarının “kendine has modası ya da akışı” var. Bu akış içinde en beğenilen kişi ya da en moda olan neyse bütün ilgi oraya yöneliyor. Takip edenler için de bu ilgi merkezi taklit edilmesi ya da birebir model alınması gereken bir kaynak olarak görülüyor. Normal hayatında asla bu ilgiyi veya itibarı hak etmeyen kişilerin gereksiz imaj kazandıklarını görmek onu izleyen kişiler açısından son derece yanlış yönelimler doğurabiliyor.

Bazen kontrolü elden kaçırıp son derece özel bilgiler de paylaşılıyor; örneğin kişinin ailesine, aile bireylerine ait fotoğraflar, yaşadıkları mekânlar, gidilen yerler, iş bilgileri gibi oldukça önemli ve özel bilgilerin paylaşılıyor olması aslında ciddi tehlikeler de içeriyor. Zira bu bilgiler silinse de kaybolmuyor, büyük bir veri bankasında depolanıyor. Yakın gelecekte nasıl karşımıza çıkacağını bu günden bilemiyoruz.

Tüm bunların dışında özellikle aileleri tehdit eden tarafı, ilişkileri bozmasıdır. Eşlerin birlikte zaman geçirmekten çok, bilgisayar başında ve bu tür paylaşım sitelerinde dolaşmaları, kendilerine yeni arkadaşlıklar edinmeleri var olan ilişkinin yıpranması ve bazen başka arayışlara yönelmelerine neden olabiliyor. Hatta bu yönde aldatma vakaları nedeniyle biten birçok evliliğin olduğunu, son derece olumsuz olaylarla basına yansıyan haberlerden de görmek mümkün.

Ayrıca zarar vermek amacıyla birilerine ulaşmak isteyen insanlar da sosyal paylaşım ağlarını kullanıyorlar. Kan davası güden, ya da kendisine zarar verdiğini iddia ettiği insanı arayanlar öncelikle bu tip sitelerden ulaşabiliyorlar. Kişilerin ne zaman nerede, ne yaptıklarına dair bilgileri ya o insanın ya da arkadaşlarının profilinden görüp öğrenebiliyorlar.

-Sosyal paylaşım siteleriyle çocuklar ne zaman tanışmalı? Sosyal ağlarda aktif olmak çocuklarda ne tür özelliklerin gelişmesine ve hangilerinin zayıflamasına yol açar?

-Çocuklar ilkökula başlama yaşı gelmeden İnternet’le tanışmamalı. Ancak son zamanlarda henüz okula başlamamış, okuma yazmayı öğrenmemiş çocukların İnternet’te gezindiklerini ve sanal oyunlara yöneldiklerini görüyoruz. Okul çağından önce İnternet’le ve bilgisayarla iç içe olan çocuklar İnternet’in eğitici yönünü değil, eğlence ve oyun kısmını tanıyacaktı. Oysa bir çocuğun ilkökul yaşı gelene kadar dürtü kontrol gelişimini tamamlamış olması gerekir. İsteklerini ertelemeyi, beklemeyi, başkalarının da olduğu bilincine uygun hareket etmeyi öğrenmesi gerekir ki bu da yaklaşık

7 yaşına kadar devam eden bir süreç. Bu düzeye gelmemiş bir çocuk için İnternet, inanılmaz büyük tehlikeler yaratır. Son derece masumane meraklarla uygun olmayan sitelere girip, uygunsuz eylemlerle muhatap olabilirler. Çocuğa yönelik suç şebekelerinin ağlarına düşürdükleri çocukları sosyal paylaşım siteleri ve İnternet üzerinden bulduklarını biliyoruz. Öncelikle bu durum çocukları ciddi tehlikelere açık hale getiriyor. Sosyal ağlarla çok erken tanışan çocuklar, sadece bir akran ve bir klavye aracılığıyla dünyanın pek çok yerinden yaşları kendisinden çok büyük insanlarla iletişim kurabiliyor ve hatta çocuklar, karşılarındaki kişinin bir yetişkin olduğunu bilmiyorlar. Buna ek olarak çocuklar yine olanca saflıklarıyla aileleriyle ilgili önemli bilgileri de paylaşarak büyük tehlikelere yol açıyorlar. Sosyal ağlarla erken yaşta tanışan çocuklar, hem psikolojik hem de fiziksel anlamda bazı gelişim gerilikleri gösterebiliyor. Öncelikle koşup oynayacağı, enerjisini harcaması gereken zamanları bilgisayar başında geçirmek, hareketsiz kalmak var olan enerjilerini harcamadıkları için ya aşırı bir hareketliliğe yol açıyor ya da çocuklar daha az hareket eden, sessiz, içe kapalı ve durgun

çocuklar oluyorlar.

-Özellikle çocuk ve gençler olmak üzere herkesin sosyal medyayı paylaşırken dikkat etmesi gereken noktalar nelerdir? Bu konudaki önerilerinizi alabilir miyiz?

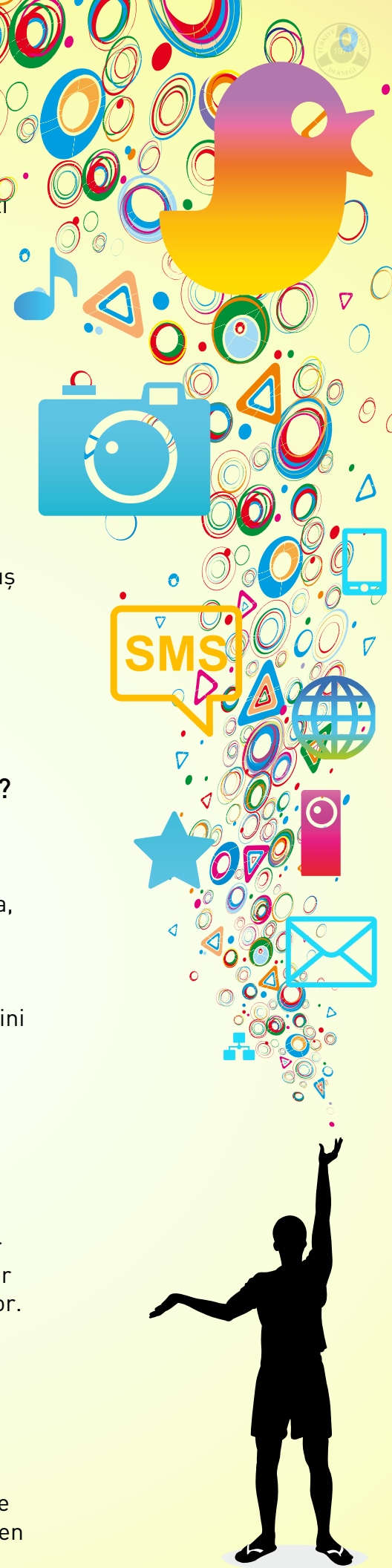
-Çocukların erken yaşlarda İnternet ve bilgisayarla tanışması engellenmeli. Bu konuda en önemli faktör, anne baba tutumlarıdır. Anne babalar, çocuklarıyla geçirdikleri süreye ve bu süreçte neler yapacaklarına baştan çok doğru karar vermeliler. Örneğin, tüm ailenin birlikte olduğu akşam saatlerinde çocuklarla mümkün olduğunca birlikte zaman geçirmek, onları dinlemek önemli. Birlikte yapılacak eğlenceli aktiviteler, oyunlar hem çocukları çok mutlu eder, hem de bir aile olarak çocukları psikolojik olarak gözlemleme fırsatı verir. Kimlerle görüşüyor, arkadaşı kimler, okul ve öğretmen ilişkileri nasıl, okul başarısı nasıl, hedefleri, planları nedir, ilgisi ve eğilimi ne yönde gibi sorularımızın karşılığını çocuklarla birlikte olabildiğince çok zaman geçirerek öğrenmek mümkün. Çocukların ve gençlerin çok hızlı büyüdüklerini, onların sürekli olarak

değişen ve gelişen varlıklar olduğunu unutmamak gerekiyor. Bu hızlı değişim ve gelişim içinde çocuklarımızı yeterince tanıma fırsatı bulduğumuzu söyleyemeyiz. O nedenle bilgisayar başında daha az geçirilen zamanlar, birlikte daha çok geçirilen zamanlar olarak düşünülmelidir.

Gençler açısından durum biraz daha farklı, onları sosyal ağlardan uzak tutmak neredeyse imkânsız hale gelmiş durumda. Buna rağmen çocuklar İnternet’le ilk tanıştıklarında anne ve babalarıyla kurdukları doğru iletişim sayesinde nasıl bir kullanıcı olacakları konusunda bilinçlendirilirse, olası pek çok tehlikeden uzak kalabilirler. Tanımadıkları insanlarla iletişime geçmemeleri konusunda bilgilendirilmeleri önemli. Kaldı ki günümüzde tanıdığımız sandığımız kişiler bile risk olabilirken, bazıları da sahte profiller olabiliyor. Sonuç olarak İnternet ve sosyal ağlar vasıtasıyla tanıdığımız her insan, yanlış insan olabilir, her bilgi yanlış bilgi olabilir. Bu durumu gençlere ve çocuklara çok iyi anlatmak zorundayız. Dolayısıyla burada en önemli görev anne babalara düşüyor.

-Genel olarak sosyal paylaşım sitelerinin olumsuz özellikleri ve sonuçlarına ilişkin açıklamalar yapılıyor. Peki, sosyal paylaşım sitelerinin olumlu etkileri nelerdir?

-Sosyal paylaşım ağlarının zararları olduğu gibi yararları da olduğu bir gerçek. Buradaki en önemli nokta, ne amaçla ve nasıl kullanıldığıdır. Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırma, gençler üzerindeki olumlu etkilerini açıklaması bakımından önemli ipuçları sunuyor. Araştırma sonuçlarına göre, sosyal ağlarda yer alan gençler, bu yolla kendilerini daha kolay ifade edebildikleri, olaylara bakış açılarının değiştiği ve zenginleştiği, kişilik gelişimlerini desteklediği, özgüvenlerinin ve iletişim becerilerinin arttığı, streslerinin azaldığı, sosyal ilişkilerinin geliştiği, istedikleri bilgiye çok hızlı ve kısa yoldan ulaşabildiklerini ifade etmişler. Bunların dışında son gelişmelerin neredeyse saniyeler içinde paylaşıldığını ve aynı anda iletişim içinde olunan pek çok insana ulaşıldığını unutmamak gerekiyor. Bu yönüyle sosyal paylaşım ağlarının haber sitelerinin bile önüne geçtiğini söylemek mümkün. Herhangi bir olay olduğunda haber merkezleri durumdan haberdar olana kadar bölgede bulunan kişiler aracılığıyla bilgi paylaşılabilir ve ihtiyaç duyulan yardım o bölgeye ya da kişiye hızla ulaştırılabilir. Bir başka olumlu yanı ise, bir ürünü ya da servisi kullanan kişinin ürünle ilgili edindiği bilgiyi ve izlenimi paylaşması sosyal ağları şirketler için de önemli bir tanıtım ve pazarlama merkezi haline getirmiş durumda. Tüketiciler her türlü şikâyetlerini, ürünün kullanım detaylarını paylaşarak birbirlerine önemli bir bilgi akışı sağlamaktalar. Pek çok firmanın kendi ürünleriyle ilgili şikâyetleri sosyal ağlarda paylaşıldığında daha hızlı çözüme kavuşturdukları ve bu konuda son derece titiz davrandıklarını görüyoruz. Buradaki etken

de yine aynı; saniyeler içinde milyonlarca insana ulaşabilecek olumsuz bilginin firmanın ve ürünün imajını bozacak olması. Dolayısıyla ürün ve hizmet satışı açısından müşteri duyarlılığının belirlenerek, bu yönde ürün geliştirme imkânı vermesi, aynı zamanda şirketlerin kendi müşterilerini bir araya getirebildiği üye, ürün grubu ya da hayran sayfaları oluşturabilmeleri de önemli bir özellik olarak görülebilir. Toplum tarafından sevilen, hayran olunan sanatçı, sporcu, oyuncu kişilere ulaşma, yazışma imkânı sunan sosyal paylaşım ağları sayesinde hem bu kişiler hem de bu kişilere hayran olan bireyler arasında bir köprü görevi gördüğü söylenebilir. Tüm bunların dışında adli makamlar ya da güvenlik yetkilileri sosyal ağlar vasıtasıyla yıllardır bulunamayan, aranan insanlara ulaşarak yetkili makamlara teslim edebiliyorlar.

-Sosyal paylaşım sitelerinin kişilerdeki psikolojik etkileri üzerine yapılan araştırmalara ilişkin bilgileri bizimle paylaşabilir misiniz?

-California Üniversitesi'nden Larry Rosen'in araştırmasına göre, sosyal ağlarda çok fazla vakit geçiren çocuklar, iletişim zorluğu yaşıyorlar. Genel özelliklerine bakıldığında bu çocukların aşırı derecede bencil, sabırsız, hırçın ve kibirli oldukları görülmüş. 2008 yılında Georgia Üniversitesi tarafından yapılan araştırmaya göre, yine sosyal ağlarda profillerini sık sık güncelleyenlerin narsistik eğilimde oldukları saptanmış. Bu eğilimin de uzun süreli sağlıklı ilişki yeteneksizliğine yol açtığı görülmüş durumda.

Cornell Üniversitesi'nden uzmanlar ise, sosyal ağ kullanıcılarının, bütün arkadaşlarının kendileriyle aynı düşüncede olduğunu varsayma eğiliminde olduğunu tespit etmiştir.

Buna karşın, İngiliz Bilgisayar Topluluğu (BCS), sosyal ağlarda çok fazla zaman geçirmenin insanları soyutlayarak gerçek hayattan kopardığı görüşüne karşı çıkmaktadır. BCS'nin araştırmasında, sosyal ağların kullanımının hayattan zevk alma yolunda istatistiki olarak kayda değer bir pozitif etki yaptığı görülmüştür. Araştırmaya göre özellikle kadınlar, düşük gelirli ve düşük eğitim seviyesindekiler de bu pozitif etki daha yüksek çıkmıştır.

Amerika'daki Utah Valley Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyeleri Hui-Tzu Grace -Chou ve Nicholas Edge, yaptıkları araştırmada, sosyal ağlar üzerinden paylaşılan bilgilerin insanları mutsuz edebileceğini belirtmişlerdir. Bunun gerekçesi olarak da, bağlantıda olunan arkadaşların eklediği fotoğraflar/videolar olduğu söylenmiştir. Sosyal ağ üzerinde sadece mutlu, keyifli ve eğlenceli fotoğraflar gören kişi karşısındaki insanın kendisinden çok daha mutlu olduğu yanılgısına düşmekte ve kendisinin onlardan daha az mutlu olduğuna inanmaktadır. Araştırmanın bulgularından biri de, sosyal ağlarda geçirilen zamanla arkadaşların daha mutlu olduğuna inanma durumu arasında doğru bir orantı olduğu yönündedir. Bir diğer bulgu ise, arkadaşlarıyla sanal ortamlarda sosyalleşmek yerine gerçek hayatta sosyalleşmeyi seçenlerin diğerlerine göre daha mutlu hissettiği yönündedir.

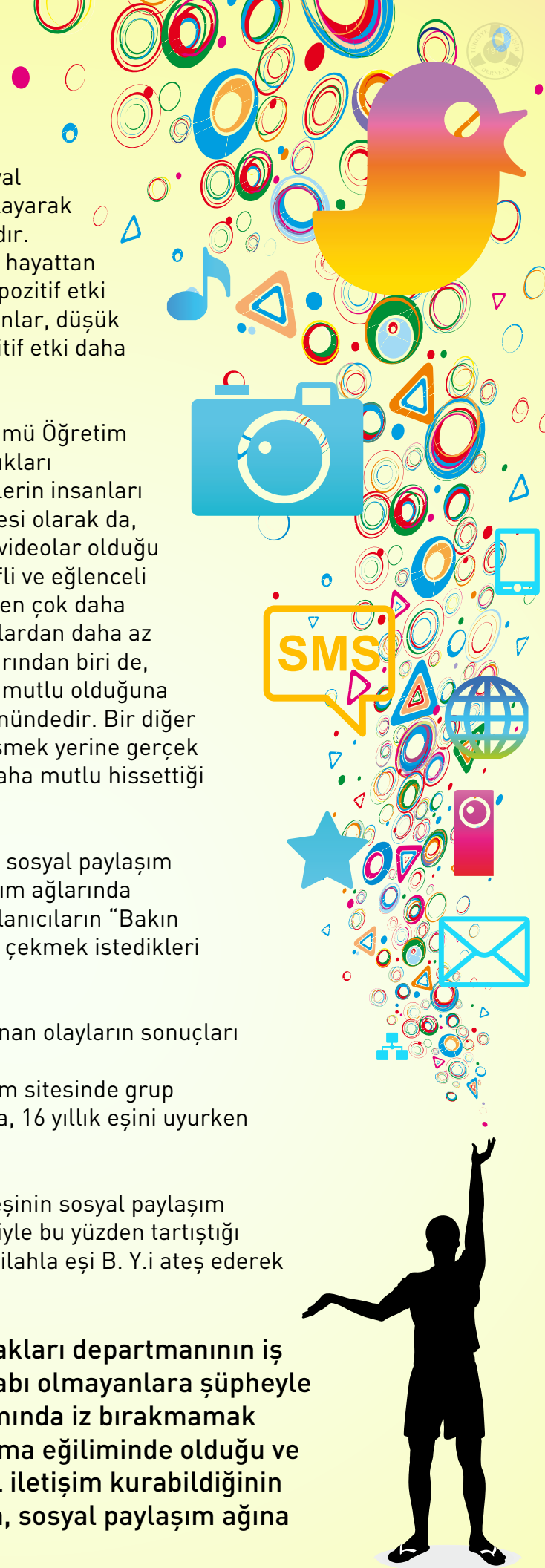
Profesör Baroness Greenfield'in araştırmasına göre sosyal paylaşım siteleri gençleri, "kimlik krizi"ne sokuyor. Bu paylaşım ağlarında fotoğraflarını paylaşan ya da bir görüşünü yazan kullanıcıların "Bakın ben buradayım" diyerek devamlı insanların dikkatini çekmek istedikleri belirlendi.

Bunlar yapılan araştırmaların sonuçları. Bir de yaşanan olayların sonuçları var:

Sakarya'da, eşinin lise arkadaşları ile sosyal paylaşım sitesinde grup oluşturması sonrasında kıskançlık krizine giren koca, 16 yıllık eşini uyurken yatağında demir profille döverek öldürdü.

İşten ayrıldığı için sinirli bir şekilde eve gelen S. Y., eşinin sosyal paylaşım sitesinde hesap açtığını öğrendi. İki çocuk annesi eşiyile bu yüzden tartıştığı söylenen kızgın koca evde bulundurduğu ruhsatsız silahla eşi B. Y.i ateş ederek öldürdü.

-Bu arada, dünya çapında birçok insan kaynakları departmanının iş arayan gençler arasında sosyal ağlarda hesabı olmayanlara şüpheyle baktığı, kötü niyetli insanların İnternet ortamında iz bırakmamak adına sosyal paylaşım sitelerinden uzak durma eğiliminde olduğu ve sosyal ağ kullanmanın kişinin sağlıklı sosyal iletişim kurabildiğinin işareti olduğu ileri sürülüyor. Psikologlar da, sosyal paylaşım ağına

üye olmayanlara ihtiyatlı yaklaşılması gerektiğini savunmaya başladı. Sizce sosyal ağlara üye olmayanları psikolojik olarak nasıl değerlendirmeliyiz?

-Hem sosyal ağlara üye olanların, hem de olmayanların şüpheyle karşılandığı zamanları yaşıyoruz. Her iki taraf da kendine göre haklı gerekçelere sahip. Burada belirleyici olan, kişinin özellikleri ve ne amaçla bu ağlarda yer aldığıdır. Gerçekten de kötü niyetli kişiler eğer bu anlamda iz bırakmamak istiyorlarsa sosyal ağlarda yer almıyorlar. Birçok şirketin kendilerine başvuran kişilerin isimlerini arama motorlarına yazarak bilgi edinmeye çalıştığı günümüzde en önemli veriyi sosyal ağlar sağlıyor. İnsan psikolojisinin temelinde yer alan duygunun kabul ve onay görme, beğenilme ihtiyacı olduğunu dikkate aldığımızda hiçbir platformda kendisine ait bilgiye ulaşamadığımız bir insandan söz ediyorsak ihtiyatlı yaklaşmakta fayda var. Ancak olayın bir başka boyutunda ise kendisine ait bilgileri başkalarıyla paylaşmak istemediği için, ya da burada geçirilen zamanı boşa geçmiş zaman olarak düşündüğü için sosyal paylaşım ağlarında yer almayan insanlar olduğunu da göz önünde bulundurmak gerekiyor. Her iki halde de emin olmadan kişiler hakkında doğrudan olumsuz ya da olumlu yargıya varmak sağlıklı olmaz. Sosyal ağlar olmadan da başka yollardan gerekli bilgilere ulaşılabilir. Çünkü sosyal paylaşım sitelerinde yer alan profillerin de her zaman doğru ve sağlıklı bilgiler içerdiğinden emin olamayız.

Ciddi bir sorun: Sanal zorbalık

Türkiye ve birçok Avrupa ülkesi için, sanal zorbalık/siber zorbalık (cyberbullying), henüz yeni bir konu olarak düşünülse de aslında son 8-10 yıldır özellikle, ABD ve Kanada'da hem eğitim bilimciler, hem de psikologlar tarafından ciddi şekilde araştırılan tartışılan bir sorun. Siber zorbalık; bir birey ya da grup tarafından diğer kişilerin zarara uğratılması, cep telefonu, çağrı cihazı, sosyal medya ve iletişim ortamları, web siteleri, online oyunlar, elektronik posta ve benzeri elektronik ortamlarda karalayıcı, küçük düşürücü ve düşmanca yayın ve duyurular yapılması, bu yolla kasten ve bilinçli şekilde taciz edilmesi, zarar görmesi, tehdit edilmesi, şantaj yapılması gibi kişiye zarar verilecek şekilde gelişen saldırgan davranışlar bütünüdür. Siber zorbalığın iki türü var: Kişilerin, şifrelerini ele geçirmek, web sitelerine yönelik saldırılar düzenlemek, bulaşıcı virüs taşıyan mesajlar, spam mesajlar

göndermek türündeki zorbalık electronic bullying (elektronik zorbalık) olarak biliniyor. Diğerisi ise, e-communication bullying (elektronik iletişim zorbalığı) olarak tanımlanıyor ve tamamen kişiyi aşağılamak ve küçük düşürmek, alay etmek, hakkında dedikodu yaymak ve zor durumda bırakmak gibi psikolojik faktörlere yönelik saldırılar yapıyor. Buradaki asıl tehlike, bu tip bir zorbalıkla her an her koşulda karşılaşabiliyor olmamızdır. Özellikle gençlerin kontrolsüz şekilde istedikleri her bilgiye ve her platforma bir tuşla ve bir ekranla ulaşabiliyor olmaları aynı şekilde onları da herkes tarafından ulaşılabilir olmaları demektir ve bu onları tehlikelere açık hale getiriyor. Tehlikenin nereden geldiğinden daha çok bu tip bir tehlikeyle karşı karşıya kalıyor olmak bile son derece ürkütücü. Bütün bir dünyanın aslında çok da büyük olmadığı ve her yerden her tür tehlikeyle her an karşılaşabilecek olmanın verdiği güvensiz ortam, anne, baba ve tüm uzmanları ciddi şekilde endişelendiriyor.

Böyle bir zorbalıkla karşılaşan gençlerin, hayata dair henüz yeterli donanıma ve deneyime sahip olmadıklarını düşündüğümüzde onların ne denli korku içinde olabileceklerini anlamak hiç de zor olmaz. Sanal zorbalıkta sadece kişiyi hedef alan bir saldırıdan çok aileyi ve yakınları hedef alan tehditler de olabiliyor.

Gençler, içine düştükleri durumu kolaylıkla ailelerine açıklayamıyor, onların zarar görecekları korkusundan dolayı korkunç bir kısır döngü yaşayarak, kendi hayatlarından vazgeçmeye kadar varan olumsuz sonuçlara yönelebiliyorlar. Bu durumu, anne-babaların fark etmesi neredeye mümkün değil. Çok geç anlaşıyor, o zaman da kişi ya da kişiler ciddi olarak zarar görmüş olabiliyor. Burada konuyu sadece psikologlar ya da eğitim bilimcilerle sınırlı tutmak sorunu çözmekten çok uzak kalır. Konu, bir ülke sorunu olarak görülmeli ve bilgisayar yazılımcıları ve programcıları, aktif web sitesi sahipleri, güvenlik birimleri, virüs programcıları, hukukçular ve adli makamlar gibi disiplinler arası bir yaklaşımla çözüm odaklı çalışılmalı. Anne-baba korumacılığı, maalesef her zaman yeterli olmayabilir. Hatta anne-baba da hiç fark etmeden olayın içine sürüklenebilir. Dolayısıyla anne-babaların çok dikkat etmelerini isterken, çocuklarıyla kuracakları iletişimin ve yakın ilişkisinin önemini bir kez daha vurgulamakta yarar var. Çocukların İnternet kullanımında sınırların net çizilmesi, hatta koruyucu birtakım programların kullanılması, çocuğun odasında bilgisayar bulunmaması, okula giden çocuğun elindeki telefonun kolaylıkla İnternet'e bağlanabileceği türden bir telefon olmaması ilk anda alınabilecek önlemler olarak önerilebilir.

Hacettepe Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Yrd. Doç. Dr. Muammer Ketizmen:

Mahremiyetten ödün verilmek istenmiyorsa, sosyal ağlardan kaçınılmalı

Bilgilerin paylaşılmasının, özel hayatın gizliliği-kişisel verilerin korunmasını gündeme getirdiğini bildiren Ketizmen, korumanın “temel bir insan hakkı” olduğunu, Anayasa’nın 20. Maddesinde bunun açıkça ifade edilmesine karşın yasal düzenlemenin henüz yapılmadığına dikkat çekti.

“Sosyal medya/ağ ve ortamlardaki paylaşımlar, sosyal paylaşım sitelerinin yaşamımıza olumlu ve olumsuz etkilerini” irdelediğimiz “Dosya” sayfalarımızda konunun hukuki boyutunu, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Bölümü Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Muammer Ketizmen anlattı.

Sosyal ağlarda paylaşılan kişisel verilerin küresel düzeyde dolaşım ve kullanımıyla sınırları aşan bir boyut kazandığına değinen Ketizmen, kişilerin, kendi ya da ilişkide oldukları 3. kişilerin bilgilerini paylaşmasının, özel hayatın gizliliği-kişisel verilerin korunmasını gündeme getirdiğini anlattı.

“Sanal ortamda kişisel verinin paylaşımı, bunun kişisel verilerin korunması kapsamında çıkacağı anlamına gelmez” diyen Ketizmen, korumanın teknik bir sorun olmayıp “temel bir insan hakkı” olduğunu söyledi. Anayasa’nın 20. maddesinde, kişisel verilerin korunmasının temel bir hak olduğunun açıkça ifade edildiğini anımsatan Ketizmen, ancak maddenin zorunlu bir sonucu ve gereği olan yasal düzenlemenin henüz yapılmadığını bunun büyük bir eksiklik olduğunu vurguladı.

Sunulan içeriğin ifade hürriyeti, haber verme hakkı ya da eleştiri kapsamına girmemesi durumunda hukuki ve cezai açıdan çok yönlü bir koruma bulunduğunu anlatan Ketizmen, söz konusu düzenlemeleri içeren kanunları şöyle sıraladı:

Türk Ceza Kanunu’ndaki düzenlemeler; Türk Medeni Kanunu’nun kişilik hakkının korunmasına ilişkin hükümleri; 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda yer alan telif haklarına ilişkin maddeler ile 5651 sayılı Kanun’un 9. Maddesindeki içeriğin yayından çıkartılması ve düzeltme hakkı.

Ketizmen, kişisel verilerin işlenmesi sürecinde, denetimin yapılıp uyumsuzlukların çözümlenebilmesi için özerk kurum ya da kurulların oluşturulması önem kazandığının altını çizdi.

Çevrim içi bırakılan izlerin silinmesinin kolay olmadığı, bu tür sayısal verilerin kolayca çoğaltılıp yayılabileceğinin gözden kaçırılmaması gerektiğini belirten Ketizmen, “Bir kez çevrimiçi ortamda paylaşılan verinin silinmesi ya da yok edilmesi kimi durumlarda olanaksız olabiliyor” dedi.

Mahremiyetten ödün vermemek için sosyal ağların kullanılmasını öneren Ketizmen, her kullanımın mahremiyetten doğrudan ya da dolaylı olarak ödün vermek anlamına geldiğini söyledi. Ketizmen, bir sosyal ağa üyelik ve kullanım durumunda da, öncelikli olarak gizliliğin korunmasına ilişkin kuralların iyi okunması ve değişen gizlilik politikalarının iyi izlenmesini önerdi.

-Pek çok insan için bağımlılık halini alan İnternet ve sosyal ağlarda kişisel veri/fotoğraf paylaşma sürecinde yaşanan ve gündeme gelebilecek hukuki sorunlar nelerdir?

-Bu süreç, gelişen bilişim-iletişim teknolojileri karşısında “özel hayatın korunması” sorunu olarak adlandırılabilir. Temel bir sorunu gündeme getirdi. Özel hayatın gelişen bilişim teknolojileri karşısında konumlandırılması, kapsam ve sınırlarının belirlenmesi, güncel bir konu olarak gündemdeki yerini koruyor. Sorun, sadece İnternet’le anılmadı, 1960’lı yıllardan başlayarak gündeme geldi. Bilişim teknolojilerinin bürokrasi ve iş hayatında kullanımının yaygınlaşması, merkezi ya da merkezileştirilmiş veri tabanlarının kullanılması, 1960’lardan özel hayatın korunması kaygısını da beraberinde getirdi.

Alan Westin’in, gelişen bilişim teknolojilerinin bu yönüyle kullanımıyla ortaya çıkan kaygısının da etkisiyle, “özel hayat” ya da “mahremiyet” ile ilgili olarak bu kavramın, “kişinin kendisi hakkındaki bilgileri kontrol hakkı” şeklinde yaptığı tanım, önemli bir dönüm noktası oldu. Özel hayatın gizliliğinin korunması ile ilgili söz konusu kavramsallaştırma, “kişisel verilerin korunması” olarak adlandırılıp 1970’lerden itibaren düzenlemeler şeklinde hukuki metinlerde yerini aldı.

Kişisel verilerin korunması, İnternet’in kullanımı ve yaygınlaşması ile birlikte yeni bir boyut kazandı

ve daha yoğun bir şekilde tartışıldı. Çünkü kişisel verilerin küresel düzeyde dolaşımı ve kullanımı sınırları aşarak farklı bir boyuta taşındı. Bu noktada, sosyal ağların yaygın olarak kullanımı önem arz ediyor. Kişilerin, kendi ya da ilişkide olduğu 3. kişilerin bilgilerini paylaştığı ağlarda, doğrudan kişinin, kişilik hakkının korunması, özel hayatının gizliliği-kişisel verilerinin korunması gündeme geldi.

-İnternet ortamında kişisel verilerinin çevrimiçi ortam araçları yoluyla hukuka uygun veya hukuka aykırı olarak depolanması, saklanması ve kullanılması hallerinde oluşabilecek hukuki sorunlar nelerdir? Bu konuda dünyadaki gelişmeler ile mevzuatımızdaki durumu anlatır mısınız?

-Bu alanda ortaya çıkan temel sorun, “kişisel verilerin korunması” bağlamında ele alınmalı. Kişisel verilerin korunması, teknik bir sorun olmayıp “temel bir insan hakkı”dır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin (AİHM) bu yöndeki birçok içtihadı, Avrupa Birliği (AB) Anayasası’nda yer alan düzenleme ve son olarak Anayasamızda 20. madde yapılan düzenleme bunu teyit eder nitelik taşıyor. Bu açıdan kişisel verilerin işlenmesine ilişkin bir hukuka aykırılık, temel bir insan hakkının ihlali anlamına geliyor. Yani bir özgürlük sorunu olarak ortaya çıkıyor. Bu nedenle bu alandaki faaliyetlerin hukuka uygun bir şekilde yapılabilmesi için, temel hukuki düzenlemelerin hayata geçirilmesi zorunludur.

Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasına ilişkin rejim, bunu zorunlu kılar.

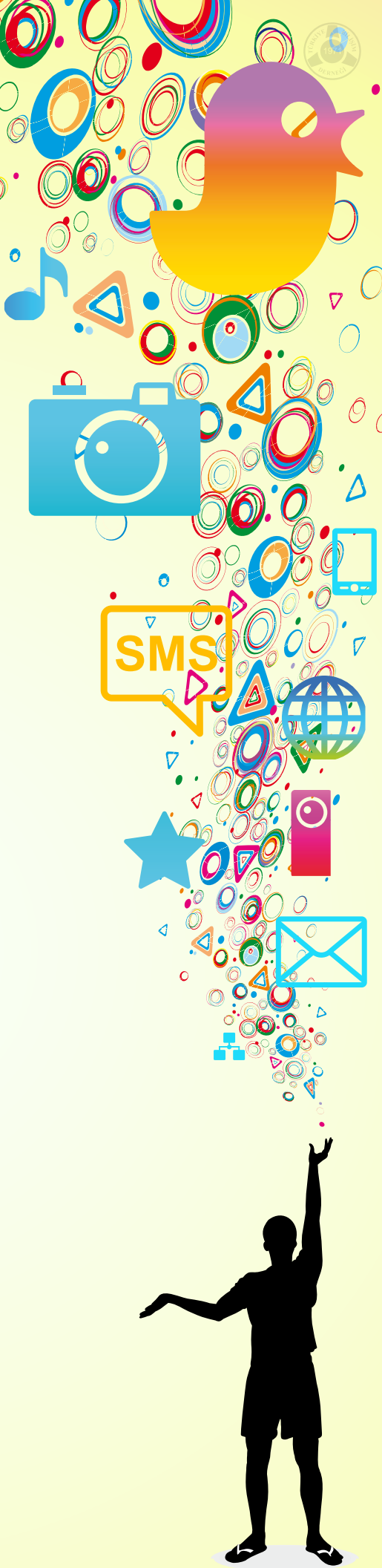
Nitekim bu kapsamda, 1970’li yıllardan itibaren ulusal düzeyde ele alınan günümüzde ise Avrupa Konseyi (özellikle 1981 tarihli Kişisel Nitelikteki Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Sözleşme) ve üye devletlere yönelik AB’nin genel (özellikle 95/46/EC sayılı Kişisel Verilerin İşlenmesi Karşısında bireylerin korunması ve Bu Tür Verilerin Serbest

Dolaşımı Hakkındaki Direktifi ve buna bağlı ek direktifler) ve sektörel düzeydeki düzenlemeler ön plana çıkıyor.

Düzenlemeler genel olarak incelendiğinde kişisel verilerin korunmasına ilişkin geliştirilen ilkelere bağlayıcılık kazandırma, sektörel uygulamaları bu ilkelere uyumlu hale getirilme istenildiği görülüyor. Bu ilkeler başlıca, dürüst ve hukuka uygun toplayıp işleme, asgarilik, amaçla bağlılık, süreyle sınırlı olma, bireysel katılım ve şeffaflık, verilerin korunması ve güvenlik başlıkları altında toplanabilir.

Söz konusu ilkeler, günümüzde ülkesel ve uluslararası düzenlemelerde kimi farklılıklar barındırır da benzer şekillerde yer alıyor. Kişisel verilerin korunması açısından, meşru bir işlemeden söz edilebilmesi için bu ilkelere uygunluk temel kıstas niteliği taşıyor. Bu açıdan ilkelere uyulmaması halinde meşru bir işlemeden söz edilemiyor.

Ülkemizde kişisel verilerin korunmasına ilişkin en önemli gelişme, son değişiklikler sırasında 1982 Anayasası’nın 20. Maddesi’nde, “kişisel verilerin korunması” temel olarak açıkça düzenlendi. Düzenleme kapsamında, kişisel verilerin korunmasının temel bir

hak olduğu açıkça ifade edildi. Ancak bu maddenin zorunlu bir sonucu ve gereği olan kişisel verilerin korunmasına ilişkin yasal bir düzenleme henüz yapılmadı. Bu büyük bir eksiklik olarak görülmeli. Bu düzenleme olmadan yapılan daha alt düzeydeki yönetmelik vs. gibi düzenlemeler, başta hukuk tekniği açısından yanlış bir tercihi ifade ediyor. Yasa düzeyinde düzenlenmesi gereken bir konunun daha alt düzenlemelere konu olması, kimi açılardan temel bir hakkın sınırlandırılmasına ilişkin hükümler içeren bu düzenlemelerin Anayasa'ya uygunluk sorununu gündeme getiriyor.

Söz konusu düzenlemelerin içeriği incelendiğinde, Türkiye'de kişisel verilerin korunmasına ilişkin algının, veri güvenliği, gizliliği ve paylaşım noktalarına odaklandığı gözlemleniyor. Bu durum, kişisel verilerin korunmasına ilişkin kavramsal algının yeterince olgunlaşıp olgunlaşmadığına ilişkin soru işareti yaratıyor.

-Sanal ortamda hakkımızda hakaret içerikli bilgi, yorum veya fotoğraf yayınlandığında ne yapmamız gerekiyor? Yasal haklarımız nelerdir?

-Öncelikli olarak belirtilmesi gereken bir konu var. O da, sanal ortamda sunulan içeriğin ifade hürriyeti ve bu kapsamda haber verme hakkı ya da eleştiri kapsamında olup olmadığıdır. Bu gibi durumlar kapsamına girmeyen içeriğe ilişkin olarak hukuki ve cezai açıdan çok yönlü

bir koruma söz konusu.

Özel hukuk alanındaki koruma yönü ele alınacak olursa, kişilik hakkının korunması esasından hareketle, kişinin haklarının korunması sanal ortam açısından da geçerli. Bu genel olarak, Türk Medeni Kanunu'nun kişilik hakkının korunmasına ilişkin hükümleri kapsamında ele alınabilir.

Kişilik hakkına saldırı olması durumunda, saldırının önlenmesi veya sona erdirilmesi ya da bu nedenle ortaya çıkan zararın tazmin edilmesine ilişkin hükümler başvurulabilecek en temel hükümlerdir. Bunun yanından içeriğin niteliği ile ilgili olarak, telif hakları kapsamında bir koruma söz konusu olabilir. Böyle bir korumadan yararlanılabilmesi için, içeriğin telif hakları kapsamında korunabilecek bir eser niteliği taşıması gerekir. İçerik söz konusu olduğunda, bu tür eserlerin izinsiz yayımlanması, çoğaltılması ve dağıtılması

gibi eser sahibine sağlanan maddi ve manevi hakların korunmasına ilişkin hükümler gündeme gelebilir. Söz konusu korumaya ilişkin hükümler, ayrıntılı olarak 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda yer aldı.

Çeşitli yönleriyle tartışılan 5651 sayılı Kanun'un, içeriğin yayından çıkartılması ve düzeltme hakkını içeren 9. maddesi de kişinin haklarını korumaya yönelik bir düzenlemedir.

Bu tür saldırılara karşı cezai koruma da söz konusu olabilir. Fiiilin niteliğine göre, Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen birçok suç gündeme gelebilir. Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen hakaret suçu, özel hayatın gizliliğini ihlal, kişisel verilerin korunmasına ilişkin suçlar buna örnek olarak verilebilir.

-İlgili sosyal paylaşım ağı kişiye ait özel bir sayfa iken tüm gönderiler global bir datada toplandığında bunun çok da özel olarak tanımlanmayacağı ifade ediliyor. Bu konudaki görüşlerinizi ve bunun hukuki yansımalarını değerlendirebilir misiniz?

-Bu soru tam olarak sanal ortamda özel hayatın gizliliği ya da mahremiyetin korunması olarak gündeme gelir ki bu da kişisel verilerin korunması sorununu oluşturur. Sosyal paylaşım sitelerinde ilgili kişinin rızası temelinde kişisel veri toplanıp işleniyor. Buna karşın söz konusu kullanım sözleşmelerinin içeriğinin tam olarak bilinmemesi en önemli sorunu yaratıyor. Bu durum, sitelerin mahremiyet politikalarının önceden yayımlanması zorunluluğu ile aşmaya çalışılıyor. Ancak bu ilgili kişiye sadece öngörebilme anlamında bir olanak sağlıyor. Söz konusu düzenlemeler, genel olarak üçüncü kişilerle paylaşım ve üçüncü kişilerin kullanımına ilişkin kişiyi koruma yönünde hükümler içeriyor. Buna karşın, site sahibi ya da birlikte çalıştığı kişilerin, ilgiliyi veriyi kullanabilmesi açısından sınırlama yerine rızanın geçerliliği olduğu ölçüde ya da bu sınırlar da zorlanarak kullanma olanağı getiriyor.

Bütün bunlar düşünüldüğünde, sanal ortamda kişisel verinin paylaşımı bunun kişisel verilerin korunması kapsamında çıkacağı anlamına gelmez. Ama paylaşımına ilişkin kuralların sağladığı olanaklardan yararlanarak site sahibi ya da ilintili kişilere, sınırsız olarak nitelenebilecek kullanım olanakları sunar.

-Her ne kadar modern hayatın bir gereği olarak, kişilerin kendileri ile ilgili bilgileri 3. kişilerle paylaşmasının kaçınılmaz olduğu belirtilse de, bilgisi paylaşılan kişinin

herhangi bir şekilde mağduriyetine yol açılmaması için neler yapılmalı? Ayrıca kişilerin geçmişe yönelik çevrimiçi ortamda bıraktığı izlerin, kişilerin özgür iradesiyle silinmesinin sağlanması için “unutulma hakkı” kurumu hakkındaki görüşlerinizi alabilir miyiz?

-Kişisel verilerin korunması açısından iki konu önem taşıyor. Birincisi genel olarak şeffaflık diğeri ise bireysel katılım (erişim, düzeltme, itiraz hakkı gibi). Özellikle şeffaflığın sağlanması ve kişisel verilerin işlenmesi sürecinde, denetimin yapıp uyumsuzlukların çözümlenebilmesi açısından özerk kurum ya da kurulların oluşturulması önem kazanıyor. Ulusal ve uluslararası düzenlemelerde özerk bir denetim mekanizmasının oluşturulması zorunlu kılınıyor.

“Unutulma hakkı” sorunu, çevrimiçi sitelerin kişisel veri işleme politikaları ile yakından ilgili. Kimi siteler, 3. kişilerin erişiminin engellenmesine ilişkin olanaklar sağlıyorlar. Ancak bu durumun ilgili sitenin kendisi açısından çok da geçerli olmadığına dikkat edilmeli.

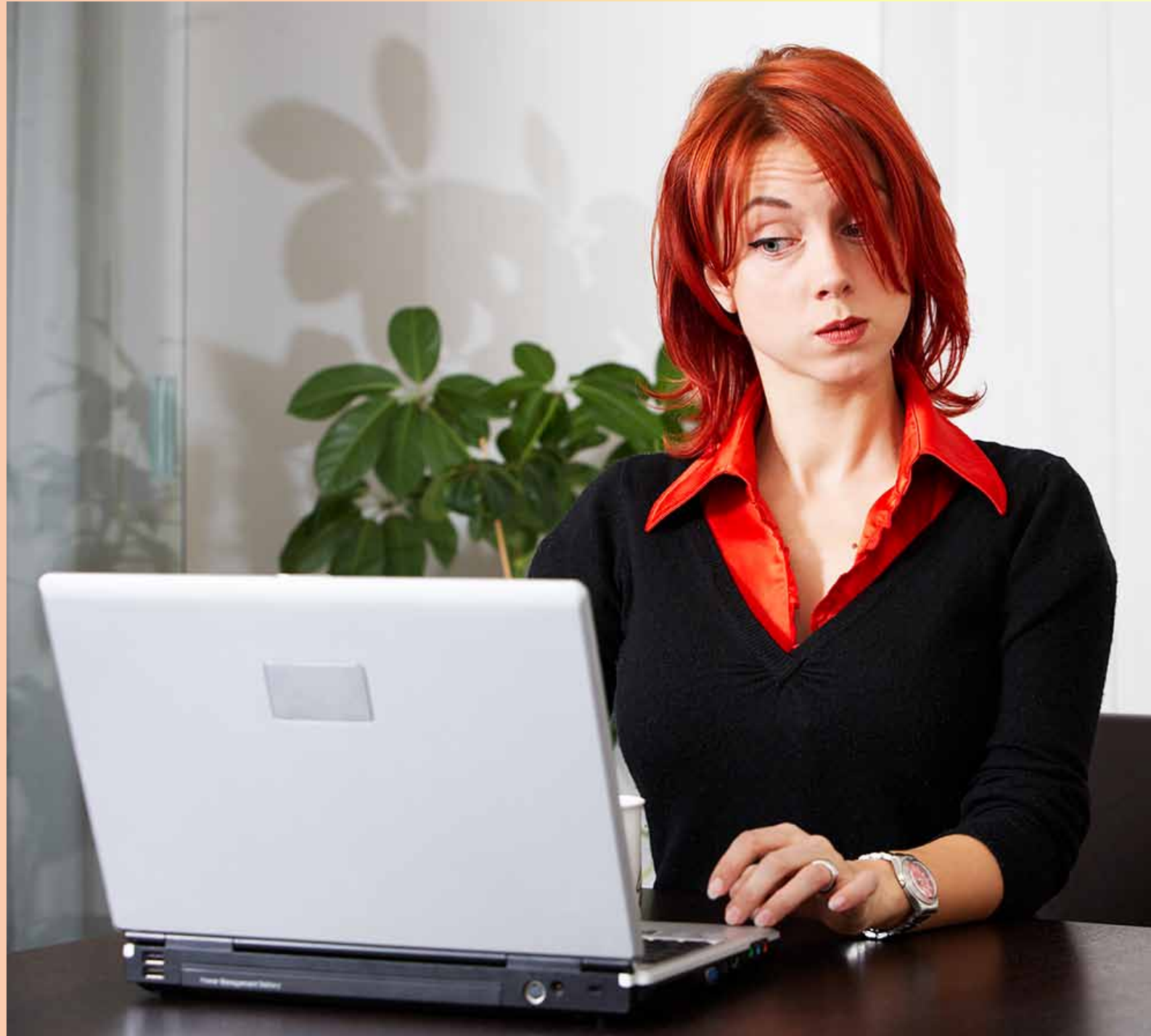
Rızaya bağlı kullanımın söz konusu olduğu veriler açısından silinmesi gibi bir olanağın sağlanması gerekir. Ama çevrim içi bırakılan izlerin silinmesinin her zaman için çok da kolay olmadığı, bu tür sayısal verilerin kolayca çoğaltılıp yayılabileceği gözden kaçırılmamalı. Bu nedenle kişiler, çevrimiçi veri paylaşımında paylaşılacak verinin niteliği ve miktarı konusunda dikkatli olmalı. Bir kez çevrimiçi ortamda paylaşılan verinin silinmesi ya da yok edilmesi kimi durumlarda olanaksız olabiliyor.

-Sosyal ağları doğru kullanmak ve mağdur olmamak için nelere dikkat etmeliyiz? Mahremiyetinden ödün vermek istemeyenler için sosyal ağları doğru kullanımlarını sağlayacak çözüm önerileriniz nelerdir?

-Çok kısaca belirtmek gerekirse, mahremiyetten ödün vermek istenmiyorsa sosyal ağların kullanımından kaçınılması gerekir. Her kullanım mahremiyetten doğrudan ya da dolaylı olarak ödün vermek anlamına gelir. Bu doğrultuda herhangi bir sosyal ağı üyelik ve kullanım söz konusu ise öncelikli olarak gizliliğin korunmasına ilişkin kurallar iyi okunmalı ve buna göre bir karar verilmeli. Değişen gizlilik politikaları da iyi izlenmeli.

-Sosyal medya/ağlardaki veriler, bilimsel veri olarak kullanılabilir mi? Bunun kriterleri nelerdir?

-Aslında bu teknik bir konu ve bu tür verilerin işlenmesinde de kişisel verilerin korunmasına ilişkin ilkelere uyum sağlanması zorunludur. Burada öne çıkan konu, bu tür medyadaki verilerin bilimsel, istatistiki, tarihsel gibi amaçlarla kullanılması durumunda, verilerin anonimleştirilerek işlenmesidir.

“Dijital Mahremiyet”, Türkiye’de ilk kez uluslararası boyutta tartışıldı

ünya ve Türkiye’de kişisel bilgilerin güvenliği ve bu bilgilerin kullanımıyla ilgili hukuki boşluklar, yabancı uzmanların da katılımıyla düzenlenen, “Mahremiyet: Başlangıç mı Yoksa Son mu?” konferansında ele alındı.

Avrupa Birliği (AB) 7. Çerçeve programınca desteklenen Mobilite, Veri Madenciliği ve Mahremiyet (Mobility, Data Mining and Privacy – MODAP) Projesi kapsamında Sabancı Üniversitesi liderliğinde, 20-21 Haziran 2012’de, “Mahremiyet: Başlangıç mı, Son mu?” (Privacy: Beginning or the End?) başlıklı uluslararası konferans düzenlendi. Konferansta, mahremiyetin bireysel, toplumsal ve kurumsal boyutları; sınırları ve kapsamı; bilgi ve iletişim platformları (her türlü medya, sosyal paylaşım ağları) ile mahremiyet çıkarları arasında denge kurulması; bireylere dair bilgilerin mahremiyet gözetilerek toplanması, saklanması ve kullanılması gibi sorunlar Avrupa Komisyonu, Almanya, İsrail, ABD, İtalya, Yunanistan ve Türkiye’den katılan uzmanlarla tartışıldı. Yedi AB ülkesinden 11 kuruluşun katılımıyla Sabancı Üniversitesi koordinatörlüğünde gerçekleştirilen konferansta, konuyla ilgili uzman ve bilim insanları tarafından dijital mahremiyet konusu Türkiye’de ilk kez ele alındı. Konferans ayrıca, Türkiye’den bir kurumun Gelecek Teknolojileri “Future Emerging Technologies-FET” alanında koordine ettiği ilk proje olma özelliğini taşıyor.

“Türkiye’de kişisel verilerin korunması konusunda spesifik bir yasa yok”

İki gün süren konferansın açılışında konuşan Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) Başkanı Faruk Eczacıbaşı, kişisel verilerin korunmasının bir anayasal hak olmasına karşın Türkiye’de henüz mahremiyet ve kişisel veri korunması konusunda spesifik bir yasanın bulunmadığına dikkat çekti. Eczacıbaşı, 2003’ten beri yürürlüğe girmeyi bekleyen yasa taslağının, AB’nin Türkiye’ye yaptığı baskılar sonucunda yakın bir zamanda yürürlüğe girebileceğini belirterek “Bu yasa yürürlüğe girse bile mahremiyetin korunması konusunda Türkiye’nin yapacağı çok şey var” dedi. G-8 zirvesinde dijital mahremiyetin tartışıldığı ve liderler tarafından farklı görüşler dile getirildiğini anımsatan Eczacıbaşı, mahremiyet

ihlallerine karşı dünya liderlerinin açıklamalarından örnekler sundu. Eczacıbaşı konuşmasını İnternet'teki ebediyet ve mahremiyet konusunun teknik yönlerinin yanı sıra sosyal ve hukuksal boyutlara dikkat çekip sözlerini, "Kişisel bilgilerimizin her kese açık bilgiler haline gelmesini istemediğimiz halde tüm bilgilerimiz kayıt altına alınıyor. İnternet'e girdiğiniz bilgiler ne kadar büyükse ondan kurtulma imkânınız da o denli zorlaşıyor. Dijital bilgiler çok kolay kaydediliyor, ancak bundan kolay kurtulunamıyor" diyerek tamamladı.

"İnternet'te unutulma hakkı da önemli"

Eczacıbaşı'nın ardından konuşan AB Komisyonu Bilgi ve Medya Genel Müdürlüğünden Paul Hearn, 2002'de "e-Mahremiyet", 2009'da da "AB Cookie" direktiflerinin kayda geçirildiğini anlattı. MODAP'ın interdisipliner bir yapı ile mahremiyet konusunda teknolojik, yasal ve sosyal boyutta farklı aktörleri bir araya getirdiğine dikkat çeken Hearn, bu yönüyle AB Komisyonu'nun desteklediği bu alandaki en önemli proje olduğunu söyledi. Konuşmasında geleceğin yeni teknolojileri hakkında da bilgi veren Hearn, MODAP projesinin asıl amacının, mahremiyet konusundaki tartışmalar sonucunda yeni edininim ve inovasyonları ortaya çıkarmak olduğunu belirtti. Hearn, veri koruma sisteminin yanı sıra İnternet'te unutulma hakkının da önemli olduğunu vurguladı.

Herkes ücretsiz İnterpol dosyalarına erişmek isteyebilir

Konferansa Fransa'dan katılan İnterpol Veri Koruma Konsey Üyesi Caroline Goemans-Dorny, "Bir araç olarak uluslararası polis operasyonlarında veri koruma" başlıklı bir konuşma yaptı. Suç kavramının global bir boyut kazandığını değinen Goemans-Dorny, İnterpol'un global veri tabanı ve veri araçları hakkında bilgi verdi. Goemans-Dorny, sistemsal zorluklara örnek olarak, İnterpol üyesi 188 ülkenin birbirinden çok farklı veri koruma standartlarına sahip olmaları ile yasal ve siyasal işlemlerdeki farklılıkları verdi. Yasal İşlem Bürosu tarafından bütün faaliyetlerin denetlendiğini bildiren Goemans-Dorny, "Kırmızı Bültenler İnterpol'un halka açık İnternet sitesinde yayınlanır. Herkes ücretsiz şekilde İnterpol dosyalarına erişmek isteyebilir. Kişilerin bu dosyalara karşı iddiada bulunma hakkı da vardır, bu incelenir ve sonuçta bir haklı çıkma durumu varsa dosya kaldırılır" diye konuştu.

Konferansın konuşmacısı olan Ankara Bilişim Suçları Cumhuriyet Başsavcısı Hakan Kızılaslan, "Soruşturma usulleri, ceza hukuku ve özel hukuk açısından veri" başlıklı konuşmasında Türkiye'deki yasal düzenlemelere değindi. Kızılaslan, 2007'de Türkiye'de Bilişim Suçları Bürosu kurulduğunu ancak hukuki düzenlemeler anlamında yol katedilmediğini, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 1996'dan beri beklediğini, benzer birçok kanun tasarısının Meclis gündemine taşınmadığını, Türk Ceza Kanunu'nda kişisel bilgilerin korunmasıyla ilgili maddelerin yeterli güvenceyi sağlamadığını ve günün gereklerini karşılayamadığını anlattı.

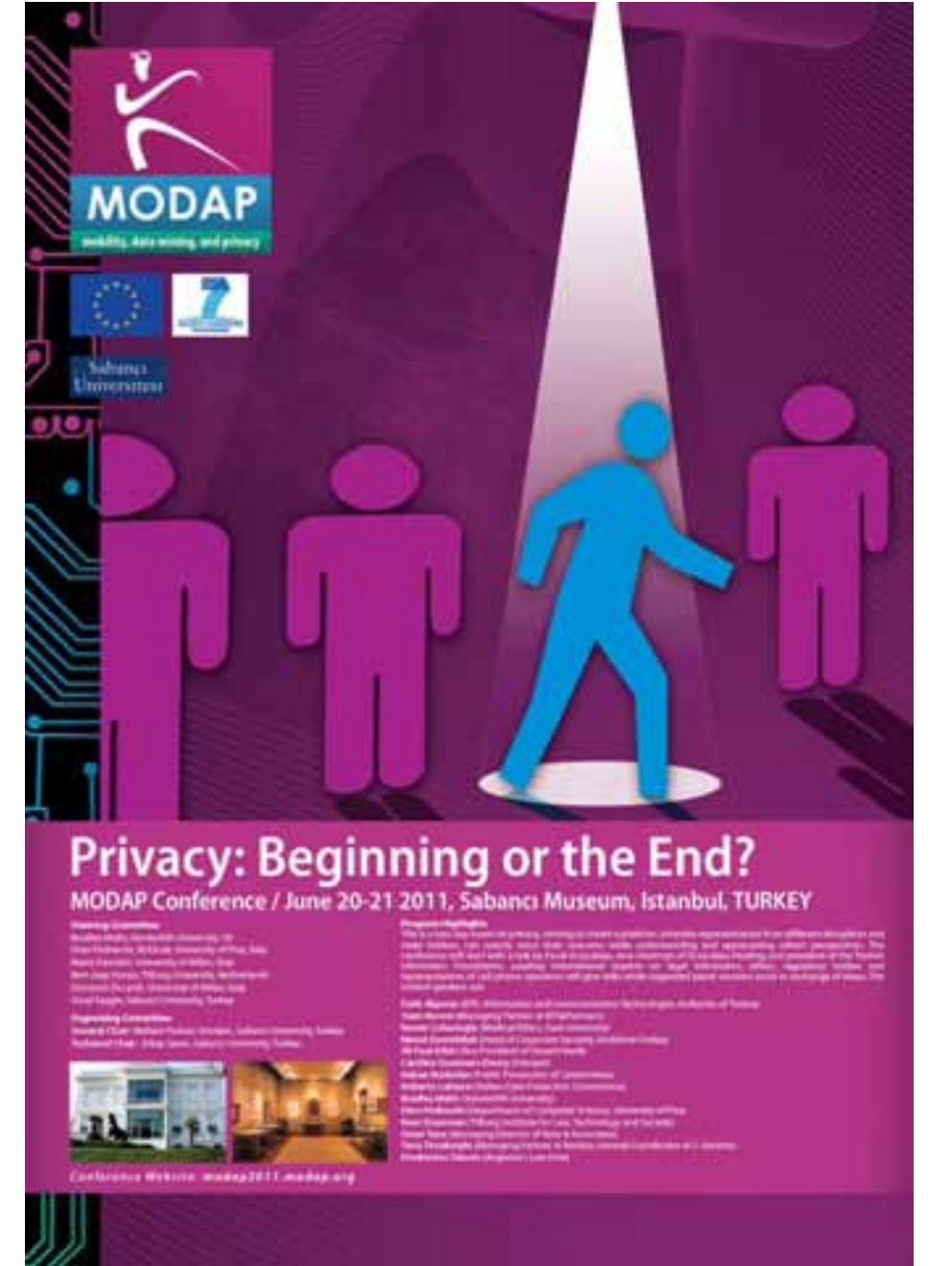
Temel sorunun mahremiyetin sınırlarının tanımlanmasında olduğunu vurgulayan Kızılaslan, bu konuya bir an önce eğilinmesi gerektiğine dikkat çekti. Bu konunun sadece ceza kanunun alanı olmaması gerektiğini dile getiren Kızılaslan, bir duyumun bilgiye dönüştürme yolunda işlenmesi olarak tanımladığı "veri madenciliği"nin ekonomik çıkarlara ve kamusal çıkarlara dayalı istihbarat girişimleri için bir rant alanı oluşturduğuna işaret etti. Bu bilgilerin delil olarak kullanılmasının bir başka sorun olduğunu Kızılaslan, özel hayat alanındaki bilgilerin soruşturmalarda delil olarak kullanılabilmesi için hâkim kararı olması gerektiğini bildirdi. Özel hayatın gizliliğinin sınırları üzerinde duran Kızılaslan, "Bilişim teknolojilerinde her şeye rağmen özgür mü olalım, yoksa birtakım koruma güdülleri ve korkularımızla daha mı kısıtlayıcı olalım. Bunu toplum olarak sosyolojik ve bilişim anlamında tartışmamız lazım" dedi.

GSM numaraları, adres bilgileri gibi kişisel verilerin üçte biri, tek bir firmanın elinde

Elektronik koruma sektöründe veri koruma üzerine ise, Bilgi Teknolojileri Kurumu (BTK) Sektörel Rekabet ve Tüketici Hakları Daire Başkanı Fatih Akpınar bir konuşma yaptı. Türkiye'deki kişisel verilerin korunması sorumluluğunun BTK'da olduğunu söyleyen Akpınar, gizli bilgilere usulsüz olarak erişenlere uygulanan yaptırımlara da değindi. BTK'nın, 2004 yılında kişisel verilerin işlenmesine yönelik mevzuatta düzenlemeler yaptığını anımsatan Akpınar, bu düzenlemelere aykırı hareket eden iki işletmeye 800 bin ve 9 milyon dolarlık iki ayrı ceza uygulandığını kaydetti. Veri güvenliğini sağlarken, verileri işleyerek gelir etme etmeye çalışan firmaların bulunduğunu anlatan Akpınar, bankacılık, GSM numaraları, adres bilgileri gibi kişisel verilerin üçte birinin tek bir firmanın elinde olduğunu unutulmaması gerektiğinin altını çizdi.

MODAP projesi nedir?

Bir teknik platform olarak nitelendirilen MODAP, dijital iletişimin mahremiyete yönelik sorunları ile ilgili farkındalık yaratma ile mobilite ve veri madenciliğiyle ilgilenen teknik olmayan insanlar yaratmayı amaçlıyor. AB, FET OPEN 2009-2012 tarafından finanse edilen bir "koordinasyon, aksiyon" türü proje olan MODAP, üç yıl için yaklaşık 1 milyon Avro ile 15 Ekim 2009 itibarıyla işlevsel olarak yürütülmeye başladı. MODAP, mobilite, veri madenciliği ve mahremiyetin kesiştiği araştırma faaliyetlerini koordine edip artırarak "Mahremiyeti Koruyarak Coğrafi Bilgi Keşfi ve Sunumu" (Geographic Privacy-aware Knowledge Discovery and Delivery - GeoPKDD) çabalarını sürdürmeyi hedefliyor.

E-alışverişe özel, “dijital cüzdan” geldi

express

Kartlı ödeme sistemlerinde yeni bir dönemi başlatma iddiasıyla hazırlanan ve Bankalararası Kart Merkezi tarafından uygulamaya başlanan Express, e-ticaret sürecinin hem tüketiciler hem de işletmeler için kolaylaştırılmasını hedefliyor.

Bankalararası Kart Merkezi (BKM), hayata geçirilen “dijital cüzdan” uygulamasını, 23 Haziran 2012’de basın mensuplarına tanıttı. Tanıtımı yapan BKM Genel Müdürü Dr. Soner Cankö, dünyada ilk kez Türkiye’de BKM tarafından uygulamaya başlanan ortak platform olan Express’in, e-ticarete de devrim niteliği taşıdığını söyledi. Cankö, “Dünyada kartlı ödeme sistemlerinde chip&PIN gibi birçok uygulamanın öncüsü olan Türkiye, şimdi de bir ilke imza atıyor. Dünyaya örnek teşkil edecek olan Express, kısa bir süre sonra temassız ödmeden para transferlerine kadar pek çok özelliği bünyesinde toplamayı hedefliyor” dedi. Kartlı ödeme sistemlerinde yeni bir dönemi başlatma iddiasıyla hazırlanan ve Express markası altında geliştirilen “dijital cüzdan” projesi, e-ticaret sürecinin hem tüketiciler hem de işletmeler için kolaylaştırılmasını hedefliyor. Proje sayesinde tüketiciler, farklı bankalara ait kredi kartı ve bankamatik bilgilerini ortak bir platforma tanıtarak bu platformda yer alan üye işyerlerinden hızlı bir biçimde ürün siparişi geçebiliyorlar. Express projesi, hem kartlı ödeme sistemleri hem de İnternet’ten yapılan alışveriş açısından büyük önem taşıyor. BKM’nin, bankalar ve e-ticaret sektörünün önde gelen firmalarının işbirliği ile geliştirdiği ve yönettiği Express, kredi kartı, banka kartı ve ön ödemeli kartları dijital ortamda tek bir cüzdanda bir araya getiriyor. Express, aynı zamanda, “2023 Nakitsiz Ödemeler” hedefi doğrultusunda başlatılan dönüşüm ve değişim sürecinin önemli kilometre taşlarından birini oluşturuyor.

İnternet üzerinden Express’e üye olan kart sahipleri, daha hızlı, daha kolay ve ayrıcalıklı işlem yapabilme olanağına kavuşuyorlar.

tüm kredi kartları, banka kartları ve ön ödemeli kartlarını tek bir yerde bir araya getiren, tek bir merkezden kontrol eden, bilgileri güvenli bir ortamda saklama olanağı veren Express ile, kart sahibi fiziki olarak kartı yanında olmasa bile, “dijital cüzdan”ı sayesinde, İnternet’ten alışverişlerini kart bilgilerini kullanmaya gerek kalmadan, cep telefonuna gelen tek kullanımlık şifreyle yapabiliyor. Express platformu, bir yandan kart bilgilerini bankaların güvencesinde saklarken bir yandan da taksit yapma ve bonus kullanma olanağı sağlayarak dünyada tek örnek olarak ön plana çıkıyor. Express üyeliğinde hiçbir ücret ve komisyon ödemek zorunda olmayan kart sahipleri, İnternet üzerinden yaptığı alışverişlerde de bankasının sağladığı ödül/puan, taksit, kampanya, gibi avantajlardan da yararlanabiliyor.

Kartlı ödeme sistemlerinde çığır açacak Express, e-ticaret pazarının büyümesinde de önemli bir rol üstleniyor. Geçen yıl yüzde 50’den fazla büyüme yakalayan E-ticaretin, Express ile büyüme hızının ivme kazanması hedefleniyor. Express’in e-ticarete güvenliğin artırılması ve işlem hacminde yaşanan artışa paralel olarak kayıtdışı ekonomi ile mücadelede önemli katkı sağlaması bekleniyor.

Günümüz teknolojileri ne kadar “akıllı”?

İlk kez 2001’de dünyaya tanıtılan anlamsal-semantik Web ile hem birbirinden kopuk web sayfaları anlamsal olarak birbirine bağlanıp dünya çapında bir veri tabanı elde edilecek, hem de bu sitelerin içerikleri makine ve insanlar tarafından anlaşılabilir hale gelecek. Böylece geliştirilecek yazılımlar (ajan) sayesinde, arama, bilgilerin bir araya getirilip istenilen bilgilerin çekilmesi gibi pek çok zahmetli süreç, bilgisayarlarca otomatik olarak kısa sürede gerçekleştirilebilecek.

Doç. Dr. Selçuk Özdemir
Öğr. Gör. Halit Karalar

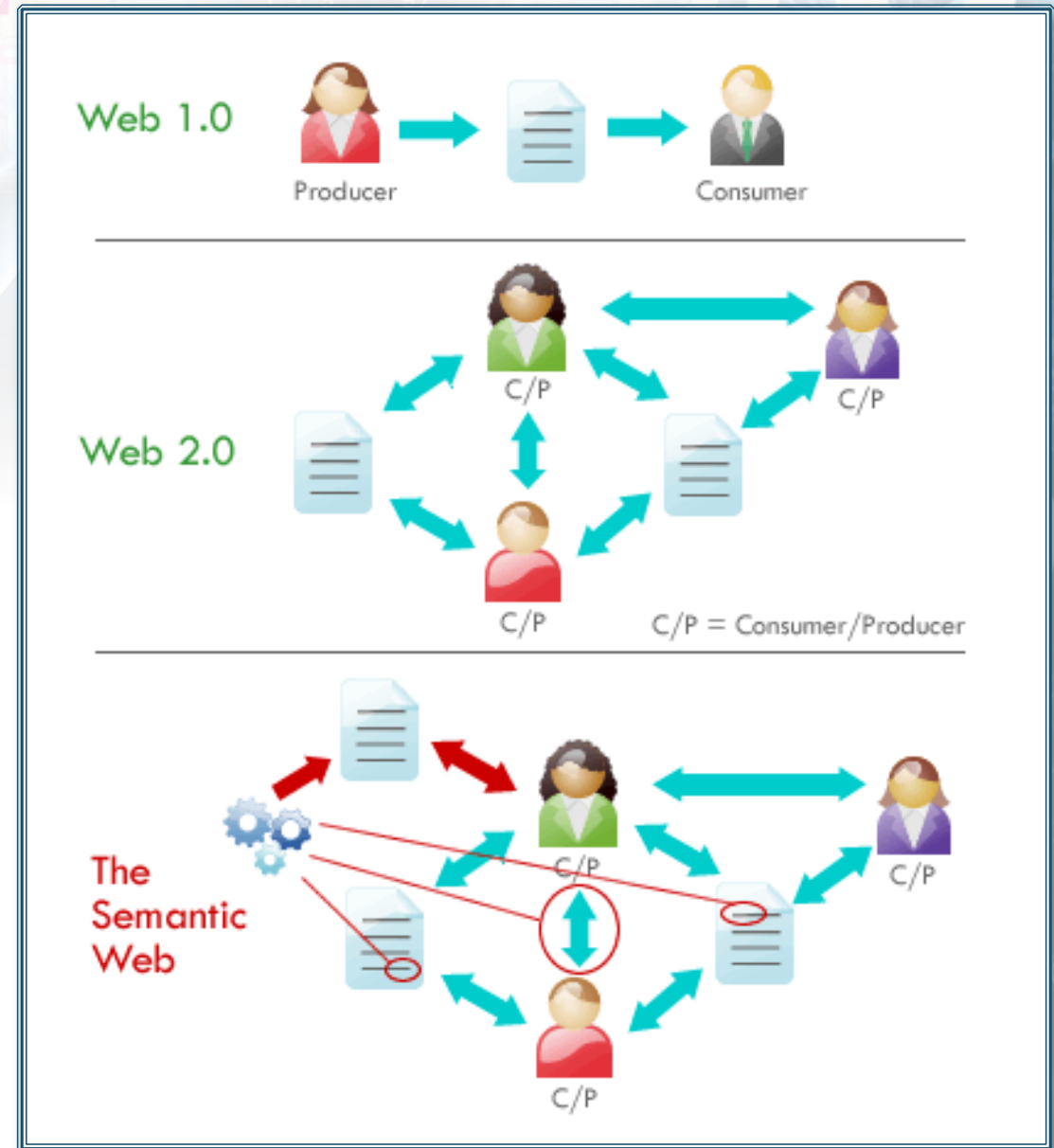
İnternet ile 1990'lı yıllarda (Web 1.0) tanışıldı. İlk yıllarda İnternet'te "sadece arama" yapılabiliyordu. Daha sonra 2004'te bilginin kontrolünün İnternet kullanıcısına geçtiği Web 2.0 teknolojisi çıktı. Paylaşım esaslı olan Web 2.0 ile katılım sağlanan site ve bloglar üretildi. Ve, TIME dergisi, 2006'da "yılın kişisi" unvanına, sıradan İnternet kullanıcılarını layık buldu. Ama o İnternet kullanıcıları, daha Web 2.0'a tam olarak uyum sağlayamamışken, yeni İnternet teknolojisi, Web 3.0 yani "semantik web" için çalışmalar hız kazandı. Düşüncenizi algılayıp araştırma yapan bilgisayarların yolda olduğu söyleniyor... "Web için bir hayalim var, öyle ki bilgisayarlar web üzerindeki bütün veriyi, içerikler, linkler ve insanlarla bilgisayarlar arasındaki bütün işlemler gibi, analiz etmeye muktedir olacaklar. Henüz ortaya çıkmamış olsa da, ortaya çıktığı zaman Semantik Web ticaretin günlük mekanizmaları, bürokrasi ve günlük yaşamlarımız birbiri ile konuşan makineler tarafından yürütülecek. İnsanlığın asırlardır konuşup durduğu 'akıllı ajanlar' nihayet gerçekleşecek."

Web'in mucidi Tim Berners-Lee, 1999'da anlamsal -semantik Web'in (Web 3.0) vizyonu için bu ifadeleri kullanıyordu. Bill Gates, "Web 3.0 yapay zekâdır" derken ünlü bilişimyazarı Nicholas Carr, "Web 3.0, insan gibi düşünecek" değerlendirmesinde bulundu. "Bilgi işleme ve bilgiye ulaşma teknolojisinin geldiği son boyut", "üçüncü nesil İnternet ağı" olarak bilinen Web 3.0 ile artık, İnternet'in "robot gibi değil bir insan gibi" davranacağına dikkat çekiliyor. Peki, yavaş yavaş örnek uygulamalarını görmeye başladığımız anlamsal -semantik Web'in (Web 3.0) teknolojileri, gerçekten ne kadar "akıllı"?

Anlamsal -semantik Web'in gelişimi, mevcut durumu ve geleceğine ilişkin öngörülerini, Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Bilişim Dergisi'nin 146. sayısında (Eylül) "Dosya" sayfalarımız kapsamında inceledik. Bu çerçevede, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğretim Görevlisi Profesör Dr. Arif Altun ile bir söyleşi gerçekleştirdik. Türk Eğitim Derneği Üniversitesi (TEDÜ) Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Petek Aşkar, kısa bir değerlendirmede bulundu. Ayrıca Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Öğretim Görevlisi Doç. Dr. Ebru Akçapınar Sezer ile Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi Tolga Güyer yazılarıyla "Dosya" sayfalarımıza katkı verdiler.

İçeriklere erişimde bilgisayarların rolü

Bilindiği gibi İnternet, dünya üzerindeki bilgisayarları birbirine bağlayan çok geniş bir ağ ve farklı teknolojiler sunuyor. Bilginin üretilmesi, saklanması, üretilen bilgilere kolayca ulaşılması ve tüm bu işlemlerin çok düşük bir maliyetle yapılabilmesi nedeniyle Web (Word Wide Web-www), İnternet'in sunduğu teknolojiler arasında en önemli yeri alıyor. Web, kimilerine göre "İnternet üzerinde dolaşan içeriğin kendisi"yken kimilerine göre ise "İnternet üzerinde dolaşan içeriğe erişim için geliştirilen bir yazılım" teknolojisi. Burada önemli olan, İnternet üzerinde dolaşan içeriklere erişim için Web'in gerekli olduğu gerçeğinin anlaşılmasıdır. Web'in tarihsel gelişim sürecini oluşturan Web 1.0, Web 2.0 ve Web 3.0 dönemleri incelendiğinde de içeriklere erişimde bilgisayarların rolünün, içeriklerle etkileşim şekli ve içerik yapılarının belirleyici rol oynadığı görülüyor.

Web 1.0 olarak adlandırılan dönem, durağan (statik) web sayfaları dönemi olarak biliniyor. Bu dönemdeki web sayfalarında, içeriğin kullanıcılara ulaştırılması amaçlanıyor. Kullanıcılar web içeriklerine ulaşabilir ancak içeriklerle etkileşimde bulunamazlar. Bu nedenle Web 1.0 dönemi, tek yönlü etkileşime sahip. Web 2.0 dönemi olarak adlandırılan günümüz web'i ise kullanıcıların görüş ve düşüncelerini paylaşabildikleri, çeşitli paylaşımlarını yapabildikleri ve içerik oluşturabildikleri dinamik web sayfaları dönemi. Sahip olduğu bu yapı nedeniyle Web 2.0 döneminde etkileşim, çift yönlü. Web 1.0 ve Web 2.0 dönemlerinin ortak özellikleri, web sayfalarının sadece insanlar tarafından anlaşılabilmesi ve sayfalara erişim için bilgisayarların sunucu-istemci mimarisine sahip olması. Bir başka deyişle bilgisayarlar, içeriğin ne olduğunu anlamadan, içeriği saklıyor, sunuyor (sunucu) ve içeriğe erişimde bir araç olarak (istemci) kullanılıyor. Ortalama bir kullanıcı İnternet'ten "Araştırma; bilginin arama motorları kullanılarak araştırılması ile arama sonucunda bulunan bilgilerin bir araya getirilmesi ve bu bilgiler arasından işe yarar olanların alınması ya da çekilmesi" olmak üzere üç aşamada yararlanıyor. Bu süreçler, arama motorlarının metin temelli sorgulamaya dayalı eksiklikleri ve Web'in birbirinden

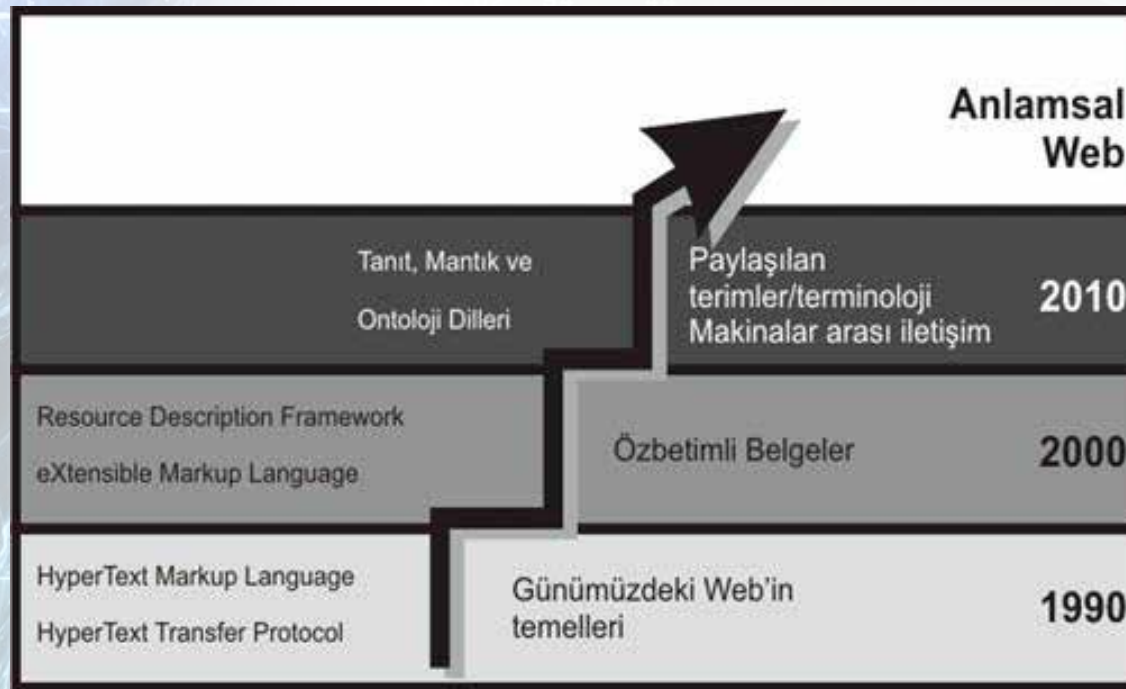
kopuk devasa boyutlara ulaşması nedeniyle günümüzde sağlıklı olarak yürütülemiyor. Web 1.0 ve Web 2.0 dönemlerinde oluşturulan web sayfalarının sadece insanların anlayabileceği yapıya sahip olmaları nedeniyle de bilgisayarlar, bu süreçte etkin olarak kullanılamıyor. Sözü edilen bu süreçlerin bizzat kullanıcılar tarafından yürütülmesi zorunluluğu, işleri daha da çıkmaza sokuyor. Çoğu zaman kullanıcılar aradığı doğru ve güvenilir bilgilere ulaşamazken girişimleri emek, zaman kaybı ve hayal kırıklığı ile sonuçlanıyor. İşte tam da bu sorunlar, anlamsal-semantic Web (Web 3.0) olarak isimlendirilen döneme geçişin kapılarını araladı.

Bireyselleştirilebilir akıllı öğrenme ortamlarına ihtiyaç duyuluyor

Günümüz Web teknolojilerinin bir uzantısı olan ve Web'in makineler (bilgisayarlar, cep telefonları, televizyonlar vb.) ile insanlar tarafından anlaşılabilmesine vurgu yapan anlamsal Web kavramı, ilk kez 2001 yılında Tim Berners Lee tarafından dünyaya tanıtıldı. Anlamsal Web vizyonuna göre hem birbirinden kopuk olarak bulunan web sayfaları anlamsal olarak birbirine bağlanarak dünya çapında bir veri tabanı elde edilecek, hem de bu Web sitelerinin içerikleri makineler ve insanlar tarafından anlaşılabilir hale gelecek. Bu vizyonun gerçekleşmesi halinde, geliştirilecek yazılımlar (ajan) sayesinde, arama (searching), bulunan bilgilerin bir araya getirilmesi (integration) ve bir araya getirilen bilgiler içerisinden istenilen bilgilerin çekilmesi (datamining) süreçleri bilgisayarlar tarafından otomatik olarak çok kısa bir sürede gerçekleştirilebilecek.

Anlamsal Web'in en önemli özelliği, insanlar ve makineler tarafından anlaşılabilir bir içerik yapısı oluşturmayı sağlayan standartlar ve teknolojiler sunması. Böyle bir web yapısı içerisinde geliştirilecek olan yazılımlar (ajanlar) sayesinde, pek çok zahmetli işlem otomatik olarak kısa sürede yerine getirilebiliyor.

Web'de bulunan içeriğin 7 gün 24 saat (7/24) isteyen herkes tarafından, istenen yer ve zamanda erişilebilir olması web temelli öğrenme ortamlarının kullanımını yaygınlaştırdı. Web 1.0 döneminde geliştirilen web temelli öğrenme ortamları herkesin erişimine açık olan durağan içerik yapıları (metin, resim, tablo, grafik vb.) ve kullanıcı etkileşiminin olmadığı öğrenme ortamları olarak karşımıza çıktı. Web 2.0 dönemindeki web temelli öğrenme ortamlarında ise daha çok etkileşim ve iletişimin ön plana çıktığı uygulamalar ve simülasyon, animasyon, video, ses vb.

Hacettepe Üniversitesi BÖTE Prof. Dr. Arif Altun:

Verileri ilişkilendirme ve veri ağı oluşturma daha kolay

Hacettepe OntoLabçalışma grubunun, bilişsel becerilerin ontolojik temsilleri konusunda yürüttüğü örnek uygulamayı tamamladığını bildiren Altun, verinin ilişkilendirilme, tanımlanma ve anlamlandırılması konusunda atılacak adımlarla, bilgi havuzlarının ilişkilendirilmesi sağlandığında, gelişmelerin çok daha anlamlı olabileceğini vurguladı.

Anlamsal -semantic Web'in gelişimi, mevcut durumu ve geleceğine ilişkin öngörülerini içeren "Dosya" sayfalarımız kapsamında, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümü Öğretim Görevlisi Prof. Dr. Arif Altun ile bir söyleşi gerçekleştirdik.

Anlamsal ağı bazı akademisyenler için gereğinden fazla abartılmış bir yöntem olarak kabullendiğine işaret eden Altun, "Diğer teknolojilerle yapılamayan neyi,

anlamsal ağ teknolojileri ile yapabiliyoruz?" sorusunun hâlâ güncelliğini koruduğunun altını çizdi. Hacettepe Üniversitesi OntoLabçalışma grubu tarafından bilişsel becerilerin ontolojik temsilleri konusunda yürütülen örnek bir uygulama geliştirme çalışmasının tamamlandığını bildiren Altun, eğitimde kullanılan anlamsal web teknolojilerine yapılacak kaynak yatırımlarının arttırılmasıyla örnek olabilecek uygulamaların hayata geçirilebileceğini belirtti. "Verinin ilişkilendirilmesi, tanımlanması ve anlamlandırılması konusunda atılacak adımlarla, bilgi havuzlarının ilişkilendirilmesi sağlandığında, adımlar çok daha anlamlı ve uzun olabilecek" diyen Altun, anlamsal Web uygulamalarının, Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde kolaylaştırıcı rol alacağına inanıyor.

-Son yıllarda hayli hızlı bir şekilde gelişen anlamsal web teknolojileriyle birlikte önümüzdeki yıllarda yeni nesil bir web'in doğacağı ve bu yeni nesil web'in (Semantik Web- Anlamsal Ağ) günümüzde süregelen bilgi kaosa son vermekte çok önemli bir rol oynayacağı iddia ediliyor. Semantik web-“anlamsal ağ”- nedir? Hangi ihtiyacı karşılamak için, kim tarafından ne zaman gündeme getirilmiştir?

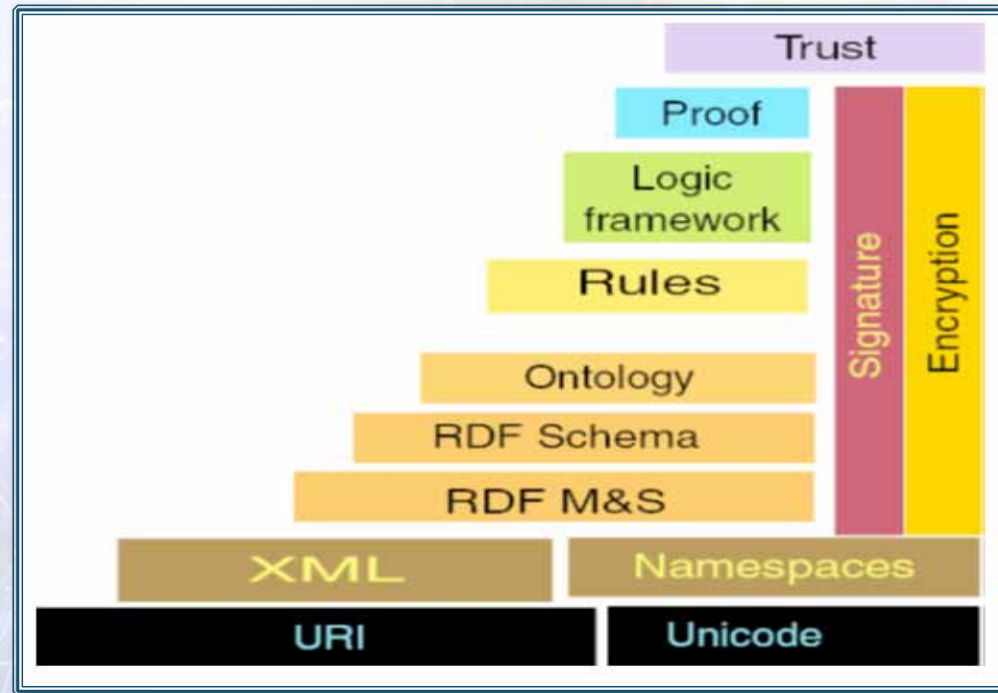
-Anlamsal ağ, belli bir topluluk içinde paylaşılan ve kurumlar ve uygulamalar arasında verinin paylaşımını ve yeniden kullanılabilirliğini sağlayacak bir çatı çerçeve olarak tanımlanabilir. İlk önceleri kavramsal bir düşünce olarak Tim Berners-Lee tarafından 2001'de ortaya konulan anlamsal web, birçok katmandan oluşuyor ve bu katmanlar şemasında, anlamsallık, aşağıdan yukarı doğru artıyor. Buna göre, kaynak tanımlama çerçevesi (Resource Description Framework-RDF) ve ontoloji katmanı, anlamsal ağ için ortak dil oluşturmada önemli bir tasarım sürecini temsil etmekle birlikte; kurallar (rules) ve mantık (logic) katmanları ile sorgulamaya dayalı bir anlamlandırılma üzerinde çalışılıyor.

Katmanların üst kısmında bulunan trust (güven), elde edilen sorgulamaların gerçekten doğru ve güvenilir veriyi üretip üretmediğinin anlaşılmasını, bir başka ifadeyle, hangi veri için hangi kuralları gerçekten kullanmamız gerektiğinin bilinmesinin nasıl olacağını ya da olması gerektiğini ifade ediyor.

-Semantik web'in önündeki engeller nelerdir? Gerçekten hayata geçirilebilecek mi yoksa bir hayal olmaktan öteye gidemeyecek mi?

-Anlamsal ağ, bazı akademisyenler için gereğinden fazla abartılmış bir yöntem olarak kabullenilmekle birlikte, şu soru hâlâ güncelliğini koruyor: Diğer teknolojilerle yapılamayan neyi, anlamsal ağ teknolojileri ile yapabiliyoruz? Bu konuda farklı bakış açıları olmakla birlikte; sanırım herkesin görüş birliğinde olacağı sonuç, anlamsal ağ teknolojileri ile verileri ilişkilendirmek ve veri ağı oluşturmak daha kolaylaşıyor. Engellere gelince; bunu geliştirmekte olan bir süreç olarak görüp güven boyutunda akıl yürütmenin önemini göz önünde bulundurursak, sanırım sosyal alanlara ilişkin ilişkilerin kurulması ve buna ilişkin çıkarım ve akıl yürütmelerin oluşturulabilmesi en önemli sorunlardan birisi. Alana özgü ontolojilerde bu daha kolay olmakla birlikte, otomatik ontoloji üretimi ve ontolojilerin bağlanması da hayata geçirilme sürecinde diğer önemli sorunlar arasında sayılabilir. Diğer taraftan, anlamsal ağ kullanımının hayata halihazırda geçtiği ve birçok uygulama örneklerinin olduğunu da eklemek gerekir.

-Bugüne kadar semantik web ile ilgili ne gibi yapısal gelişme ve değişiklikler yaşandı? Hangi standartlar belirlendi? Dünyada uygulamaya örnek gösterilen çalışmalar

nelerdir? Farklı ülkelerde benzer uygulamalara ilişkin bilgi verebilir misiniz?

-Bu konuda W3C'nin ortaya koyduğu standartlar bulunuyor. Bu standartlar, CSS, SVG, WOFF, semantic webstack, XML ve birçok API için geliştiriliyor. Ayrıca, birçok uluslar arası örgüt, kurum ve kuruluş (örn., FAO) ile birçok sektörde (sağlık, telekomünikasyon, e-devlet gibi) kullanım örnekleri var. Bunlardan bazılarını şöyle sıralayabilir:

1.Savcılara, karmaşık legal soruların çözümü için destek (İspanya): Bu örnekte, mesleğe yeni giren savcılar, karşılaşabileceği karmaşık soruları içeren veriler arasında, onların çözüme ulaşmalarını sağlayacak bir destek sistemi oluşturuldu.

2.Halk sağlığının durumunun farkındalığı için anlamsal ağ teknolojilerinin kullanımı (Amerika, Texas). Bu çalışmada, birçok kurumda toplanan verilerin anlamsal ağ teknolojileri ile bir araya getirilmesi ve buna göre olası sağlık sorunları ve toplumda bir halk sağlığı farkındalığı oluşturulması hedeflendi.

3.OntoFrame 2008-Akademik Araştırma Bilgisi için Anlamsal Portal Servisi: Bu portal servisi ile bilim insanlarına bilgiye erişimde harcadıkları zamanı kısaltmak ve bu konuda sunulan hizmetleri bir araya getirecek bir sistem amaçlandı.

-Türkiye'deki, “semantik web” uygulamaları hakkında bilgi verir misiniz? “Semantik web” konseptine uygun aktif olarak hizmette olan projeler var mıdır? Bunlar nelerdir? Bilişim dünyası ve üniversitelerimiz konuya ne kadar önem vermektedir?

-Eğitim alanında kullanılan anlamsal web teknolojilerine gereksinim olduğu aşikâr. Bu konuda ilk adımlardan birisi olan ontolojilerin geliştirilmesi ve uygulamaya konulması konusunda Hacettepe Üniversitesi OntoLab bünyesinde Prof. Dr. Petek Aşkar ve OntoLabçalışma grubu tarafından bilişsel becerilerin ontolojik temsilleri konusunda yürütülen çalışmalar bulunuyor. TÜBİTAK tarafından desteklenen bir proje ile de bu konuda örnek bir uygulama geliştirme çalışması tamamlandı. Bu konuda iki yüksek lisans tezi ve devam eden doktora tezleri var. Sanırım bu konudaki farkındalık ve bu alana olan kaynak yatırımlarının arttırılması ile eğitim alanında da örnek olabilecek anlamsal ağ uygulamalarının kullanım örnekleri daha çok hayata geçirilebilecek.

-“Semantik web” uygulamalarının, Türkiye'nin bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde herhangi bir kolaylaştırıcı rolü olmasını bekliyor musunuz?

-Kesinlikle. Özellikle veri, artık her yerde. Sadece bakışlarımızı teknoloji ile birleştirme sıkıntısı yaşadığımızı düşünüyorum. Verilerin çok olması ondan anlam çıkartmayı maalesef doğrudan beraberinde getirmiyor. Verinin ilişkilendirilmesi, tanımlanması ve anlamlandırılması konusunda atılacak adımlarla, bilgi havuzlarının ilişkilendirilmesi sağlandığında, gelişmeler çok daha anlamlı ve uzun olabilecek.

-Pratik uygulamada, “Semantik web”e ilişkin özellikle sansür ve mahremiyet açısından eleştiriler getiriliyor. Bunlar nelerdir? Kısaca bilgi verebilir misiniz?

-Verinin olduğu her yerde bu kaygılar geçerli. Bu durum, anlamsal ağ teknolojileri için de söz konusu. Özellikle, sağlık ve eğitim gibi sosyal boyutları da olan alanlarda, hassasiyet ve veriye erişim politikaları güvence altına alınmalı. Çünkü, verilere erişimin kötüye kullanılması teknoloji ile ilgili bir sorundan öte sosyal bir sorumluluk gerektirir. Tıpkı reklamların birisinde vurgulandığı gibi “kontROLSÜZ GÜÇ, GÜÇ OLMaktan” çıkmaktadır o zaman.

Anlamsal Web'in ontolojilerle hayata geçmesi, arama/sorgulamada köklü değişiklikler yaratacak

Doç. Dr. Ebru Akçapınar Sezer
Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar
Mühendisliği Bölümü

İçerdiği veri hacminin büyüklüğü ve çeşitliliği ile Web'in artık küresel bir veri tabanına doğru evriliyor olması "iyi haber" gibi görünse de; Web'deki içeriğin insan tarafından yönetilemez noktaya gelmesi tam bir "kötü haber".

Yıllardır web'de biriken verilerin birbiri ile ilişkisi kurulmadı ve bu ilişkiyi kurmak, yani anlamlandırmak sadece insanın sorumluluğuna bırakıldı.

1990'ların ortasında hayatımıza giren Web'in, Web1.0 olarak adlandırılan ilk döneminde, kullanıcılar sadece insan olarak öngörüldü, statik belgelerin yayınlaması ve erişimine önem verildi. 2000'lere kadar süren bu dönemin devamında Web 2.0 olarak adlandırılan ikinci dönem başladı ve halen devam ediyor. Web 2.0'da, insanlar ile etkileşime giren web uygulamaları ağırlık kazandı ve Web teknolojileri son 10 yılda başdöndürücü bir gelişme yaşadı. Ancak bu teknolojik gelişmelerin çok büyük bir kısmı, "daha iyi" web tabanlı uygulamalara odaklandı. Ayrıca, Web 2.0'da bilgisayarlar arası veri paylaşımı gerçekleştirilerek kullanıcının insan dışında bir başka uygulama ya da bilgisayar olabileceği yönündeki

önemli gelişme de görüldü. Twitter, facebook, blog gibi uygulamalar Web2.0 döneminin popüler örnekleri oldu.

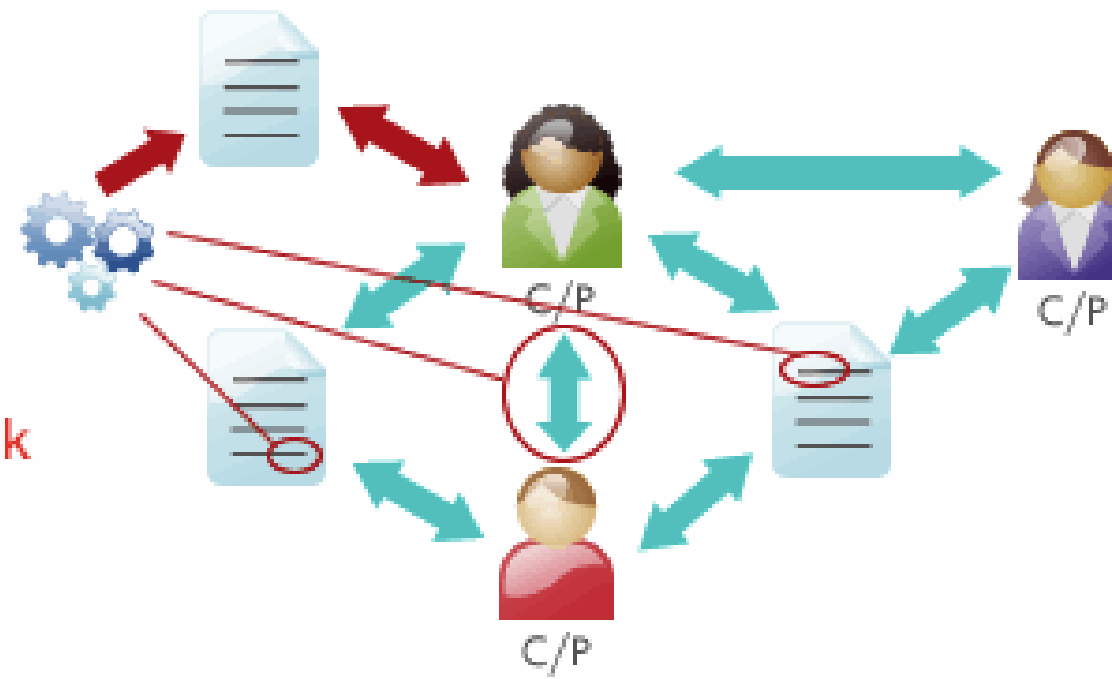
Tüm gelişmeler sonucunda, içerdiği veri hacminin büyüklüğü ve çeşitliliği ile Web'in artık küresel bir veri tabanına doğru evriliyor olması "iyi haber" gibi görünse de; web'deki içeriğin insan tarafından yönetilemez noktaya gelmesi tam bir "kötü haber". Bir başka deyişle, yıllardır web'de biriken verilerin birbiri ile ilişkisi kurulmadı ve bu ilişkiyi kurmak, yani anlamlandırmak sadece insanın sorumluluğuna bırakıldı. Basit bir örnek vermek gerekirse, kişisel web sayfanızı hazırladığınızı, bu sayfa içinde hem ofis adresinize hem de en sevdiğiniz kafenin adresine uygun biçimde yer verdiğinizi varsayalım. Sayfanızı dinleyen web ajanı, her iki adresin sizin için ne anlama geldiğini bilmeksizin dinleyecek ve her iki adresi de sözcük kümesi olarak ele alacak. Oysa ki; siz sayfa içinde her iki adrese de kendiniz için bir "anlamı" olduğu için yer vermiştiniz. Sizin ofis adresinize erişmek için kişisel sayfanıza bağlanan bir kişi, sayfanızı inceleyerek bu bilgiye ulaşabilecek, yani ofis adresiniz ile sizin aranızdaki ilişkiyi "anlamlandırabilecek" ve yine kafe adresi ile ofis adresiniz arasındaki ayrımı da yapabilecek. Web'deki veriler arası ilişkisizliğe ait farklı bir örnek daha verelim. Web ortamında kişisel takvim kullandığınızı ve 3 Temmuz 2012 için havuza gitme planınız olduğunu düşünelim. O gün çektiğiniz fotoğrafları web ortamına yüklerken takviminize kayıt ettiğiniz etkinlikle ilişkisi kuruluyor mu? Hayır, ancak muhtemeldir ki siz yanına etkinliğinizi not ederken hem kendiniz hem ziyaretçileriniz için anlaşılır olmasını sağlamaya çalışıyorsunuz. Özetle, Web her istediğimizde bizlere yığınla veri sunuyor ve bizim "anlamamızı" bekliyor.

Web'in küresel veri tabanı olabilmesini getirecek bir yaklaşım olan anlamsal (semantik) Web ile, mevcut Web, bilgisayar ve insanların birbiri ile işbirliği yapabilmeleri için iyi tanımlanmış anlamlarla genişletiliyor. Yani, web ortamına aktarılan verilerin, beraberinde birbirleri ve diğer web kaynakları ile ilişkileri de sunuluyor.

Anlamsal web için anahtar teknoloji ontolojidir. Ontoloji, bir alanın kavramsal modelinin biçimsel ifadesidir. Basit bir söylem ile ontoloji, bir alana ait varlıkları ve birbirleri arasındaki ilişkileri tanımlıyor. Bu noktada basit bir "kişisel sayfa ontolojisi" kurgulayalım. Bu ontolojide sayfanın ait olduğu kişi varlığının tanımlandığını ve bu

Semantik Web

kişinin de iletişim adresi, iş bilgileri ve hobileri gibi ilişkilere sahip olacağının ifade edildiğini kabul edelim. Hazırlanan “kişisel sayfa ontolojisi”, Web’de ulaşılır bir adrese yerleştirilmiş olsun. Siz kendi sayfanızı hazırlamak istediğinizde, “kişisel sayfa ontolojisi”ne göre hazırlayacağınızı sayfanızın üst verisinde beyan etmiş olunuz. Bu durum, uygun biçimde etiketleyerek önce kendinizi sayfa sahibi olarak tanımlamanız ve sonra iletişim adresi, iş bilgileri ve hobilerinizi içeren veri kaynakları ile gerekli ilişkileri kurmanız gerektiği anlamına gelir. Çünkü kullandığınız ontoloji, tipik bir sayfa sahibi tanımını ve sahip olacağı ilişkileri bu biçimde belirtti. Dolayısıyla sizin de bu ilişkileri aynen koruyarak, karşılığı olan veri kaynaklarını beyan etmeniz beklenir. Görüldüğü gibi, kişisel sayfanıza, veri sunumu Web 2.0 ile aynı kalmak kaydı ile sunduğunuz verilerin birbiri ile ilişkisini etiketleyerek ifade edebileceğiniz bir üst veri genişletmesi yaptınız. Diğer taraftan, sayfanızı dizinleyecek olan web ajanı, sayfanız hazırlanırken kullanılan ontoloji bilgisini üst veriden çözümlediği zaman, sayfa içinde verilecek varlıklar ve ilişkileri de ontolojiden öğrenebilecek. Bundan dolayı ajan yazılımın görevi, ontolojide tanımlanan varlıkların ve ilişkilerin karşılığını,

sizin sayfanızdan ayırtırmak biçimine dönüşecek. Daha önce verdiğimiz örneğe dönersek, sayfa dizinlenirken kafe adresi ile ofis adresinin birbirinden ayırtılması; ilkinin hobi ilişki taşıırken diğerinin iletişim adresi ilişkisi taşıması nedeni ile gerçekleşebilecek. Diğer örneğimizde ise yine uygun ontoloji tanımı ile kişinin yaptığı etkinliğin ve fotoğrafın kişiye ait zaman bilgisi üzerinden ilişkilendirilmesi kolaylıkla sağlanabilir.

Basitçe ifade edilen bu ilişkilendirilmiş veri bağlamının mevcut web üzerine eklenmesi ile gerçek anlamda sorgulanabilir küresel veri tabanına erişmek anlamsal Web’in makro hedefidir. Bu hedefin gerçekleşmesi ile en genel anlamda veri tabanı sistemleri üzerinden alıştığımız türde ilişki odaklı sorgulamalar yapabilmeyi önü açılacak. Bir başka deyişle, anlamsal Web’in mevcut web üzerinden tanımlanmış ontolojiler ile birlikte hayata geçmesi, öncelikle arama/sorgulama biçimlerinde köklü değişiklikler yaratacak. Örneğimizden devam edersek doğrudan bir kişinin hobilerinin neler olduğunu sorgulayabilmek anlamsal web bağlamında mümkün olacak. Ayrıca, doğru tanımlanmış ontolojiler ile çıkarsama yapılacaktır. Yani bir bilgi verildiğinde, bir başka bilgi açıkça ifade edilmese bile, çıkarsama ile ulaşılabilir hale gelecek. Örneğin meslekler ontolojisi tanımlanıp her mesleğin sahibini yetiştiren eğitim kurumları ile ilişkisi kurulduğunda; mesleğini mühendis olarak beyan eden bir kişinin mühendislik fakültesi mezunu olduğu çıkarılabilecektir. Bu, aynı zamanda tutarsızlıkların da denetlenebilmesi anlamına gelir. Örnek olarak, mezun olduğu okulu fen fakültesi olarak beyan eden bir kişi meslek olarak mühendisliği beyan edemeyecek. Uygulamaların formatlanmış veri paylaşımı yapabilmelerinin ötesinde bilgi paylaşımı, bir başka deyişle, birbirlerini sorgulayabilme yetenekleri sağlanacak. Tüm bunların toplamında web’in anlaşılması açıkça insanların değil uygulamaların görevi olup, kullanıcıların bilgiyi arama/bulma eylemi yerine gerçek anlamda bilgiyi talep etme eylemi sergilemeleri mümkün olacak.

Ontolojiler, Semantik Web'in oluşturulmasında en önemli role sahip bileşenlerden biri

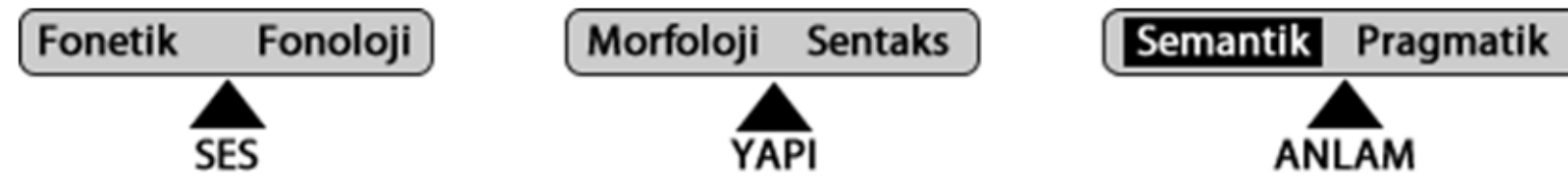
Tolga Güyer

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri
Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi

İnsanın hep daha iyisini hayal etme ve bunu gerçekleştirme çabası, bilimin her dalında olduğu gibi Web teknolojilerinde de kendini gösteriyor.

Semantik web konusuna değinmeden önce, Türk Dil Kurumu'nun (TDK) sözlüğünde "anlam bilimi" ya da kısaca "anlambilim" olarak adlandırılan semantik kavramından kısaca söz etmek istiyorum. En genel tanımı ile semantik; dilbilimin, bir doğal dili oluşturan harfler, heceler, kelimeler, dilbilgisi kuralları ve kullanılan simgeler gibi bileşenleriyle, bu kavramların insan beyninde oluşturdukları karşılıkları, yani anlamları arasındaki ilişkileri inceleyen alt dalı.

Şekil 1. Semantik bilim dalının diğer dilbilim dalları arasındaki sınıfsal konumu

Fonetik ve fonoloji, her ikisi de, dilde yer alan harfler ya da kelimeler gibi öğelerin, insanların ağız, dil, ses telleri gibi ilgili organları tarafından nasıl seslendirildikleri ile ilgili araştırma alanları olsa da, temel farklılıkları fonetiğin aksine fonoloji, ögenin seslendirilmesinin yanı sıra, ses ve anlam ilişkisini de göz önünde bulundurur. Yapı sınıflandırmasında yer alan morfoloji ve sentaks, dilin biçimsel özellikleri ile ilgilenen bilim dallarıdır ve çoğunlukla birlikte ele alınır. Morfoloji kelimelerin oluşturulmasını incelerken, sentaks ise kelimelerin anlamlı cümleler oluştururken nasıl dizilecekleri ile ilgilenir. Programlama dillerinden de aşına olduğumuz bu kavram, Türkçeye "sözdizim" olarak aktarıldı.

Anlam grubunda yer alan pragmatik, semantiğin aksine, kelimelerin sözlükte bulabileceğimiz nesnel anlamları yerine, belirli bir metin ya da konuşma içerisinde kullanılmalarına göre değişkenlik gösterebilecek "kast edilen" anlamları üzerinde durur. Bu durumda semantiğin yanı sıra pragmatik yaklaşımın da bir yapay zekâ teknolojisi olarak karşımıza çıkması için biraz daha zamanımız olduğunu söyleyebiliriz.

Web=İnternet?

Her ne kadar günümüzde bu iki kelime tümüyle özdeş sayılsa da bu durum, en başında böyle değildi. İnternet, birçok bilgisayarı telefon hatları üzerinden birbirleri ile bağlayarak karşılıklı konuşmalarını sağlamak biçimindeki ortaya çıktı. Elektronik posta (e-mail), dosya transferi (File Transfer Protocol-FTP), menüler arasında gezinerek bilgiye ulaşma (gopher) ve şimdi çok gelişmiş örneklerini gördüğümüz karşılıklı yazışma yoluyla anlık sohbet etme (İnternet Relay Chat -IRC) gibi birbirlerinden bağımsız birçok hizmeti içeren bir teknoloji biçiminde gelişimini sürdürdü. Başlangıçta müstakil olarak karşımıza çıkan bu uygulamalar, zaman içerisinde içlerinden bir tanesinin, "hipermetin" olarak adlandırılan ve yazıların resimlerle birlikte kullanılabildiği, birbirlerine link adı verilen bağlantılarla bağlanabilen İnternet sayfalarının kullanım kolaylığı açısından

öne çıkması ile geri planda kaldı. Ancak hiçbirisinden vazgeçilemeyeceği için, uzunca bir süre bilgisayarlarımızda bu şekilde hazırlanan İnternet sayfalarında gezinmek için, bir Web tarayıcısının yanı sıra, e-postalarımızı kontrol etmek için bir e-posta yazılımı, dosya transferlerinde kullanacağımız bir FTP yazılımı gibi İnternet'i kullanma amacımıza bağlı olarak değişen sayıda birçok İnternet yazılımını da bulundurmamız gerekti. Günümüzde ise hemen hemen bütün uygulama ve hizmetler, son derece gelişmiş Web tarayıcılarının bünyesine katılmış durumda.

Web 2.0'dan Semantik Web'e

İçerisinde söz ettiğimiz türden birçok hizmeti barındıran, bunun yanı sıra anahtar kelime sorgulaması ile önceden indekslenmiş Web sayfalarına ulaşmamızı sağlayan basit arama motorlarına da sahip Web 1.0 teknolojileri, zamanımızda yüksek popülariteye sahip olan sosyal paylaşım ortamları ve daha öncesinde bu tür ortamların habercisi durumunda olan çevrimiçi tartışma ortamlarının da önemli etkisiyle yerlerini "ikinci nesil İnternet" olarak adlandırılan Web 2.0 teknolojilerine bıraktı. Her ne kadar kesinleşmiş ve net bir tanımı olmasa da günümüzde Web 2.0 denildiğinde, hemen hemen herkes tarafından, İnternet kullanıcılarının ortaklaşa oluşturdukları ve her türlü bilgiyi paylaşmaya yönelik teknolojiler anlaşıyor. Facebook ya da Google Plus gibi sosyal paylaşım siteleri, Wikipedia gibi özgür web ansiklopedileri Web 2.0 sınıflamasına giren başlıca uygulamaları. Günümüzde kullanımı oldukça yaygınlaşan akıllı mobil cihazların

da bu uygulamalara kolayca adapte olmaları, Web 2.0'ın çok daha büyük kitlelere ulaşmasını sağladı. Kimilerine göre ise Web'in birinci nesilden yeni bir sürümüne terfi etmesi, İnternet üzerinde gerçekleştirilebilecek bütün işlemlerin bir tek yazılım, yani bir web tarayıcısı aracılığı ile kolayca yapılması sayesinde gerçekleşmiş bir atılım. İnsan doğasının belki de en güzel özelliklerinden birisi olan hep daha iyisini hayal etme ve bu hayalini gerçekleştirme çabası, bilimin her dalında olduğu gibi Web teknolojilerinde de kendini gösteriyor. Son yıllarda daha sıklıkla duymaya başladığımız Web 3.0, ya da diğer adı ile "semantik Web" de işte bu çabaların bir ürünü olarak yavaş yavaş kendinden söz ettiriyor.

Etkili bir bütünleşik uygulamadan söz etmek için henüz çok erken olsa da, Web 3.0 teknolojilerinin bize ne kolaylıklar sağlayabileceği konusunda fikir temelinde ya da anlambilim temelli webin altyapısını oluşturacak bazı standartların geliştirilmesi anlamında birçok gelişme oluyor. Semantik Web'in en önemli problemi, aslında hemen hemen hepimizin İnternet bağlantısı olan bir bilgisayarın başına geçtiğimizde ilk yaptığımız şey olan bir arama motorundan istediğimiz bilgiyi içeren en doğru sayfayı bulma çabasından doğdu. Her ne kadar günümüzde kullanılan arama motorları bu konuda çok başarılı sayılsalar da, yapılan işlem aslında veritabanı biçimine dönüştürülmüş bilgi yığnında gerçekleştirilen anahtar kelime temelli bir sorgulamadan başka bir şey değil. Geleneksek aramada yazılımın insan tarafından kurulan bir cümlelin anlamını bilme gereksinimi yok, hatta bu bir cümle bile olmayabilir, ona göre ardışık olarak sıralanmış bir grup kelime ve bu kelimeleri en çok sayıda içeren sayfaları bulmakla yükümlü. Kuşkusuz ki yıllar içerisinde edinilen deneyimler ve bu doğrultuda geliştirilen arama algoritmaları sayesinde arama işlemi bu kadar basit olmaktan öteye geçti. Ancak yine de oluşturduğumuz sorgunun, yazılım tarafından kodlanmış bir veriden öteye geçerek, anlamlı bir ifadeye dönüşmesi, istediğimiz bilgiye en doğru ve en çabuk biçimde ulaşabilmemiz açısından çok önemli.

Bu noktada, halihazırda kullanılan bilgi etiketleme sisteminin daha gelişmiş bir biçimi olan "ontoloji" kavramından söz etmek yerinde olacak. Ontolojiler, semantik Web'in oluşturulmasında en önemli role sahip bileşenlerden biri. Bir tür bilgi gösterim sistemi olarak da niteleyebileceğimiz ontoloji, herhangi bir kavramın özelliklerini, önem durumuna göre sınıflandırılmış alt kavramlarını ve diğer kavramlarla olan ilişkilerini mantıksal ve hiyerarşik bir yapıda tanımlayan bilgilendirme sistemi. Bu, metne dayalı bir bilgi, bir web sayfası, bir resim, video ya da ses türünde kodlanmış bir bilgi olabileceği gibi tümüyle soyut bir kavram da olabilir. Alanın öncüleri tarafından geliştirilen ve Web Ontoloji Dili (OWL) olarak adlandırılan bir tür işaretleme dili kullanılarak oluşturulan ontolojilerin kullanıldığı bir yığnında herhangi bir arama işlemimiz, doğrudan yazdığımız kelime ya da kelime grubuna bağlı kalmaktan öte, hatta sorgumuz anlamlı bir cümle bile olsa, bize doğrudan aradığımız yanıtı ya da merak ettiğimiz kavramla ilgili yorumları getirecek biçimde sonlanabilir. Yapay zekânın klasik örneğinde olduğu gibi, "Napolyon öldü" dediğimiz bir yazılımın, bize Josephine'in bundan sonraki dul hayatında yaşayacağı zorlukları anlatması mümkün olabilir...

Kuşkusuz ki bu türde "zeki" bir yapının oluşturulması için ontolojiler tek başına yeterli bir standart olmayacak. Semantik Web'in konu uzmanları tarafından üzerlerinde hemfikir olunan bileşenlerine göz attığımızda, geliştirilmiş işaretleme dili XML, bir karakter gösterim standardı olan Unicode ve İnternet üzerindeki kaynakların adreslemesinde kullanılan URI, ontolojilerin geliştirilmesinde kullanılan ve graf-temelli bir veri modeli olan RDF standartlarının yanı sıra, mantık ve sonuç çıkarma ile güven (trust) kural kümelerinin yer aldığını görürüz.

Bilindiği üzere bir insanın sahip olması gereken en önemli erdemlerden birisi de, neyi bilip neyi bilmediğini, iyi bilmesidir. Sonuç olarak semantik web üzerindeki çalışmalar istenilen noktaya ulaştığında, hangi bilgiyi içerdiğini çok iyi bilen Web sayfalarından söz ediyor olacağız...

KAYNAKLAR

- Berners-Lee, T., Hendler, J. & Lassila, O. (2001). The Semantic Web. Scientific American, 284, 34-43.
- Davies, J., Fensel, D. & van Harmelen, F., eds. Towards the Semantic Web: Ontology-Driven Knowledge Management. New York: Wiley, 2002.
- Hendler, J. (2001). Agents and the Semantic Web. IEEE Intelligent Systems, 16, 30-37.
- Mika, P. (2005). Flink: Semantic Web Technology for the Extraction and Analysis of Social Networks, J. Web Semantics, vol. 3, no. 2, 211-223.
- Ontology. (2012). In The Semantic Web. 17 Ağustos 2012 tarihinde erişildi, <http://semanticweb.org/wiki/Ontology>
- Semantic Web Standards. (2012). In The Semantic Web. 17 Ağustos 2012'de erişildi, http://semanticweb.org/wiki/Semantic_Web_standards

TEDÜ Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Petek Aşkar:

Eğitim, semantik web'den en fazla yararlanan alanlardan biri olmaya aday

İnternet, web teknolojileri ve elektronik veri tabanları sayesinde çok zengin ve geniş içerik kaynaklarına ulaşabildiğimiz bir çağı yaşıyoruz. Aynı zamanda ise baş etmekte zorlandığımız bir içerik yığını ile de karşı karşıyayız. Eğitimciler ve bilişimciler olarak, bu sorunu bilgi/ bilgisayar/ medya okuryazarlığı gibi kavramların üzerinde çalışarak, onları tanımlayarak ve becerileri listeleterek aşmaya çalışıyoruz. Öte yandan, 2001 yılında Tim Berners Lee tarafından ortaya atılan semantik web kavramı, iyi tanımlanmış ve ilişkilendirilmiş enformasyonun ve hizmetlerin web ortamında elektronik olarak okunabilir ve anlaşılabilir bir şekilde kullanıcıya sunulmasını hedefliyor ve böylece yukarıda sözü edilen zorluklara bir çözüm getiriyor. Bunun için de ontolojiler, kilit rol oynuyor.

Eğitimde uygulamaları neler olabilir?

Semantik web, web hizmetlerine kattığı akıllılık işlevinin avantajı ile birçok disiplinin ilgi alanı hale geldi. Bu disiplinlerden biri de, bilginin anlamlı organizasyonunun önemli olduğu eğitim alanı. Eğitimin zaten bilgiyi anlamlı bir şekilde örgütleme ve bunu çeşitli medya türleri ile iletme ve sunma işlevi bulunuyor. Bu açıdan bakıldığında eğitim, semantik web'den en fazla yararlanan alanlardan biri olmaya aday.

Öğrenme ortamına semantik web, üç temel katkı sağlıyor. Birincisi, etkili bilinti (enformasyon) depolama ve düzenleme kapasitesi. Semantik web, bilintiden kolayca bilgi çıkarılmasını (knowledge from information) sağlıyor. Birbirleri ile ilişkili çeşitli ontolojiler ile bilinti, düzeltme, analiz etme, işleme ve tekrar yapılandırılmasına olanak tanıyan tanımlayıcılar ile işaretlenebiliyor. İkinci katkısı öğretmen, öğrenci ve içerik gibi çeşitli pedagojik alanların ilişkisel olarak kullanımına olanak tanınması oluyor. Üçüncü katkı olarak da, öğrenmenin en önemli bileşenlerinden olan insan-insan iletişimini destekliyor.

Semantik web, ayrıca öğrenme tasarımına dinamik bir yapı getirdi. Derslerin bu anlamsal yapı ile sunulması bazı problemleri kısmen çözebilecek gibi görünüyor. Web tabanlı derslerin daha esnek, problem tabanlı, doğrusal olmayan ve öğrenen özelliklerine göre uyarlanabilir olarak geliştirilmesine olanak veriyor.

Örneğin, kazanımları ele alalım. Öğretim sürecinde ve sonunda, bireylerin sahip olması beklenen bilgi, beceri, yetenek, tutumlar ve değerler öğretim programları ile belgeleniyor. Biz bunlara kazanım diyoruz. Kazanımların sınıflandırılması ise Bloom'un taksonomisinden başlayarak çeşitli akademisyenler tarafından hiyerarşik bir yapıda ele alınıyor. Oysa, kazanımı oluşturan kavram ve bilişsel becerilerin ontolojik yapısını ortaya koyarak, ilişkilendirme ve ağsal bir modellemeye gitmek, indirgemeci bir yaklaşımdan daha çok eğitime, öğrenme ve öğretmeye katkı sağlar. Belki de eğitimin birçok sorununa cevap olabilecek nitelikte olabilir.

Ontolojilerin e-öğrenme ortamındaki kullanım alanlarından biri öğrenme nesneleri, diğeri ise ölçme nesneleridir. Büyük miktarda öğrenme nesnesinin/ ölçme nesnesinin online erişilebilir olmasına ve bunların üstverileriyle tanımlı olmalarına rağmen bu kaynakların tekrar kullanılabilmesi için düzenlenmiş adresleme sistemi veya

yöntemine ihtiyaç var. Üstveri, öğrenme/ölçme nesnesinin içeriğini tanımlamada yeterli bir bilgi sağlarken öğrenme/ölçme nesnesinin kesin olarak anlamsallaştırılmasına yardımcı olamamaktadır. Örneğin aynı ya da benzer konu alanındaki öğrenme/ölçme nesneleri birbirleriyle nasıl ilişkilidir? Bu ilişkiler, öğrencilere göre nasıl ontolojiler öğrenme nesnelerinin tekrar kullanılabilirlik özelliğini işlevselleştirmekte önemli bir role sahiptir. Ayrıca öğrenme nesnelerinin ontolojisi ile öğrenme bağlamına dayalı öğretim tasarımları üretmek mümkün. Farklı öğrenme durumları, öğretim kuramları ve etkinlikleri için öğrenme nesneleri ile oluşturulan öğretim tasarımında ontolojiler öğrenme nesnelerinin birbiri ile tutarlılığı ve üst verilerin birlikte işlevliliğini artırmaktadır.

Ontolojilerin e-öğrenme ortamlarındaki bir diğer kullanımı da öğrenenin sistemde konumlandırılması ve tanımlanmasıdır. Bu da ölçme/ öğrenme nesnelerinin bilişsel beceriler ve kavramlar ile öğrenen profillerinin ilişkilendirilmesi ile mümkün. Böylece sürecin kolaylaştırılması ve hızlanması sağlanabilir.

Bilişim basınının önemli kalemlerinden, Atakan'ı kaybettik...

Teknolojiyle ilgili yazılarıyla dikkat çeken Gazeteci Yurtsan Atakan, 29 Ağustos 2012'de yaşamını yitirdi.

Türkiye'de, İnternet'i ilk kullanan gazetecilerden biri olan Yurtsan Atakan, bir süredir mücadele ettiği hastalığa, 29 Ağustos 2012'de yenik düştü. Teknoloji basınının en önemli kalemlerinden biri olan, Fütüristler Derneği kurucusu Atakan, 49 yaşında kanser tedavisi gördüğü Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) hayatını kaybetti.

Türkiye'nin ilk "İnternet" gazetecisi, teknoloji gazeteciliğinin öncüsü Yurtsan Atakan, "gerçek bir vizyoner" olarak Türkiye'de İnternet ve teknoloji alanına önemli katkılar verdi. 1990'ların başlarında teknoloji sayfası hazırlayan ilk gazeteci olan Atakan'ın kaybı medya dünyasında derin üzüntü yarattı.

1963 yılında İstanbul'da doğan Yurtsan Atakan, İstanbul İngiliz Lisesi ve Boğaziçi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun oldu.

Cumhuriyet Gazetesi'nde başladığı gazetecilik hayatını, Güneş Yayınları, Bersay Yayıncılık, IDG Türkiye, Yeni Yüzyıl, Star ve Hürriyet'te sürdürdü. Atakan, Adam Dergisi Yazı İşleri Müdürü, PC World Genel Yayın Yönetmeni, IDG Türkiye Genel Müdür Yardımcısı görevlerinde bulundu.

1994 yılında başladığı İnternet yazılarını, 1995'ten itibaren Hürriyet Gazetesi'nde düzenli olarak yazıp İnternet'in Türkiye'de geniş halk kesimleri tarafından tanınmasını sağladı. 1995'ten beri köşe yazarı ve İnternet danışmanı olarak çalıştı.

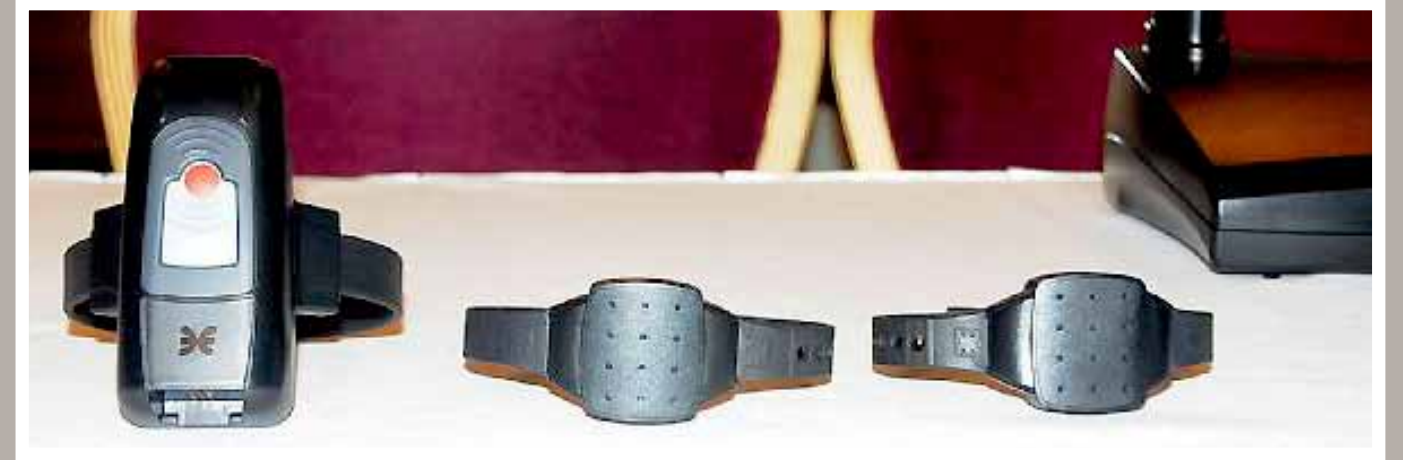
En son Akşam Gazetesi'nde ve Gusto dergilerinde yazan Atakan, Digitalage dergisi ile naberler.com'un Yayın Yönetmenliği'ni, dijital ajans NeoBiz'in Genel Müdürlüğü'nü yürütüyordu.

Atakan, Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD), 9-11 Kasım 2005'te düzenlediği Bilişim Hizmet 2005 Ödülleri'nde "Gazete Eki" kategorisinde "Hürriyet E-Yaşam" eki ile ödül aldı. Türkiye Bilişim Vakfı'nın (TBV) Bilişim Medyası Ödülleri kapsamında çeşitli yıllarda "En İyi Köşe Yazısı, En İyi İnternet Sitesi, En İyi Fotoğraf, Bilişime Verilen Katkı" dallarında çeşitli ödüllerin de sahibi olan Atakan en son Telekomcular Derneği'nin "2010 yılının bilişim yazarı" seçilmişti. İnternet sansürüne karşı büyük mücadele veren Atakan, köşe yazılarında İnternet dünyasını korumak ve kullanımını artırmak için düzenli yazılar yazdı. İnternet ortamında açık tartışma ortamı oluşturulmasından, F-Q klavye tartışmalarına kadar muhalif ve sözünü sakınmayan yazılarıyla okuyucuların yakından tanıdığı Atakan, toplumsal sorunlara değinmekten de kaçınmadı. Zaman zaman eleştirilen yazılar da kaleme alan Atakan, toplumu birçok konuda bilinçlendirmeyi başardı.

E-kelepçe, kadına şiddete çözüm için Adana ve Bursa'da

Kadına yönelik şiddete çözüm olarak sunulan “e-kelepçe”, Adana ve Bursa'da uygulamaya geçecek.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), kadına yönelik şiddet vakalarının önüne geçilmesi için başlattığı çalışmalar kapsamında, şiddet uygulayan eşlere elektronik kelepçe (e-kelepçe) takılması kararı aldı. Özellikle İngiltere, Almanya ve Amerika gibi ülkelerin söz konusu uygulamayı başarıyla hayata geçirdiğini belirten Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, ilgili bürokratların çalışmaları yerinde görerek ülkemize uyarladığını vurguladı. Kadına şiddete yönelik, Amerika'nın elektronik kelepçe, diğer Avrupa ülkelerinin ise sinyalizasyonu bulunan kolye, telefon ve bilezik gibi aletleri kullandığını anlatan Bakan Şahin, uygulamanın ülkemizde de rahatlıkla kullanılması için aramaların “çağrı merkezi” sistemine entegre edileceğini kaydetti. Bunun için Alo 183 Şiddet Hattı da yeniden yapılandırılacak. Gaziantep'te oluşturulacak çağrı merkezinde bir eğitimden geçirilecek toplam 120 kişi görev alacak.

Pilot bölge olarak Bursa ve Adana seçildi. Cezaevinden tahliye olan ve adli takibe tabi tutulan kişilerde de kullanılacak olan elektronik kelepçe kararını savcılık verecek. Eşini tehdit eden erkekler elektronik kelepçe sayesinde, tehdit ettiği kişinin bulunduğu bölgeye yaklaştığında e-kelepçe sinyal verecek. Panik butonu sayesinde ise kadınlar telefon ile polisi aramaya uğraşmadan anında tehlikede olduğunu bildirebilecek. Bu arada Mart 2012'de Adalet Bakanlığı'nca gündeme getirilen “Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak Cezaların İnfazı” tasarısıyla, açık cezaevlerinde kalan ve cezasının bitmesine 1 yıl ve daha az zaman kalan hükümlülerin cezalarını toplum içinde çekmelerinin sağlanacağı, düzenlemeden 15 bin civarında hükümlünün yararlanacağı açıklanmıştı. Denetimli serbestliğin bir parçası olarak e-kelepçe sisteminin pilot uygulamalarının devam ettiği, pilot uygulamaların sonuçlarına göre sistemin yaygınlaştırılacağı bildirilmişti. Pilot uygulama için de Ankara'da 7 kişilik bir grup seçildi.

Eşine, çocuklarına şiddet uygulayan bir koca ile annesine baskı uygulayan başka bir erkeğin de içinde yer aldığı 7 kişi elektronik kelepçeyle kontrol altına alındı. Denetimli Serbestlik Kontrol Merkezi'nden, bu 7 kişiye takılan elektronik kelepçelerin verdikleri sinyaller, 24 saat ekranlardan izleniyor. E-kelepçe uygulaması, son 20 yıldır dünyanın pek çok ülkesinde kullanılıyor.

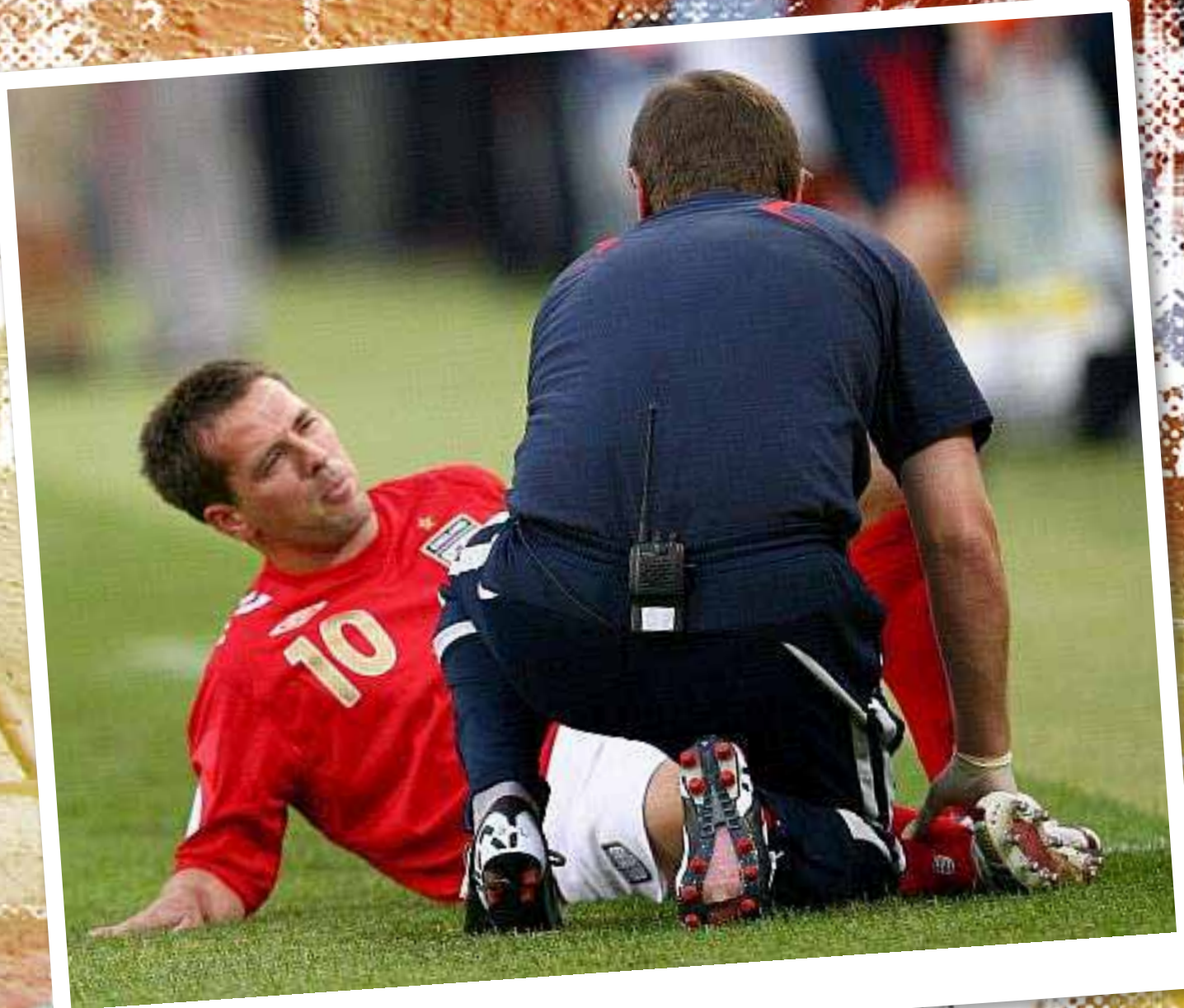
A portrait of a man with short dark hair, wearing glasses and a yellow shirt with a dark collar. He is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression. The background is a solid light blue.

Gazeteci Mansur Forutan, Türkiye’de bir ilke imza atıp blogger gazete yayımladı. “Analog blog” diye nitelendirilen ilk blog gazete “Base Post”un kâğıt baskısı Ağustos 2012 başında yayımlandı. Ücretsiz olarak dağıtılan gazete, belli noktalarda karşınıza çıkabilir. Özellikle bloggerların ilgisini çekecek olan gazete, İnternet üzerinde hayat bulan blog yazmanın bir bakıma kâğıda aktarılmış şekli.

BU SAYIDA Türkiye sevdalısı yabancıların blogu turcopedia.com bize bizi anlatıyor... **➊** Marcus Gerke'nin kal keşke burda de olsa; adamı instagram'dan gözlük yapmış! **➋** Evrensel popüler kültür için dangerousminds.net şiddetle tavsiye ediyoruz... **➌** mybeautifulcookbook.com samimi yemek tarifleriyle hizmetinizde... **➍** Müzik anlamda manyetikbant.com faydalı bir eser; istifade ediniz... Devamı için tıklayın...

Evet o zaman Burak'a kızabilirsiniz!..

Nezih KULEYİN
nezih@semor.com.tr

- Eğer** arabanızla giderken “ışık olmayan bir kavşakta yayalar önceliklidir” kuralına uyarak yayalara yol veriyorsan;
- Eğer** yaya olarak karşıdan karşıya geçerken “nasıl olsa araba gelmiyor” deyip kırmızı ışıktaki karşıya geçmeyip yeşil ışığın yanmasını bekliyorsan;
- Eğer** bir veli olarak çocuğunuz size gelip “baba dersimi çalışmadım, sen, bana hastaydı” diye bir yazı yazda ben de bu işten yırtayım’ dediğinde ona “hayır beni böyle şeylere alet etme” diyorsan;
- Eğer** okul müdürü ya da yöneticisi olarak son sınıf öğrencilerinin hasta olamadıkları halde getirdikleri raporlar konusunda üst yöneticilere bir itirazınız olduysa;
- Eğer** sevmediğiniz bir öğrencinin geçer değil ama geçere yakın bir not aldığındaki davranışınız çok sevdiğiniz bir öğrencinize aynı durumda göstereceğiniz olumlu yaklaşıma yakın bir biçimde oluyorsa;
- Eğer** bir çalışan olarak kurumunuz adına lüks bir lokantada yemek yeme olanağınız olduğu halde “ben kendi paramla böyle bir yerde yemek yemem o zaman şirketimin parasını neden çarçur edeyim” diye düşünerek kendi paranızla yemek yediğiniz yere gitme kararı alıyorsan;
- Eğer** bir işveren olarak şirketinizin vergi ve sigorta borcu varken size “arabanız da eskidi onu daha yüksek bir modele çıkartalım” önerilerine “önce kamuya olan borçlarımızı ödeyelim” diye yanıt verebiliyorsan;
- Eğer** numaradan yere düştüğü için karşı takım oyuncusuna gösterdiğiniz tepkiyi bir gün önce kendi takımından bir futbolcu topu eli ile alıp gol attığında da gösterebiliyorsan;
- Eğer** cebinde en az on katı kadar paran varken çok yakın bir arkadaşın senden çok az bir yardım istediğinde “vallahi abi benim durumum senden de kötü” demiyorsan;
- Eğer** bir iş adamı olarak sana “üç teklif bul getir işi sana verelim” dendiğinde “ben böyle bir şey yapamam, adam gibi ihale açın, kim en uygun teklifi veriyorsa işi o alsın” diyebiliyorsan;
- Eğer** bir şey almak için girdiğin kuyrukta bir önündekinin önüne geçmek için çaba göstermeyi büyük bir nezaketsizlik olarak görüyorsan;
- Eğer** içkili bir eğlenceden döndüğün akşam nerdeydin diye yüzüne bakan eşine “çok sıkıntılı bir gündü bir an evvel eve dönmek için uğraştım” benzeri mazeretlere gerek duymamışsan;
- Eğer** senin yaptığın bir hatanın etkisi ile işyerindeki bir başka arkadaşın yönetici tarafından azarlanırken “onun o hatayı yapmasında benimde payım oldu” sözünü kullanma cesaretin olduysa;
- Eğer** voleybol oynarken karşı takımın kütüne blok yaptığında ağa değdiğini hissedip hakemin sayıyı sensin takımına vermesi durumunda elini kaldırıp “ben ağa değdim” diyebilirdiysen;
- Evet, o zaman Burak’a kızabilirsiniz.**

İnternet'e kimlik numarasıyla mı girilecek ?

CHP Milletvekili Sezgin Tanrikulu, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün (EGM) bilişim suçlarını engellemek amacıyla İnternet'e şifre ve TC kimlik numarasıyla girilmesine yönelik bir çalışması olduğunu Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) gündemine taşıdı. İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin tarafından yazılı olarak yanıtlanması istemiyle 2 Ağustos 2012'de TBMM Başkanlığı'na soru önergesi veren Tanrikulu, "İnternete TC kimlik numarasıyla girilmesini zorunlu hale getirme çalışmalarından nasıl bir sonuç bekleniyor? Sadece bilişim suçları mı izlenecek, yoksa tüm yurttaşların internet kullanımı takip altına alınarak, kullanıcılar fişlenecek mi?" diye sordu.

Hükümet ve parti nezdinde böyle bir çalışma yürütüldüğünü ve yasal altyapının ekim ayında TBMM'ye getirileceğini savunan Tanrikulu, bilişim suçlarını önleme amacıyla getirilecek bu uygulamanın, milyonlarca İnternet kullanıcılarına gözdağı anlamına geldiğini kaydetti.

CHP, Emniyet'in İnternet'e TC kimlik numarasıyla girilmesini zorunlu kılacak bir çalışma yürüttüğünü ve konunun TBMM'ye getirileceğini iddia ederken BTK böyle bir çalışma olmadığını belirtti.

29 Temmuz'da Facebook sayfası ele geçirilen AKP İzmir Milletvekili Rıfat Sait, "Kullanıcılarının, evde, işyerinde, İnternet kafede nerede İnternet'e girerse girsin, TC kimlik numarası kullanması şartı getirilmeli. Nereden İnternet'e girerseniz girin kimlik numarası sayesinde sistem sizi kontrol edecek" demişti.

Daha sonra EGM bünyesinde bir komisyon kurulup "siber suçları önlemek" amacıyla bir tasarı üzerinde çalıştığı haberleri yansıdı. Haberlere göre, EGM, "bilişim suçlarının önüne geçmek" gerekçesiyle İnternet'e TC kimlik numarası ve şifre ile girilmesini önerdi. Buna göre herhangi bir İnternet kafe ya da çalıştığı kurumda İnternet kullanmak isteyenler, TC kimlik numarası ve şifre ile sanal ortama girebilecekler. Böylece yapılan tüm işlemler kayıt altına alınacak. Büyük alışveriş merkezleri, iş merkezleri, oteller, siteler ve kurumlarda kullanıcıların hizmetine sunulan kablosuz İnternet'in de şifreli hale getirilmesi istendi.

Komisyon ayrıca, "tüm İnternet ortamının izlenmesi ve denetim altına alınması" amacıyla Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) bünyesinde İnternet Takip Merkezi'nin kurulması kararlaştırıldı. İnternet Takip Merkezi kurulması, daha önce gündeme gelmiş ama rafa kaldırılmıştı. Komisyonun "Bilişim Ağı Hizmetlerinin Düzenlenmesi ve Bilişim Suçları Hakkında Kanun Tasarısı" üzerinde çalıştığı ve tasarıya özel maddeler konulduğu belirtildi. Buna göre, hizmet ve yer sağlayıcılara kayıtları bir ile beş yıl arasında tutma zorunluluğu getiriliyor. Hizmet sağlayıcılar, tespit etmeleri halinde "olumsuz yayınlara müdahale etmek" zorunda bırakılıyor, hack eylemlerine yönelik cezalar ağırlaştırılıyor.

Bu arada Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK) konuyu, bu önerge ile öğrendiği belirtildi. BTK Başkanı Dr. Tayfun Acarer, "Çok yeni bir konu. Bilgimiz olmayan bir konu. İncelememiz lazım. İnceleme yapmadan uygulanabilir mi diye yorum yapamayız. Nedir amacı, nasıl olacak yeni duyduk" açıklaması yaptı.

Son olarak Güney Kore'de kimlik numarası şartı getirildiğini anımsatan yetkililer, dünyada bu konunun konuşulduğunu, "İnternet'e girişte anonimite olmalı mı olmamalı mı, dezavantajları ve avantajları nelerdir?" konusunun incelendiği değerlendirmesinde bulundular.

Başlangıç

Bilgisayar Mühendisleri Odası'nın kurucu yönetimi göreve başladı. İlk olağan genel kurul 8-9 Eylül'de yapılacak.

**BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI İLE:
AZALMIYORUZ, ÇOĞALIYORUZ,
KÜÇÜLMÜYÖRÜZ, BÜYÜYÖRÜZ,
BÖLÜNMÜYÖRÜZ, BİRLEŞİYÖRÜZ!**

Simce
İ. İlker Tabak*
ilker.tabak@bilisim.com.tr

ortak çalışma iradesi vurgulandı. BMO, ilk olağan genel kurulunu 8-9 Eylül 2012 günlerinde yapacak. EMO'ya kayıtlı olup BMO'ya aktarılan ve 15 Ağustos 2012'den önce kayıt yaptıran üyelerden oluşan ve Yüksek Seçim Kurulu Çankaya İlçe Başkanlığı'na teslim edilen üye listesinde adı bulunan üyeler, bu ilk genel kurulda seçme ve seçilme haklarını kullanabilecekler. Tüm BMO üyesi meslektaşlarımızın demokratik haklarını kullanmak üzere genel kurula katılmalarının önemli olduğunu unutmayalım.

Bugüne kadar BMO oluşumunda emeği geçenler başta olmak üzere, son dönemdeki geçiş sürecinde sorumluluğu üstlenerek odamızın sağlam temellerde oluşmasına öncülük eden kurucu yönetim kurulu üyelerine, meslek bilincini ve onurunu korumak adına BMO'ya her platformda desteğini sürdüren meslektaşlarımıza bir kez daha teşekkür ederim. BMO'nun yolu açık olsun.

*

Düşmanlarımızla topla, tüfekte, süngüyle yaptığımız göğüs göğüse savaşın bitip kadınıyla, erkeğiyle, çocuğuyla, bir milletin yüreğiyle başlattığı; bilimle, akılla, kalemle, eğitimle sürdürdüğü aydınlanma ve kalkınma savaşının simgesi olan büyük zaferin 90. yılı, "30 Ağustos Zafer Bayramı" kutlu olsun!

30 Ağustos Zafer Bayramı kutlamalarının heyecanını yaşamayı umarken acı haber yayıldı hemen. Değerli gazeteci Yurtsan Atakan'ın vefat haberi geldi. Ülkemizde bilişimin, internetin yaygınlaşması için çabalayan biriydi. Genç yaşta yitirdiğimiz diğer değerler gibi o da zamansız ayrıldı aramızdan. Kendisine rahmet, ailesine ve bilişim sektörüne başsağlığı ve sabır dilerim.

2 Haziran 2012'nde Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) 42. Olağan Genel Kurulu'nda alınan kararla kurulan Bilgisayar Mühendisleri Odası'nın (BMO) 7 kişiden oluşan kurucu yönetim kurulu, TMMOB Ana Yönetmeliği gereğince, 30 Haziran 2012'de atandı. TMMOB Yönetim Kurulu'nca alınan kararla, Bilgisayar Mühendisleri Odası'nın ilk Genel Kurul hazırlık çalışmalarını yürütmek üzere Funda Başaran Özdemir, Gölay Şakiroğulları, Hülya Küçükkaras, Taylan Özgür Yıldırım, Mehmet Birkan Sarıfakioğlu, İbrahim İzlem Gözükeleş, Memet Harun Özer'in kurucu Yönetim Kurulu olarak atanmasına karar verildi.

(www.bmo.org.tr)
4 Ağustos 2012 tarihinde Necatibey Cad. No:88/7 Çankaya/Ankara adresinde Bilgisayar Mühendisleri Odası Genel Merkezi'nin resmi açılışı yapıldı. Açılışta üyelerin yanı sıra, bilgisayar mühendisleri, TMMOB'ye bağlı odalardan temsilciler, çeşitli üniversitelerden akademisyenleri, öğrenciler ve konuklar yer aldı. BMO Genel Merkezi'nin açılışında, Kurucu Yönetim Kurulu Başkanı Funda Başaran Özdemir, kısa bir konuşma yaparak katılımcılara teşekkür etti. Açılışa katılan konuklar, TMMOB'nin en genç Odası olan BMO'ya başarı dileklerinde bulundular. Yeni üyeliklerin de yapıldığı açılış esnasında BMO çatısı altında mesleki örgütlenmenin önemi ve

(*) Bs. Müh., Bilişim Ltd. Paz. ve Satış Md.
TBD Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı

INTERNET Cafe

Kayıtlı 27 bin 500 İnternet kafe var

Türkiye'nin her ilinde bulunan İnternet kafelerin 3 bin 125'i (yüzde 10) İstanbul'da faaliyet gösteriyor. 30 İnternet kafe ile Ardahan, en az İnternet kafe bulunan kent oldu.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) verilerinden yapılan derlemeye göre, Türkiye'nin her ilinde internet kafe bulunuyor. Türkiye'de kayıtlı 27 bin 500 İnternet kafenin yaklaşık yüzde 10'u İstanbul'da faaliyet gösteriyor. İnternet kafe sayısı bakımından Türkiye'de ilk 10'a giren iller, 3 bin 125 ile İstanbul, bin 793 ile İzmir, bin 97 ile Ankara, bin 81 ile Bursa, bin 45 ile Antalya, 892 ile İçel, 780 ile Konya, 705 ile Gaziantep, 668 ile Manisa, 627 ile de Adana. En az

İnternet kafenin bulunduğu kent ise 30 ile Ardahan.

BTK Başkanı Tayfun Acarer, yaptığı açıklamada, İnternet kullanımının yaygınlaşmasında önemli bir etkisi olan İnternet kafe ile İnternet kullanıcılarının ilk olarak tanışmalarının 1994 yılında Londra'da olduğunu anımsattı. "Ülkemizde ise İnternet kafeler, 1995 yılında açılmaya başlamış, 1996 yılında ticari bir sektör haline gelmiş ve Türkiye'de internet kafe patlaması yaşanmıştır" diyen Acarer, Türkiye'de ilk internet kafe 1995 yılında Cyber Cafe ismi ile kurulduğunu izleyen yıllarda yaklaşık 30 bin İnternet kafenin açıldığı görüldüğünü kaydetti. Acarer, bilgisayar sahipliğinin artması, geniş bant internet abonesi sayısının 18 milyona yaklaşması, 3. Nesil mobil internet kullanıcı sayısının artması gibi nedenlerle internet kafe sayısının eskiye oranla fazla artmadığını bildirdi.

"Ancak özellikle gençler olmak üzere hâlâ çok sayıda kullanıcı için internet kafeler, İnternet ve bilgisayar oyunları için kullanılan vazgeçilmez sosyalleşme alanlarıdır" diyen Acarer, bu nedenle internet kafelerin önemli olduğunu vurguladı.

İnternet kafelerle ilgili olarak geçen yıl BTK tarafından İçişleri Bakanlığı ile koordineli olarak 2 çalıştay yapıldığını ve tüm illerin bu konudaki yetkileriyle bilgi paylaşımında bulunulduğunu ifade eden Acarer, anne ve babaların İnternet kafelerle ilgili bilmesi gereken bilgileri ise şöyle açıkladı: "12 yaşından küçükler, ancak, yanlarında veli veya vasileriyle İnternet kafelere girebilirler. 15 yaşından küçükler yanlarında veli veya vasileri olmadan saat 20.00;den sonra İnternet kafelere alınmazlar. İnternet kafelerde elektronik ve mekanik oyun alet ve makineleri bulunamaz. İnternet kafeler İş Yeri Açma ve Çalışma Rusatı ve mülki idare amirliklerinden izin belgesi almak zorundadırlar."

Kayıtlı Elektronik Posta

Doç. Dr. İzzet Gökhan Özbilgin
TBD Ankara YK Üyesi

Ülkemizde özellikle iş ve ekonomi dünyasına köklü değişiklikler getirerek ticari yaşamı önemli ölçüde değiştirecek olan Yeni Türk Ticaret Kanunu (yeni TTK), bilgi ve iletişim teknolojileri açısından da önemli bir düzenleme olacak. Yeni TTK'nın özellikle de "Elektronik İşlemler ve Bilgi Toplumu Hizmetleri" başlığı altında yer alan Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) sistemi ile ilgili düzenlemeler başta elektronik tebligat olmak üzere birçok şekilde yaşamımızda yer alacak.

İnternet'in artan kullanımı ile birlikte en önemli iletişim araçlarından biri olan e-posta, sadece kişisel değil, aynı zamanda kurumlar arası iletişimin de bir parçası oldu. Bununla birlikte; e-posta yoluyla iletilen özellikle resmi/ ticari belgelerin ve yazıların gönderici/ alıcı açısından teknik güvenilirliği ve yasal geçerliliği büyük önem taşıyor. Standart elektronik posta ile iletişim veya belge paylaşımı yasal olarak geçerli sayılmayan ve inkâr etme hususunu içeren bir iletişim şekli. Bununla birlikte; Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) (Registered E-Mail: REM) adı verilen iletişim şekli ise yasal olarak geçerli ve teknik olarak güvenli elektronik posta olarak kabul ediliyor.

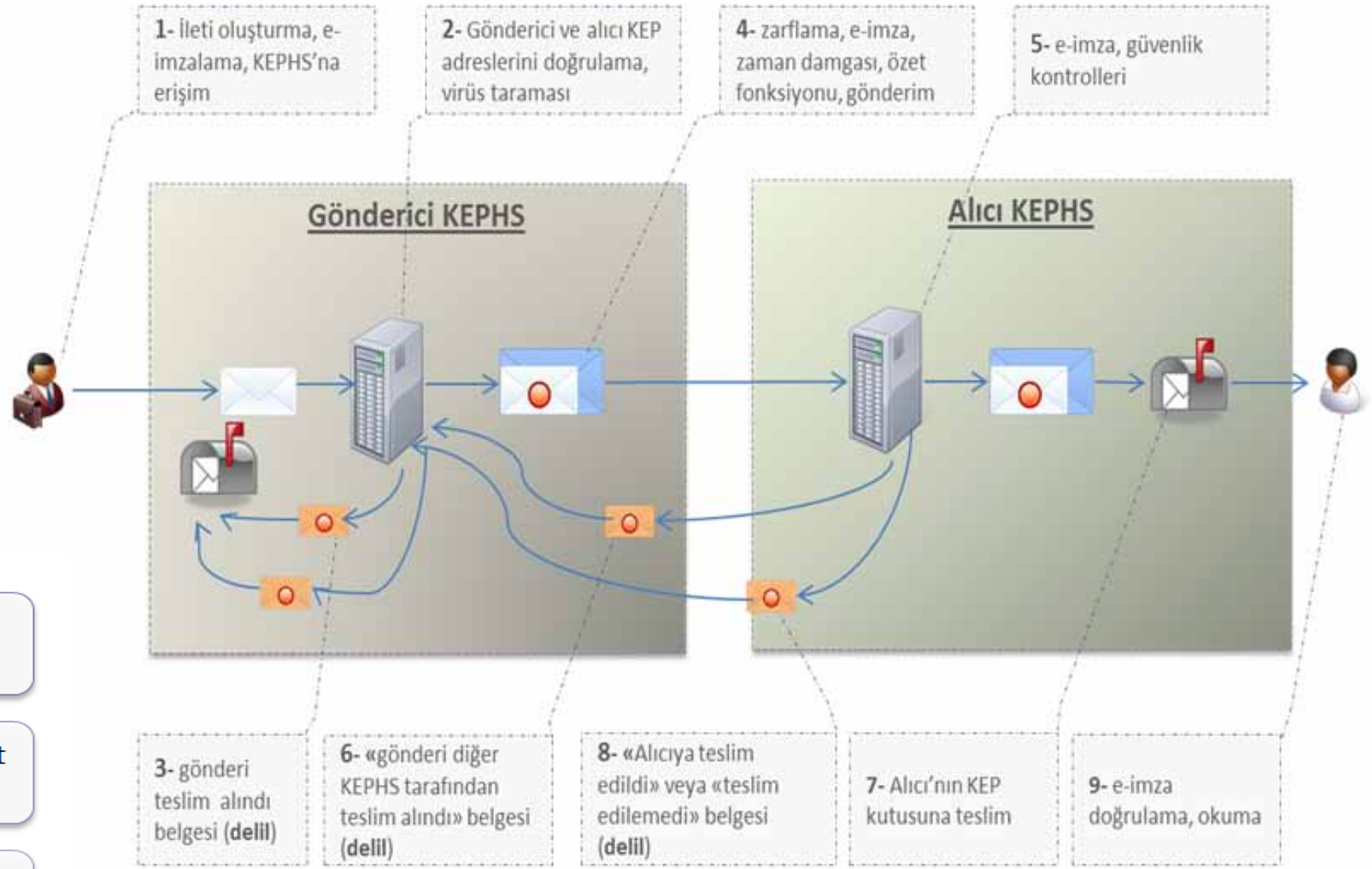
2013'ün ilk yarısında öncelikle bankacılık, finans, telekom ve kamu sektörlerinde uygulamalarla başlaması beklenen KEP'in, kamu ve özel sektörde verimlilik ve tasarruf sağlayıp ülkemizin özgün uygulamalarıyla dünyada öncü ülkelerden biri olabilme fırsatını yakalayabileceği değerlendiriliyor.

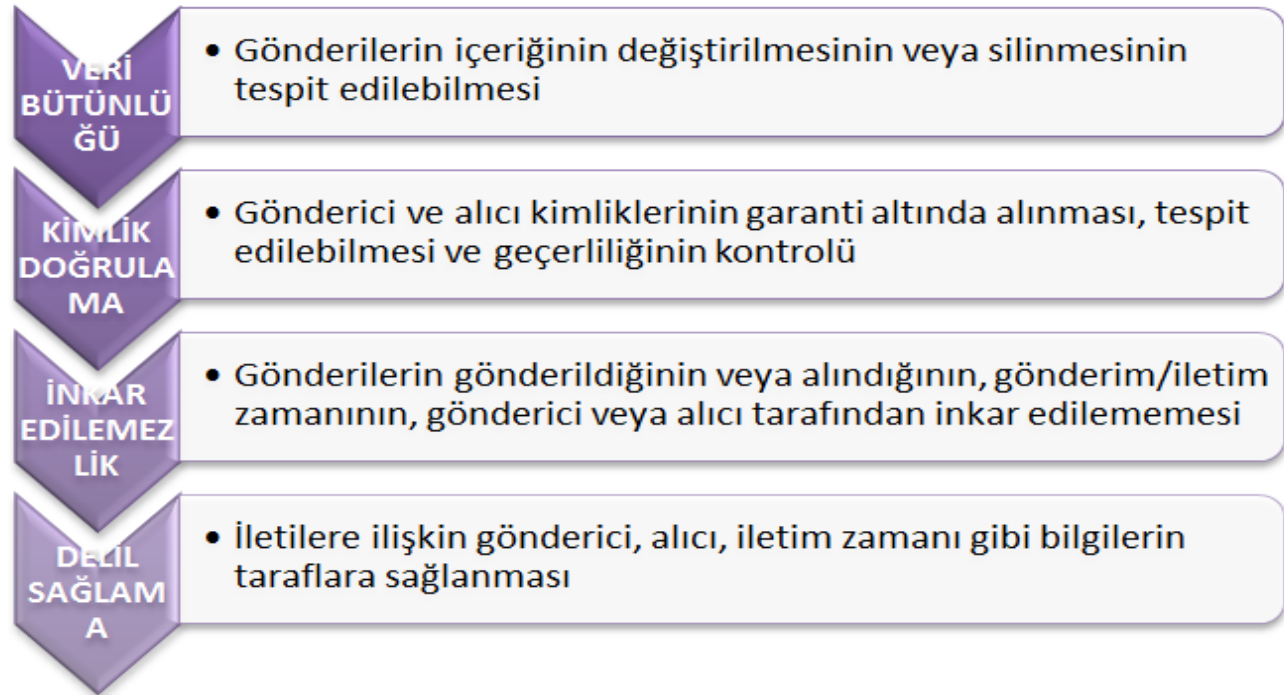
KEP Sistemi

Gönderilen veya alınan, elektronik olarak arşivlenen veya basılı olarak saklanan bir e-posta mesajının mevcut düzenlemelere göre kendiliğinden kesin delil niteliği bulunmuyor. Standard e-posta mesajlarının içeriğinin değiştirilebilmesi, gönderici olarak görünen kişi tarafından gönderilmemiş olabilmesi, e-postanın gönderilmiş veya alınmış olduğunun veya zamanının kanıtlanamaması standart e-posta sisteminin bilinen başlıca problemleri ve eksiklikleri arasında yer alıyor.

Kayıtlı elektronik posta, kısaca yasal olarak geçerli ve teknik olarak güvenli elektronik posta olarak tanımlanabilir. KEP sistemi e-imza ve zaman damgası kullanılarak, bir e-postanın ekleriyle birlikte iletildiğini garanti altına almayı, gönderici ve alıcı tarafların kimliğinin, gönderilen iletinin içeriğinin başkalarının değiştirilmediğinin ve iletim zamanının kesin olarak tespit edilebilmesini ve garanti altına alınmasını sağlıyor. Böylece; sistem içerisinde yer alan taraflar arasında, gönderici taraf iletinin kendisi tarafından gönderilmediğini, alıcı taraf da kendisine ulaşmadığını ve iletim zamanını inkâr edemiyor. KEP sistemine ait bu özellikler ve KEP sisteminin işleyişi sırasıyla Şekil 1 ve Şekil 2’de gösteriliyor.

Şekil 2: KEP sisteminin işleyişi

Şekil 1: KEP sisteminin özellikleri

KEP sistemi ile yapılabilecek işlemler

KEP sistemiyle resmi, özel ve ticari her türlü belge veya yazı kurum, kuruluş ve şahıslar arasında elektronik olarak gönderilip alınabilecek, başka bir deyişle yasal geçerli olarak elektronik yazışma ve bildirim (beyanname, bildirge, başvuru, tebligat, ihtar, ihbar, vb.) yapılabilecek. Bu işlemleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- E-fatura/e-ekstre/e-talimat
- E-tebligat/e-bildirim/e-ihtar/e-ihbar/e-itiraz/e-teyit
- E-beyanname/e-bildirge
- E-ihale/e-teklif
- E-ticaret/e-sipariş
- E-başvuru/e-dilekçe
- E-yazışma/e-toplantı çağrısı

Ayrıca kullanıcılar tarafından istendiği takdirde, iletişimin gizliliği sağlanarak güvenli haberleşme ve elektronik belgelerin güvenli bir ortamda saklanması da bu sistemin içinde yer alabilecek.

Kayıtlı e-posta hizmet sağlayıcısı

Kayıtlı elektronik posta hizmetleri, “güvenilir üçüncü taraf (trusted third party)” rolünde olan ilgili otoriteden, ülkemizde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’ndan (BTK), yetki almış ve denetlemelere tabi bir güven kurumu niteliğindeki “kayıtlı e-posta hizmet sağlayıcı (KEPHS)”sı üzerinden geçiyor. Kısaca KEP sistemi, e-posta haberleşmesinin özel bir sistem üzerinden KEPHS vasıtasıyla işletiliyor.

Yönetmeliğe göre, KEPHS’nin KEP sistemi üzerinden sunduğu hizmetlere ilişkin olarak oluşturduğu kayıtlar ile KEP delilleri senet hükmündedir ve aksi ispat edilinceye kadar kesin delil sayılıyor. KEPHS’ler, KEP sisteminin tüm süreçlerine ve işleyişine ilişkin bilgi, belge ve elektronik veriler ile işlemlerin yapıldığı zamana ve işlemleri yapan kişiye veya kişilere ait bilgileri içeren kayıtları en az 20 (yirmi) yıl süreyle saklayacak.

KEPHS’ler; güvenli ürün ve sistemleri kullanmak, hizmeti güvenilir bir biçimde yürütmek, hizmetlerin belirlenen kalitede sunulabilmesini teminen gerekli idarî ve teknik imkân ve kabiliyetlere sahip olmak ve bu sistemlerde kişisel verilerin korunmasına ve bilgi güvenliğinin, iş sürekliliğinin ve olay yönetiminin sağlanmasına ilişkin BTK tarafından çıkarılan ikincil düzenlemelerde belirlenen kurallara ve koşullara uyumak ile de yükümlü.

KEPHS, KEP sistemine ilişkin ana ve yedek sistemlerini Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulundurmak zorunda. KEPHS’nin gönderilerin iletimi işlemlerinin yanında ikinci en önemli temel işlevi, KEP delillerini üretmesi ve hesap sahibinin veya işlem yetkilisinin talep etmesi hâlinde gerçek zamanlı olarak doğrulanmasını sağlamak olacak.

Bu arada KEPHS, gönderilerin içeriğinin kopyasını tutmuyor veya saklamıyor, sadece iletim işlemlerini gerçekleştirip bu işlemlerle ilgili delilleri üretip sağlıyor. KEPHS, KEP sistemi içerisinde bir elektronik iletinin gönderilmesi ve alınması dışında elektronik belgelerin saklanması, güvenli iletişim ve elektronik ortamda güvenilir üçüncü taraf hizmetleri gibi katma değerli hizmetler sunabilir. Gönderilerin KEPHS tarafından da saklanması ancak göndericinin izniyle mümkün olabilir ve katma değerli bir hizmet olduğundan ayrı bir anlaşma gerektirir. Her tüzel veya gerçek kişi kullanıcı mutlaka aynı KEPHS’den da hizmet almak zorunda değil, farklı hizmet sağlayıcılardan kayıtlı e-posta adresi ve hizmeti alarak güvenli ve yasal geçerli şekilde birbirleriyle iletişim kurabilirler.

Yönetmeliğe göre, ülkemizdeki KEPHS olmak için, KEP sistemi kurmak ve işletmek için kurulan anonim şirketler ile gerekli koşulları sağlaması halinde, 11/2/1959 tarihli ve

7201 sayılı Tebligat Kanunu’nun hükümlerine göre elektronik ortamda tebligat yapmaya yetkili olan PTT başvuru yapabilir. Kamu kurumları, meslek birlikleri ve sivil toplum kuruluşları gibi yapıların da kendilerinin tüzel kişilik olarak KEPHS olmak üzere başvuru yapamayacaklar, bir anonim şirket kurmaları veya kurulu olan birine iştirak etmeleri halinde baş vurabilecekler.

Ülkemizdeki durum ve mevzuat

Ülkemizde KEP konusundaki ilk yasal düzenleme, 14 Şubat 2011 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan yeni TTK ile yapılmıştır. Yeni TTK’nin 18. maddesinin 3. bendine göre,

“Tacirler arasında, diğer tarafı temerrüde düşürmeye, sözleşmeyi feshe veya sözleşmeden dönmeye ilişkin ihbar veya ihtarlar noter aracılığıyla, taahhütlü mektupla, telgrafla veya güvenli elektronik imza kullanarak kayıtlı elektronik posta sistemi ile yapılır”

ve yine aynı kanunun 1525. maddesi 2. bendine göre

“... Kayıtlı elektronik posta sistemine, bu sistem üzerinde yapılacak işlemlere ve hukuki sonuçlarına, bu sistem içerisinde yer alacak kayıtlı elektronik posta adresi sahibi şirketler, gerçek kişiler ile kayıtlı elektronik posta hizmet sağlayıcılarının hak ve yükümlüklerine, kayıtlı elektronik posta hizmet sağlayıcılarının işleyişine, yetkilendirilmesine, denetimine ilişkin usul ve esaslar bu kanunun yayımından itibaren beş ay içerisinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.” Kanunun hükümlerinde belirttiği üzere, KEPHS yetkilendirmeleri ve denetimleri, dünyadaki uygulamalar ve yasal düzenlemeler doğrultusunda, BTK tarafından yapılacak. BTK tarafından hazırlanan ikincil düzenlemeler olarak KEP Yönetmeliği ve Tebliği 25 Ağustos 2011 tarihinde ve KEP Adresleri ve Rehberi Usul ve Esasları Tebliği ise 16 Mayıs 2012 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlandı.

Kayıtlı elektronik posta, Yönetmelikte “elektronik iletilerin, gönderimi ve teslimatı da dâhil olmak üzere kullanımına ilişkin olarak hukukî delil sağlayan, elektronik postanın nitelikli şekli” olarak tanımlanırken KEP iletileri de “KEP sistemi içerisinde KEPHS tarafından üretilen KEP delilini içeren ve KEPHS’nin işlem sertifikası ile imzalanmış ileti” olarak ifade edildi.

Ayrıca 6099 sayılı “Tebliğat Kanunun ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Dair Kanun”un 2. maddesinde belirtilen ve 7201 Sayılı Tebliğat Kanunu’na eklenen «E-Tebliğat» maddesinde şu hükümler şekilde yer alıyor:

- Tebligata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye, elektronik yolla tebligat yapılabilir.
- Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere elektronik yolla tebligat yapılması zorunludur.

Yukarıda belirtilen 6099 sayılı Kanun’daki e-tebliğat hükümleri yayımı tarihinden (19 Ocak 2011) itibaren 2 yıl sonra yürürlüğe girecek olmasından dolayı bu hususlarda çıkartılacak olan yönetmeliklerin takip edilmesi yerinde olacaktır. Adalet Bakanlığı’nca hazırlanan taslak E-Tebliğat Yönetmeliği’nde elektronik tebliğat adresi; “Muhatap ve tebliğatı çıkaran merciye ait olan elektronik tebligata elverişli kayıtlı elektronik posta adresi” olarak tanımlanıyor.

KEP hesabının, hesap sahibi tarafından kendi nam ve hesabına kullanılması esastır. Hesap sahibinin tüzel kişi olduğu durumlarda; KEP hesabı, Yönetmelik hükümlerinde belirtilen şekilde yetki verilmiş olan işlem yetkilisi tarafından hesap sahibinin nam ve hesabına kullanılır. KEP hesabı kullanılarak yapılabilecek işlemler ve sonuçları KEPHS ile hesap sahibi arasında imzalanan sözleşme veya taahhütname ile belirlenir. Hesap sahibinin ya da işlem yetkilisinin, KEP hesabına erişerek gelen iletileri kontrol etmesi esastır. Mücbir sebep hâlleri dışında KEP hesabına erişilmemesi durumunda o işgünü içinde gelen iletinin ertesi işgünü hesap sahibine ulaştığı ve okunduğu kabul edilir. KEP hesabı kullanılarak gerçekleştirilen tüm işlemlere ilişkin hukukî sonuçlar hesap sahibi üzerinde doğar.

KEP adresi sahibi gerçek veya tüzel kullanıcıların (gönderici veya alıcı), gerçekten o kişi olduklarının adres tahsis/sağlanması aşamasında tespit edilmesi, hesap sahibinin KEP adresiyle ilgili yükümlülüklerinin ve sorumluluklarının farkında olması ve bunları bir sözleşme ve taahhütnameyi bizzat imzalayarak beyan etmesi büyük önem arz taşıyor. Mevzuatımıza göre, KEP sisteminde “gönderici” gerçek

veya tüzel kişilerin, 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde nitelikli elektronik sertifika sahibi olması ve KEP adreslerinin kullanıma açılmasını güvenli e-imzaları ile onaylaması ve KEP gönderilerinde güvenli e-imza kullanması zorunludur. “Alıcı”ların güvenli e-imza sahibi olma zorunluluğu yoktur, elle atılan ıslak imzalarıyla veya güvenli e-imza ile KEP hesaplarının kullanıma açılmasını onaylayabilirler.

KEPHS'nin KEP sistemi üzerinden sunduğu hizmetlere ilişkin olarak oluşturduğu kayıtlar ile KEP delilleri senet hükmündedir ve aksi ispat edilinceye kadar kesin delil sayılır.

Değerlendirme

Hukuken geçerli ve teknik olarak güvenli bir şekilde elektronik posta yoluyla iletişim ve belge paylaşımı günümüzde resmi ve ticari açılarından en temel ihtiyaçlarından biri haline geldi. 5070 Sayılı E-İmza Kanunu'nun "e-belge"yi ilk defa yasal hale getirmesinden sonra, Yeni TTK'nin KEP ile ilgili maddeleri ile ülkemizde ilk defa "e-belge paylaşımı/iletimi"ni de yasal geçerli (senet hükmünde kesin delil) niteliği kazandı.

KEP, e-devlet ve e-ticaret gibi tüm e-dönüşüm uygulamalarının bütün boyutlarıyla hayata geçirilebilmesi açısından stratejik önemi haiz bir araç. Kâğıt, arşiv, postalama ve işlem maliyetlerinin düşürülmesi ve zaman kayıplarının azaltılmasıyla bürokrasinin daha etkin işlemesine, resmi ve ticari işlemlerin hızlı yapılmasına, ticari faaliyetlerin verimli yürütülmesine ve çevrenin korunmasına yüksek oranda katkı sağlayacak. KEP sistemi, elektronik belge paylaşımı ve iletimi dışında çok çeşitli güvenli arşivleme gibi katma değerli servislerin de sunulabileceği, e-imza ve zaman damgasının yaygın ve yoğun olarak kullanılacağı yasal geçerli ve güvenli yeni bir iletişim alanı olacak.

KEP hizmetlerinin, BTK'den yetki alacak KEPHS'ler aracılığıyla, ülkemizde de 2013 yılının ilk yarısında öncelikle bankacılık, finans, telekom ve kamu sektörlerinde uygulamalarla başlaması bekleniyor. KEP'in, kamu ve özel sektörde sağlayacağı verimlilik, tasarruf ve yararlar ile ülkemizin özgün uygulamalarıyla da dünyada öncü ülkelere bir olabilmek fırsatı ve olanağına sahip olduğu değerlendiriliyor.

Kaynakça

25 Ağustos 2011 tarih ve 28036 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Kayıtlı Elektronik Posta Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik"

25 Ağustos 2011 tarih ve 28036 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ"

16 Mayıs 2012 tarih ve 28294 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Kayıtlı Elektronik Posta Rehberi ve Kayıtlı Elektronik Posta Hesabı Adreslerine İlişkin Tebliğ"

7201 Sayılı Tebligat Kanunu

6099 Sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına dair Kanun

Samast, Yüksel, "Kayıtlı Elektronik Posta", 3. Bilgi Teknolojileri Yönetişim ve Denetim Konferansı, 1-2 Mart 2012.

İpek Yolu'nun Başlangıcı: Büyüleyici Çin

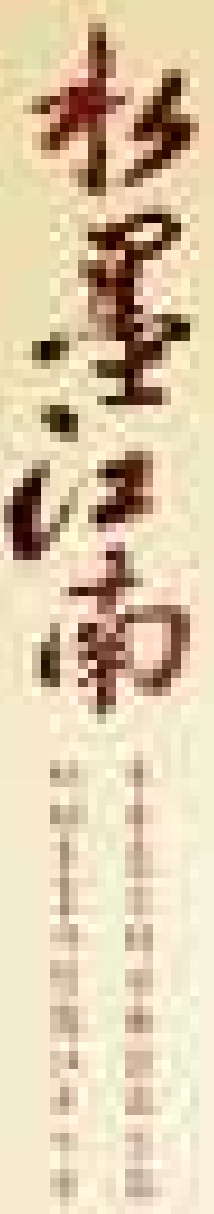
“Türkiye’de 2012 Çin Kültür Yılı” Hakkında Genel Bilgiler:

Asya Kıtasının bir ucunda yer alan Çin ile diğer bir ucunda yer alan Türkiye arasındaki dostça ilişkiler çok eskiye dayanır. Bin yıldan fazla bir süre önce iki ülke halklarını birbirlerine sıkıca bağlayan dünyaca ünlü İpek Yolu, farklı uygarlıklar arasındaki etkileşimde önemli bir adım oldu. Çin Halk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında 40 yıl önce başlayan diplomatik ilişkiler, liderlerin karşılıklı ziyaretlerinin sıklaşması, ekonomik ve ticari işbirliğinin gelişmesi ve kültürel temasların daha da artması ile önemli bir noktaya geldi. 2010 yılında “Çin Halk Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında Stratejik İşbirliği İlişkileri Kurulup Geliştirilmesiyle İlgili Ortak Bildiri” yayınlanıp “Türkiye’de 2012 Çin Kültür Yılı” ve “Çin’de 2013 Türk Kültür Yılı” etkinliklerinin yapılması kararlaştırıldı. Kültür yılı münasebeti ile, Çin Halk Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı ve Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm

Makbule
Kandakoğlu

Bakanlığı'nın düzenleyiciliğinde, Çin Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı, Devlet Etnik İşler Komisyonu, Maliye Bakanlığı, Devlet Radyo, Sinema ve Televizyon Genel İdaresi, Basın ve Yayın Genel İdaresi, Devlet Turizm Genel Müdürlüğü, Devlet Posta Genel Müdürlüğü, Devlet Konseyi Yurtdışındaki Çinli Göçmenler Ofisi, Devlet Tarihi Eserler Genel Müdürlüğü, Çin Edebiyatçıları ve Sanatçıları Federasyonu, Çin Yazarlar Derneği, Çin Halkı Yabancı Ülkelerle Dostluk Derneği'nin katılımlarıyla, Çin Sanat ve Eğlence Grubu'nun uygulamalarıyla, Çin Halk Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Ankara ve İstanbul gibi kentlerde, Kültür Yılı Düzenleme Komitesi'nin eşgüdümüyle bir dizi etkinlik yürütmüş ve yürütecektir. 2011 Aralık ayında Ankara'da yapılan "İpek Yolu'ndan Yeni Sesler" gösterisi ve "Renklerle İpek Yolu" sergisiyle "Çin Kültür Yılı" perdesi açıldı. 2012 Ocak ve Şubat aylarında "Neşeli Bahar Bayramı" adlı kültür etkinlikleri dizisi, Nisan'da "Çin Film Festivali", Mayıs ile Temmuz ayları arasında "İstanbul Uluslararası Sanat Festivali"nde konuk ülke olarak Çin gösterileri, Eylül'de "Çin Çağdaş Sanatlar Sergisi" ve "Dunhuang Sanat Sergisi", Ekim'de iki ülkenin Ulusal Bayram kutlamaları ve Aralık'ta "Çin Kültür Yılı Kapanış Töreni" yapılmış ve yapılacak olan çeşitli etkinliklere örnek olarak verilebilirler.

"İpek Yolunun Devamı: Teknolojik Gelişim":

Aylık Bilişim Dergisi olarak biz de Çin Kültür yılı sebebiyle Çin bilişim sektörüne ilişkin "İpek Yolunun Devamı: Teknolojik Gelişim" başlıklı bir röportaj amaçladık. Pekin Büyükelçiliğimiz vasıtasıyla Çin Halk Cumhuriyeti Sanayi ve Enformasyon Teknolojileri Bakanlığı'na iletilen röportajımız aşağıdadır.

S: Çin global dünyada kendisini ve teknolojisini nerede konumlandırmaktadır? Çin'in gelecek için planları nedir?

C: Çin'in elektronik bilgi üretim gücü statüsü beş yıllık gelişme boyunca daha da pekiştirilmiş ve toplam gücü yeni bir seviyeye yükseltilmiştir.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörü:

- Bilişim ağının değişim ve gelişimini hızlandırmak
- Bilişim ağının genel düzeni hakkında etraflıca bir plan yapmak
- Bilişim servis uygulamalarını arttırmak
- Yeni ortaya çıkan servisleri teşvik etmek ve genişletmek
- Global bilgi ve iletişim servislerini arttırmak
- Telekomünikasyon ağının, yayın ağının ve internetin birleşip kaynaşmasını desteklemek
- İnternetle ilgili hususların sanayileşme sürecinin hızlandırmak
- Güvenlik ve acil durum tepki sürelerini geliştirmek

- Yeşil bilişim ağlarının geliştirilmesini teşvik etmek

Elektronik Bilişim Üretim Endüstrisi:

- Kritik teknolojilerde atılım yapmaya odaklanmak; endüstrinin ana rekabet gücünü arttırmak
- Stratejik ve yeni gelişmekte olan alanlardaki gelişmeye odaklanmak; yeni büyüme alanlarına teşvik vermek
- Kurumları gelişmeleri yönünde desteklemek; akılcı bir işbölümü sistemi yapılandırmak
- Endüstriyel mekânsal dağılımı optimize etmek; bölgesel büyüme yapılanmasını hızlandırmak
- Endüstrinin dengeli bir şekilde gelişmesini desteklemek için yurtiçi ve yurtdışı pazar kaynaklarını koordine etmek
- Yeşil üretime aktif destek vermek; sürdürülebilir ve sağlıklı kalkınmayı sağlamak.
- Ekonomik ve sosyal kalkınmaya hizmet verecek bilişim teknoloji uygulamalarını arttırmak

- Kamusal hizmet sistemlerini geliştirmek; endüstriyel gelişim ortamını optimize etmek

İnternet Endüstrisi:

- Yenilikçi Uygulama sistemleri; önem kazanan internet alanlarının geliştirmek ve gelişmesine yardımcı olmak.
- “Genişbant Çin”i inşaa etmek; iletişim ağı altyapısını optimize etmeyi ve geliştirmeyi desteklemek
- Genel düzenin gelişmesini sağlamak; yeni nesil internetin yayılmasını sağlamak
- Kritik teknolojilerde atılımları yapmak; temel ana endüstrileri yoğunlaşmak
- Üst düzey tasarımı güçlendirmek; gelişmiş ve kapsamlı internet standard sistemleri kurmak
- Düzenleyici sistemleri geliştirmek; sağlam bir internet ortamı yaratmak
- Kurumsal imkanları geliştirmek; internet altyapı yönetimini güçlendirmek
- Sistem yapısını geliştirmek; ağ ve bilgi güvenliğini arttırmak

S: Çin’deki Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) sektörünün büyüklüğü (pazarın hacmi ve cirosu, büyüme oranı ve istihdama ilişkin rakamsal verilerle) hakkında bilgi verir misiniz?

C: 2010 yılında temel telekom kuruluşlarının 113.68 milyar Euro’ u bulan teleservis gelirleri toplamda 1290.07 trilyon Euro’ya ulaştı. Telefon abonelerinin toplam sayısı nüfusun %86.5’lik bir oranı ile 1.153 milyardır. İnternet kullanıcılarının oranı ise nüfusun % 34.3’lük oranı ile 457 milyona ulaştı. Sabit ve mobil telefonların ardından, internet kullanıcıları ve genişbant aboneleri 2008’de artış yaşadı. BİT sektöründeki çalışan sayısı 200 milyonu geçti; GSMH’ da 51.90 milyar Euro büyümeye ve 2.12 milyon işe olanak sağlayan doğrudan 3G ağı altyapı yatırımları 33.46 milyar Euro’ya ulaştı.

S: Ülkenizdeki önemli BİT projeleri nelerdir?

C: “Geniş bant Çin”: kentsel-fiber-eve ve kırsal-genişbant-köye

Q: Çin halkı arasında internet ve sosyal medya kullanım oranı nedir?

A: İnternet kullanıcıları dünya ortalamasının üzerinde, %34.3 nüfus oranı ile 457 milyona ulaştı. Bunlardan 332 milyonunu kentsel internet kullanıcıları, 125 milyonunu ise kırsal internet kullanıcıları oluşturuyor.

S: BİT sektörünün düzenlenmesi ve koordinasyonu için neler yapılıyor? Bu amaçla faaliyet gösteren kurumlarınız var mı?

C: Endüstri düzenleyici sistem kademeli bir şekilde geliştirildi. Telekom kurumları yeni bir birleşme sürecini tamamladılar. Yeniden birleşmenin ardından China Telecom, China Mobile ve China Unicom 3G lisansları aldılar. Daha sonrasında öncelikli olarak bu üç temel kurumun

tam servis işlemleri ve yirmi binden fazla pazara değer katan telekom kurumunun pazar düzeni oluşturuldu. Endüstri ve Bilişim Teknolojileri Bakanlığının oluşturulmasından sonra, bakanlık uluslararası finansal krizlerin etkilerinin azaltılmasında olduğu kadar endüstriyel ve yeniliklere uyum sürecinde aktif bir şekilde rol alındı. Bununla birlikte ağ ve bilgi güvenliği, birlikte çalışılabilirlik, pazar ve hizmetler, iletişim altyapısı vb. alanlarda denetimler daha da arttırıldı ve endüstri düzenleyici sistemi geliştirilerek kademeli olarak sistem geliştirdi.

S: Siber Güvenlik ve Bilgi Güvenliği konusunda kişisel ve kurumsal farkındalığı arttırmak adına neler yapılıyor?

C: Ağ ve bilgi güvenliği yeteneği önemli bir derecede arttırıldı. Yönetim Sistemleri altyapısı kuruldu ve düzenleyici standartlar teşvik edildi. Ağ ve bilgi güvenliği araştırmaları ve geliştirmeleri ile altyapı

oluşturulmasında büyük aşamalar kaydedildi. Bilgi güvenliğinin takibi, ağ güvenlik koruması, acil durum yönetimi ve endüstrinin kendini düzenlemesi etkili bir şekilde ilerletildi, ağ ortamı ve düzeni açık bir şekilde geliştirildi ve ağ güvenlik koruması ve acil durum yönetimi seviyesi belirgin bir şekilde arttırıldı.

S: Ülkenizin BİT sektöründeki en önemli problemleri nelerdir?

C: BİT sektöründe problemler ve çelişkiler kayda değer başarılar olarak önem arzeder. İlk olarak BİT sektörünün ulusal ekonominin yapısal düzenlemedeki rolü arttırılmalı, hizmet bilgilendirme ve sanayileşmesinin son derece entegre olabilmesi durumu geliştirilmelidir. İkinci olarak BİT sektörünün gelişimindeki yapısal çelişkiler görece daha belirgindir, sanayi stratejik dönüşümün derinleştirilmesine ihtiyaç vardır. Üçüncü olarak kırsal ve kentsel kesim arasında iletişim servisleri açısından büyük bir boşluk bulunmaktadır, bilişim yapısındaki rekabetin daha da geliştirilmesi gerekir. Dördüncü olarak yeni gelişmekte olan ağ ekonomik gelişmelerine rehberlik edecek yönetim politikaları eksiktir, küçük ve orta ölçekli kurumların desteklenmesi ortamların geliştirilmesi gerekir. Beşinci olarak ağ ve bilgi güvenliği konuları giderek geliştirildi, ağ ve bilgi güvenliği ve acil haberleşme güvenlik sistemi henüz kusursuzlaştırıldı. Ve son olarak, kurumsal haberleşme kontrol mekanizması ve kuralların daha da güçlendirilmesi, teknik araç ve ekipmanların denetim ve kurallarının geliştirilmesi gerekir.

Kaynaklar:

- “Twelve-Five” Plan of the Telecommunications Industry issued on May 4, 2012 by the Ministry of Industry and Information Technology of the People’s Republic of China
 - “Twelve-Five” Plan of the Electronic Information Industry issued on February 24, 2012 by the Ministry of Industry and Information Technology of the People’s Republic of China
 - “Twelve-Five” Plan of the Internet Industry issued on May 4, 2012 by the Ministry of Industry and Information Technology of the People’s Republic of China
- <http://turkish.cri.cn/2012year/home.htm>

Foxconn, Türkiye’de bir milyon bilgisayar üretti

Türkiye’de 1 milyon bilgisayar üretilip tamamı ihraç edilirken Ekonomi Bakanı Çağlayan, Özel Ekonomik Bölgeler Tasarısı’nı bu yıl içinde yasalaştırmak istediklerini açıkladı.

İki yıl imzalanan anlaşmayla Türkiye’de kurduğu fabrikalarında seri üretime başlayan Foxconn, ilk ve 1 milyonuncu bilgisayarını Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan’a hediye etti. 27 Temmuz 2012’de gerçekleştirilen törende konuşan Foxconn Türkiye Genel Müdürü Tuna Kardeş, Foxconn firmasının dünyada 1 milyon 200 binden fazla çalışanı olduğunu, 2011 yılında 117 milyar dolarlık satış cirosu yakaladığı ve dünyanın en büyük 50 şirketi arasında yer aldığını söyledi. Foxconn’un 5-6 ülkeyi değerlendirerek Türkiye’de yatırım kararı aldığını dile getiren Kardeş, Türkiye’de 2010 yılında yatırım

anlaşması imzalandığını, 2011’in Ocak ayının başında fabrikayı hazır hale getirdikleri, şubat ayı sonunda açılış yapıp seri üretime başladıklarını anlattı. “1 milyon bilgisayar ürettik ve tamamını ihraç ettik. Bugüne kadar 411 milyon doları aşkın bir ihracat geliri sağladık” diyen Kardeş, Türkiye’ye bugüne kadar 40 milyar dolar yatırım yapıldığını belirtti. Avrupa Serbest Bölgesi’nde yatırım kararı aldıklarını açıklayan Kardeş, Avrupa serbest bölgesinde 420 çalışanları bulunduğunu bildirdi. Çorlu’daki Avrupa Serbest Bölgesi’nde (ASB) Hewlett-Packard (HP) için masa üstü

bilgisayar (PC) üretimine başlayan 13 bin metrekarelik bir büyüklüğe sahip bölgesel üretim tesisi, 2 bin kişiye ulaşacak istihdam fırsatı sunmayı hedefliyor.

Bilişim sektöründe 2 milyar Dolarlık açık var
Törende konuşan Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan, Türkiye’nin gelişiminde üretim, istihdam ve yatırım kadar bilişim sektörünün de etkisi olduğuna dikkat çekti. Türkiye’de her iki evden birinde bilgisayar ve İnternet erişimi olduğunun altını çizen Çağlayan bilişim sektöründeki gelişmenin önemine işaret etti. Bilgi işlem ürünlerinde önemli bir dış ticaret

açığı bulunduğu değinen Çağlayan, “Yapmış olduğumuz çalışmalarda bilgisayarlar üzerinde 2011 yılında yaklaşık 2 milyar dolarlık bir dış ticaret açığımız var” dedi.

Dünya çapında bilişim sektörünün büyüklüğünün 2,3 trilyon dolar olduğunu bildiren Çağlayan, “Bizde ise bu rakam 31 milyar dolar. 2023 hedeflerimiz doğrultusunda sektörün 160 milyar dolarlık bir pazar büyüklüğüne erişmesini planlıyoruz. Ama ümit ediyorum ki Foxconn firmasının ihracatından da görüldüğü gibi, Türk insanın zekâsı ve kabiliyetiyle Türkiye’nin gelecek dönemdeki başarısı bu sektörü 200 milyar dolar seviyesine rahatlıkla çıkartacaktır” diye konuştu. 19 serbest bölge bulunduğu, geçen yıl itibarıyla bu bölgelerde 22,5 milyar dolarlık ticaret hacmine ulaştıklarını söyleyen Çağlayan, yeni nesil bir serbest bölge anlayışına gideceklerini vurgulayarak sözlerini şöyle sürdürdü:

“Serbest bölgelerde de yeni anlayışımızla Özel Ekonomik Bölgeler (ÖEB) konseptine geçiyoruz. Özel Ekonomik Bölgeler konseptimizde sektörel bazda kümelenmeler de yapılacak. EKK’da hazırladığımız ‘ÖEB Kanun Tasarısı’nı Bakanlar Kurulu’nda görüşüp süratli bir şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne sunacağız. Bu yıl itibarıyla ‘Özel Ekonomik Bölgeler Tasarısı’nı inşallah yasalaştıracacağız” diye konuştu.

2013'te Türkiye, "Akıllı ev"le buluşacak

İlk "Akıllı ev" ile 2002 tanışan Türkiye'yi, 2013'te hayata geçireceği projeye TTNET, akıllı evlerle buluşturmayı planlıyor.

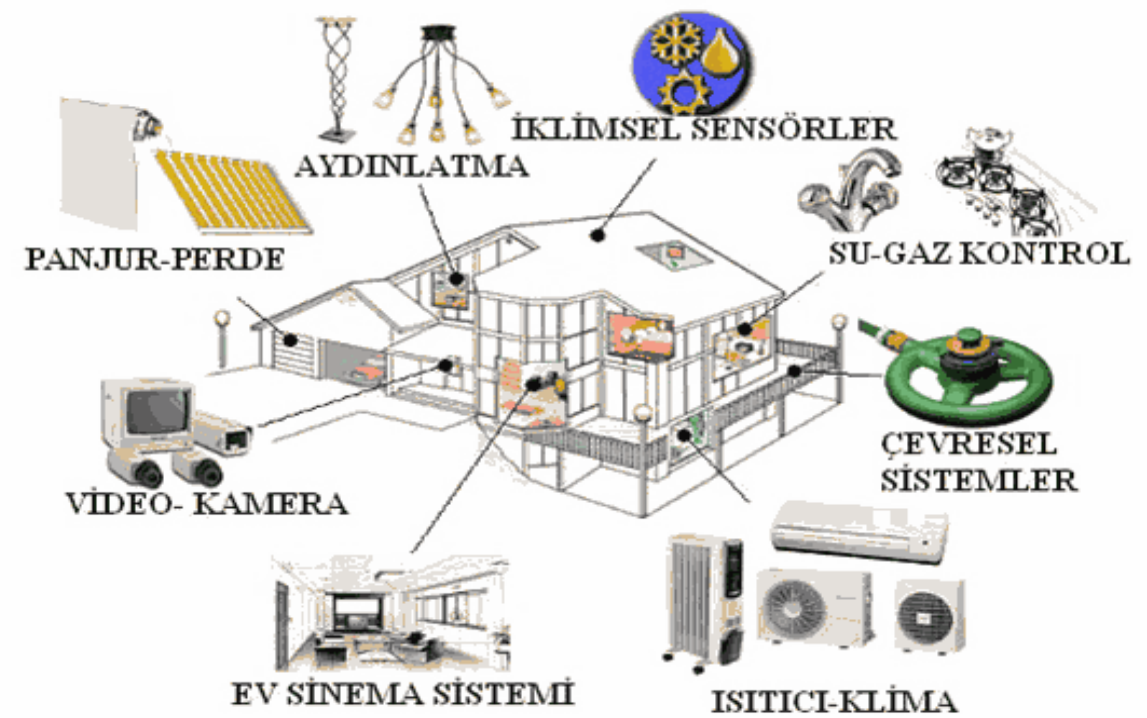

Gelecek projelerinden söz eden TTNET Genel Müdürü Tahsin Yılmaz, fiber altyapıyla birlikte daha da hızlanan İnternet'in tüm yaşam alışkanlıklarını değiştireceğine dikkat çekti. Rekabetin artık veride ve bütünleşik iletişim hizmetlerini sunabilme noktasında olduğuna işaret eden Yılmaz, fiber dönüşümün ardından akıllı ev dönüşümünün başlayacağını vurguladı. Yılmaz, "2013'te evlere sadece bir kutu koyarak akıllı ev projemizi hayata geçireceğiz. O kutu eşiniz ve çocuğunuz eve geldiğinde size mesajla bilgilendirme yapacak. Çamaşır makinesini çalıştıracak, perdeleri ve garaj kapısını açacak" dedi.

Türkiye'nin bilgisayarla donatılmış ilk akıllı evi, 7-10 Şubat 2002 tarihleri arasında Lütfi Kırdar Rumeli Fuar Merkezi'nde gerçekleştirilen "Compex Digital 7. Ev ve İş Yaşam Teknolojileri" Fuarı'nda kuruldu. Fiyatı o dönem 119 milyar lira olarak belirlenen 145 metrekarelik akıllı ev,

mutfak, hobi odası, salon/eğlence odası, çocuk odası ve home office'den oluşuyordu. Akıllı ev ve içindeki cihazlar, 24 saat 7 gün İnternet erişimli herhangi bir araçtan, kilometrelerce uzaktan kontrol edilebiliyordu. Cep telefonu ya da benzer İnternet erişimli bir cihaz ile evin sıcaklığı ayarlanabiliyor, güvenlik ve hırsız alarmı açılıp kapatılabiliyordu. Akıllı eve hırsız geldiğinde ise ev size ve güvenlik merkezine SMS ile mesaj gönderiyordu.

Aslında, yaşanan yerdeki cihazların elektronik ortamda bir araya gelip yaşamı kolaylaştırmasıyla oluşan akıllı evler, binanın içindeki her sistemin birlikte çalışmasının sağlandığı akıllı çalışma ortamlarıdır. Yaşayan bir organizmaya dönüşmüş binalar olan bu ortamlar, otomasyon sistemleri ve sensörleri ile tepkinize karşılık veren sistemler barındırıyor.

Genç Bilişimciler Derneği Başkanı Kaan Aksay:

Ankaralı girişimciler için kurulan “İşkalesi”, Türkiye’de girişimciliğin artmasına destek olacak

Ankara, bilişim çağının rekabet kaleleri arasına yeni bir çalışma biçimiyle katılıyor. Son 5 yılda tüm dünyada hızla yayılan yeni nesil bir çalışma modeli olan “bağımsız ama beraber çalışma, işbirliği, iş arkadaşı, yardımcı işçi-coworking” bir örneği olan İşkalesi, Haziran 2012’de kuruldu. Ankara’daki ilk coworking merkezi olan İşkalesi, Genç Bilişimciler Derneği koordinasyonunda, Ankara Kalkınma Ajansı’nın finansal desteği ve Metunet Limited Şirketi’nin ortaklığıyla açıldı.

Daha çok serbest çalışan ve girişimcilerin ilgi gösterdiği bu çalışma modelinde kişiler, bir merkezde birbirlerinden bağımsız ama beraber olarak çalışabiliyor. Bir çalışma ortamı olmanın yanında bir yaşam alanı da olmayı hedefleyen İşkalesi, Ankara’nın bilişim ve yenilikçilik yarışında bir adım daha öne geçmesi için isimlerin bir araya geleceği bir kale olmayı hedefliyor.

İşkalesi’nin koordinatörü ve Genç Bilişimciler Derneği’nin Başkanı olan Kaan Aksay ile Ankara’nın ilk coworking merkezini açmalarını konuştuk.

Emek semtinde kurulan İşkalesi, bilişim ve yaratıcı sektörlerde serbest/akademik çalışanlar, üniversiteler, yeni mezun olan/olacaklar, dijital ve sosyal girişimcilerle etkileşime girmek isteyenleri bir araya getirecek. İşkalesi koordinatörü Aksay, yaklaşık 40 üyesi bulunan merkezin Ankara’nın bilişim ve yenilikçilik yarışında bir adım daha öne geçmesini hedeflediğini vurguladı.

Aslıhan Bozkurt

- Coworking nedir? Bu kavram ilk olarak ne zaman kullanıldı? Gelişim sürecine ilişkin bilgi verebilir misiniz? Terimin tam karşılığı olarak Türkçe’de “teşriki mesai” kavramını kullanabilir miyiz? Bu çalışmanın dünyadaki benzer örneklerini bizimle paylaşır mısınız?

-Coworking kelimesi, “collaborational working”in kısa halidir. Yani, “işbirliği içinde çalışmak” demektir. Brad Neuberg isimli bir Amerikalı girişimci, ilk kez 2005 yılında bu kavramı kullanmaya başlamış. Neuberg, o zamanlar ofisi olmadan sürekli cafelerde çalışıyormuş. Zamanla buralarda kendi gibi çalışan kimseler ile tanışmış. Bir süre sonra cafelerde çalışmanın zorluk ve sıkıntıları nedeniyle önce hergün birinin evinde çalışmışlar. Sonra grup büyüyüp evlere sığamaz hale gelince, kendilerine ortak bir yer tutmuşlar. Böylece ilk coworking merkezi kurulmuş ve bu konsept yedi yılda hızlı yayılmış. Coworking, bir çalışma modeli aslında. Bu

modele “bağımsız ama beraber çalışma” da diyorlar. Benzer kafayapısında olan, farklı sektörlerde çalışan kişilerin bir arada çalışıp hem işsel hem de sosyal ihtiyaçlarını giderirken aynı zamanda bir sinerji yaratmaları amaçlanıyor bu modelle. Coworking merkezleri sadece bir araç bu modelde. Türkçe’deki “Teşriki mesai” kavramı tam karşılığı değil aslında. Teşriki mesai yapmak, aynı işyerinde beraber çalışmak anlamına gelen bir kavram. Ama coworking kavramını anlatırken biz de teşriki mesai kavramını kullanıyoruz. Çağrışım yapması için... Bu modelin uygulandığı merkezler bütün dünyada artık mevcut. En yoğun olduğu bölgeler, doğal olarak Avrupa ve Kuzey Amerika kıtası. The Hub, adında bir marka var. Bunlar, tüm dünyada 25 ülkeye yayılıp bir coworking franchise (hak, ayrıcalık, imtiyaz, muhafiyet, dokunulmazlık, satış tekeli hakkı, üyelik) kurmuş. Diğer merkezler ise, bir veya iki şubeli yerler.

Bu yerlerin çoğu Türkiye’de, tam karşılığı olmayan not for profit (kâr amacı

gütmeyen şirketler) olarak görülüyorlar. Dünya geneline baktığımızda ise bizim ülkemizden başka devlet desteği ile kurulan coworking merkezleri en çok İngiltere’de bulunuyor. Orada verilen destekler çok yüksek olduğu için çok daha büyük merkezler kurulabiliyor.

-Alternatif bir çalışma modeli olan Coworking trendi dünyada hızla yaygınlaşmakla beraber henüz ülkemizde örnekleri yavaş yavaş görülüyor. Özellikle Ankaralı girişimciler ve ofis arayışındaki tüm girişimciler için önemli bir proje olan İşkalesi, bu alanda Türkiye’de ilk örnek mi? Başka örnekler var mı?

-Biz Türkiye’nin ilk coworking merkezi değiliz. İstanbul’da İdeapol adında bir yer daha var. Ayrıca Hub İstanbul, yakın zamanda açıldı. İşkalesi, Ankara’nın ilk coworking merkezi olarak hizmet vermeye başladı. Umuyoruz yakın zamanda tüm Türkiye’de sayımız artacak.

- Ankara Kalkınma Ajansı, İşkalesi projesine ne kadarlık bir finansal destek verdi?

-İşkalesi projesi, Genç Bilişimciler Derneği’nin bir projesidir. Projemizi hayata geçirebilmek için Ankara Kalkınma Ajansı’nın 2011 yılında açtığı Mali Destek Programı’na başvurduk. Bağımsız değerlendiriciler tarafından projemiz desteklenmeye değer bulundu. Bir sivil toplum kuruluşu (STK) olduğumuzdan Ankara Kalkınma Ajansı, proje bütçemizin yüzde 75’i kadar bir tutarı hibe desteği olarak bize sağladı. Yani bu projenin hayata geçmesi konusunda Ankara Kalkınma Ajansı’nın çok büyük bir desteği bulunuyor. Başta Ajans Genel Sekreteri Asım Balcı, olmak üzere tüm ajans uzmanları projemiz ile yakından ilgilendiler ve ellerinden gelen desteği sağlamaya devam ediyorlar.

-İşkalesi projesi nedir? Kriter, değerleriniz ve felsefeniz hakkında bilgi verir misiniz?

-İşkalesi biraz önce de söz ettiğim gibi, coworking çalışma modelinin uygulandığı bir coworking merkezidir. İşkalesi'nin değerlerini "Girişimcilik, İşbirliği, Saygı, Tolerans, Misyon, Çeşitlilik" olarak sıralayabiliriz. Yani bu merkezden yararlanmak isteyen kişilerin, girişimci bir ruha sahip olmaları, işbirliği içinde çalışmaya yatkınlıkları, diğer kişilere karşı saygılı davranmaları, tolerans sahibi olmaları, bir misyonlarının bulunması ve farklı sektörlerden gelmeleri bizim için önemli noktalar.

İşkalesi'nin felsefesini ise şöyle özetleyebiliriz:

Öncelikle işlevsel, davetkâr ve enerji verici bir mekân oluşturmak, sonra İşkalesi'nde değerlerini taşıyan (girişimcilik, işbirliği, saygı, tolerans, misyon ve çeşitlilik) ve bu mekânda çalışmak isteyen insanlardan oluşan bir topluluk oluşmasını sağlamak, doğru kişilerin doğru zamanda doğru yerde

olmaları sonucunda yeniliği (inovasyon) ortaya çıkarmak.

-Metunet Limited Şirketi'nin ortaklığıyla Haziran'da açılan İşkalesi nerede kuruldu? İşkalesi, girişimcileri tanıma ve destekleme adına nasıl bir yapıyla yürütülüyor? Girişimcilere nasıl çalışma alanları sunuyorsunuz?

-İşkalesi, Emek semtinde kuruldu. Kuruluş yerini bulmak için ben şahsen sokak sokak gezdim Ankara'yı. Sonuç olarak en uygun semtin Emek olacağını fark ettik. Hem ulaşım kolaylığı hem de üniversitelere yakınlık anlamında Emek, çok uygun bir yer. Sonra bu semtte bir yer aramaya başladık ve şimdiki binamızı bulduk. Aslında bu binayı bu proje başlamadan çok daha önce görmüştüm ama kesin tutulmuştur diye bakmamıştım. Yer arama sürecinde binanın hâlâ boş

olduğunu gördüğümüzde hemen binayı kiraladık.

Binamız, toplamda 3 kattan oluşan bir müstakil bina. Bodrum katında 25-40 kişiyi alabilecek tam teşekküllü bir eğitim salonu, giriş katında 1 adet 4 kişilik 1 adet de 6 kişilik toplantı odası, üst katta ise 30 kişilik açık çalışma alanı bulunuyor. Ayrıca binamızda bir adet küçük mutfak ve bir adet özel görüşmelerin yapılacağı telefon odası mevcut. İnternet altyapısı olarak da 15MB sınırsız metro İnternet kullanıyoruz.

- Ankara'nın bilişim ve yenilikçilik yarışında bir adım daha öne geçmesi için İşkalesi projesi kapsamında kimlerin bu projeye bir araya getirilmesi hedefleniyor?

-Bu proje kapsamında Ankara'da iş yapan serbest (freelance) çalışan, serbest danışman, akademik kişi, yazılımcı, tasarımcı, yazar ve grafikerlerle tabi ki girişimcileri bir araya getirmek istiyoruz.

-İşkalesi ortam, süreklilik ve ek fırsatlar açısından girişimciler neler sunuyor? Benzer merkezlerden farkınız ve avantajlarınız nedir?

-Burası öncelikle fiziksel bir mekân. Bir offline topluluk ve grup değil. Bu nedenle öncelikle girişimcilere mekân desteği sağlıyoruz. Ama sadece mekan değil burası. Burada çalışacak kişilerle bir ruh bulacak bir mekân.

Ayrıca herkesin üye olabileceği bir yer değil burası. Üye olmak isteyen kişilerle bir görüşme yapıyoruz ve buraya uygun değilse veya burası o kişiye yarar sağlamayacaksa o kişiyi üye olarak kabul etmiyoruz. Benzer yerler teknokentler içinde var ama o yerlerden yararlanmak kolay değil. Ayrıca kiralık hazır ofis hizmeti veren yerler de var. Ama onlar sadece masa sandalye veriyor, bir topluluk oluşturma amaçları yok.

-Eğitim çözümleri üreten ve mini ofis hizmetinin verildiği İşkalesi'nden yararlanmak için merkeze nasıl üye olunuyor? Üyelik için hangi paket uygulamalarınız var? Kaç üyeniz bulunuyor? Kimler, hangi kurumlar ne gibi destek ve katkı veriyorlar?

-Merkeze üye olmak için İşkalesi'ne gelmeniz gerekli. Kısa bir görüşme yapıp hem başvuran kişileri tanımaya hem de merkezi tanıtmaya çalışıyoruz. Eğer iki tarafta memnun kalırsa üye yapılıyor. Merkezden yararlanma konusunda 3 modelimiz var. Spor salonu üyeliği gibi. Ayda 5 kez, ayda 10 kez veya açık olan hergün şeklinde. Şuan merkezimizin yaklaşık 40 üyesi var. Başta Ankara Kalkınma Ajansı destek veriyor projeye. Onun dışında Ankara'da faaliyet gösteren JCI Çankaya, AIESEC ve Ankara Google Developer Grubu bize manevi destek sağlıyorlar.

- İşkalesi'nin İnternet girişimciliği eğitim programı ne zaman başlayacak? Eğitim programı kaç saat olacak ve ne kadar katılımcının bu hizmetten yararlanması planlanıyor?

-Projemiz kapsamında Eylül ayı içerisinde, Educare firması tarafından 25 kişiye 96 saatlik ücretsiz İnternet girişimciliği eğitimi vereceğiz. Bu eğitim kapsamında katılımcılara yeni nesil web programlama, yeni nesil web tasarımı, pazarlama ve girişimcilik eğitimi sunulacak. Eğitim sonrası katılımcılar, "İnternet Girişimcisi Sertifikası" sahibi olacak. Eğitim programına katılmak isteyen kişilerin, <http://www.iskalesi.com/egitimler> adresindeki formu doldurmaları yeterli. Başvuruları inceledikten sonra dernek yönetimi olarak uygun bulduğumuz kişilere geri dönüş yapacağız.

-Türkiye'nin başka illerinde bu merkezler kurulacak mı?

-En büyük isteğimiz de bu. Dünyada bin 800'den fazla örneği olan bir çalışma modelinin Türkiye'de olmaması zaten çok üzücü. Biz bu merkezlerin sayısının artmasını istiyoruz. Türkiye'de girişimciliğin artması konusunda çok büyük destek olacak bir hareket bu. Bu proje ile beraber önümüzdeki yıl bu sayının hızla artacağını umuyoruz.

-İşkalesi'nin önümüzdeki günlerde özellikle bilişim sektöründeki girişimciler için başlatacağı programlar var mı?

-Girişimcilik ve özellikle de İnternet girişimciliği konusunda uzman kişiler tarafından bu konuya ilgi duyan gençlere ve İşkalesi üyelerine aylık semineler vermeyi, başta Ankara üniversiteleri olmak üzere birçok üniversitede coworking çalışma biçimi, mobil çalışma ve freelance çalışma hakkında tanıtım toplantıları ile speed networking etkinlikleri düzenlenmeyi planlıyoruz.

Bilişimin, çevre dostu olarak yapılanması (*)

Cevre kavramı ve yaklaşımları, dünyada yaşanan sosyal, ekonomik ve siyasi gelişmelere ve çevre sorunlarının yol açtığı sonuçlara bağlı olarak son 25 yılda önemli ölçüde değişime uğradı ve çevreye olan duyarlılık son yıllarda hızlı biçimde arttı. Son 200 yıldır süregelen üretim ve tüketim alışkanlıkları dünyanın ekolojik dengesini önemli derecede etkiledi. Sanayi devrimi ile gelişen üretim, başta hava emisyonları ve tehlikeli atıklar nedeniyle üzerinde yaşadığımız dünyayı büyük ölçüde kirlletti. Bu durum ülkeleri çevresel kirliliği ve sonuçlarını kontrol etme konusuna uluslar arası bağlayıcı çözümler aramaya sevk etti. Bu bağlamda tüm üretim ve tüketim alanlarında olduğu üzere bilişim sektöründe de çevre dostu/çevreye duyarlı kavramları ön plana çıktı, Bilişim teknolojileri (BT), yaşamın her alanında standartlarını arttırırken, çevreye zararı da en aza indirmenin yollarını bulmak ve tükettiği doğal kaynakları verimli olarak kullanmak zorunda kaldı.

Çoğu kez elektronik sanayine "temiz sanayi" gözüyle bakılmasına karşın, bu sektörde kullanılan kimyasal maddeler, gazlar ve ortaya çıkan artıklar, çevre için çok tehlikeli olabiliyor. Bu sorun, gerek gelişmiş ve gerekse gelişmekte olan ülkelerde gerektirdiği ciddiyetle ele alınmıyor.

Bilişim sektörü öncüleri, çevreci BT'nin fiziksel olarak, daha az yer kaplayan, daha hafif, daha az ısı yayan, daha sessiz, daha az enerji tüketen, geri dönüşebilir malzemeden üretilmiş ya da geri dönüşümü mümkün ve çevreye atık olarak en az zararı veren ürünlerin üretilmesindeki en önemli ortak payda olduğunu belirtiyorlar. Çevreci BT, az enerji kullanmak, üretirken çevreye zarar vermemek, zararlı kimyasalların kullanımını sınırlamak, atığa dönüşebilir/kolay ayrıştırılabilir tasarımları da içine alıyor.

Çevreci bilişime gün geçtikçe daha fazla önem verilmesinin nedenlerinden bazıları şöyle sıralanıyor:

- Enerji maliyetlerinde ortaya çıkan artışlar,
- Küresel ısınma ve etkileri,
- Özellikle ABD ve Avrupa Birliği'nde (AB) enerji verimliliği, toksit maddeler ve sera gazı emisyonlarını kapsayan yasa ve mevzuatlardaki artışlar (RoHS ve WEEE gibi AB yönergeleri),
- BT organizasyonları, üretici şirketler, kurumsal politikalar ve devlet politikaları gibi ilgili tarafların çalışmaları,
- Çevreci bilişime ilginin artması,
- Standartlarına uyumlu ürünler üretilmeye başlanması ve enerji tüketimini azaltan ikame teknolojilerin devreye girmesi.

Bilişimle iç içe olan çevre teknolojileri, "Ekonomik ve sosyal faaliyetleri birlikte ortaya çıkan, çevre ve

insan sağlığını tehdit eden etkileri en aza indiren ve doğal kaynakları en verimli şekilde kullanarak bunları sürdürülebilir hale getiren teknolojiler" olarak tanımlanıyor.

Çevre dostu teknolojiler, dört başlık altında toplanabilir: **1.** Oluşan etkileri ortadan kaldırmaya yönelik teknolojiler: Üretim sonucunda ortaya çıkan atık ve etkilere müdahale etmeye yöneliklerdir.

2. Süreç değişikliği ile hammadde, enerji girdilerini ve atık çıktılarını en aza indiren teknolojiler: Üretimde daha az hammadde, kimyasal madde ve enerji, kullanarak daha az ve daha zararsız atık üreten süreçleri kapsıyor. Bunun yanında üretilen ürünün de daha az zararlı olması önem taşıyor.

3. Geri dönüşüm, geri kazanım ve yeniden kullanım teknolojileri: Son zamanlarda sıkça görülen, yan ürün sinerjisi gibi yeni yaklaşımlarla zenginleşen teknolojiler.

4. Eski ve geleneksel çevre dostu teknolojiler: Yapıları gereği çevreye zarar vermeyen teknolojiler.

Daha az enerji harcayan bilgisayarlar, geri dönüşümlü telefonlar, kurşun kullanımının en aza indirildiği teknolojik ürünlerin hepsi yaygınlaşan teknoloji kullanımı karşısında çevrenin korunmaya alınması bilinci doğrultusunda gelişen çevreci teknoloji örnekleri olarak gösteriliyor.

Ayrıca, son dönemde hız kazanan yenilenebilir enerji yatırımları da, bu yatırımlarda bilişim teknolojileri de kritik bir rol oynuyor. Alternatif enerji yatırımları rüzgârı, bilişim sektörünü de olumlu etkileyecek. AB, 2010 yılında tüketilecek elektriğin yüzde 22'si yenilenebilir enerji kaynaklarından oluşmasını sağlamayı hedefliyor. Yenilenebilir enerjide Ar-Ge'ye önem vermek, kaynakları verimli kullanmak için bilişimden yararlanmak ve teknolojiye öncü olmayı öğrenmek çok önem kazandı. Yenilenebilir enerji yatırımları için kontrol sistemleri, iletişime yönelik çözümler, ağ kurma, olasılık ve tahmine yönelik yazılımlar ve en uygun şekle sokma-simülasyon yazılımları geliştirilmesi bilişimciler açısından öncelikli hale geldi.

Bunun dışında, 2009 yılında Stuttgart'ta düzenlenen Bilişim Teknolojileri Zirvesi'nde de bilişim teknolojilerinin iklim değişikliğini önlemek için ne şekilde kullanılabileceği konusuna geniş olarak yer verildi. Siemens, Alman Telekomu ve yazılım şirketi SAP'in ortaklaşa yaptığı bir araştırmada, akıllı yazılımlar sayesinde Alman sanayisinin, 2020 yılına kadar karbondioksit üretimini yaklaşık dörtte bir oranında düşürmesinin mümkün olduğu açıklandı. "Bilişimin çevre kirliliğini azaltmaya" yönelik Gartner'ın 2008 başında hazırladığı raporda, BT yapılanmalarında çevresel faaliyetler için kurumların atması gereken on adım şöyle sıralanıyor:

1. Çevre politikası ve stratejilerini belirleyin,
2. Süreci ölçümleyin ve analiz edin,
3. Çevreci kültürü oturtun,
4. Gerekli değilse lütfen kapatın,
5. Veri merkezinde enerji tasarrufu için bütünsel hareket edin,
6. Veri merkezlerinde "her zaman açık"tan "her zaman ulaşılabilir" mantığına geçin,
7. Enerji faktörünü her karar aşamasında hesaba katın,
8. Çevreci yazıcıları ve çıkışları garantileyin,
9. Teknoloji üreticilerini zorlayın,
10. Teknoloji üreticilerinin kendi çevresel programlarını inceleyin.

(*) TBD Ankara Şube, Bilişim ve Çevre Grubu Araştırması

Başkent teknokentlerinden güç birliği:

**TECH
ANKARA**

ODTÜ, Bilkent Cyberpark, Hacettepe, Gazi, Ankara ve ASO teknokent, bir ilki gerçekleştirip başkentini bilişim ve teknoloji potansiyelini geliştirmek için işbirliğine gidiyor. İmzalanan protokolle, öncelikle teknokentler arasında oluşturulacak işbirliğine kalıcı bir kurumsal kimlik kazandırılıp örnek bir yönetim modeli geliştirilecek. İşbirliğiyle, Ankara'nın "teknolojinin başkenti" olması konusundaki marka değeri arttırılacak.

Fatma Ağaç

Türkiye'de 2001 yılında 4691 sayılı yasayla kurulan teknokentler, işbirliklerine başladı. "Memur kenti" imajıyla ünlenen başkentte, bu imajı değiştirecek bir süreç yaşanıyor. Bilişim, savunma, elektronik, telekomünikasyon ve medikal sektörleri konusunda Türkiye'nin en köklü ve büyük teknokentlerine sahip olan Ankara, "Düşünen, tasarlayan ve üreten bir şehre" dönüşüyor. Ankara'daki 6 teknokent, aralarındaki iletişim ve işbirliğini artırmak amacıyla, Ankara Kalkınma Ajansı'nın (AKA) desteği ve Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) koordinasyonunda bir araya geldi. "Ankara Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin Potansiyelinin Tespit Edilmesi, Tanıtılması ve Harekete Geçirilmesi Projesi" ile, Ankara teknoloji geliştirme bölgelerinin (TGB) sahip olduğu potansiyel, mevcut durum analizleriyle saptanıp bu potansiyelin hazırlanacak bir yol haritasıyla harekete geçirilmesi planlandı. Gerçekleştirilecek faaliyetler için işbirliği mekanizmalarının geliştirilmesinin

hedeflendiği projeye ayrıca, Ankara TGB'leri için bir yönetim modeli geliştirilip kalıcı olması da amaçlandı. Ankara'nın teknoloji merkezi imajının tanıtılması ve Ankara TGB'lerinin Ankara'nın kalkınması yönünde birlikte hareket etmesi de amaçlar arasında yer aldı. Bu amaç doğrultusunda Ankara Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi (ANKUTEK), Bilkent Cyberpark, Gazi Teknopark, Hacettepe ve ODTÜ Teknokent ile henüz kurulum aşamasında olan Ankara Sanayi Odası Teknoloji Geliştirme Bölgesi (ASO Teknopark) arasında, 6 Nisan 2012'de işbirliği protokolü imzalandı. Ankara teknokentlerinin ortak kurduğu yapının ismi, teknoloji ve Ankara'nın birleşiminden oluşan TechAnkara olarak belirlendi. Ankara inovasyon ekosisteminin geliştirilmesi, tanıtılması ve iyi değerlendirilmesi için gerekli koordinasyonu sağlayıp ortak hareket etmek üzere imzalanan işbirliği protokolüyle, ulusal ve uluslararası platformda ortak hareket edilmesi, bölgeye daha fazla yerli ve yabancı

yatırımcının çekilmesi hedefleniyor. İşbirliği kapsamında hazırlanacak yeni bir yol haritası ile Ankara, bilişim vadisi olma yolunda ilerleyecek.

TechAnkara'nın hedefleri şöyle sıralanıyor: "İşbirliği ve koordinasyonu arttırmak; işbirliğine kalıcı bir kurumsal kimlik kazandırmak; teknokentler arası işbirliğini pekiştirecek bir yönetim modelini geliştirmek ve bu modelle Türkiye'deki diğer bölgesel kümelenmelere örnek teşkil etmek; teknopark paydaşlarının ihtiyaçlarına yönelik bir yol haritası çıkarmak; bölgeye daha fazla yerli ve yabancı yatırımcı çekmek, Ankara'nın teknolojinin başkenti olması konusundaki marka değerini arttırmak."

Protokole imza atan teknokentlerin tüzel kişilikleri ve faaliyetleri devam edecek. İşbirliği sürecinde toplu bir alanın yaratılıp yaratılmayacağı, işbirliğinin hangi boyutlara taşınacağı gibi konuların görüşülmesi ve işbirliğinin kurumsallaştırılması çalışmaları yılsonuna kadar tamamlanacak.

Bu arada kurumsal kimlik ve bir logo oluşturulacak, işbirliğinin idaresini sağlayacak olan yönetim modeli üzerine de çalışmalar gerçekleştirilecek.

Ve, yılsonunda, işbirliği kapsamında kurulacak yapının son şekli, düzenlenecek bir etkinlikle kamuoyuna duyurulacak.

Ankara teknoparklarının işbirliği konusunda Bilişim Dergisi'ne değerlendirmede bulunan Bilkent Cyberpark Genel Müdürü Canan Çakmakçı, projenin temel çıktılarından birinin, teknokentler arası işbirliğine sürdürülebilir ve kurumsal bir kimlik kazandırmak olduğunu bildirerek, bunun için bir üst yönetim modeline ihtiyaç duyulduğunu vurguladı.

ODTÜ Teknokent Genel Müdürü Mustafa İhsan Kızıltaş ise, projenin, eksikliği hissedilen işbirliği kültürünü yaymada önemli bir örnek olacağını belirterek, TechAnkara'nın, rakiplerin bile uzun vadeli menfaatler için birlikte çalışıp işbirliği yapabileceğini gösteren bir rol model olacağına işaret etti.

Ankara'nın 7. teknokenti geliyor

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, teknokent geliştirme bölgesi (TGB) kurma çalışmaları başladı. Ankara Kalkınma Ajansı'nın (AKA) "Doğrudan Faaliyet Destek Programı" kapsamında desteklediği Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Teknokent Geliştirme Bölgesi (Yıldırım Beyazıt TGB) Vizyonu ve Fizibilite Raporu, 7 Temmuz 2012'de kamuoyuna tanıtıldı.

Başkent'teki altı teknoparkın beşi (Ankara Üniversitesi TGB, Bilkent Cyberpark, Gazi Teknopark, Hacettepe Teknokent ve ODTÜ Teknokent) faal olurken, ASO Teknopark ve Yıldırım Beyazıt TGB kuruluş süreci devam ediyor.

Ankara'daki teknoparklarda yazılım ve bilişimin yanı sıra savunma, elektronik, telekomünikasyon, tıp, medikal ve biyomedikal alanlarında faaliyet gösteren çok sayıda firma bulunuyor. Türkiye'de istihdam edilen Ar-Ge personelinin yüzde 57'sinin de Ankara'da olduğu belirtiliyor. Teknoparklardan yapılan patent başvurularının sayısı 301'i bulurken, bu başvurulardan 39'unun Ankara'daki teknoparklar tarafından yapıldığı kaydediliyor. Türkiye'de 57 yabancı ortaklı firmanın 33'ünün Ankara'da olduğu ifade edilirken, bunların 18'inin de teknokentlerin içinde olduğu belirtiliyor. Türkiye'deki 64 Ar-Ge merkezinden 14 tanesi Ankara'da bulunuyor.

Teknopark sayısı 5 yılda 2 katına çıktı

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı verilerine göre, 2007-2011 arasındaki 5 yıllık dönemde, teknopark sayısı 2 katına çıkarken, söz konusu dönemde teknoparklarda üretilen Ar-Ge projelerinin sayısı da 2 katına yaklaştı.

Aynı dönemde teknoparklarda faaliyette bulunan araştırma geliştirme (Ar-Ge) firmalarının sayısı yüzde 112, bu firmalardaki Ar-Ge personeli sayısı yüzde 80, Ar-Ge projelerinin sayısı da yüzde 97'lik bir artış kaydetti. Teknoparkların, teknoloji odaklı kümelenmeler olduğu ifade edilirken, ülkenin teknolojik düzeyinin yükselmesi ve teknolojik ürünlerin ihracatının artmasında da önemli rol oynadığı belirtiliyor.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası, 2001'de yürürlüğe girdi. 2012 başı itibarıyla ülkede 32'si aktif 45 teknopark bulunuyor.

Bilkent Cyberpark Genel Müdürü Çakmakcı:

Bir üst yönetim modeline ihtiyaç var

Ankara'nın teknoloji merkezi olmasını güçlendirmek ve bölgede daha fazla katma değer yaratmak amacıyla, TechAnkara projesinin başlatıldığını belirten Çakmakcı, "Artık Ankara'yı mütevaziliğinden kurtarıp, hakkettiği şekilde tanıtmak istiyoruz" dedi.

Bilkent Cyberpark Genel Müdürü Canan Çakmakcı, üniversite, sanayi ve kamu kurumlarından paydaşlarla yuvarlak masa toplantıları düzenleyip onların da fikirlerini aldıklarını bildirdi. Projenin temel çıktılarından birinin, teknokentler arası işbirliğine sürdürülebilir ve kurumsal bir kimlik kazandırmak olduğunu belirten Çakmakcı, bunun için bir üst yönetim modeline ihtiyaç olduğunu vurguladı.

Şu anda proje ekibinin bu yönetim modeli üzerinde çalıştığını dile getiren Çakmakcı, "Dünyadaki teknokentler arasındaki bu tip işbirliği modelleri incelenmekte ve bizim oluşturacağımız model için en uygulanabilir olanlar araştırılmakta" dedi.

- Ankara’da faaliyet gösteren teknokentlerin bir işbirliğine gittiği belirtiliyor. Bu doğru mu? İşbirliğinin adımları ne zaman atıldı? Bir protokol imzalandı mı? Protokol neyi içeriyor ve protokol gereği teknoparklar neler yapacaklar?

-Doğru. Ankara’da faaliyet gösteren 6 teknokent aralarındaki iletişim ve işbirliğini artırmak amacıyla Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) koordinasyonu altında bir araya geldiler ve Ankara Kalkınma Ajansı’na bir proje başvurusu sundular. Projemizin Ankara Kalkınma Ajansı tarafından desteklenmeye layık bulunan projeler arasına seçilmesiyle işbirliğinin ilk adımları atılmış oldu. 6 Nisan 2012’de Vali Alaaddin Yüksel’in katılımında teknokent yöneticileri arasında imzalanan bir protokol ile teknokentlerin işbirliği niyeti resmileştirilmiş oldu. Protokol ile taraflar, Ankara inovasyon ekosisteminin geliştirilmesi, tanıtılması ve iyi değerlendirilmesi hususunda gerekli olan koordinasyonu sağlayarak, ortak hareket etmek üzere işbirliği yapmak konusundaki iyi niyetlerini belgelemiş oldular.

-Böyle bir işbirliğine neden ihtiyaç duyuldu?

-Ankara bilişim, savunma, elektronik, telekomünikasyon ve medikal sektörleri konusunda ülkemizin en gelişmiş şehridir. Ayrıca Türkiye’nin en köklü ve başarılı üniversitelerini de barındıran Ankara, insan kaynağı ve araştırmacı bakımından müthiş bir potansiyele sahip. Ankara’daki toplam 6 teknokent, Türkiye’nin en köklü ve büyük teknokentleri arasında bulunuyor. Her bir teknokentteki Ar-Ge ve yazılım şirketleri, çok önemli başarılarla imza atarken çok

güzel başarı hikâyeleri çıkıyor. Teknokent yönetici şirketleri de bu başarı hikâyelerini artırmak için firmalarına ellerinden gelen her türlü hizmeti sağlamaya çalışıyorlar. Teknokentler hem bünyelerinde bulunan firmalara hem de Ankara bölgesine sağladıkları katma değer üzerinde çarpan etkisi yaratacağına inandıkları için böyle bir işbirliğine ihtiyaç duydu. Birlikten kuvvet doğar mantığından yola çıkan teknokentler, Ankara’nın teknoloji merkezi olması ve bölgede daha fazla katma değer yaratmak amacıyla bu projeyi başlattı.

-İşbirliğinin amacı, kapsamı ve hedefi nedir?

-İşbirliğinin ana amacı, Ankara teknokentleri arasında işbirliği ve koordinasyonu arttırmak, bu işbirliğine sürdürülebilir bir kimlik kazandırarak Ankara’nın teknoloji merkezi özelliğini güçlendirmek ve tanıtmak. Tüm teknokentlerde faaliyet gösteren firmaların ve teknokentlerin diğer paydaşlarının ihtiyaçlarını tespit edip, bu ihtiyaçlara cevap verecek hizmetler sunmak; bölgeyi yurtiçinde ve yurtdışında teknoloji merkezi olarak lanse ederek buraya daha fazla yerli ve yabancı yatırımcı çekmek; bölgede kurulan yenilikçi girişimlerin sayısında artış sağlayarak ek istihdam yaratmak projenin diğer hedefleri arasında sayılabilir.

-İşbirliğinde Cyberpark ve diğer teknokentlerin rolü ne olacak?

-İşbirliği kapsamında öncelikle ihtiyaç analizi yapıldı ve bölgedeki firmalar ve diğer paydaşların projeye ilgili görüşleri ve projeden beklentileri öğrenildi. Tüm teknokentlerden çeşitli paydaşların katılımında yuvarlak masa toplantıları organize edilerek beyin fırtınaları yapıldı. Belirlenen hedeflere ulaşmak konusunda yapılması planlanan aktiviteler belirlendi. Ayrıca teknokentler arasında kalıcı bir işbirliği oluşturulmasına hizmet edecek yönetim modeli üzerinde de çalışmalar devam ediyor.

Cyberpark ve diğer teknokentle, tüm bu süreçte aktif olarak yer almak, bünyelerinde yer alan firmaları projeye dahil etmek, bağlantıda oldukları basın kuruluşları ve networkleri aracılığıyla projenin tanıtımını çeşitli mecralardan, geniş kitlelere duyurmak için çalışmalarını sürdürüyorlar.

-İşbirliği için bir üst yönetim belirlendi mi ya da işbirliği sonrası bir üst yönetim olacak mı?

-Projenin temel çıktılarından biri, teknokentler arası işbirliğine sürdürülebilir ve kurumsal bir kimlik kazandırmak olduğu için bir üst yönetim modeli olacak. Şu anda proje ekibi, bu yönetim modeli üzerinde çalışıyor. Dünyadaki teknokentler arasındaki bu tip işbirliği modelleri incelemekte ve bizim oluşturacağımız model için en uygulanabilir olanlar araştırılmakta. Ayrıca üniversite, sanayi ve kamu kurumlarından paydaşlarımızla yuvarlak masa toplantıları düzenleyip, onların da fikirlerini alıyoruz.

-Belirtmek istediğiniz başka konular var mı?

-Tüm Ankara’nın sosyal ve ekonomik gelişimine katkıda bulunacak bu projeye tüm paydaşlarımızın ilgi ve desteğini bekliyoruz. Artık Ankara’yı mütevaziliğinden kurtarıp, hakkettiği şekilde tanıtmak istiyoruz.

ODTÜ Teknokent Genel Müdürü Kızıltaş:

Eksikliğini hissettiğimiz işbirliği kültürünü yaymak için TechAnkara, önemli bir örnek

TechAnkara'nın, en büyük rakiplerin bile uzun vadeli menfaatler için birlikte çalışıp işbirliği yapabileceğini gösteren bir rol model olacağına işaret eden Kızıltaş, Ankara'nın sahip olduğu teknolojik derinliğin de bu işbirliği ile çok iyi değerlendirileceğini belirtti.

ODTÜ Teknokent Genel Müdürü Mustafa İhsan Kızıltaş, teknokentler arasındaki işbirliği ve koordinasyonu arttırarak, oluşturulacak yapıya kalıcı işbirliği ve kurumsal bir kimlik

kazandırmayı hedeflediklerini söyledi.

Kızıltaş, Türkiye'nin ilk ve en büyük teknokenti olan, ülkemizde çoğu teknokentin örnek aldığı ODTÜ Teknokent'in, bu işbirliğinde yer almasını çok önemsediklerini anlattı. Kızıltaş, ülkemizde kişilerin veya kurumların işbirliği yapma konusundaki çekimserliği değerlendirildiğinde, ODTÜ Teknokent'in lider teknokent vasfı ile bu yapılanmada yer alıyor olmasının gerçekten değerli olduğunun altını çizdi.

- Ankara'da faaliyet gösteren teknokentler, neden bir işbirliğine gitti?

-Ankara teknokentleri olarak işbirliği yapmak uzun süredir hep aklımızda olan bir konuydu. Geçtiğimiz yılın sonunda, bununla ilgili somut adımlar atmaya karar verdik. Bu fikri Ankara Kalkınma Ajansı'na proje olarak sunduk. Ankara'da teknoloji odaklı kümelenmeleri oluşturan 6 teknokent ile birlikte hazırlamış olduğumuz projenin koordinatörlüğünü Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı üstlendi. Ve projemizi Ankara Kalkınma Ajansı'nın desteği ile başlattık.

Fakat şunu belirtmek isterim ki, bu işbirliği sadece bir yıllık bir projeden ibaret değil. Biz projemizi ilk adımın atılması için kolaylaştırıcı bir etken olarak görüyoruz, Bunu, nasıl bir işbirliği planlaması yapacağımızı gösterecek bir fırsat olarak değerlendiriyoruz.

-İşbirliğinin amacı nedir?

-Amacımız; Ankara'daki teknoloji odaklı

kümelerin potansiyelinin tespit edilmesi, tanıtılması ve harekete geçirilmesi sağlamak. Bu amaç doğrultusunda, öncelikle teknokentler arasındaki işbirliği ve koordinasyonu arttırarak, oluşturacağımız kalıcı işbirliğine kurumsal kimlik kazandırmayı hedefliyoruz.

Ankara, AR-GE ve inovasyon çalışmaları konusunda Türkiye'nin lider kenti durumunda... Ayrıca, Ankara'daki teknokentler de Türkiye'nin en iyi teknokentleri olarak en üst sıralarda yer alıyor. Bu durumu rakamlar ile somutlaştırmak gerekirse; teknokentlerde bulunan firmaların yüzde 40'dan fazlasının Ankara teknokentlerinde yer aldığını, teknokentlerde çalışanların yüzde 55'ten fazlasının burada istihdam edildiğini, yürütülen projelerin yüzde 40'dan fazlasının ve yabancı ortaklı firmaların yüzde 55'ten fazlasının Ankara teknokentlerinde bulunduğunu söylemek sanırım yeterli. Bu açıdan baktığımızda Ankara'daki teknoloji odaklı kümelenmenin, ülkemizin inovasyon konusunda lokomotifini olduğunu çok net bir

şekilde görebiliyoruz. Fakat biz bu liderliğin rehabetine kapılmak yerine Ankara'yı daha yukarılara tırmandırmayı hedefliyoruz. Potansiyeli değerlendirdiğimizde Ankara'nın gücünün artık Türkiye sınırlarını aşması gerektiğini gördük ve bunun için elimizi taşın altına koymaya karar verdik. Böyle kapsamlı ve önemli bir misyon için Ankara teknokentleri olarak güçlerimizi birleştiriyoruz ve ülkemizin menfaatleri için işbirliği yapıyoruz. Bu kararı bize aldırın ortak hayalimiz ise; Ankara'yı uluslararası bir inovasyon merkezi haline getirerek, ülkemizin rekabetçi gücünün artmasını sağlamak, Başkentimizi ileri teknoloji ürünleri ihraç eden bir teknoloji şehrine dönüştürmek...

- İlk adımlar ne zaman atıldı?

-Proje ile teknokentler arasında işbirliğini sağlamak ve bu işbirliğinin yapısını belirlemek üzere çalışmalarımız sürerken, karşılıklı iyi niyeti belgelemek amacı ile geçtiğimiz Nisan ayında bir işbirliği protokolü imzaladık.

Ankara Valimiz Alaaddin Yüksel'in desteğiyle imzaladığımız protokol ile bir anlamda, işbirliğini geliştirmeye yönelik yapılabilecek çalışmalar konusunda sahip olduğumuz iyi niyet kayıt altına alındı. Protokol ile Ankara inovasyon ekosisteminin geliştirilmesi, tanıtılması ve iyi değerlendirilmesi hususunda gerekli koordinasyonu sağlayarak, ortak hareket etmek üzere işbirliğine gitmeyi taahhüt ettik. Uzun vadeli ortak amaçlar etrafında toplanan Ankara teknokentleri olarak kuracağımız yapının ismini de teknoloji ve Ankara'nın birleşiminden meydana gelen TechAnkara olarak belirledik.

- Biraz da işbirliği alanlarından ve kapsamından söz eder misiniz?

-Birçok konuda işbirliği yapacağız. Bunların içerisinde yer alan ana işbirliği alanlarımız ise; teknokentler arasında en iyi uygulamaların (proje ofisi, kuluçka merkezi uygulamaları vb.) paylaşılması, ortak hizmet alımı yapılması, teknokent hizmetlerinde (eğitim, etkinlik, danışmanlık vb.) işbirliği yapılması, güç birliği (fuarlara katılım vb.) yapılması, teknokent firmaları arasında işbirliğini güçlendirecek çalışmalar yürütülmesi gibi konular yer alıyor.

Bunların yanında, firmalarımızın uluslararası pazarlara açılmasının sağlanması ve yabancı yatırımların Ankara'ya çekilmesi konularında ortak hareket edilmesi çok önemli konulardan biri... Sonuç olarak, Ankara'nın teknolojinin başkenti olması konusundaki marka değerini arttırmayı hedefliyoruz ve bu yapı ile Türkiye'deki diğer bölgesel kümelenmelere de örnek teşkil edeceğimizi düşünüyoruz.

-Bu proje başka hangi kesimlere yarar sağlar sizce?

-Şunu özellikle belirtmekte fayda var, bu işbirliği sadece teknopark yönetimleri arasındaki işbirliğini içermiyor. Bu Proje ile; girişimciler, akademisyenler, teknoloji

yatırımcıları, teknoloji şirketleri gibi bu teknoparklarda yer alan tüm paydaşlar arası işbirliklerin geliştirilmesi, Ankara'nın teknolojinin başkenti haline getirilmesini hedefliyoruz.

-İşbirliğinde ODTÜ ve diğer teknokentlerin rolü ne olacak?

-Üzerinde çalışmakta olduğumuz işbirliği yapısı ile ilgili olarak, her teknokentimiz kendi potansiyeli ve olanakları doğrultusunda çalışmalarımıza katkı verecek. Türkiye'nin ilk ve en büyük teknokenti olan, ülkemizde çoğu teknokentin örnek aldığı ODTÜ Teknokent'in, bu işbirliğinde yer almasını çok önemsiyoruz. Ülkemizde kişilerin veya kurumların işbirliği yapma konusundaki çekimserliği değerlendirildiğinde, ODTÜ Teknokent'in lider teknokent vasfı ile bu yapılanmada yer alıyor olması gerçekten değerli. Aynı şekilde ülkemizde en üst sıralarda yer alan diğer Ankara teknokentlerinin de bu yapıda içindeki işbirliğinin, bu açıdan değerlendirilmesi gerekir.

Teknoloji odaklı kümeyi geliştirmek için Ankara'ya en yenilikçi firmaları çekmek, burada yenilikçi firmalar yaratmak, bu firmaları büyütmek ve uluslararası başarılı firmalar haline getirmek tüm teknokentlerimizin ortak hedefi. . .TechAnkara paydaşları olarak bu ortak hedef etrafında işbirliği yaparak bölgesel/ülkesel çıkarlara hizmet etme ve rekabetçiliği artırma misyonumuz da var artık.

-İşbirliği için bir üst yönetim belirlendi mi, ya da işbirliği sonrası bir üst yönetim olacak mı?

-Hali hazırda işbirliği ve yönetim modelinin belirlenmesi için çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Kuracağımız yapının ayakları yere basar ve etkin bir yapı olması için ciddi bir literatür incelemesi yaptık. Aynı zamanda bu konudaki dünya örneklerini de inceleyerek çalışmamıza büyük ölçüde şekil verdik. Tüm bu araştırmalarımızı sentezleyerek, bizim için uygulanabilirliği en yüksek olan

modeli belirlemek ve sonrasında hızlıca uygulamaya geçirmek üzereyiz. Şu anda değerlendirdiğimiz seçenekler arasında üst yönetim gibi bir yapısı olan modellerin de olduğunu söyleyebilirim. Fakat en doğru adımı atma açısından bu modele henüz tam olarak karar vermediğimizi hatırlatmak isterim. Her durumda tüm ekosistemdeki girişimciler, akademisyenler, yatırımcılar gibi tüm paydaşları içine alan katılımcı bir yapı olacak. Bu konuda ihtiyatlı davranıyoruz. Çünkü hızlı karar vererek, ülkemizde örneklerini bolca bulabileceğiniz gibi, kulağa hoş gelen ama uygulanması imkânsız olan bir yapı kurmak yerine, gerçekten bahsettiğim işleri gerçekleştirebilecek bir yapıyı hayata geçirmek istiyoruz.

Bu yılın sonunda, işbirliği kapsamında kuracağımız yapının son şeklini tüm kamuoyuna duyuracağımız bir etkinlik düzenleyeceğiz. Umarım, belirleyeceğimiz model ile istediğimiz bilinci de uyandırabilme yönünde olumlu katkılar yapmaya başlamış olacağız.

-Rakiplerin işbirliği! Pek alışkın olduğumuz durum değil...

-Haklısınız... Ülkemizde ve bölgemizde eksikliğini hissettiğimiz işbirliği kültürünü yaymak için TechAnkara'nın çok önemli bir örnek olacağını belirtmek isterim. En büyük teknokentlerin bir araya gelerek oluşturduğu bu yapı, ülke çıkarları için bir araya gelinmesi gerektiğini, en büyük rakiplerin bile uzun vadeli menfaatler için birlikte çalışıp işbirliği yapabileceğini gösteren bir rol model olacaktır.

Özellikle, AR-GE ve inovasyon çalışmalarında başarılı olmanın en önemli yolunun kurumlar arası (üniversite-sanayi, kamu-sanayi vb.) işbirliği yapılmasından geçmekte olduğunu biliyoruz. Ankara'nın sahip olduğu teknolojik derinliğin de bu işbirliği ile çok iyi değerlendirileceğini tekrar belirtmek isterim.

Algan'dan yeni robotik proje: **Otomatik süt sağma**

Türkiye'de ilk defa, sürü yönetim otomasyonu ve birçok ürünü yerli olarak üreten Algan Yazılım, yeni robotik projesiyle; sütün otomatik sağılması, yemin otomatik dağıtılması ve dışkının otomatik temizlenmesini sağlayacak.

Fatma Ağaç

2004 yılında kurulan ve 2007'den bu yana Hacettepe Teknokent'te faaliyetlerini sürdüren Algan Yazılım ve Bilişim Tic. Ltd. Şti., bilişim teknolojilerinin yanı sıra otomasyon, elektronik ve elektro-mekanik teknolojilerinden de yararlanıyor. Hayvancılık alanında, görüntü işleme teknikleri ve robotik uygulamaları kullandıklarını belirten Genel Müdür Fatih Mehmet Güleç, yeni başlayacakları robotik projesinin sonlanmasıyla, yemin otomatik dağıtıldığı, dışkının otomatik temizlendiği, sütün otomatik sağıldığı ve insanın sadece veteriner hizmetleri için sürüye karıştığı çiftlikler kurabileceklerini duyurdu.

Türkiye'de ilk defa, bir sürü yönetim otomasyonu, tanımlayıcı kemer, pedometre, süt ölçer ve panelleri, yerli olarak ürettiklerini anlatan Güleç, projeye uluslararası kalite standartlarına uyum sağlandığını ve çok yüksek fiyatlarla ülkemize ithal edilen ürünlerin yerli muadillerine ulaştıklarını bildirdi. Güleç, hayvancılık alanında geliştirdikleri projeleri ve nasıl başarılı olduklarını Bilişim Dergisi'ne anlattı.

-Ne zaman kuruldunuz ve ne zamandan beri teknokent içerisinde faaliyet gösteriyorsunuz?

-Firmamız, 2004 yılında kuruldu. 2007 yılından bu yana Hacettepe Teknokent'te faaliyet gösteriyor. Hayvancılıkta Radyo Frekansı ile Tanımlama (Radio Frequency Identification-RFID) Çözümleri, Süt Sağım Sistemleri, Besi Hayvancılığı, Sürü Yönetim Yazılımı ve Bireysel Yemleme Sistemleri'ne yönelik projeler üretiyoruz.

-Firmanızın amacı, hedefi ve faaliyet alanı nedir?

-Önceleri sadece bilişim teknolojilerine odaklanmışken, 2009 yılından bu yana hayvancılık alanında bilişim teknolojileri ve beraberinde otomasyon, elektronik ve elektro-mekanik teknolojilerine geçiş yaşadık. Halen hayvancılık alanında teknolojinin hemen hemen tüm dallarından faydalanarak ürün üretmeye doğru yol alıyoruz.

- Üzerinde çalıştığınız projeleriniz nelerdir?

-Hayvancılık alanında, görüntü işleme teknikleri, robotik uygulamaları vb. Yeni başlamak üzere olduğumuz robotik projesinin de sonlanması ile çok yakında, yemin otomatik dağıtıldığı, dışkının otomatik temizlendiği, sütün otomatik sağıldığı, insanın sadece veteriner hizmetleri için sürüye karıştığı çiftlikler kurabileceğiz.

-Bir başarı öyküsü olarak değerlendirilecek, Türkiye'de bir ilk sayılacak projeniz bulunuyor mu? Projenize ilişkin bilgi verir misiniz?

-Türkiye de hayvancılık alanında yazılım-elektronik ve mekanik bir arada proje üreten hiç firma yoktu. Biz ise sadece bir yazılım firmasıydık. Ancak temelde mühendis olmamız, sorun çözebilme kabiliyetimiz ve bilmediğini doğru insanlarla paylaşarak çözebilme yeteneğimiz ile,

bugün hem bir yazılım-elektronik-makina firması olduk, hem de çok yüksek fiyatlarla ülkemize ithal edilen ürünlerin yerli muadillerine ulaştık. İnşallah, 2013 hedefi cirosunu sağladığımız zaman, bu projelerin tümü için devletten aldığımız desteği, sadece bir yılda ödeyeceğimiz vergi ile karşılamış olacağız.

Türkiye'de ilk defa, bir sürü yönetim otomasyonu, tanımlayıcı kemerler, pedometre, süt ölçer ve panelleri ile birlikte yerli olarak üretildi. Proje, Algan Yazılım tarafından TÜBİTAK desteği alınarak Hacettepe ve Ankara Üniversitesi işbirliği ile geliştirildi. Proje ile uluslararası kalite standartlarına yüzde 100 uyum sağlandı.

-Size başarıyı getiren etkenleri açıklar mısınız? Firmaların başarıyı yakalamaları için özellikle nelere dikkat etmeleri gerekiyor?

-Sadece başarı için çalıştım, mali kazanç hep sonlarda oldu. Bunun için maneviyatı yüksek değerlere sahip çıktım. İncancımı, kültürümün ruhani değerleri ile destekledim. Firmama eleman almadım, hepsini stajerlikten kendim eğittim. Böylece, projelerde fayda sağlayamayacak kişilerle daha yolun başında hiç vakit kaybetmedim.

Devlet hibelerine, özenle proje hazırladım. Akademik yönüm, bu projelerin geçmesinde çok büyük fayda sağladı. Bu projelere sonuna kadar uydum, sadece gelir elde edici önlemler olarak değil, projelerimizi nizami hale getiren yöntemler olarak hibe programlarını tüm personeli me benimsettim.

Boş bir sahada, zor çalışma koşullarını tercih ettim. Sahada rakip olmadığı gibi, çok kolay çıkmasının da zor olduğu bir alanda çalışmalar yaptım. Bu işimi çok zorlaştırmış olsa da, korkusuz bir hayatı olası zorluklara tercih ettim.

-Ekonomik büyüklüğünüzden ve ekonomideki yerinizden sözeder misiniz?

-Bir yıl içerisinde yakaladığım satış oranı, hayvancılık sektöründe diğer yerli firmaları yakaladı. Projelerimizi devam ettirmek nasip olursa, 4 yıl içerisinde ciromuzu 10 kat yükseltmeyi bekliyoruz.

ICANN, İnternet alan adlarını yönetiyor

Kâr amacı gütmeyen yaklaşık 15 yıldır faaliyet yürüten bir özel sektör kuruluşu olan İnternet Tahsisli Sayılar ve İsimler Kurumu (ICANN), İnternet alan adları sisteminin merkezi bir koordinasyon gerektiren teknik, idari ve politika geliştirme görevlerini koordine ediyor.

Fatma Ağaç

İnternet'in teknik, idari ve politika geliştirme görevlerini koordine etmekle görevli olan İnternet Tahsisli Sayılar ve İsimler Kurumu (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers-ICANN), İnternet alan adları sisteminin teknik yönetimini, IP adres alanlarının tahsisini, protokol parametrelerinin belirlenmesi ve İnternet ana servis sağlayıcı (root server) sisteminin idaresini koordine ediyor. ICANN, İnternet alan adları sisteminin teknik yönetimini üstlenen iş dünyası, teknik, akademik ve kullanıcı gruplarının geniş katılımıyla oluşturulmuş kâr amacı gütmeyen bir özel sektör kuruluşu. Kaliforniya merkezli kâr amacı gütmeyen bir şirket olan ICANN, İnternet alan adlarının kontrolü aracılığıyla, geniş global bir güce de sahip. Geçtiğimiz Haziran ayında ICANN'in CEO'luğuna (Başkan) Fadi Chehade seçildi. Şu an Başkanlık görevini yürüten Rod Beckstrom ise Ekim 2012'de görevini bırakacak.

ICANN'ın görevi, İnterneti çalıştırmak değil, aksine, merkezi bir koordinasyon gerektiren teknik, idari ve politika geliştirme görevlerini

koordine etmek. İnternet alan adları sisteminin teknik yönetimini, IP adres alanlarının tahsisini, protokol parametrelerinin belirlenmesini ve İnternet ana servis sağlayıcı (root server) sisteminin idaresini koordine etmekle görevli. ICANN resmi olarak 30 Eylül 1998'de göreve başladı. 25 Kasım 1998 tarihinde ABD Ticaret Bakanlığı ve ICANN arasında bir "Mutabakat metni" imzalandı ve böylece ICANN, ABD Hükümeti tarafından resmi olarak tanındı. ICANN yönetiminin hukuki dayanağını 6 Kasım 1998'de yayımlanan yönetmelik oluşturuyor. (Original Bylaws).

Kurumun organizasyon yapısında en başta bir Yönetim Kurulu ve onun altında; Temsili Üyelik (At Large Membership), Alan İsmi Destek Kuruluşu (Domain Name Supporting Organization), Adres Destek Kuruluşu (Address Supporting Organization) ve Protokol Destek Kuruluşu (Protocol Supporting Organization) olmak üzere 4 ana birim bulunuyor. Temsili Üyelik sisteminden 9 (At-Large) ve diğer Destek Kuruluşlarının her birinden 3 üye (toplam 9) olmak üzere toplam 18 kişi Yönetim Kurulu'na seçiliyor. ICANN Yönetim Kurulu, başkan ile birlikte 19 yöneticiden oluşuyor. ICANN Temsili Üyeliği (At-Large Membership) programı, bütün dünyadaki İnternet kullanıcılarının, İnternet alan adları ve sayıları sistemi için ICANN'ın teknik politikalarının oluşturulması sürecinde seslerini duyurmalarını sağlayacak bir araç olarak tasarlanmıştır.

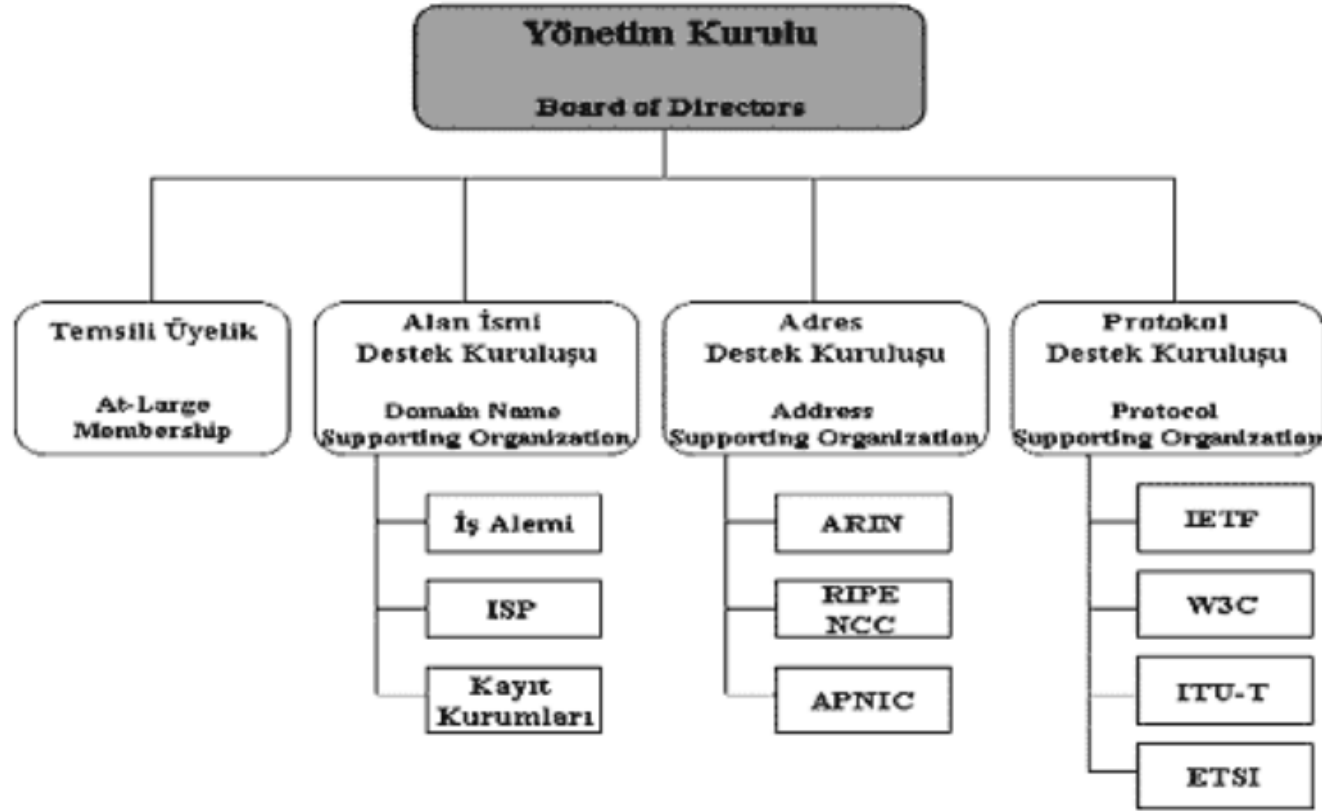
ICANN destek kuruluşları, uzmanlık konuları bulunan ve üyelik temeline sahip birimler. Uzmanlık alanlarına göre üç gruba ayrılıyorlar:

1-IP Adresleri Destek Kuruluşu (Address Supporting Organization-ASO): IP Adresleri Destek Kuruluşu, adından anlaşılacağı üzere, IP adreslerine ilişkin politikaları belirleyen bir birim.

2-Alan Adları Destek Kuruluşu (Domain Name Supporting Organization-DNSO): Alan İsimleri Destek Kuruluşu, İnternet alan adları sistemine ilişkin çalışmalar yapan bir birim.

3-Protokol Destek Kuruluşu (Protocol Supporting Organization-PSO): Protokol Destek Kuruluşu, bilgisayarlar arasındaki bilgi alış verişine izin veren ve İnternet üzerinden iletişimi sağlayan teknik standartları kolaylaştırmak amacıyla İnternet protokol numaraları üzerinde çalışan bir birim.

İnternet'teki alan adları uzantıları serbest bırakıldı

2011'in Haziran ayında tarihi bir karara imza atan ICANN, İnternet'teki alan adları uzantılarını serbest bıraktı. ICANN, Singapur'da düzenlenen toplantısında, birçok değerli alan adlarının (generic Top-Level Domains - gTLDs) com, net. org gibi uzantılara hapis olduğu ve bunun gelişen İnternet dünyası için engel teşkil ettiği düşüncesiyle bu kararı aldı.

Alan adını kişinin hayal dünyasına bırakacak karar için başvurular, 12 Ocak 2012 ile 12 Nisan 2012 tarihleri arasında yapıldı. Başvurular 2012 sonlarına doğru sonuçlandırılacak. ICANN, önümüzdeki yıl içerisinde söz konusu alan adlarının alınmasına olanak tanıyacak. Karar uygulamaya geçtiğinde isteyen istediği uzantılı alan adını alabilecek. Değişiklikler sonrasında şirketler Web sitesi adresi için başvurduğunda, .com, .net, .org gibi uzantılara mecbur kalmayacak. Sektör yetkilileri, Apple, Toyota ve BMW gibi firmaların bu alanda öncülük yapmasını bekliyor. Bu firmaların İnternet alan adları .apple, .toyota ve .bmw'yle sonlanabilecek. Bununla beraber kurumsal alan adları ucuz da olmayacak. Bir şirkete kendi markasını alan adı olarak kullanması için sadece başvurmak 185 bin Dolara mal olacak. Onay için de pek çok kriterin sağlanması gerekecek. Kurallara göre sadece kurulmuş firmalar, organizasyonlar ve tesisler başvurabilecek. ICANN, kişilerden ve şahıs işletmelerinden gelen başvuruları kabul etmeyecek. Bu nedenle alan adı fırsatçıları da bu uygulamadan yararlanamayacak.

İnternet'in kontrolü ABD'den kopmalı tartışmaları...

Bu arada ICANN'ın, IP adreslerinden üst seviye alan adlarına kadar her şeyi kontrol etmesi konusundaki tartışmalar büyüyor. ICANN'ın Kaliforniya eyaletinin hukukuna tabi olması bu yapının, İnternet üzerinde ABD'nin etkinlik ve kontrolünü sağladığı diğer hükümetlerin herhangi bir resmi ve yasal etkisinin olmasına ise olanak tanımadığına dikkat çekiliyor. Ayrıca kurumun çok yavaş çalıştığı, sorunları çözmekte yetersiz kaldığı, çalışma süreç ve prosedürlerinin düzgün ve kolay anlaşılabilir olmadığı ve yeterli mali kaynaklara sahip olmadığı şeklinde yoğun eleştiriler yöneltiliyor. Özellikle Küba, Suriye, Çin, Kenya, Brezilya ve Fransa, sık sık ICANN'ın İnternet'in kontrolünün tamamen ABD'den kopmasını ve ICANN'ın yaptığı işin BM'ye bağlı uluslararası bir organizasyonuna devredilmesi gerektiği çağrısı yapıyor ama henüz üye ülkeler, alternatif olarak farklı bir model konusunda karar veremedi. ICANN üzerinde tek doğrudan gücün sahibi olan ABD Ticaret Bakanlığı ise kurumun İnternet isimlerinin yönetimine devam etmesinden yana tavır koyuyor. Konu, Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (International Telecommunications Union -ITU) koordinasyonunda ilk aşaması Aralık 2003'te İsviçre'de, ikinci aşaması ise Kasım 2005'te Tunus'ta gerçekleştirilen Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi'nde de gündeme geldi. "İki aşamalı, tek bir Zirve"nin olarak anılan, Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi'nde, İnternet yönetimi üzerinde ciddi tartışmalar yapıldı ancak uzlaşma sağlanamadı.

Evlerin yüzde 47,2'sinden İnternet'e erişiliyor

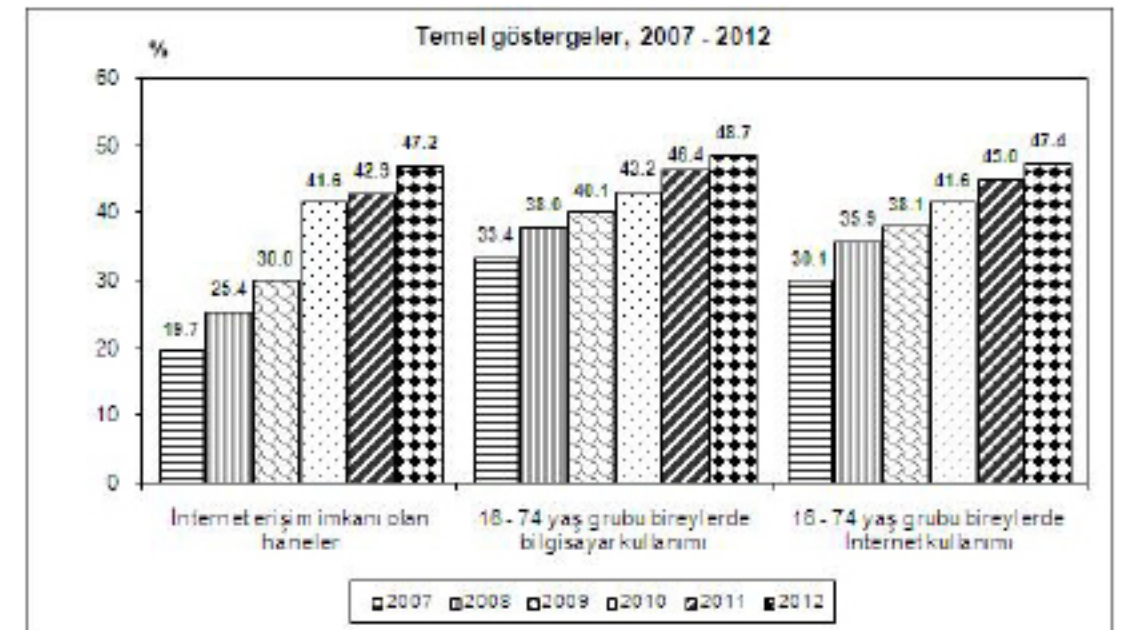
TÜİK araştırmasına göre, İnternet'e erişen ev oranı, yüzde 47,2'ye yükseldi. Kentlerde İnternet'e erişim oranı yüzde 55,5 iken, kırsal yerlerde bu oran yüzde 27,3 oldu. İnternet'e erişimde evler, yüzde 70 ile ilk sırayı aldı, 5 kullanıcıdan biri İnternet'ten alışveriş yaptı ve kamu ile iletişimde İnternet kullanımı arttı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından, "2012 Yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması Sonuçları" açıklandı. Nisan ayında gerçekleştirilen araştırmaya göre, Türkiye'de hanelerin yüzde 47,2'si İnternet erişim olanağına sahip. Bu oran,

geçen yılın aynı döneminde yüzde 42,9 olmuştu. İnternet'e erişim olanağı olmayan hanelerin yüzde 27,6'sının İnternet kullanımına gerek duymadıkları saptandı. 2012 yılı Nisan ayında hanelerin yüzde 43,2'sinde genişbant İnternet erişim olanağı bulunurken, ADSL, yüzde 31,3'le tüm haneler, yüzde 66,4'le İnternet kullanılan haneler arasında en çok kullanılan bağlantı türü oldu. 3G bağlantı ise tüm hanelerin yüzde 13,9'unda, İnternet kullanılan hanelerin yüzde 29,5'inde İnternet erişimine olanağı sağlıyor. Kentlerde İnternet erişim olanağı olan hane oranı kentlerde yüzde 55,5 iken, kırsal yerlerde bu oran yüzde 27,3 olarak belirlendi.

Araştırma sonuçlarına göre 16-74 yaş grubundaki bireylerde, bilgisayar ve İnternet kullanım oranları sırasıyla yüzde 48,7 ve yüzde 47,4 olarak saptandı. Bu oranlar 2011 yılında sırasıyla yüzde 46,4 ve yüzde 45 düzeyindeydi. Bilgisayar ve İnternet kullanım oranları 16-74 yaş grubundaki erkeklerde yüzde 59 ve yüzde 58,1 iken, kadınlarda yüzde 38,5 ve yüzde 37 oldu. Bilgisayar ve İnternet kullanımı kentsel yerlerde yüzde 57,8 ve yüzde 56,6, kırsal yerlerde ise yüzde 27,6 ve yüzde 26,4 olarak belirlendi.

En fazla İstanbulluların evinde internet var

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması'na (İBBS) Düzey-1'e göre, bilgisayar ve İnternet kullanımının en yüksek olduğu il İstanbul oldu. İstanbul'da hanelerin yüzde 60,5'inde İnternet kullanılıyor. İnternete erişim olanağı olan hane oranında yüzde 49,7'le Batı Marmara, yüzde 60,6'le Doğu Marmara, yüzde 57,5'le Batı Anadolu bölgesi de Türkiye ortalamasının üzerinde yer aldı.

Araştırma sonuçları, evlerde İnternet'in en çok çevrimiçi haber, gazete ya da dergi okuma ve haber indirme için kullanıldığını ortaya koydu. 2012 yılı ilk üç ayında İnternet kullanan bireyler, İnternet'i en çok yüzde 72,5'le çevrimiçi haber, gazete ya da dergi okuma, haber indirme için kullanırken, bunu yüzde 66,8'le e-posta gönderme/alma, yüzde 61,3'le mal ve hizmetler hakkında bilgi arama, yüzde 49,1'le oyun, müzik, film, görüntü indirme ve oynama izledi.

Evler ilk sırada, her 5 kullanıcıdan biri İnternet'ten alışveriş yaptı

İnternet kullanım yerlerine göre yüzde 70'le evler ilk sırada yer aldı. 2012'nin ilk 3 ayında, 16-74 yaş grubu İnternet kullanan bireylerin yüzde 70'i İnternet'i evde kullanırken, bunu yüzde 33,8'le iş yeri, yüzde 17,8'le arkadaş, akraba evi, yüzde 16'yla İnternet kafe, yüzde 7,2'yle eğitim alınan yer, yüzde 5,9'la kablosuz bağlantının yapılabilirdiği yerler izledi. İnternet kafelerde İnternet kullanımı bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 18,7 idi.

Araştırmaya göre, her 5 İnternet kullanıcısından biri İnternet üzerinden alışveriş yapıyor. İnternet kullanıcılarının İnternet üzerinden kişisel kullanım amacıyla mal veya hizmet siparişi verme ya da satın alma oranı yüzde 21,8 olarak belirlendi. Önceki yıl bu oran yüzde 18,6 idi. 2011 yılı Nisan ile 2012 yılı Mart aylarını kapsayan 12'i aylık dönemde İnternet üzerinden alışveriş yapan bireylerin yüzde 44,4'ü giyim ve spor malzemesi, yüzde 25,5'i elektronik araç, yüzde 21,2'si ev eşyası, yüzde 18,3'ü gıda maddeleri ile günlük gereksinimler, yüzde 17,4'ü seyahat ile ilgili faaliyetler (seyahat bileti, araç kiralama gibi), yüzde 15,6'sı kitap, dergi, gazete (e-kitap dahil) aldı.

Kamu ile iletişimde İnternet kullanımı artıyor

Araştırma sonuçları, kamu kurum ve kuruluşları ile iletişim kurmada İnternet kullanımının arttığını ortaya koydu. 2011 yılı Nisan ile 2012 yılı Mart aylarını kapsayan son 12 aylık dönemde İnternet kullanan bireylerin kişisel amaçla kamu kurum/kuruluşları ile iletişimde İnternet kullanma oranı yüzde 45,1 olarak belirlendi. Bu oran önceki yılın aynı döneminde yüzde 38,9'du. Kullanım amaçları arasında kamu kuruluşlarına ait web sitelerinden bilgi edinme yüzde 42,9'la ilk sırayı aldı.

- İnternet kullanan bireylerin ev ve işyeri dışında internete kablosuz olarak bağlanmak için %23,7'si cep telefonu veya akıllı telefon, %15,6'sı dizüstü bilgisayar (laptop, notebook veya netbook), %1,3'ü ise dokunmatik ekranlı tablet bilgisayar kullandı.
- İnternet kullanan bireylerin internet üzerinden kişisel kullanım amacıyla mal veya hizmet siparişi verme ya da satın alma oranı %21,8. Önceki yıl internet üzerinden alışveriş yapanların oranı ise %18,6.

İnternet bağımlılığı geni bulundu

Alman bilim adamları, İnternet bağımlılığının beyindeki bir genle bağlantılı olduğunu öne sürdü.

Journal of Addiction Medicine dergisinde yayımlanan araştırmaya göre, milyonlarca insanın bilgisayar başından kalkamaması, yani İnternet bağımlılığı genetik bir durum. Almanya'nın Bonn Üniversitesi ve Mannheim'daki Ruhsal Sağlık Merkez Enstitüsü araştırmacılarının İnternet bağımlılığı hakkında yaptıkları çalışmanın sonuçları kamuoyuna tanıtıldı. Araştırmaya göre, İnternet bağımlılığının tıpkı nikotin ve alkol bağımlılığı gibi moleküler genetik nedenleri olabilir. Bilim insanları, araştırma kapsamında, sorunlu İnternet kullanıcılarında nikotin bağımlılığında büyük bir rol oynadığı bilinen belirli bir gen bölgesindeki değişimleri gözlemledi. Bonn Üniversitesi Diferansiyel ve Biyolojik Psikoloji Bölümü'nden Christian Montag, "Araştırmalarımız, İnternet bağımlılığının hayal ürünü olmadığını, moleküler genetik nedenlerine dair açık ipuçlarının olduğunu gösterdi... Araştırmacılar ve terapistler artık bu bağımlılığa daha farklı bir açıdan bakıyor" dedi.

Araştırmada "hastalık derecesinde İnternet kullanan" 132 insanı içeren bir denek grubu kullandı. Denek grubu, DNA örneklerinin alınmasına izin verip İnternet bağımlılığıyla ilgili bir ankete katıldı. DNA analizleri gerçekleştiren araştırmacılar, internet bağımlısı grupla eşleştikleri grup arasında karşılaştırma yaptı. Analiz sonucunda, kontrol grubuna kıyasla, İnternet bağımlısı grupta CHRNA4 geninin daha baskın olduğu belirlendi. Montag, "Deneyde yer alan kadın ve erkekler, İnternet ortamındaki verileri kullanma aşamasında sorunlu davranışlar sergiliyordu. Tüm düşünceleri, 7/24 internet kullanımı üzerine kurulu. İnternette uzak kalmaları halinde, bundan çok ciddi olarak olumsuz etkileneceklerine inanıyorlar" diye konuştu. Aktif beyin hücrelerinde reseptör olan CHRNA4 geni, beyin hücreleri arasında bağlantı ve iletişim sağlayan bir kanal görevi görüyor. Beynin "ödüllendirme sistemini" harekete geçirmekte rol oynayan CHRNA4, yemek yeme, uyuma veya seks gibi üreme ve gelişme sağlayan eylemlerin ardından kendimizi iyi hissetmemizi sağlayan kimyasalların da salınmasından sorumlu. Aynı gen, geçmişte sara hastalığı ve nikotin bağımlılığıyla da ilişkilendirilmişti. Araştırmacılar, söz konusu gendeki mutasyon ve İnternet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi daha yakından incelemek, elde edilen bulguların kesinleştirilmesi adına birçok farklı insan grubuyla deneylerin tekrarlanması gerektiğini belirttiler.

[Deutsche Welle Türkçe]

Müzedede bir gece ve “Çetin Maket Köy”

Ben Stiller, Robin Williams, Owen Wilson gibi isimlerin renklendirdiği 2006 yılı yapımı “Müzedede Bir Gece” filmini hatırlar mısınız? Hayatı boyunca macera peşinde koşmuş olan Larry Daley, işsiz kalıp oğlunu göremeyecek duruma geldiğini fark edince gerçek bir iş arayışına girer ve bir Ulusal Tarih Müzesi’nde gece bekçisi olarak iş bulur. Müzedede tarih öncesi yaratıkların, eski çağ savaşçıların, kayıp kabilelerin, tarihin gördüğü en büyük kahramanların ve daha birçok şeyin minyatür ve gerçek boyutlarda eserler sergilenmektedir. Larry, işindeki ilk gecesinde büyükçe bir el feneri ve aşırı kullanılmaktan yıpranmış bir kullanım kılavuzu ile koskoca müzedede tek canlı olduğunu düşünmektedir. Ancak gece herkes elini eteğini çektikten sonra müzedeki varlıklar, canlanarak müzeyi birbirine katmaya başlayacaktır. Müzedeki iş, Larry Daley için hayatının en canlı ve heyecanlı macerasıdır artık.

Türkiye’de de Selçuk-Pamucak-Gümüldür-Kuşadası kavşağından Kuşadası’na dönünce 300 metre ileriye giderseniz karşınıza çıkan “Maket Köy”, size bu hissi yaşatacaktır.

Ebru Altunok

1940 yılında Konya-Akviran’da doğan Ayhan Çetin, 1988

yılında öğretmenlikten emekli olduktan sonra eşi Nazmiye Çetin ile birlikte 2000 yılının Mayıs ayında beş dönüm arazi üzerinde “Çetin Maket Köy”ü kurmuş. Bu köyde, Ayhan Çetin, Konya’nın Akviran köyünde geçirdiği çocukluğuna ait anılarını, koşup oynadığı harman alanlarını, koyun sürülerini, köy düğünlerini, çocuk oyunlarını ve daha birçok şeyi üç boyutlu olarak eşi Nazmiye Çetin ile birlikte sabır ve incelikte tekrardan yaşıyor, yaşıyor. Eşsiz el becerisini kullanarak evler, insanlar, hayvanlar yapıyor ve eşi Nazmiye Çetin tarafından bunlara giysiler ve aksesuarlar hazırlanıyor. Sonuç olarak ortaya Anadolu’yu anlatan küçük ama özellikleri ile devasa bir köy ortaya çıkıyor.

Ayhan-Nazmiye Çetin çifti, yurtiçi ve dışında birçok sergiye imza atmış, çeşitli müzelere kompozisyonlar hazırlamış. “Çetin Maket Köy” dışında; Çanakkale ve Kurtuluş savaşlarından seçilen sahnelerin üç boyutlu maketleri

ile 2003 yılında İstanbul'da Miniaturk Zafer Müzesi'ni; Çanakkale Savaşı, Çanakkale Savaşı, İstiklal Harbi ve nihayet savaş sonrası Konya'da köy hayatını anlatan minyatür maket ve figürler ile 2008 yılında Konya İstiklal Harbi Şehitliği Müzesi'ni oluşturmuşlar. Çift, şu sıralar dördüncü müzelerini kurma hazırlığındalar.

Ancak bu yazımda başta da ifade ettiğim üzere “Çetin Maket Köy”ü tanıtmak istiyorum sizlere. Maket köyün girişinde sizi, bire bir ölçekli, seslendirmeli, hareketli maketler karşılıyor. Burada köyün Nalbant'ından kalaycısına, yağhanesinden semazenlerine, marangozundan testicisine kadar birçok maket, sizi adeta buyur ediyor ortama. İçeriye girdiğinizde ise 1\7 ölçekli köy maketinde “seksek, cıngırık, uzuneşek, beştaş, enek, aşık” oyunu oynayan çocukları, “Kız beğenme, kız isteme, düğün, nişan, bişi, saya gezme, asker uğurlama, kurban alımı, şişe vurma, ayı oynatma, sünnet” gibi örf ve adetleri, “telden araba ve oyuncak yapma, oğlak kuzu gütmeye, tarla sürme, ekin işleme, avcılık, değirmencilik, demircilik, tenekecilik, bakkaliye, kadınların kış hazırlıkları, koyun kırkma, koyun sağma, halı kilim dokuma, çerçiden alış-veriş, kervandan alış-veriş, camii, eve su taşıma, masal anlatma” gibi günlük uğraşları, çeşitli yörelerden folklor oyunlarını, Nasrettin Hoca'nın fıkralarını ve taş devrini görmeniz mümkün. Burada 30 cm insanlar, 80 cm boyunda evler ve bu evlerin üstlerine tarhana kurutan kadınlar, bahçelerinde damat tıraşı törenleri, kapı önlerinde uzuneşek oynayan çocuklar, hatta köyün küçük çarşısındaki 1950'li yıllardaki adı ile anılan Demirci Mehmet, Bakkal Ahmet, Ayakkabıcı Yusuf'un dükkânları sizleri adeta başka bir boyuta ve zamana çekiyor.

Ayrıca Çetin çifti, maket köylerini her ay daha da geliştirmekte ve yakın bir zamanda maketlerini konuşturacaklarını da ifade ediyorlar.

“Çetin Maket Köy”de bir gün geçirmeye ve Akviran köyü insanları, Nasrettin Hoca ve Taş devrinden insanlarla tanışmaya ve maceraya hazır mısınız? Tarih hiç bu kadar canlı gelmeyecek...

TÜBİTAK şirket kurup ortak olabilecek

Buluşların hayata geçmesi için kamudan proje talebi gelmesini bekleyen TÜBİTAK, Bakan onayı ile artık kendisi şirket kuracak ya da ortak olacak. Böylece geliştirilen proje ve buluşlar, rafta kalmayacak, üretilecek.

Mevcut düzenlemelere göre, sadece buluş ve proje geliştirmekle sorumlu olan TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Kurumu) artık bu proje ve buluşların hayata geçirilmesini sağlayacak şirketler kuracak. Bugüne kadar geliştirilen proje ve buluşlar, üretilip rafa kaldırılıyordu. Bunların hayata geçmesi için bir kamu kurumunun bu proje ya da buluşları talep etmesi gerekiyordu.

TÜBİTAK'ın buluş ve projeleri piyasayla tanıştırabilmesini sağlayacak en önemli düzenleme 12 Temmuz 2012'de yürürlüğe giren Torba Yasa'yla yapıldı. Yapılan

düzenlemeyle artık TÜBİTAK kendisi şirket kuracak ya da kurulu şirketlere ortak olacak. Bu kapsamda "risk sermayesi-venture capital" şirketleriyle ortak fon oluşturabilecek, bu fonlara katılma ve doğrudan doğruya bu fonların, teknoloji firmalarına yönelmesini sağlayabilecek Böylece ekonomik değeri olan projeler TÜBİTAK şirketlerinde piyasayla tanışacak. Buluş ve projelerin piyasayla tanıştırabilmesini sağlayacak düzenlemeye göre, TÜBİTAK Kanunu'na şu maddeler eklendi:

"Kurum bünyesinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerini yapan merkezlerde, enstitülerde ve birimlerde

geliştirilen teknolojilerin üretimde ve ihtiyaç duyulan alanlarda kullanılmasını, tanıtılmasını veya bunlardan daha kolay yararlanılmasını sağlamak için gerekli ortamları ve yönetim yöntemlerini hazırlamak ve bu teknolojilerin ülke ekonomisine, sınai ve sosyal gelişmeye katkıda bulunacak ticari değerlere dönüşmesini sağlamak, bu amaçla ilgili Bakanın onayı üzerine şirket kurmak, kurulmuş şirketlere ortak olmak."

"...Erken aşamadaki gelişme potansiyeli olan buluşların ticarileştirilmesi amacıyla faaliyet gösteren tüzel kişi ve fonları desteklemek, ayrıca bu amaçla ilgili bakanın onayı üzerine şirket kurmak, kurulmuş şirketlerde imtiyazlı pay sahibi olmak; kamu ve özel sektörün araştırma, geliştirme ve yenilik faaliyetleri sonucu elde edecekleri çıktılarının ticari değere dönüştürülmesini desteklemek; sanayinin üniversite ve araştırma kurum ve kuruluşları ile iş birliği yapmasını sağlayacak programlar geliştirmek ve bu iş birliğinin somut hale dönüşebileceği ortamlar oluşturmak; bu alanlarda girişimciliği desteklemek; fikri ve sınai haklara ilişkin destek vermek; bu bentte sayılan amaçlarla Bilim Kurulu tarafından belirlenecek usul ve esaslar doğrultusunda teminatlı veya bir defaya mahsus olmak üzere teminat alınmaksızın, hibe niteliğinde ve/veya geri ödemeli destekler vermek ve ön ödemedede bulunmak."

"Bilgi-buluş, daha kolay toplum yararına ürün haline getirilecek"

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Nihat Ergün, gelişmeyle ilgili şunları söyledi: "TÜBİTAK'a denilmiş ki 'sen bu araştırma, buluş proje geliştirme işine bak'. Ticarileşmeyecek mi bunlar? 'Birisini yaparsa yapar, sen araştırmanı yap'. Hep böyle olmuş. Eğer kamudan bir sipariş değilse, yapılan araştırmanın piyasaya çıkması, iş görmesi mümkün olmuyor. Araştırma, enstitüde rafta kalıyordu. Ancak artık kalmayacak."

Bakan Ergün, "TÜBİTAK'ın kurumsal yapısı biraz daha güçlenmiş, aktiviteleri de artmış olacak. TÜBİTAK, piyasada herkesin yapabileceği işleri yapan, bunlardan para kazanan bir kurum olmayacak. Ama artık bilgiyi, buluşu, toplum yararına ürün haline getiren mekanizmayı daha kolay yürütebilecek" diye konuştu.

Karasal sayısal yayıncılığa geçiş süreci başladı

Sayısal yayınların izleneceği cihazların teknik özelliklerini belirleyen RTÜK, karasal sayısal TV sıralama ihalesini Mart 2013'e kadar yapacak. İhaleden önce İstanbul'da deneme yayınları başlatılacak.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) "Karasal sayısal yayıncılık" için düğmeye bastı. Sayısal yayınların izleneceği cihazların teknik özelliklerinin belirlenmesiyle televizyon yayınlarında karasal sayısal yayın teknolojisine geçiş için geri sayıma geçildi. Karasal televizyon yayınlarının sayısallaşması ile Türkiye'de kangrenleşen bir sorun olan frekans karmaşasının da çözülmesi öngörülmüyor. İstanbul öncelikli olmak üzere kısa bir süre içerisinde İkinci Nesil Sayısal Karasal Televizyon Yayıncılığı (Second Generation Digital Video Broadcasting Terrestrial, DVB-T2) deneme yayınına başlanması bekleniyor.

Karasal sayısal yayıncılığa geçişte yayın kuruluşlarını ilgilendiren tüm altyapı yatırımları ve deneme yayınlarına ilişkin operasyonları yönetecek olan Anten Teknik Hizmetler ve Verici Tesis İşletme (Antin) A.Ş.'nin kuruluşuna ilişkin 5 Temmuz 2012'de bir basın toplantısı düzenlendi. Basın toplantısında konuşan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Başkanı Prof. Dr. Davut Dursun, sürece ilişkin hazırlık aşamalarını basın mensuplarıyla paylaştı.

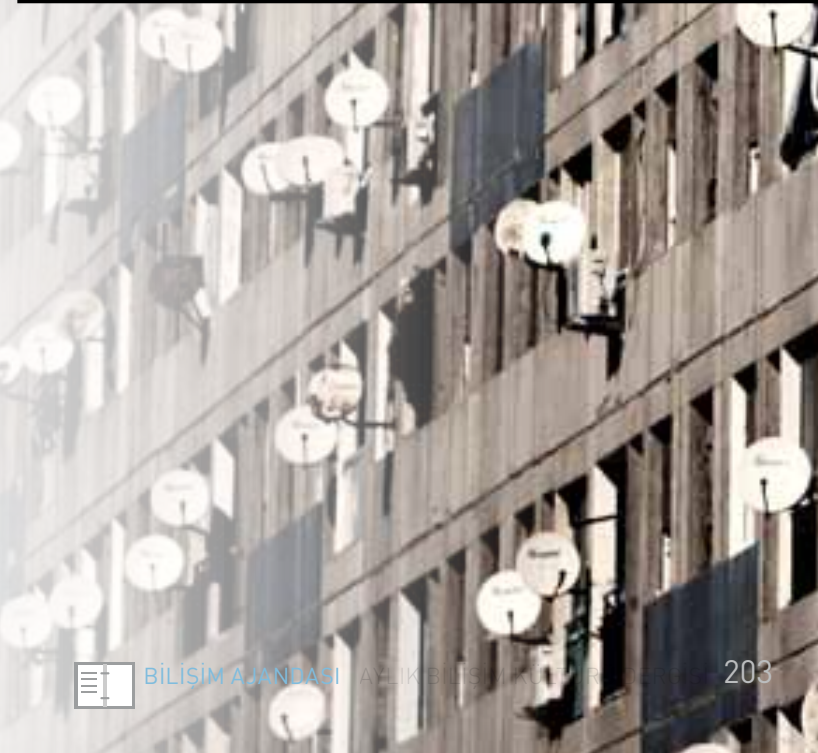
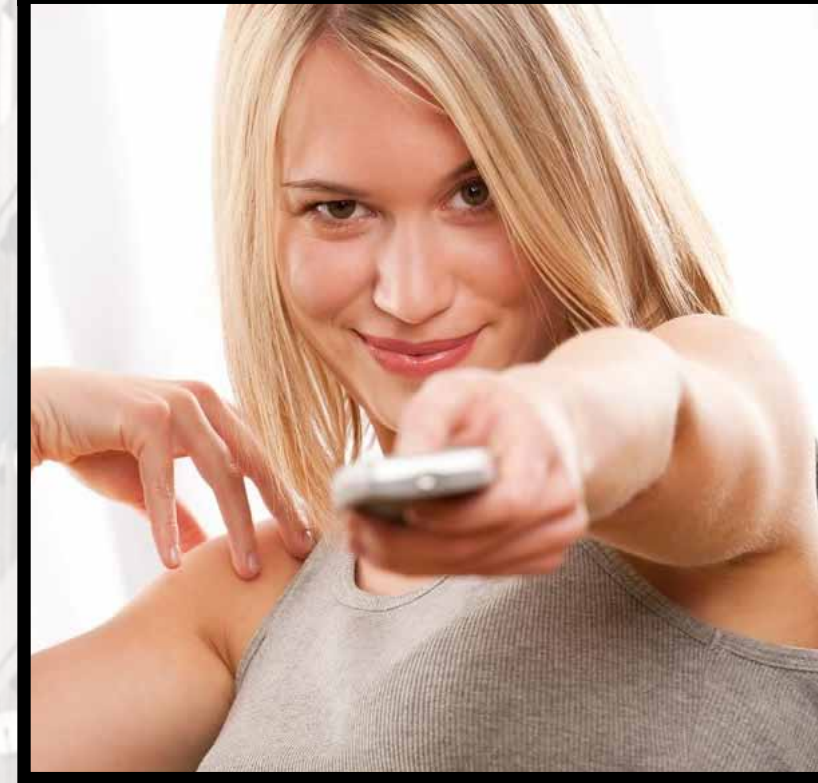
"Ülkemizde görsel-ışitsel yayın sektörünün düzenlenmesi ve denetlenmesi görevi RTÜK'e verilmiş bulunuyor. Ne var ki, karasal ortamdan yapılabilecek olan radyo ve televizyon yayınlarını lisanslama şansımız yok" diyen artık Dursun, dünyada analog sistemin terk edilmekte olduğunu ve bunun yerine sayısal yayın sisteminin kullanılmaya başlandığını anlattı. Avrupa ülkelerinin bazılarının hızlı bir şekilde sayısal yayına geçtiğini, bazılarının ise geçmek üzere

olduğunu aktaran Dursun, şunları söyledi: "Dolayısıyla bizim de bu sürecin dışında kalmamız mümkün değil. Dünyadaki bu gelişmeye uygun adım atabilmemiz için sayısal yayıncılığa geçme konusunda bizim açımızdan bir mecburiyetin olduğunu ifade etmem gerekiyor. Bu çerçevede durup dururken birden geçmek mümkün değil, bir takım hazırlıkların yapılması gerekiyor. Biz, bir kaç seneden beri sayısal yayıncılığa geçme konusunda, biraz da geç kalmış bir ülke olarak, bir takım hazırlıklar yaptık. Öncelikle Türkiye'nin karasal-sayısal yayın standardının belirlenmesi gerekiyordu. Biz bu çerçevede bir taraftan DVBT-2 standardını kabul ettik, diğer taraftan da sıkıştırma sistemi olarak MPG 4 standardını benimsemiş bulunuyoruz. Yayın kuruluşlarının da bundan sonra yayıncılık yaparken bu standartları dikkate alması gerekiyor."

Televizyon ve radyolara frekans tahsisi amacı ile çıkarılan Radyo ve Televizyon Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunu 3 Mart 2011'de yürürlüğe girerken, bu alanda yapılan çalışmalarda son aşamaya gelindi. Kanunun geçici 4. maddesine göre Türkiye, 2015 yılı başında dijital karasal yayına geçmek zorunda. 2014'e kadar, 23'ü ulusal olmak üzere toplam 252 televizyon ve 36'sı ulusal olmak üzere toplam 1.090 radyonun frekans tahsisleri gerçekleştirilecek. 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun gereği, karasal sayısal TV sıralama ihalesi, gelecek yıl mart ayına kadar yapılacak. RTÜK tarafından 2013 yılının başında gerçekleştirilecek frekans ihalesinin ardından karasal sayısal televizyon yayınları

başlayacak. Ulusal televizyon kanalları tarafından kurulan verici tesis ve işletim şirketi, ihaleden önce İstanbul'da karasal sayısal televizyon deneme yayınlarını başlatacak. Bu sayede izleyiciler karasal sayısal televizyon yayınlarını frekans ihalesi öncesinde izleme olanağı bulabilecek. Karasal sayısal yayınlar RTÜK tarafından özellikleri belirlenen televizyon alıcılarıyla izlenebilecek. 2014'te dijital karasal yayına geçilecek olan Türkiye'de frekans planlaması dahilinde belirli illerde toplam 400 milyon TL maliyetle 800 adet verici anten kurulacak. Yeni dönemde 17 milyon adet uydu anteni çöpe gidecek.

Ülkemizde ilk TV yayını, 31 Ocak 1968'de başladı. Haberleşme Yüksek Kurulu'nun 27 Eylül 2006'da aldığı kararla, analog yayınlara paralel olarak sayısal yayına (DVB-T) geçmek üzere sayısal yayın konsepti, RTÜK Koordinatörlüğü'nde, Ulaştırma Bakanlığı Haberleşme Genel Müdürlüğü, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) Genel Müdürlüğü, ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla DVB-T çalışmalarına başlanıp Ankara, İstanbul ve İzmir'de Şubat 2006'da ilk sayısal karasal televizyon deneme yayınları yapıldı. 2010 yılının Kasım ayında TRT tarafından DVB-T test yayınları sonlandırıldı ve Ankara'ya yönelik DVBT2 test yayınlarına başlandı. Mayıs 2011'den itibaren TRT, Ankara'ya yönelik "TRT HD" program adlı HD yayını ile birlikte karasal ortamdan DVB-T2 test yayınlarına devam ediyor.

19.

TBD-Halici Bilgisayarla Beste Yarışması

Yarışma Jürisi:
Atilla ÖZDEMİROĞLU
Artun ERTÜRK
Borga PARLAR
Emrehan HALICI
Faruk ECZACIBAŞI
Garo MAFYAN
Hakan ÖZER
İzzet ÖZ
Mehmet OKONSAR
Sinan AKÇIL
Şeref OĞUZ

Son Katılım:
12 Ekim 2012

Final & Ödül Töreni:
22 Kasım 2012
JW Marriott Hotel, Ankara

Katılım & Bilgi:
www.halici.com.tr
www.tbd.org.tr

Neset Ertaş